

Lawarath Social e-Journal

ISSN [ONLINE] 2697-5211

Vol. 4 No. 3 September-December 2022

Lawarath Social E – Journal

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน/ ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม/ ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
2. เพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสาร Lawarath Social E – Journal:

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูเทพ ประภากร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ: อาจารย์ปรียาภรณ์ ใจสอาด อาจารย์เบญจพร นวลประเสริฐ
และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาศิริ แจ่มแสงทอง

ศิลปกรรม: นางสาวสุนทรี รื่นชู

ภาพปก: อาจารย์ปรียาภรณ์ ใจสอาด และ อาจารย์ณฤทธิ ประจางแต่ง

สำนักงาน: ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถนนนารายณ์มหาราช อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

โทร. 036-411150 โทรศัพท์มือถือ 064-332-7383

E-mail: lawarath.sej@yahoo.com

กองบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิษฐ์ บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
6. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พราหมณ์ศิริ	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ศิลปาภิสิทธิ์	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดั่งนภสร ณ ป้อมเพชร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจาร์ักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย ขอนแก่น
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. ดร.จันทร์ฉาย จันทร์ลา	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย	มหาวิทยาลัยนเรศวร
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สมบูรณ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ปลื้มธนาพันธ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
8. รองศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ ศรีสมถวิล	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
9. รองศาสตราจารย์ ดร.เมษม เมธจิรนนท์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
10. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พราหมณ์ศิริ	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

11. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ศิลปาสันทน วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
12. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรวิชศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
13. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา คุณติลภรณ์ฐาสา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
14. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
15. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
16. รองศาสตราจารย์ณภัคอร ศรีตระการ Sydney Language Solutions
17. รองศาสตราจารย์พัฒนา จันทนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
18. รองศาสตราจารย์อัจฉรา นิยมภา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานดา เตชะชั้นหมาก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ ภูริพงศ์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลารัตน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิดหทัย ปุยะติ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุริช อนุกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณกร ไท่ประยูร องค์การบริหารส่วนตำบลบางสมบูรณ์
จังหวัดนครนายก
โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร.ดิฐภัทร บวรชัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดั่งนภสร ณ ป้อมเพชร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิวันนัท พูพวก มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจักษ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ อิมสำราญ มหาวิทยาลัยรังสิต
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญพัทธ์ ไควรวานิช มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริศ วศินานนท์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี ราชวิทยาลัย ขอนแก่น
36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิทย์ ประมาน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ แหวงเมือง มหาวิทยาลัยนครพนม
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพล สิมมา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย นครสวรรค์
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ร่มพยอม วิชัยดิษฐ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศธร มหาวิจิตร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ จันทราอุกฤษฏ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณราย ชาญหิรัญ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
43. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมรินทร์ ภิรมย์เลิศอมร	มหาวิทยาลัยบูรพา
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริวรรณ วรรณสาสน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
45. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
46. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
47. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญสม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
48. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิทย์ บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
49. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ศรีสอาด	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
51. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
52. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
53. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
54. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาสินี ศิริโกภาภิรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
55. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช ไสยกิจ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
56. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ร้อยเอ็ด
57. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยศักดิ์ มังกรแก้ววิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์
58. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
59. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
พระพุทธบาท
60. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรตี ปรีชาปัญญากุล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ วิเศษ	มหาวิทยาลัยนครพนม
62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
63. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิเศก ปั่นสุวรรณ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
64. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
65. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิตา แสนวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
66. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุหลัน กุลวิจิตร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
67. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเทพ คัชมาตย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
68. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิวิมล สุทธิสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

69. พลตำรวจโท ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์
70. พ.ต.ท. ดร.ธนพิพัฒน์ สุภาชิตลัทธ์
71. อาจารย์ ดร.เกวลิณ นามพิริยกร
72. อาจารย์ ดร.เขมิกา ทองเรือง
73. อาจารย์ ดร.ชุตินา ไวยสุระสิงห์

74. อาจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ สุขประสงค์
75. อาจารย์ ดร.พิชัย แก้วบุตร

76. อาจารย์ ดร.พรทิวา จุลสุคนธ์
77. อาจารย์ ดร.เพ็ญผกา ปัญจนะ
78. อาจารย์ ดร.ภัทราพร โชคไพบุลย์
79. อาจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์
80. อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน
81. อาจารย์ ดร.วศิน สุขสมบูรณ์วงศ์
82. อาจารย์ ดร.วรัทธพร อารยะพันธ์
83. อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์
84. อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์พัฒนานุกุล
85. อาจารย์ ดร.อาริตา สัมมารัตน์

86. อาจารย์ ดร.อภิสรพา พรรัตนานุกุล
87. ดร.จรรยา กลัดล้อม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยนครพนม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
วิทยาลัยนานาชาติ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ราชบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วิทยาลัยพิษณุพนธ์ิต หนองบัวลำภู
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุตรดิตถ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นักวิชาการอิสระ

บทบรรณาธิการ

วารสาร Lawarath Social E-Journal ฉบับนี้เริ่มจากบทความของ ณพล ม่วงงาม, และณัฏฐกร อุไรรัตน์ เรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (AR) สำหรับนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์”

บทความของ อภิวัฒน์ สุริยศ เรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี เครื่องลมทองเหลืองของสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี”

บทความของ ภคพร งามประเสริฐสิทธิ์, และสมศักดิ์ เอี่ยมคงสี เรื่อง “ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2”

บทความของ ณัฐริยา จันทน์เรือง, มยุรี รัตนเสริมพงศ์, และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี”

บทความของ ณชล สติรวัฒน์กุล เรื่อง “การศึกษากลวิธีการแปลคำทำนายใบเซียมซีของศาลเจ้าและวัดในเขตกรุงเทพมหานคร”

บทความของ ธนศักดิ์ ฟักเนียม, มยุรี รัตนเสริมพงศ์, และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง เรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2”

บทความของ Kexin Ren, and Kanokporn Numtong เรื่อง “The Enlightenment and Reference Significance of Wang Zengqi's Food Literature Writing Characteristics in "Taste of the World" to The Marketing Copy-writing of Agricultural and Sideline Food”

บทความของ ภัทราภรณ์ ช้อยศิริณู เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต”

บทความของ Shu Feiqun, and Sakchai Hirunrak เรื่อง “Mapping Content Sequence of a Chinese Primary School Music Textbook Series Based on NVivo Data Analysis”

บทความของ ศธาวิธ ศรียา, ภัทรพงษ์ ยิ่งดำนุ่น, คมกริช บุญเขียว เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลหัวไผ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี”

บทความชิ้นสุดท้ายโดย Jin Ying, Kanokporn Numtong, and Chatuwit Keawsuwan เรื่อง
“Retrospect and Prospect of The Study of Biographies of Eminent Monks in Four Dynasties
(Si Chao Gao Seng Zhuan)”

อุเทพ ประภากร
บรรณาธิการวารสาร

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลวารสาร	(1)
กองบรรณาธิการ	(2)
บทบรรณาธิการ	(5)
สารบัญ	(6)
บทความวิจัย:	
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (AR) สำหรับนักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	1
: ณฑล ม่วงงาม, และณธกร อุไรรัตน์	
การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี เครื่องลมทองเหลืองของสาขาวิชา ดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	21
: อภิวัฒน์ สุริยศ	
ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2	43
: ภคพร งามประเสริฐสิทธิ์, และสมศักดิ์ เอี่ยมคงสี	
ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	63
: ณัฐริยา จันทร์เรือง, มยุรี รัตนเสริมพงศ์, และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	
การศึกษากลวิธีการแปลคำทำนายใบเชิยมซีของศาลเจ้าและวัดในเขต กรุงเทพมหานคร	85
: นฤชล สติรวัฒน์กุล	
ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะ อันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2	111
: ธนศักดิ์ พักเนียม, มยุรี รัตนเสริมพงศ์, และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
The Enlightenment and Reference Significance of Wang Zengqi's Food Literature Writing Characteristics in "Taste of the World" to The Marketing Copy-writing of Agricultural and Sideline Food	131
: Kexin Ren, and Kanokporn Numtong	
การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต	161
: ภัทราภรณ์ ช้อยศิริ	
Mapping Content Sequence of a Chinese Primary School Music Textbook Series Based on NVivo Data Analysis	183
: Shu Feiqun, and Sakchai Hirunrak	
การพัฒนากิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลหัวไผ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี	203
: ศราวุธ ศรียา, ภัทรพงษ์ ยิ่งดำนุ่น, คมกริช บุญเขียว	
บทความวิชาการ:	
Retrospect and Prospect of The Study of Biographies of Eminent Monks in Four Dynasties (Si Chao Gao Seng Zhuan)	223
: Jin Ying, Kanokporn Numtong, and Chaturwit Keawsuwan	
ภาคผนวก	245
แนะนำผู้เขียน	246
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพบทความวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	248
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	250

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์บทความ	251
การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสาร Lawarath Social E-Journal	254
ของภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง	262

A Study of Learning Achievement in Chinese Language for Creative Design by Using Virtual World Technology Combined with The Real World (AR) for Undergraduate Students of Faculty of Fine and Applied Arts, Dhurakij Pundit University

Naphon Mounngam

Lecturer of Business Chinese Program, Faculty of Arts, Dhurakij Pundit University

Nathakron Ourairat

Assistant Professor, Lecturer of the department of Creative Design Faculty of Fine and Applied Arts, Dhurakij Pundit University

Corresponding Author: Naphon.mou@gmail.com

Received: February 24, 2022 Revised: March 29, 2022 Accepted: April 29, 2022

Abstract

The objectives of this experimental research were: 1) to study the learning achievement of Chinese Language for Creative Design Course (FA 229) using virtual world technology combined with the real world (AR) and 2) to study the students' satisfaction toward this special designed course. The samples were 40 first-year students of the Faculty of Fine and Applied Arts, Dhurakij Pundit University studying the Chinese Language for Creative Design Course (FA 229) which were selected by a cluster random sampling. The research instruments were: 1) the course syllabus and lesson plan of Chinese Language for Creative Design Course (FA 229), and they were evaluated by five experts with IOC value of 0.88-1.00; 2) the learning achievement test with a level of difficulty (p) at 0.35-0.83, discrimination (r) at 0.40-1.00, and reliability at 0.87 and 3) the questionnaire to explore the student's satisfaction with an alpha coefficient at 0.89. The data were analyzed using descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation, and statistical hypothesis testing using a t-test for one sample.

The results found that: 1) the mean score of the students' learning achievement of the FA 229 course was at 30.15 and the standard deviation was at 4.03. When compare to

the criterion score at 80 %, the overall score was higher than the criterion score which was counted as 32 scores. It was statistical significance at .05 level (sig.000, $t= 78.128^*$); and 2) The overall score of student's satisfaction towards the FA 229 course was at the highest level ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.55). The three aspects of the students' satisfactions arranging in the order from the highest mean to the lowest included the learning activities, teachers and learners.

Keywords: Learning Achievement, Chinese Language, Creative Design, Virtual World Technology and Real World (AR) Combination

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการออกแบบ
เชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผลงานโลกแห่งความจริง (AR)
สำหรับนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ณพล ม่วงงาม

อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาจีนธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ณธกร อุไรรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ประจำหลักสูตรการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

Corresponding Author: Naphon.mou@gmail.com

ได้รับบทความ: 24 กุมภาพันธ์ 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 29 มีนาคม 2565 ตอรับตีพิมพ์: 29 เมษายน 2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผลงานโลกแห่งความจริง (AR) 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผลงานโลกแห่งความจริง (AR) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ที่ลงทะเบียนรายวิชา FA229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 กลุ่ม 40 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และโดยการจับสลาก เครื่องมือในการวิจัย คือ แผนการสอนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่า IOC เท่ากับ 0.88 - 1.00 แสดงว่า สามารถนำไปใช้ได้ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความยากง่าย (p) เท่ากับ 0.35 - 0.83 ค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.40 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87 และแบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สถิติบรรยาย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติตรวจสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test for One sample

จากการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผลงานโลกแห่งความจริง (AR) นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.03 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 มีคะแนน

เท่ากับ 32 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 78.128^*$, $sig = 0.000$) และ 2) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $S.D. = 0.55$) ความพึงพอใจมีทั้งหมด 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านผู้เรียน

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ภาษาจีน, การออกแบบเชิงสร้างสรรค์, เทคโนโลยีโลกเสมือน
ผสานโลกแห่งความจริง

บทนำ

พฤติกรรมของผู้บริโภคในยุคดิจิทัลที่มีสมาร์ทโฟนเป็นปัจจัยที่ 5 ของการใช้ชีวิต ทำให้ธุรกิจการค้าต้องปรับตัวสู่เชิงรุกในรูปแบบออนไลน์ตามช่องทางสื่อสังคม (Social Media) โดยพัฒนาสื่อประสม (Multimedia) เพื่อดึงดูดความสนใจ เช่น เกมที่นิยมอย่างโปเกมอนโก ซึ่งสร้างขึ้นโดยเทคโนโลยีเสมือนจริง (AR) จนทำให้คนทั้งหลายติดเกมอย่างมากในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ในที่สุดเทคโนโลยีเสมือนจริงได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมประจำวัน และนำไปประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านศิลปะ การแพทย์ การพาณิชย์ โดยเฉพาะทางด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีเสมือนจริงช่วยให้การออกแบบพัฒนา และการใช้นวัตกรรมทางการศึกษากลายเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่สำคัญ เช่น มีการจัดชั้นเรียนจากการเลือกวิชาเรียนตามความสนใจของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยนักเรียนส่วนใหญ่จะต้องมีส่วนร่วม การนำเทคโนโลยีในรูปแบบห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classes) มาใช้ในการเรียนการสอน ทำให้ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการจับกลุ่มกันทางอินเทอร์เน็ตเพื่อแบ่งปันสิ่งที่สนใจร่วมกัน รวมทั้งแบ่งปันความชำนาญ และทักษะความสามารถต่าง ๆ ร่วมกัน เมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศก้าวหน้ามากขึ้น รูปแบบการเรียนรู้แบบเสมือนจริงจึงปรับเปลี่ยนไปหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะที่เรียกว่า เทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกจริง (Augmented Reality Technology, AR) (วิวัฒน์ มีสุวรรณ, 2554, หน้า 120)

พื้นฐานหลักของเทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกจริง (AR) คือ ใช้หลักการของการตรวจจับการเคลื่อนไหว (Motion Detection) การตรวจจับการเต้นหรือการเคาะ (Beat Detection) การจดจำเสียง (Voice Recognize) และการประมวลผลภาพ (Image Processing) โดยนอกจากการตรวจจับการเคลื่อนไหวแล้ว การตอบสนองบางอย่างของระบบผ่านสื่ออื่นนั้นต้องมีการตรวจจับเสียงของผู้ใช้และประมวลผลด้วยหลักการเต้นหรือการเคาะ เพื่อให้เกิดจังหวะในการสร้างทางเลือกแก่ระบบ เช่น เสียงในการสั่งให้ตัว Interactive Media ทำงาน ทั้งนี้การสั่งการด้วยเสียงจัดว่าเป็นเทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกจริง (AR) และในส่วนของการประมวลผลภาพนั้นเป็นส่วนเสริม เพราะเน้นไปที่การทำงานของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligent: AI) ในการสื่อสารอารมณ์กับผู้ให้บริการผ่านสีและรูปภาพ ประโยชน์ของเทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกจริง (AR) เมื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้โดยอาศัยพัฒนาการของเทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกจริงสามารถนำมาใช้กับการเรียนการสอนแบบปกติแบบเผชิญหน้าในลักษณะร่วมกันเรียนรู้ในห้องเรียนหรือห้องเรียนระยะไกล ผู้เรียนจะได้ใช้กระบวนการคิด การใช้ภาษาพูด ภาษาท่าทางหรือการสื่อสารอื่น ๆ นำมาใช้ในการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากโลกเสมือน ผสานโลกจริงมีศักยภาพการนำเสนอเนื้อหาที่ได้เปรียบกว่าการใช้สื่อแบบเดิมและเปิดโอกาสให้สามารถใช้รูปแบบการสื่อสารที่หลากหลายและเป็นธรรมชาติมากขึ้น ด้วยการเรียนรู้ที่เพิ่มพื้นที่การเรียนรู้ทางกายภาพในรูปแบบสามมิติของผู้เรียนร่วมกันและสร้างรูปแบบการตอบสนองและปฏิสัมพันธ์ที่แปลกใหม่ร่วมกันได้ โดยเทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกจริง (AR) มีข้อดี คือ 1) ลดข้อจำกัดในเรื่องของรอยต่อระหว่างสภาพแวดล้อมจริงและเสมือนได้ 2) ความสามารถในการยกระดับความเป็นโลกแห่งความจริงได้ 3) ร่วมกันเรียนรู้แบบเผชิญหน้ากันได้ในห้องเรียนเดียวกันและได้จากระยะไกล 4) การแสดง

ตัวตนของผู้เรียนที่มีตัวตนได้มากขึ้น 5) สามารถเปลี่ยนแปลงการส่งผ่านสารสนเทศและการตอบสนองระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงกับโลกเสมือนได้อย่างดี ดังที่ Ronald (1995) ได้กล่าวว่า โลกเสมือนผสมผสานโลกจริงเป็นการผสมผสานระหว่างความจริงกับสิ่งเสมือนจริงในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งนำมาเชื่อมโยงหรือปฏิสัมพันธ์กันของสองสิ่งในเวลาจริงหรือในเวลาปัจจุบัน ขณะนั้นโดยการใช้ภาพแบบสามมิติ Ronald (1995) ซึ่งเป็นผู้คิดค้นและทำงานกับเทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (AR) ที่เป็นเทคโนโลยีผสมผสานโลกแห่งความเป็นจริงและโลกเสมือน (Real and Virtual Environment) ไว้ด้วยกัน โดยใช้วิธีการซ้อนภาพสองมิติหรือสามมิติที่อยู่ในโลกเสมือนให้อยู่บนภาพที่เห็นจริงที่สามารถตอบโต้ได้ทันที (Interactive in Real Time) ซึ่งสอดคล้องกับ Zhou (2008, อ้างถึงใน ดุสิต ขาวเหลือง, และอภิชาติ อนุกุลเวช, 2562, หน้า 26) ที่อธิบายความหมายว่าเป็นเทคโนโลยีที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สร้างภาพเสมือน ซึ่งภาพที่สร้างจะซ้อนทับกับวัตถุทางกายภาพในเวลาจริง ซึ่งแตกต่างจากความเป็นจริงเสมือน (VR) ที่เป็นการสร้างภาพในรูปแบบดิจิทัล โดยผู้ใช้จะเข้าไปในสภาพแวดล้อมเสมือนจริงได้อย่างสมบูรณ์แบบมากขึ้น ผู้ใช้สามารถโต้ตอบกับภาพเสมือนที่สร้างขึ้นด้วยวัตถุจริงในโลกจริงได้

แนวคิดสำคัญของเทคโนโลยีเสมือนจริงคือการพัฒนาเทคโนโลยีที่ผสมผสานโลกแห่งความเป็นจริงและความเสมือนจริงเข้าด้วยกันผ่านซอฟต์แวร์เชื่อมต่อต่าง เช่น เว็บแคม คอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ภาพเสมือนจริงนั้นจะแสดงผลผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ หน้าจอโทรศัพท์มือถือ บนเครื่องฉายภาพ หรือบนอุปกรณ์แสดงผลอื่น ๆ โดยภาพเสมือนจริงที่ปรากฏขึ้นนี้จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ได้ทันที ซึ่งในต่างประเทศนำเทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (AR) ไปใช้ในการเรียนการสอนแล้วปรากฏผลสำเร็จ ดังเช่น จากผลงานวิจัยของ Lulian (2014, abstract) ศึกษาเรื่อง Augmented Reality in Education: A Meta-Review and Cross-Media Analysis จากการวิเคราะห์สิ่งพิมพ์เผยแพร่จำนวน 26 เรื่อง เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ของนักเรียนโดยแอปพลิเคชัน AR กับโปรแกรมที่ไม่ใช่ AR โดยระบุผลกระทบเชิงบวกและลบจากประสบการณ์ AR พบประโยชน์ของการเรียนด้วยเทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (AR) ดังนี้ 1) เพิ่มความเข้าใจในเนื้อหา เช่น การเรียนรู้โครงสร้างและฟังก์ชันเชิงพื้นที่การเรียนรู้ภาษา 2) ช่วยในความจำระยะยาว 3) ปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินงานทางกายภาพ 4) ปรับปรุงการทำงานร่วมกัน 5) เพิ่มแรงจูงใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ibanez, Serio, Villarán, & Kloos (2014) ที่ยอมรับว่า AR เป็นเทคโนโลยีที่มีศักยภาพและมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ทางอารมณ์ และความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน เสาวภา กลิ่นสูงเนิน, สมเกียรติ ต้นติวงศ์วานิช, และศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี (2558, บทคัดย่อ) ที่ได้ดำเนินการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เรื่องหลักการทำงานของคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เรื่องหลักการทำงานของคอมพิวเตอร์มีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคการผลิตอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนที่เรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงเรื่องหลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียน

ด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดุสิต ขาวเหลือง, และอภิชาติ อนุกุลเวช, 2562, บทคัดย่อ)

นอกจากด้านเทคโนโลยีดังกล่าวแล้วนั้น ในปัจจุบันนี้การเรียนรู้ภาษาจีนถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ทักษะ ด้านภาษาที่มีความสำคัญมาก เพราะภาษาจีนถือได้ว่าเป็นภาษาที่มีคนใช้มากถึงหนึ่งในห้าของประชากรโลกหรือประมาณ 1,300 ถึง 1,400 ล้านคน ดังนั้นจึงเป็นข้อได้เปรียบสำหรับนักศึกษาเพราะถ้าได้ศึกษา และมีความรู้ทางด้านภาษาจีนก็สามารถต่อยอดไปประกอบวิชาชีพได้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะนักออกแบบ ซึ่งถ้าสามารถออกแบบได้ดีและสามารถสื่อสารภาษาจีนได้ด้วย จะยิ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานอย่างมาก แต่การเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักออกแบบนั้นยังมีน้อยมาก และรูปแบบของการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักศึกษายังมีไม่มากนัก อีกทั้งในด้านเทคโนโลยีที่จะเข้ามาช่วยในการเรียนการสอนนั้นยังไม่ได้พัฒนาให้น่าสนใจน่าเรียนรู้ ถ้าในยุคปัจจุบันมีสื่อการสอนที่ทันสมัยจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้นได้ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2560)

รายวิชา FA229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ เป็นรายวิชาบังคับหรือวิชาเลือกในหลักสูตรสาขาการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาจีนสามารถออกแบบเชิงสร้างสรรค์ได้ ผู้วิจัยได้นำเทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (AR) เพื่อมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้และรู้สึกตื่นเต้นสนุกสนานมากกว่าการฟังบรรยายหรือให้ท่องจำเหมือนกับการเรียนการสอนในอดีต และสำหรับผู้สอนจะได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่จะนำมาใช้ในการสอนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งจะเป็นการเอื้อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาส่วนใหญ่ซึ่งมักมีทัศนคติต่อการเรียนรู้ภาษาจีนนั้นว่าทั้งยาก น่าเบื่อ และการฝึกฝนซ้ำซ้อน ไม่กระตุ้นความสนใจแก่นักศึกษา เป็นต้น

การใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (AR) คือ การประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์เช่น Adobe Photoshop, Adobe AR และการใช้เว็บแอปพลิเคชันอย่างเช่น Spark AR Studio มาสร้างสื่อการสอน ซึ่งเป็นตัวกลางเชื่อมต่อระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เรียนรู้ผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่และไอแพด เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เหมาะกับการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในศตวรรษที่ 21

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การผสมผสานความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและการออกแบบกับทางด้านภาษาเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถนำการใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (Augmented Reality Technology, AR) มาใช้ในการเรียนรู้รายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนและวงการศึกษาด้านการการสอนภาษาจีนและการสอนในวิชาอื่น ๆ ร่วมกันอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR)
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR)

สมมติฐานการวิจัย

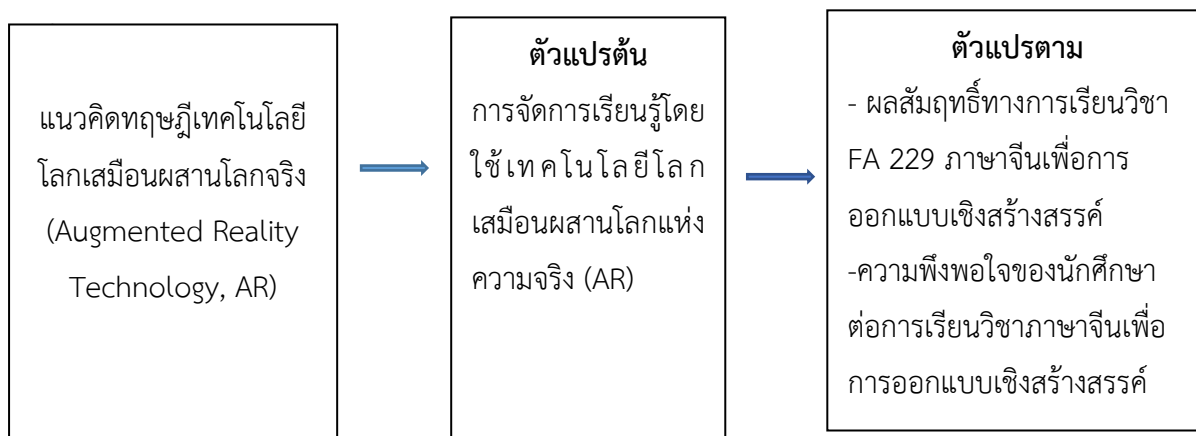
1. นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ FA 229 โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) อยู่ในระดับมาก

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดสำคัญเทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกจริง (Augmented Reality Technology, AR) ที่นำมาใช้มีดังนี้ Ronald (1995), Zhou, Duh, & Billinghamurst. (2008), วิวัฒน์ มีสุวรรณ (2554), เกรียงไกร พลเสนธิ (2559), ใจทิพย์ ณ สงขลา (2561), ดุสิต ขาวเหลือง, และอภิชาติ อนุกุลเวช (2562)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้ Lulian (2014), Ibanez, Serio, Villarán, & Kloos (2014), เสาวภา กลิ่นสูงเนิน, สมเกียรติ ต้นติวงศ์วานิช, และศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี (2558), ดุสิต ขาวเหลือง, และอภิชาติ อนุกุลเวช (2562)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ที่ลงทะเบียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ จำนวนทั้งหมด 83 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ที่ลงทะเบียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และโดยวิธีการจับสลากได้นักศึกษาจำนวน 1 กลุ่มเรียน 40 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มเรียนได้รับการจัดแบ่งนักศึกษาแบบละความสามารถทางด้านภาษาจีนจากการทดสอบระดับภาษาจีน (M. Gall, Brog, & J. Gall, 1996)

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 แผนการสอนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) ภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2564

2.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 1 ชุด เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดปรนัยเลือกตอบ จำนวน 80 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) จำนวน 1 ชุด มี 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามจำนวน 15 ข้อ เป็นคำถามแบบปลายปิด แบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านผู้สอน 3) ด้านผู้เรียน ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นเป็นแบบปลายเปิด

ในการแปลความหมายของระดับความพึงพอใจ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งหมดที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา 2 ท่าน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 1 ท่านและด้านภาษา 2 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อนำไปใช้จริง และภาษาที่ใช้มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ และไม่สอดคล้อง จากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (Rovinelli, & Hambleton, 1976, pp. 1 - 37) ซึ่งเครื่องมือทั้งหมดมีค่า IOC เท่ากับ

0.88 - 1.00 สามารถนำไปใช้ได้สำหรับแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีน เพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ได้นำไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน และนำมาหาคุณภาพ ซึ่งมีระดับความยากง่าย (p) เท่ากับ 0.35 - 0.83 เป็นข้อสอบที่มีความยากง่ายปานกลาง ค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.40-1.00 และเป็นข้อสอบที่ดี ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 แบบสอบถาม ความพึงพอใจมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ รายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ มีหลาย กิจกรรม แต่กิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) มี 3 กิจกรรม กิจกรรมละ 3 ชั่วโมง ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 AR หน้ากากจิ้งก้านสีภาษาจีน

กิจกรรมที่ 2 AR Halloween กับรูปทรงภาษาจีน

กิจกรรมที่ 3 AR การตกทายภาษาจีน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR)

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์

2) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ขั้ววางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.1.1 จัดเตรียมแผนการสอนและชี้แจงให้นักศึกษาทราบเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) เป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนการสอน จำนวน 3 กิจกรรม คือ แบ่งเป็น 1) AR หน้ากากจิ้งก้านสีภาษาจีน 2) AR Halloween กับรูปทรงภาษาจีน 3) AR การตกทาย ภาษาจีน โดยกำหนดกิจกรรมละ 3 ชั่วโมง ซึ่งในแต่ละกิจกรรมกำหนดให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกแห่งความจริง (AR) ในการเรียนรู้และการออกแบบ สร้างผลงาน ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม การเรียนรู้เป็นแบบในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน สำหรับนอกชั้นเรียนได้กำหนดเวลา 1 สัปดาห์ ในการจัดทำ และส่งผลงาน

5.1.2 จัดเตรียมแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีน เพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์

5.1.3 จัดเตรียมแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR)

5.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ได้สร้างขึ้นและผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาดำเนินการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

5.2.1 ผู้วิจัยจัดการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

5.2.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนตามแผนการสอนและการจัดกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรมในระยะเวลาที่กำหนดไว้ คือ กิจกรรมละ 3 ชั่วโมง ในแต่ละกิจกรรมได้อธิบายและยกตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) ทุกครั้ง หลังจากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติการออกแบบและทำชิ้นงาน หลังจากส่งชิ้นงาน ผู้วิจัยมีการเก็บคะแนนผลงานแต่ละกิจกรรม

5.2.3 เมื่อการเรียนการสอนสิ้นสุด ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์

5.2.4 ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR)

5.3 ขั้นสรุป

5.3.1 ผู้วิจัยได้สรุปการเรียนวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) และเปิดอภิปราย และแจ้งผลการเรียนรู้แต่ละกิจกรรมให้นักศึกษาทุกคนทราบ

5.3.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมดเพื่อประมวลผลทางสถิติ นำเสนอในรูปแบบตารางการพรรณนาและอภิปราย

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) ใช้สถิติตรวจสอบสมมติฐาน คือ t-test for One sample

6.2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) นักศึกษา จำนวนรวม 40 คน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA229	คะแนนเต็ม	เกณฑ์คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80	$\bar{x}$	S.D.	df	t	Sig.
หลังเรียน	40	32	30.15	4.03	39	78.128*	0.000

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนรายวิชา FA 229 นักศึกษาจำนวนรวม 40 คน พบว่านักศึกษามีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 30.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.03 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 มีคะแนนเท่ากับ 32 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=78.128^*$ sig.=0.000)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR)

ตาราง 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) จำนวน 40 คน

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้		4.52	0.59	มากที่สุด
1	กิจกรรมช่วยให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจการออกเสียงคำศัพท์ภาษาจีน รวมทั้งวัฒนธรรมจีนได้อย่างถูกต้อง	4.55	0.55	มากที่สุด
2	กิจกรรมเป็นขั้นตอน ต่อเนื่อง และเข้าใจง่าย	4.50	0.55	มาก
3	กิจกรรมหลากหลายและน่าสนใจกระตุ้นการเรียนรู้	4.62	0.54	มากที่สุด

ตาราง 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) จำนวน 40 คน (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4	เนื้อหาและระยะเวลาของกิจกรรมเหมาะสม	4.52	0.68	มากที่สุด
5	นักศึกษาสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) ในการร่วมกิจกรรมได้จริง	4.42	0.64	มาก
ด้านผู้เรียน		4.49	0.55	มาก
6	นักศึกษาสามารถทบทวนและจดจำคำศัพท์จากการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ได้	4.22	0.58	มาก
7	นักศึกษามีอิสระและมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างชิ้นงาน	4.57	0.55	มากที่สุด
8	นักศึกษามีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ เช่น การตรงต่อเวลา ทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	4.42	0.59	มาก
9	นักศึกษาสามารถทำงานด้วยตัวเองและทำงานร่วมกับเพื่อนได้	4.62	0.54	มากที่สุด
10	นักศึกษามีความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้ทุกกิจกรรม	4.60	0.50	มากที่สุด
ด้านอาจารย์ผู้สอน		4.66	0.49	มากที่สุด
11	อาจารย์ผู้สอนชี้แจงการเรียนรู้และจุดประสงค์ให้ทราบทุก ๆ กิจกรรม	4.65	0.48	มากที่สุด
12	อาจารย์ผู้สอนอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติ อย่างละเอียดและชัดเจน	4.65	0.48	มากที่สุด
13	อาจารย์ผู้สอนมีวิธีวัดและประเมินผลแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน	4.60	0.50	มากที่สุด
14	อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสและกระตุ้นในการทำงานแต่ละกิจกรรม	4.62	0.59	มากที่สุด
15	อาจารย์ผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ	4.77	0.42	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.56	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสานโลกแห่งความจริง (AR) พบว่าโดยภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.55) ซึ่งระดับความพึงพอใจแบ่งเป็น 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.59) ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.49) และด้านผู้เรียน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.55)

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ นักศึกษาจำนวนรวม 40 คน พบว่านักศึกษามีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 30.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.03 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 มีคะแนนเท่ากับ 32 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=78.128^*$ sig=0.000) จากผลวิจัยนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่ามีนักศึกษาที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 และมีนักศึกษาที่คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 เนื่องจากเทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (AR) ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาที่เรียนเพิ่มขึ้น เช่น AR กิจกรรมหน้ากากจิ้งก้านสีในภาษาจีน นักศึกษาได้นำคำศัพท์ภาษาจีนที่กำหนดให้ทั้งหมด 15 คำ ไม่ได้บอกการออกเสียงและความหมายของคำศัพท์นั้น ๆ นักศึกษาต้องไปศึกษาค้นคว้าหาเสียงและความหมายของคำศัพท์ทุกคำที่กำหนด เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้คำศัพท์ทั้งหมด หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มจับสลากคำศัพท์ กลุ่มละ 5 คำ เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการทำกิจกรรมที่จัดทำขึ้น และแต่ละกลุ่มจะต้องนำคำศัพท์ที่จับสลากได้มาออกแบบหน้ากากจิ้งตามเวลาที่กำหนดไว้ เมื่อทุกกลุ่มจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นำเสนอผลงานในชั้นเรียน ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะเห็นผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้ผู้สอนได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาร่วมชั้นวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของแต่ละกลุ่ม โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการออกแบบโดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (AR) นอกจากนั้นยังทำให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น และยังได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับ และรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย นอกจากนั้นยังกระตุ้นความสนใจ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนรู้และปฏิบัติงานของนักศึกษา การจดจำคำศัพท์ และความคิดสร้างสรรค์ในเรื่องการออกแบบ เป็นต้น ประการสุดท้าย นักศึกษาสามารถเรียนรู้ จดจำคำศัพท์ การออกเสียง ความหมาย ประโยคที่ใช้ในภาษาจีน รวมถึงศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชาวจีนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ส่วนอีก 2 กิจกรรม คือ AR Halloween กับรูปทรงภาษาจีน และ AR การทักทายภาษาจีน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกิจกรรม AR กิจกรรมหน้ากากจิ้งก้านสีในภาษาจีน อาจแตกต่างในเรื่องของเนื้อหาและคำศัพท์ที่ใช้ในการเรียนรู้ จึงทำให้กิจกรรมเกิดความหลากหลายน่าสนใจโดยเฉพาะเรื่องการออกแบบความคิดเชิงสร้างสรรค์ และจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นอกจากนั้นเทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (AR) ที่นำมาเป็นสื่อในการเรียนการสอนสามารถนำมาบูรณาการกับการเรียนการสอนทางด้านภาษาให้น่าสนใจยิ่งขึ้นและดึงดูดผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีการออกแบบการเรียนการสอน และแนวคิดของเทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (AR) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีการพัฒนา

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถเรียนรู้ได้จากการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส ประกอบกับเทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (AR) กล่าวคือช่วยสร้างภาพเสมือนจริงที่เป็นภาพนิ่ง ภาพสามมิติและภาพเคลื่อนไหวให้ปรากฏขึ้นหรือแสดงผลผ่านจอคอมพิวเตอร์ หน้าจอโทรศัพท์มือถือ หรือบนเครื่องฉายโปรเจกเตอร์ได้หรือมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาได้ทันที และช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเข้มข้น ซึ่งจะช่วยให้ศึกษามองเห็นภาพและเข้าใจเนื้อหาที่ผู้สอนนำเสนอ ช่วยส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการตอบสนองและให้ผลป้อนกลับได้ทันที ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ศึกษาไปดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (AR) และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่าอยู่ในเกณฑ์นำไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดุสิต ขาวเหลือง, และอภิชาติ อนุกุลเวช (2562) ได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนาหรือการผลิตสื่อการเรียนรู้ โดยปกติแล้วผู้สอนสามารถดำเนินการผลิตสื่อด้วยตนเองหรืออาจให้ผู้อื่นช่วยก็ได้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สามารถดำเนินการตามขั้นตอน ประกอบด้วย จัดทำสตอรี่บอร์ด (Storyboard) ที่แสดงรายละเอียดหรือเรื่องหรือเนื้อหา ของสื่อที่จะผลิต เหมือนกับเป็นโครงเรื่องซึ่งแสดงข้อมูลคร่าว ๆ เกี่ยวกับรูปภาพประกอบ หัวข้อเนื้อหาและกิจกรรม เสียง วิดีทัศน์ ฯลฯ สร้างสื่อต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ตามแนวทางที่ได้ออกแบบไว้ เช่น สร้างงานกราฟิก การบันทึกเสียงการถ่ายทำและตัดต่อวิดีโอ ฯลฯ (Cirulisa, &Brigmanis, 2013) และ (Zhou, Duh, &Billingshurst, 2008)

จากการที่นักศึกษาได้ออกแบบเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (AR) ซึ่งเป็นเรื่องความคิดที่สอดคล้องกับงานวิจัยของดุสิต ขาวเหลือง, และอภิชาติ อนุกุลเวช (2562) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (AR) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอาชีวศึกษาผ่านสื่อการเรียนรู้สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (AR) ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ต่อการเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (AR) โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.55) ซึ่งแบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านผู้เรียน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ รูปแบบการเรียนที่กำหนดกิจกรรมให้มีความหลากหลายและน่าสนใจซึ่งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (AR) ในการร่วมกิจกรรมได้จริง กิจกรรมช่วยทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกเสียง คำศัพท์ภาษาจีน รวมทั้งวัฒนธรรมจีนได้อย่างถูกต้อง กิจกรรมเป็นขั้นตอน ต่อเนื่องและเข้าใจง่าย เนื้อหา

และระยะเวลาของการทำกิจกรรม ด้านผู้สอน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ มีวิธีวัดและประเมินผลแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน มีการชี้แจงการเรียนรู้และจุดประสงค์ ให้ทราบทุก ๆ กิจกรรม เปิดโอกาสและกระตุ้นในการทำงานแต่ละกิจกรรม อธิบายขั้นตอนการปฏิบัติอย่างละเอียด และชัดเจน ด้านผู้เรียน ได้แก่ สามารถทำงานด้วยตัวเองและทำงานร่วมกับเพื่อนได้ สามารถทบทวน และจดจำคำศัพท์จากการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ได้ มีอิสระและมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างชิ้นงาน มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ เช่น การตรงต่อเวลา ทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้ทุกกิจกรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงไกร พลเสนธิ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบคลาวด์เลิร์นนิ่งแบบสะสมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเพื่อพัฒนาทักษะ การสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษามีความพึงพอใจ ต่อการใช้งานคลาวด์เลิร์นนิ่งแบบสะสมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ และนวัตกรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อุบล ทองปัญญา (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วย เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมผนวกวิธีการสอนบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับอุดมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า ความพึงพอใจของนิสิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและ ดุสิต ขาวเหลือง, และอภิชาติ อนุกุลเวช (2561) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยี โลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (AR) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่มีระดับการคิดอย่าง มีวิจารณญาณต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อสื่อการเรียนรู้สามมิติ แบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (AR) ในภาพรวมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

จากการศึกษาตัวอย่างผู้เรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีนเพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (Augmented Reality) พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความ กระตือรือร้นให้ความสนใจบทเรียนมากขึ้น มีความตื่นตัวที่ต้องการทำกิจกรรมและแบบฝึก เพราะอาจจะ เป็นเรื่องแปลกใหม่จากความรู้เดิม ๆ และเป็นเทคโนโลยีที่นักศึกษาในปัจจุบันคุ้นเคยและชอบ เช่น การใช้ โปรแกรม Tiktok และ Instagram และนอกจากนั้นยังช่วยกระตุ้นให้นักศึกษารู้สึกอยากจะเรียนรู้แล้ว ยังช่วย ทบทวนคำศัพท์ภาษาจีนซึ่งเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนได้ ทุกที่ทุกเวลาทุกโอกาส และยังเสริมสร้างจินตนาการของนักศึกษาในการออกแบบตกแต่งโลกเสมือน ตามรูปแบบที่ตนเองชอบ และมีนักศึกษาบางคนได้แสดงความคิดเห็นว่า “วิชานี้เป็นวิชาที่อยากตื่น มาเรียนตลอด เพราะรู้สึกสนุก มีกิจกรรมให้ทำเสมอ และเป็นวิชาที่นักศึกษามีส่วนร่วมกับเพื่อนและอาจารย์ ในการเรียนการสอนมากที่สุด อยากให้ทำกิจกรรมสนุก ๆ แบบนี้ตลอดไป แสบป๊า มาก ๆ” ดังนั้น การใช้ เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (Augmented Reality) มาใช้ในการเรียนวิชาภาษาจีน เพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์นั้น ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จ เพราะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้

มากขึ้น จากการพูดคุยกับนักศึกษาส่วนใหญ่ นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่า ชอบลักษณะงานแบบนี้ที่สามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่และอย่างเป็นอิสระ ไม่ตีกรอบมากเกินไป และชอบลักษณะงานที่ทำให้เป็นทีมที่สามารถร่วมกันคิดช่วยกันทำ บริหารจัดการได้อย่างเป็นระบบระเบียบ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าการใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (Augmented Reality) สามารถนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ในการเรียนรายวิชา FA 229 ภาษาจีน เพื่อการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ได้อีกรูปแบบหนึ่งด้วยเทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (Augmented Reality) สามารถสร้างความแปลกใหม่ที่ช่วยดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจและสามารถเพิ่มพูนทักษะทางด้านการจดจำและทบทวนคำศัพท์ภาษาจีน ศิลปะวัฒนธรรมประเพณีของชาวจีนได้เป็นอย่างดี เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน นอกจากนั้นยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ได้ทั้งกิจกรรม 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 AR หน้ากากจิ้งจอกสีภาษาจีน กิจกรรมที่ 2 AR Halloween กับรูปทรงภาษาจีน และกิจกรรมที่ 3 AR การทักทายภาษาจีน ซึ่งนักศึกษาทำได้ดีทุก ๆ กิจกรรม เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองและการทำงานเป็นกลุ่ม จึงเกิดการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น รับผิดชอบในหน้าที่ของตน เป็นต้น จากการศึกษาการใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (Augmented Reality) สามารถนำมาใช้ในช่วยจัดการเรียนการสอนได้จริง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง (AR) เนื่องจากการออกแบบโดยใช้ภาพจัดทำเท่านั้น ดังนั้น ยังต้องมีหลาย ๆ ส่วนที่จะต้องมาปรับปรุงเพิ่มขึ้น เช่น การเพิ่มเสียงและข้อความเข้ามาระหว่างการใช้งาน (Augmented Reality) จะทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจมากขึ้นและอาจช่วยเพิ่มการจดจำโดยเฉพาะเรื่องของคำศัพท์ และในส่วนท้ายบท ควรมีแบบฝึกเพิ่มเติมจะช่วยให้ผู้เรียนทบทวนความรู้ได้มากขึ้น
2. ควรนำผลงานนักศึกษาที่ออกแบบไปให้อาจารย์ผู้สอนภาษาจีน ทดลองใช้ในการปรับการเรียนการสอนในบทเรียนนั้น ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้งานมีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ในกิจกรรมที่เรียนรู้กำหนดไว้เพียง 3 เรื่องคือ หมวดที่ 1 AR หน้ากากจิ้งจอกสีภาษาจีน หมวดที่ 2 AR Halloween กับรูปทรงภาษาจีน หมวดที่ 3 AR การทักทายภาษาจีน ดังนั้นจึงควรเพิ่มกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ตัวเลข คำคุณศัพท์ คำกริยา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกแห่งความจริง (AR) เช่น ร่วมกับวิธีการสอนอื่น ๆ (การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นต้น)
2. ควรศึกษาความนิยมในเรื่องของ Metaverse กำลังเข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนเรามากขึ้น ที่ใกล้กับการให้ผู้คนได้สื่อสารกันบนโลกเสมือน ซึ่งเทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกจริง (AR) เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่จะใช้ใน Metaverse ทำให้ความสำคัญของเทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกจริง (AR) ยิ่งมีมากขึ้น หลายเท่าในทิศทางของการศึกษา โดยห้องเรียนในโลกอนาคตจะเป็นไปในรูปแบบของ Metaverse โดยใช้เทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกจริง (AR) เป็นตัวการเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนและผู้สอน จึงทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจำเป็นต้องตระหนักถึงเทคโนโลยีโลกเสมือน ผสานโลกจริง (AR) มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร พลเสนธิ. (2559). การพัฒนารูปแบบคลาวด์เลิร์นนิ่งแบบสะสมด้วยเทคโนโลยี
ความเป็นจริงเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ และนวัตกรรมสำหรับนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ.
- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2561). การออกแบบการเรียนรู้แบบดิจิทัล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ดุสิต ขาวเหลือง, และอภิชาติ อนุกุลเวช. (2562). รายงานวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม Augmented
Reality (AR) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่มีระดับการคิดอย่างมี
วิจารณญาณต่างกัน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพาและวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.
- ลิขิต อีระเวคิน. (2560). มิติใหม่แห่งการเรียนรู้การสอนภาษาจีนในศตวรรษที่ 21. สืบค้น ธันวาคม 10,
2563, จาก <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/626374/>.
- วิวัฒน์ มีสุวรรณ. (2554). การเรียนรู้ด้วยการสร้างโลกเสมือนผสานโลกจริง. พิษณุโลก:
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เสาวภา กลิ่นสูงเนิน, สมเกียรติ ตันติวงศ์วานิช, และศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี. (2558, กันยายน -
ธันวาคม). การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เรื่องหลักการทำงานของคอมพิวเตอร์
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 14(3), 288-295.
- อุบล ทองปัญญา. (2559). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริง
เสริมผนวกวิธีการสอนบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์
ดุสิตปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Cirulisa, A., &Brigmanis, K. B. (2013). 3D Outdoor Augmented Reality for Architecture
and Urban Planning. *Procedia Computer Science*, 25(2013), 71-79
Retrieved December 10, 2020, from [https://pdf.sciencedirectassets.com/](https://pdf.sciencedirectassets.com/280203/3D. Outdoor Augmented Reality for Architecture and Urban Planning.)
280203/3D. Outdoor Augmented Reality for Architecture and Urban Planning.
- Gall, M. D., Borg, W. R., &Gall, J. P. (1996). *Educational Research: An Introduction* (6th ed.).
Maryland: Allyn & Bacon.

- Ibanez, M. B., Serio, A. D., Villarán, D., & Kloos, C. D. (2014, February). Experimenting with Electromagnetism Using Augmented Reality: Impact on Flow Student Experience and Educational Effectiveness. **Computers & Education, 71(February 2014)**, 1-13. Retrieved December 10, 2020, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0360131513002571#!>.
- Lulian, R. (2014, August). Augmented Reality in Education: A Meta-review and Cross-media Analysis. **Personal and Ubiquitous Computing, 18(6)**, 1533-1543.
- Ronald, T. A. (1995). **Predictive Tracking for Augmented Reality**. Doctoral dissertation, University of North Carolina.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1976). On The Use of Content Specialists in The Assessment of Criterion-referenced Test Item Validity. in **Annual Meeting of the American Education Research. (60th)**. 1976 April, 19-23. San Francisco, California. 13 Retrieved December 10, 2020, from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED121845.pdf>.
- Zhou, F., Duh, H. B. L., & Billinghamurst, M. (2008). Trends in Augmented Reality Tracking, Interaction and Display: A Review of Ten Years of ISMAR. in **IEEE International Symposium on Mixed and Augmented Reality, 2008** September, 15-18. Cambridge.

The Study of Condition of Music Teaching and Learning
Management of Brass Instruments of Music Education
Department of Faculty of Humanities and Social Science
Thepsatri Rajabhat University

Apiwat Suriyos

Lecturer in the Department of Music Education Faculty of Humanities and Social
Sciences, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: Apiwat.s@lawasri.tru.ac.th

Received: March 4, 2022 Revised: April 11, 2022 Accepted: May 10, 2022

Abstract

This qualitative research aimed to study the condition of music teaching and learning management of brass instruments of Music Education Department at the Faculty of Humanities and Social Science, Thepsatri Rajabhat University in 5 aspects including curriculum, students and teachers, teaching and learning management, teaching materials, and assessment and evaluation. The participants were the Head of the Music Education Department, a brass instruments music teacher, and 15 Music Education students, in total 17 participants. The study was conducted in the second semester of the academic year 2021. The research tools were three types of interview forms which were: 1. the interview forms for the Head of the department which consisted of the interview forms about a curriculum and the students and teachers of the department; 2. the interview form for the first to third-year students who enrolled in the brass instruments study. The interview forms were about teaching and learning management, teaching materials, and assessment and evaluation in the course, and 3. the interview form for a brass instruments music teacher that focused on the assessment and evaluation in the course.

The results showed that for the curriculum, teaching and learning in a Brass Instrument Course focused on the practice of basic skills of playing brass so that the

college students could easily employ the knowledge to their students. For the student and teacher aspect, the basic brass instrument exercises were applied to the students to make it simple and clearly understood. In the teaching and learning management aspect, the classes were set in the form of an online platform due to the epidemic of COVID-19. In the teaching materials aspect, the Metronomes and Tuners were brought into the class to increase the students' accuracy when they performed. For the assessment and evaluation aspect, the individual assessment was focused as it means to evaluate the real ability of each student on their brass performance skills. This would allow both students and teacher to apply the assessment results to improve their skills.

Keywords: Brass Instruments, Teaching and Learning Management, Music Education, Teaching and Learning Management Condition

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีเครื่องลมทองเหลือง
ของสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อภิวัดน์ สุริยศ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: Apiwat.s@lawasri.tru.ac.th

ได้รับบทความ: 4 มีนาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 11 เมษายน 2565 ตอรับตีพิมพ์: 10 พฤษภาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองของสาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้เรียนและผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล กลุ่มเป้าหมายได้แก่ หัวหน้าสาขาวิชาดนตรีศึกษา 1 คน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 1 คน นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน ในระหว่างภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ 1. แบบสัมภาษณ์ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนและผู้เรียนสาขาวิชาดนตรีศึกษา สำหรับหัวหน้าสาขาวิชาดนตรีศึกษา 2. แบบสัมภาษณ์ สำหรับนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองระดับชั้นปีที่ 1-3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล 3. แบบสัมภาษณ์ ด้านการวัดและประเมินผล สำหรับอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง

ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตร ในรายวิชาเครื่องลมทองเหลืองมุ่งเน้นไปที่การฝึกทักษะในระดับพื้นฐานเพื่อผู้เรียนนำไปถ่ายทอดให้ความรู้แก่นักเรียนได้ ด้านผู้เรียนและผู้สอน ได้นำแบบฝึกหัดขั้นพื้นฐานมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียนเพื่อทำให้เกิดความซับซ้อนน้อยที่สุดและผู้เรียนสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน ด้านการจัดการเรียนการสอนได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จึงทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอน ณ ที่ตั้งได้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ได้นำเครื่อง Metronome และ Tuner เข้ามาใช้ในรายวิชาเครื่องลมทองเหลืองเพื่อทำให้ผู้บรรเลง

บรรเลงได้ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น ด้านการวัดและการประเมินผล มุ่งเน้นไปที่การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เป็นรายบุคคล จากการปฏิบัติทักษะการบรรเลงของเครื่องลมทองเหลือง จะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนนำผล ย้อนกลับไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติของตนเอง

คำสำคัญ: เครื่องลมทองเหลือง, การจัดการเรียนการสอน, ดนตรีศึกษา, สภาพการจัดการเรียนการสอน

บทนำ

การศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ในอดีตนั้นเกิดขึ้นจากหลายแหล่งของการเรียนรู้ ทั้งเกิดขึ้นในบ้านของครูดนตรี และเกิดขึ้นในวังหรือบ้านของขุนนาง และเมื่อเวลาเปลี่ยนไปรูปแบบการจัดการเรียนการสอนดนตรีจึงได้พัฒนาไปสู่การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ควบคุมโดยสถานศึกษาและหน่วยงานของทางราชการเป็นหลัก (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555, หน้า 26) ซึ่งสภาพของการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสถาบันเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและความต้องการของสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ย่อมส่งผลให้การใช้ชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ไม่เว้นแม้กระทั่งการจัดการเรียนการสอนดนตรีที่ได้รับผลกระทบทางการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน จึงทำให้การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนจะช่วยให้สังคมตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้ปรับตัวและพัฒนาความรู้ความสามารถให้เป็นไปตามบริบทของสังคมที่เป็นอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการศึกษารายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองที่ได้เปิดการเรียนการสอนขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนนั้นพัฒนาขึ้นจากเดิมว่าผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ถึงแก่นแท้ขององค์ความรู้ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองอย่างสมบูรณ์แบบจำเป็นที่จะต้องศึกษาในหลากหลายรูปแบบ รวมไปถึงการปฏิบัติจริงเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายวิชาด้านดนตรี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรายวิชาที่เน้นทางด้านการปฏิบัติเป็นหลัก โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือจริง หากผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนได้บรรยายอย่างเดียว ผลที่ออกมาย่อมไม่สามารถทำให้ผู้เรียนนั้นปฏิบัติและนำไปถ่ายทอดต่อได้ในอนาคต ในการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัตินั้นผู้สอนจึงควรต้องเน้นทักษะทางด้านบรรเลงเป็นหลักควบคู่กับทฤษฎีในการบรรเลงที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการบรรเลงไปในทิศทางที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ รวมไปถึงผู้เรียนสามารถเรียนรู้ความผิดพลาดต่าง ๆ ด้วยตนเองได้เมื่อบรรเลงออกมาแล้วไม่มีคุณภาพ เข้าใจถึงสาเหตุและสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงจุด ทั้งนี้ย่อมมาจากสภาพของการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ซึ่งสามารถแยกออกมาได้ 5 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านผู้เรียนและผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลที่จะคอยช่วยให้ระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เห็นถึงแนวทางการนำไปปรับใช้และพัฒนาโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งนี้การศึกษาทางด้านดนตรีสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีที่ดีจะช่วยสร้างวินัยให้แก่ผู้เรียนและยังช่วยสะท้อนให้เห็นการบริหารจัดการเรียนของผู้สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนที่มีความหลากหลายเป็นหลัก ย่อมทำให้การจัดการเรียนการสอนดนตรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงทำให้เกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง (ฉานิก หวังพานิช, 2559, หน้า 5)

สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง โดยสาขาได้เปิดสอนรายวิชาดังกล่าวในรูปแบบการปฏิบัติเครื่องมือเอก ทั้งนี้สาขาวิชาดนตรีศึกษาได้ผลิตบัณฑิตทางด้านปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองมาแล้วจำนวนหลายรุ่น จนถึงปัจจุบันก็ยังคงมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว ซึ่งผู้ที่สำเร็จ

การศึกษาได้ประสบความสำเร็จทางด้านการเป็นครูดนตรี โดยทำหน้าที่ควบคุมวงดุริยางค์นั่งบรรเลงและวงโยธวาทิตเป็นหลัก จากการวิเคราะห์ข้อมูล สาขาวิชาได้ปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการสำหรับผู้เรียนในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และตระหนักถึงเป้าหมายของการศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น รวมไปถึงทางด้านการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนาทักษะทางด้านการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองอย่างเป็นขั้นตอน ถึงแม้เมื่อผู้เรียนเข้ามาเรียนในระดับอุดมศึกษาแต่กลับไม่ได้ให้ความสนใจในการเรียน ไม่ได้ตั้งใจฝึกซ้อมเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นผลมาจากด้านสื่อการเรียนการสอนที่ไม่มีความพร้อมเทียบเท่ากับมหาวิทยาลัยหลายแห่งที่มีอุปกรณ์พร้อมสำหรับผู้เรียน ทั้งนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและช่วยให้เกิดการพัฒนาที่มีคุณภาพขึ้นได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองของสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดด้านหลักสูตร

โคลน บุนยานันต์, และอรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ (2563, หน้า 243) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษาว่าเป็นหลักสูตรที่ได้รับความนิยมและเปิดสอนในระดับอุดมศึกษาหลายแห่งทั่วประเทศไทย ซึ่งจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางด้านการสอนดนตรีเป็นหลัก โดยที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพทางด้านสอนดนตรีได้ และการสร้างครุตนตรีและนักวิชาการทางด้านดนตรีศึกษา โดยแนวคิดในการใช้หลักสูตรจำเป็นที่จะต้องให้ความครอบคลุมทางด้านทักษะและทฤษฎีเกี่ยวกับดนตรี ซึ่งหลักสูตรจะกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนให้แก่ผู้เรียนว่าเมื่อจัดการเรียนการสอนเสร็จผู้เรียนจะได้ความรู้และทักษะอะไรบ้าง รวมไปถึงแนวคิดในการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ในทุก ๆ วงรอบจะช่วยให้หลักสูตรดังกล่าวทันสมัยและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ก็จะช่วยให้นักศึกษาได้รู้ถึงคำอธิบายเป้าหมายของรายวิชาเครื่องลมทองเหลืองว่า จะต้องปฏิบัติอย่างไร

2. แนวคิดด้านผู้สอนและผู้เรียน

ธวัช วิวัฒนปฐมพี (2550, หน้า 21) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามรูปแบบของหลักสูตร โดยที่บริบทของผู้เรียนจะถูกซึมซับด้วยความเป็นท้องถิ่น รวมถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏมีจุดมุ่งหมายไปที่การพัฒนาท้องถิ่นเป็นหลัก ดังนั้นการที่ผู้สอนสามารถนำแบบฝึกทักษะการบรรเลงต่าง ๆ ในระดับสากลมาประยุกต์ให้เข้ากับผู้เรียนที่เข้าถึงการบรรเลงแบบท้องถิ่นได้ง่าย จะช่วยให้ผู้เรียน

และผู้สอนสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการใช้แนวคิดปรับตัวเข้าหาสภาพสังคม และสภาพแวดล้อมเป็นเป็นสำคัญ

3. แนวคิดด้านการเรียนการสอนดนตรี

ดิฐพงษ์ อุเทศธำรง (2560, หน้า 257 - 269) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีว่า องค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ 2 สิ่ง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้สอน รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอน ดนตรี ซึ่งเป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทางด้านการบรรเลงดนตรีและด้านทฤษฎี ในอดีตการจัดการเรียนการสอนดนตรีมักจะไปเรียนตามบ้านครูดนตรี และจะเรียนในรูปแบบตัวต่อตัวกับครูผู้สอน รวมไปถึงกินนอนอยู่ที่บ้านของครู ซึ่งผู้ปกครองจะต้องนำลูกหลานไปฝากตัวไว้กับครู ทั้งนี้เด็กจะต้องฝึกซ้อมอย่างหนักจึงทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วยกับการให้บุตรหลานเรียนดนตรี เมื่อเวลาผ่านไป ดนตรีสากล เข้ามามีบทบาทมากมายในประเทศไทยและเริ่มเป็นที่นิยม ประกอบกับการประสบความสำเร็จ ทางด้านดนตรี จึงทำให้การเรียนดนตรีเริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นในสังคม ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้นำ รายวิชาดนตรีบรรจุลงในหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาไปจนถึงในระดับอุดมศึกษา รวมไปถึงการศึกษา ดนตรีนอกระบบเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้ศึกษาตามความถนัดทั้งวัยเด็กจนถึงผู้สูงอายุ ทั้งนี้สิ่งที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำจิตวิทยาเข้ามาช่วย โดยจะทำให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงเป้าหมายของผู้สอนและผู้เรียน

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำจิตวิทยาเชิงบวกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนเครื่องลมทองเหลืองจำเป็นต้องสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจ เนื้อหาต่าง ๆ ได้ง่าย ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรได้วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวคิดดังกล่าว จะช่วยเป็นแนวทางให้การศึกษาสภาพทางด้านการจัดการเรียน การสอนให้แก่ผู้สอนได้คำนึงถึงสภาวะจิตใจของผู้เรียนมีสมาธิและมีสภาพจิตใจที่อยากจะศึกษาและ พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอจากคำแนะนำเชิงบวกของผู้สอน (ศศิภา นันทสมบุรณ์, 2562, หน้า 1 - 11) ทั้งนี้การบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมุ่งในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องการฝึก ลากเสียงยาว (Long Tone) รวมไปถึงเทคนิคการตัดลิ้นให้เสียงขาดออกจากกัน (Tonguing) ทำให้การ บรรเลงเครื่องลมทองเหลืองของผู้เรียนชัดเจนในการบรรเลงในรูปแบบประโยคเพลงที่ยาวขึ้น (ดิฐพงษ์ อุเทศธำรง, 2560, หน้า 257 - 269) อีกทั้งวิษญ์ บุญรอด (2564, หน้า 283 - 296) ได้เสนอแนวคิดเพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนว่าเมื่อโลกเกิดโรคระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) การจัดการสอนในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่าการสอนออนไลน์ถูกนำมาใช้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ผู้สอนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะ การบรรเลง เครื่องลมทองเหลืองให้เป็นไปตามเป้าหมายโดยการให้ผู้เรียนปฏิบัติโดยการถ่ายวิดีโอ แล้วนำมาชมร่วมกัน วิเคราะห์เกี่ยวกับความผิดพลาดในการบรรเลงและร่วมกันแก้ไขให้ถูกต้องผ่านระบบออนไลน์

4. แนวคิดด้านสื่อการเรียนการสอน

สิขณัเศก ย่านเดิม (2560, หน้า 2 - 11) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสื่อด้านการเรียนการสอนว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับผู้เรียน เนื่องจากจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นธรรมชาติ สื่อที่มีคุณภาพมักจะทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น และเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ได้ง่าย รวมไปถึงการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองจำเป็นที่จะต้องมียุทธวิธีช่วยส่งเสริมแนวทางการบรรเลงให้กับผู้เรียน รวมไปถึงให้ผู้เรียนได้ทดลองการเปรียบเทียบการบรรเลงของตนเอง ให้คล้ายกันกับตัวอย่างการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองจากสื่อที่ผู้สอนได้นำมายกตัวอย่างให้ ซึ่งจะเป็นแนวคิดที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองที่จะต้องอ่านโน้ตดนตรีสากล ผู้สอนสามารถนำเครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) มาใช้ร่วมกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการบรรเลงในทุกครั้ง ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนบรรลุเป้าหมายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5. แนวคิดด้านการวัดและประเมินผล

วรินทร์ สีเสียดงาม, พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, และสุพัตรา วิไลลักษณ์ (2562, หน้า 16 - 27) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลว่าด้านทักษะการบรรเลงเครื่องลมทองเหลือง แนวคิดเรื่องของการวัดประเมินผลรายบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ โดยจะอยู่ในรูปแบบการวัดประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งเป็นอีกหนึ่งวิธีที่นำมาใช้ได้กับการจัดการเรียนการสอนดนตรีเป็นหลัก เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีพัฒนาการทางด้านทักษะการบรรเลงที่ไม่เท่ากัน จึงจำเป็นที่จะต้องประเมินรายบุคคลและศึกษาพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงทำให้ผู้สอนจำเป็นที่จะต้องเตรียมรูปแบบการวัดผลประเมินทักษะการบรรเลงที่มีหลากหลายด้าน แต่ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนในทุก ๆ ด้านให้แก่ผู้เรียนได้วัดผลในหลากหลายประเภทของการบรรเลง

ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า ด้านหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ยังเป็นที่นิยมสำหรับนักเรียนที่ต้องการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสอนดนตรี อาชีพเกี่ยวกับครูดนตรีเพื่อนำไปประกอบอาชีพของตนเองได้ในอนาคต ด้านผู้สอนและผู้เรียนได้แนวคิดในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตรที่กำหนด โดยที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะที่สามารถนำไปพัฒนาท้องถิ่นได้เพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัย ส่วนการเรียนการสอนดนตรี สามารถจำแนกองค์ประกอบออกเป็นสองส่วน ได้แก่ ผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในสมัยก่อนจะนำผู้เรียนไปฝากไว้กับบ้านครูดนตรีไทยเพื่อฝึกซ้อมรวมไปถึงใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านกับครูดนตรี เมื่อเวลาเปลี่ยนไปดนตรีสากลเริ่มเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยมากขึ้นค่านิยมในการเรียนการสอนทางด้านดนตรีจึงได้รับความนิยมมากขึ้น ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้นำรายวิชาดนตรีบรรจุลงในหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาไปจนถึงในระดับอุดมศึกษา ปัจจุบันการสอนดนตรีไม่สามารถจัดการเรียนการสอน ณ ที่ตั้งได้ การสอนออนไลน์ถูกนำมาใช้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จึงทำให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวในการเรียนการสอนดนตรีร่วมกันอย่างมากเพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำเป็นที่จะต้องเลือกใช้สื่อที่มีคุณภาพ ผู้เรียนสามารถ

จับต้องได้ตามยุคสมัย ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงแนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะด้านการบรณเฑาะอย่างถูกวิธี รวมไปถึงการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาในการฝึกซ้อมได้ด้วยตนเอง สุดท้าย ทางด้านการวัดและประเมินผล สำหรับทักษะการบรณเฑาะเครื่องลมทองเหลืองสมควรที่จะวัดประเมินผลเป็นรายบุคคล โดยจะใช้วิธีวัดประเมินผลตามสภาพจริง เนื่องจากผู้เรียนมีพัฒนาการที่ไม่เท่ากัน รวมไปถึงการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนทางด้านการพัฒนาทักษะการบรณเฑาะ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง โดยใช้หลักการในการวิเคราะห์เชิงความสัมพันธ์ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สัมภาษณ์ เพื่อหาถึงสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด ใช้วิธีอธิบายผลแบบพรรณนา ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านหลักสูตร มีแนวคิดมาจาก เคลน บุนยานันต์, และ อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ (2563, หน้า 243 - 258) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 2. ด้านผู้สอนและผู้เรียน โดยยึดแนวคิดมาจาก ธวัช วิวัฒนปฐมพี (2550, หน้า 7 - 24) ที่ได้ศึกษาถึงประสบการณ์ของผู้สอนในด้านเครื่องลมทองเหลืองและนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง รวมไปถึงหลักเกณฑ์การพิจารณารับนักศึกษาของรายวิชาเครื่องลมทองเหลืองและ การเตรียมตัวที่จะสอบคัดเลือกของนักศึกษา รวมไปถึงพื้นฐานทางด้านดนตรีของนักศึกษา ความประพฤติของนักศึกษาความสามารถในการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองของอาจารย์ผู้สอน 3. ด้านการเรียนการสอน มีแนวคิดมาจาก ดิฐพงษ์ อุเทศธำรง (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการสอนของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง รวมไปถึงสถานที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นให้แก่ผู้เรียน และแนวคิดจาก วิชญ์ บุญรอด (2564, หน้า 283 - 296) เกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีการที่ใช้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ในรายวิชาดังกล่าว 4. ด้านสื่อการเรียนการสอน มีแนวคิดมาจาก สิขณันต์เศก ยานเดิม (2560, หน้า 2 - 11) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกสื่อที่จะใช้นำเสนอเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบสำหรับการเรียนการสอน ความต้องการของผู้เรียนที่มีต่อรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 5. ด้านการวัดผลและประเมินผล มีแนวคิดมาจาก วรินทร์ สีเสียดงาม, พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, และสุพัตรา วิไลลักษณ์ (2562, หน้า 16 - 27) ที่ได้ศึกษาการวัดและการประเมินผลในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ผลจากการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลรวมไปถึงความเหมาะสมของวิธีการวัดผลและประเมินผล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี รวมทั้งสิ้น 45 คน ระหว่าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ หัวหน้าสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 1 คน อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 1 คน นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีที่ลงทะเบียนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 17 คนที่ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อรับข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ผู้เรียนผู้สอน สาขาวิชาดนตรีศึกษา สำหรับหัวหน้าสาขาวิชาดนตรีศึกษา โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอนเครื่องลมทองเหลือง และด้านหลักสูตร นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50-1.00

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สำหรับนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองระดับชั้นปีที่ 1-3 โดยแบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยข้อมูล ดังนี้ ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอนเครื่องลมทองเหลือง และด้านหลักสูตร นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00

2.3 แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อรับข้อมูลเกี่ยวกับด้านการวัดและประเมินผล สำหรับอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอนเครื่องลมทองเหลือง และด้านหลักสูตร นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.65 - 1.00

3. ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย

3.1 ผู้วิจัยติดต่อหัวหน้าสาขาวิชาดนตรีศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์และนักศึกษา ผู้วิจัยนัดวันสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.2 สัมภาษณ์ตามวันเวลาที่ผู้วิจัยได้นัดหมายโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น รูปแบบการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวโดยใช้เครื่องบันทึกเสียงในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาถอดเทป

3.3 นำบทสัมภาษณ์ที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดและหัวข้อคำถามที่กำหนดไว้ ใช้วิธีการประมวลผลข้อมูลตามความเป็นจริงที่ผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์และถอดเทป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีเครื่องลมทองเหลืองของสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนและผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล รวมทั้งความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยใช้รูปแบบการพรรณนาเพื่ออธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการถอดบทสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง โดยจำแนกข้อมูลต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน แล้วจึงนำมาตีความและสร้างข้อสรุป ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนและผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า

1. ด้านหลักสูตร

ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอว่า ลักษณะของหลักสูตรในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง จะมีทั้งหมด 6 ระดับ โดยจะเริ่มเรียนไปตั้งแต่ขั้นพื้นฐานในระดับ 1 ไปจนถึงระดับที่ 6 โดยหลักสูตรได้กำหนดเนื้อหาไว้ในรูปแบบกว้าง ๆ ในระดับพื้นฐาน แล้วจึงกำหนดให้เนื้อหามีความเฉพาะทางมากขึ้น เมื่อผู้เรียนผ่านการเรียนการสอนในขั้นพื้นฐาน นักศึกษาแต่ละคนจะมีจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด 18 หน่วยกิต โดยจะเรียนภาคเรียนละ 3 หน่วยกิต ทั้งหมดจำนวน 6 ภาคเรียน หลักสูตรได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ในชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 โดยที่หลักสูตรจะเน้นเรื่องการปรับความสามารถทางด้านทักษะการบรรเลงของเครื่องลมทองเหลืองจากระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับมืออาชีพที่สามารถนำทักษะการบรรเลงไปสอนในระดับมัธยมศึกษาต่อได้ การกำหนดหลักสูตรยึดตามรูปแบบ นโยบายของมหาวิทยาลัย ที่เน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถในด้านทักษะการบรรเลงและทักษะการสอน ซึ่งเป้าหมายสำคัญของบัณฑิตคือการจบไปประกอบวิชาชีพพิชิตครู ดังนั้นผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในการบรรเลงได้ดีเยี่ยมและพร้อมที่จะนำองค์ความรู้ไปมอบให้แก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาได้อย่างถูกต้อง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปสร้างวงดนตรีที่มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็น วงดุริยางค์ วงโยธวาทิต วง Ensemble นักศึกษาที่เข้ามาเริ่มเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร เพราะไม่ได้ศึกษาในวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมาก่อน เนื่องจากละเลยในการศึกษาข้อมูลในคู่มือนักศึกษาให้ละเอียด สิ่งที่ต้องปรับปรุงในด้านหลักสูตรในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ได้แก่ ควรนำผลการศึกษา

ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนของนักศึกษามากำหนดไว้ในหลักสูตร รวมไปถึงรูปแบบของเครื่องดนตรีเครื่องลมทองเหลืองนั้นมีหลายประเภท ถ้าหากหลักสูตรสามารถมีอาจารย์ผู้สอนแยกตามประเภทเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาเป็นอย่างมาก รวมไปถึงการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ในทุก ๆ รอบปีจะช่วยให้หลักสูตรทันสมัยต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวได้อย่างชัดเจนและร่วมสมัยมากยิ่งขึ้น สิ่งที่นักศึกษาต้องการให้ปรับปรุงคือการเพิ่มจำนวนหน่วยกิตให้มากขึ้นเพื่อที่จะได้มีเวลาในการฝึกฝนทักษะการบรรเลงให้คล่องมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงเข้าใจรูปแบบหลักการสอนในด้านการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองให้ครอบคลุมสำหรับการนำไปสอนได้ดียิ่งขึ้น

2. ด้านผู้สอนและผู้เรียน

ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอว่า อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองมีประสบการณ์ในการบรรเลงวง Symphonic Band, Symphony Orchestra, Brass Band รวมไปถึงประสบการณ์ด้านการบรรเลงกับศิลปินร่วมกับวงดนตรีในสังกัดค่ายเพลง BEC-Tero Music และได้แสดงที่ต่างประเทศในรูปแบบวงนั้บรรเลง รวมไปถึงการ Master Class กับนักดนตรีเครื่องลมทองเหลืองระดับโลกมากมาย

สำหรับประสบการณ์ด้านดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองก่อนเข้ามาศึกษาในรายวิชาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มาจากวงดุริยางค์ จึงมีความรู้ความสามารถในการอ่านโน้ตเพลงเบื้องต้นได้ รวมไปถึงการบรรเลงเพลงในพิธีต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับออกงานได้ รูปแบบการพิจารณารับนักศึกษาเครื่องลมทองเหลืองเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาดนตรีศึกษา พบว่า มีนักศึกษาน้อยที่ได้เตรียมตัวสำหรับการสอบคัดเลือก ทางสาขาวิชาดนตรีศึกษาจะแจ้งบทเพลงที่จะให้นำมาสอบ รวมไปถึงการไล่บันไดเสียง โดยสามารถใช้ระยะเวลาในการเตรียมตัวได้ 3-4 เดือน ทั้งนี้ นักศึกษาบางคนไม่ได้เตรียมตัวสำหรับการเข้าสอบ เพราะมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้เป็นการสอบสัมภาษณ์จึงไม่ได้เตรียมตัวเรื่องการบรรเลงมาให้อาจารย์ได้รับชมพื้นฐานทางด้านการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เคยเป็นนักดนตรีในวงดุริยางค์ของโรงเรียนที่จบการศึกษามาทำให้มีพื้นฐานทางด้านการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองมาพอสมควร แต่ส่วนใหญ่ยังต้องมาพูดคุยวางแผนรูปแบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา รวมไปถึงเป้าหมายในการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองให้อยู่ในระดับมาตรฐานด้านพื้นฐานการบรรเลงของนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางด้านความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาและทางด้านประสบการณ์การสอนของผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ให้แก่นักศึกษาได้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยลักษณะของการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการบรรเลงเครื่องดนตรีทองเหลืองได้ปรับเปลี่ยนแนวความคิดของรูปแบบการฝึกซ้อมให้อยู่ในระดับมาตรฐานซึ่งทางผู้สอนได้ปรับรูปแบบการประยุกต์แบบฝึกให้เข้ากับความสามารถและบริบทท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการฝึกการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองได้ง่ายขึ้น

อาจารย์สามารถสังเกตเห็นจุดบกพร่องของนักศึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาด้านการบรรเลงได้ตรงจุด สิ่งที่ควรเพิ่มเติมจากผู้ให้สัมภาษณ์ คือ “ควรที่จะให้อาจารย์ในระดับประเทศและระดับสากลหมุนเวียนมาให้ความรู้ทางด้านการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองเพื่อให้เด็ก ๆ ได้เปิดประสบการณ์ทางด้านการ Master Class ให้มากขึ้น ทางด้านนักศึกษาตั้งใจฝึกฝน มีน้ำใจช่วยเหลือบริการงานด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ” การใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง พบว่า นักศึกษาจะเดินทางมาถึงมหาวิทยาลัยในเวลาประมาณ 8.30 น. เพื่อเตรียมตัวเข้าเรียนในรายวิชาต่าง ๆ เมื่อมีเวลาว่าง จะฝึกซ้อมการบ้านของรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง รวมไปถึงช่วงเวลา 15.30 -17.00 ตามวันเวลาที่อาจารย์ได้นัดไว้ล่วงหน้า ในทุกวันพุธเวลา 13.00 น. เป็นต้นไป ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ให้เวลาว่างเพื่อจัดกิจกรรม

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง อาจารย์ผู้สอนได้เริ่มต้นโดยการให้นักศึกษาเรียนรู้ขั้นตอนพื้นฐานของการบรรเลงดนตรีให้มีคุณภาพเป็นเวลา 30 นาที และหลังจากนั้นให้นักศึกษาเริ่มฝึกวอร์มลม โดยใช้รูปแบบการฝึกแบบ Breathing Gym ที่ใช้ฝึกสำหรับเครื่องลมทองเหลือง หลังจากนั้นให้นักศึกษาเริ่มนั่งเป็นครึ่งวงกลมโดยอาจารย์ผู้สอนจะให้นักศึกษาเริ่มจากการนั่ง ฝึกซ้อมลากเสียง (Long Tone) กับเสียงคีย์บอร์ดเพื่อให้ฝึกระดับเสียงของนักศึกษาแต่ละคนให้กลมกลืนกันมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงเทคนิคการตัดลิ้น (Tonguing) ให้ในทุก ๆ เสียงของนักศึกษาเป่าออกมาเหมือนกัน แล้วจึงให้นักศึกษาออกนอกห้องไปเตรียมเพลงที่จะใช้เรียนแล้วให้เข้ามาที่ฝึกซ้อมกับอาจารย์ที่ละคนเพื่อที่จะได้ตรวจสอบรูปแบบการบรรเลงต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง อาจารย์ผู้สอนจะเน้นเรื่องการสอนบันไดเสียงให้ครบทุกคีย์ “โดยจะทดสอบให้สุ่มเล่นบันไดเสียงในทุก ๆ สัปดาห์ อาจารย์ผู้สอนจะทบทวนในเรื่องที่สอนมาแล้วและให้หัวข้อใหม่อยู่ตลอดโดยที่อาจารย์ผู้สอนจะดูความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน แล้วให้การชี้แนะแนวทางการฝึกซ้อมและเป้าหมายที่จะต้องทำให้สำเร็จตามที่วางไว้ รวมไปถึงการผลักดันให้นักศึกษาฝึกซ้อมด้วยตนเองเป็นหลัก ไม่ควรมาฝึกซ้อมในเวลาเรียน”

เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนทางด้านการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองแตกต่างจากเดิมไม่มาก ซึ่งทางผู้สอนได้เปิดวิดีโอให้นักศึกษาได้ดูเป็นแบบอย่างผ่านระบบออนไลน์ รวมไปถึงการให้นักศึกษาเข้าชมคอนเสิร์ตของศิลปินเครื่องลมทองเหลืองที่มาแสดงสดที่ไทยอยู่บ่อยครั้ง ห้องเรียนที่ใช้สำหรับรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง มีเครื่องปรับอากาศ มีกระดานเขียนโน้ตไว้ให้พร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอนในทุก ๆ ครั้ง รวมไปถึงงานตั้งโน้ตและหนังสือ แบบฝึกหัดต่าง ๆ ซึ่งห้องที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะเป็นห้องทำงานส่วนตัวของอาจารย์ผู้สอนด้วยเช่นกัน และยังเป็นห้องที่ให้นักศึกษาสามารถเข้ามาฝึกซ้อมส่วนตัวหรือเป็นกลุ่มได้ตลอดเวลา เนื่องจากตัวอาคารภายนอกห้องทำงานของอาจารย์ผู้สอนไม่มีเครื่องปรับอากาศจึงทำให้เวลาผู้เรียนซ้อมริมทางเดินจะร้อนมาก อาจารย์ผู้สอนจึงอนุญาตให้นักศึกษาใช้ห้องทำงานซ้อมได้ทุกครั้ง เนื่องจากห้องเรียนกว้าง

อาจารย์จึงจัดพื้นที่ทำงานของตนเองไว้มุมใดมุมหนึ่งของห้องเรียน เมื่อนักศึกษาเข้ามาซ่อมจึงไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของอาจารย์ผู้สอน นอกเหนือจากการฝึกฝนในห้องเรียนอาจารย์ผู้สอนยังมุ่งเน้นให้นักศึกษาเข้าร่วมวงดุริยางค์เครื่องลมของมหาวิทยาลัย โดยอาจารย์ผู้สอนจะนัดซ่อมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อให้นักศึกษาได้เตรียมความพร้อมสำหรับงานบริการวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย รวมไปถึงเป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้กับหน้าที่การงานของนักศึกษาในอนาคตได้ วิธีการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ผู้สอนมองเห็นว่านักศึกษาทุกคนต้องมองเป้าหมายเดียวกันที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นครู ดังนั้นเนื้อหาต่าง ๆ ที่อาจารย์ผู้สอนมอบให้แล้วแต่จะต้องนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา เมื่อนักศึกษาไปสอนนักเรียนอีกที โดยส่วนใหญ่พัฒนาการของนักศึกษานั้นขึ้นอยู่กับทักษะการฝึกซ้อมของตนเอง ซึ่งนักศึกษาทุกคนเห็นตรงกันว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองนั้นเหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหาตั้งแต่การวางรากฐานให้แก่นักศึกษาเรื่องทัศนคติในการบรรเลงดนตรีให้มีคุณภาพไปจนถึงการแก้ไขปัญหาของการบรรเลงดนตรีเมื่อพบเจอกับเด็กนักเรียน ทั้งนี้จึงจำเป็นที่ผู้สอนจะสอดแทรกจิตวิทยาในการสอนเชิงบวก การให้กำลังใจผู้เรียน หรือแม้กระทั่งการชมเชยเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น สิ่งที่นักศึกษาเห็นว่าควรปรับปรุง คือ ระยะเวลาในการบริการจัดการเรียนการสอนน้อยเกินไป อาจจะทำให้อาจารย์ดูแลนักศึกษาเครื่องลมทองเหลืองไม่ทั่วถึง ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตให้มีชั่วโมงในการสอนเพิ่มมากขึ้น

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน

ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอว่า คุณภาพของอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเครื่องดนตรีที่นักศึกษาใช้ฝึกซ้อมทักษะการบรรเลงนั้นมีอายุมากกว่า 10 ปีขึ้นไป โดยยี่ห้อที่ใช้จะมีอยู่ 2 ยี่ห้อได้แก่ Yamaha และ Vincent Bach เครื่องดนตรีที่ควรเพิ่มเติมเข้ามาคือ Snare Drum Bass Drum วิธีการคัดเลือกสื่อการเรียนการสอนของรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองจะใช้ตำราที่แบบฝึกแต่ละหัวข้อนักศึกษาสามารถหาฟังเสียงต้นแบบได้ สามารถช่วยให้เกิดแรงบันดาลใจของต้นเสียงที่มีคุณภาพให้แก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงสื่อการเรียนการสอนของตำราที่อาจารย์ผู้สอนได้คิดค้นขึ้นมาประกอบไปด้วย รูปภาพวิธีการถือเครื่อง วิธีการนั่งเป่าและยืนเป่าที่ถูกต้อง และเทคนิคการอ่านโน้ตเบื้องต้น รวมไปถึงการนำเครื่องวัดระดับเสียง (Tuner) และเครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) เข้ามาช่วยในการฝึกซ้อมจะเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรเลงตรงตามจังหวะและมีระดับเสียงที่อยู่ในความแม่นยำของตัวโน้ตมากยิ่งขึ้น การค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องลมทองเหลือง “นักศึกษามักจะใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเครื่องลมทองเหลือง รวมไปถึงข้อมูลของศิลปินเครื่องลมทองเหลืองที่อยู่ในระดับสากล” รองลงมาเป็นการศึกษาจากสื่อต่าง ๆ ในห้องทำงานของอาจารย์ ไม่ว่าจะเป็น บทความดนตรี หนังสือดนตรี มหาวิทยาลัยมีห้องสมุดส่วนกลางซึ่งเปิดบริการให้นักศึกษาสามารถเข้าไปสืบค้นข้อมูลได้ แต่เนื่องจากนักศึกษาไม่สะดวกในการเดินทางจึงมักจะค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ อยู่ที่อาคารดนตรี เนื่องจากการบริการระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายครอบคลุม

สัญญาณทั่วทั้งมหาวิทยาลัยจึงสามารถหาข้อมูลต่าง ๆ ได้ด้วยอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของตนเอง สื่อที่อาจารย์นำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน มักจะเป็นหนังสือของต่างประเทศที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของสากล ส่วนใหญ่มักจะเป็นของสะสมของอาจารย์ที่ได้เก็บรวบรวมมาตั้งแต่อาจารย์ยังเรียนอยู่ในระดับอุดมศึกษา สื่อการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาคิดว่ามีประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุดคือ หนังสือ แบบฝึกหัดในการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองเบื้องต้น สิ่งที่นักศึกษาต้องการเพิ่มเติมด้านสื่อการเรียนการสอน คือ เพิ่มจำนวนเครื่องดนตรี ทรัมเป็ต เนื่องจากเป็นเครื่องดนตรีที่ให้นักศึกษาให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก แต่เครื่องดนตรีของสาขาวิชาไม่มีเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา และควรจะมีงบประมาณในห้วงเรียน เนื่องจากเครื่องลมทองเหลือง (เมื่อเวลาเรียนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง) จะทำให้มีเสียงดังรบกวนการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาอื่นในอาคารเดียวกัน ควรเพิ่มเติมเรื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับรองรับสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพไม่ว่าจะเป็นลำโพงขยายเสียงที่มีคุณภาพ จอโปรเจกเตอร์ที่คมชัดเทียบเท่ากับปัจจุบันที่วางจำหน่าย

5. ด้านการวัดผลและการประเมินผล

ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอว่า รูปแบบการวัดและประเมินผลของรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอบแบบตัวต่อตัว โดยมีแนวทางในการวัดและประเมินผลในรูปแบบตามสภาพจริงเป็นหลัก ซึ่งเป็นวิธีในการวัดและประเมินผลสำหรับทักษะการบรรเลงดนตรีที่นิยมเป็นที่แพร่หลาย หัวข้อหลักที่ใช้ในการสอบแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. การสอบเป่าบันไดเสียง (Scale) ให้ครบทุกประเภทไม่ว่าจะเป็น Major Scale, Minor Harmonic Scale และ Minor Melodic Scale ซึ่งในทุกบันไดเสียงจะอยู่ในหนังสือแบบฝึกหัด โดยอาจารย์ผู้สอนได้มอบหมายให้นักศึกษาไว้ล่วงหน้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว 2. การสอบบทเพลง ไม่ว่าจะเป็น Concerto, Sonata, Etude รวมไปถึง Orchestra Excerpt “การประเมินผลใช้รูปแบบการประเมินแบบรายบุคคล จากการพัฒนาการของผู้เรียนในเรื่องของทักษะการบรรเลงเป็นหลัก โดยสังเกตและเก็บคะแนนมาตั้งแต่ผู้เรียนเริ่มเข้ามาศึกษาในชั่วโมงแรก ” โดยที่อาจารย์ผู้สอนไม่ได้กำหนดการประเมินแบบตายตัว แต่ยังคงตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ตามที่ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบว่าในแต่ละปีการศึกษา เป้าหมายควรที่จะต้องบรรเลงได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยการเตรียมความพร้อมในการสอบของนักศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการเตรียมความพร้อมอยู่ที่ 3-4 สัปดาห์ ผลจากการวัดผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองโดยภาพรวมอยู่ในระดับเกรด B ถึง B+ ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่พึงพอใจกับผลที่ได้รับจากการสอบในทุก ๆ ครั้ง สิ่งที่นักศึกษาต้องการคือ ให้เพิ่มเติมการเก็บคะแนนแบบกลุ่ม โดยการสอบเก็บคะแนนในรูปแบบการบรรเลง Duet หรือ Trio และตารางเวลาสอบนักศึกษาอยากให้อาจารย์ขยายเวลาสอบไปอยู่หลังจากได้สอบรายวิชาอื่น นักศึกษาจะได้เตรียมความพร้อมสำหรับการสอบในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

1. ด้านหลักสูตร

อาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้เรียบเรียงและกำหนดหลักสูตร ในการวางลำดับขั้นตอนของเนื้อหา ในรายวิชาให้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอนจากเนื้อหาที่ผู้เรียนเข้าใจง่ายไปจนถึงเนื้อหาที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยอาจารย์ผู้สอนจะสังเกตผู้เรียนเสมอเพื่อออกแบบเนื้อหารายละเอียดในการสอนที่เหมาะสมให้แก่ นักศึกษาแต่ละคน และยังคงต้องครอบคลุมอยู่ในหลักเกณฑ์พื้นฐานของการปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ให้ได้ตามเป้าหมายที่สามารถนำความรู้ความสามารถไปสอนเพื่อเป็นครูดนตรีศึกษาได้ และยังสามารถ เป็นแบบอย่างให้แก่ผู้เรียน นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจรายละเอียดเนื้อหาของรายวิชาในหลักสูตร เนื่องจากไม่ได้สนใจในเนื้อหาข้อมูลของหลักสูตร แต่เมื่อสังเกตถึงรายละเอียดเนื้อหาของรายวิชาที่อาจารย์ ผู้สอนได้นำมาใช้ ยังถือว่าเหมาะสมสำหรับผู้เรียนสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิปทัศน์ ชินตาปัญญากุล, สมจิตรา เรืองศรี, กิตติศักดิ์ ลักษณะ, และพรภิรมย์ หลงทรัพย์ (2560) เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรแนวใหม่ ได้กล่าวว่า ผู้สอนจะต้องปฏิบัติตามข้อมูลเนื้อหาในหลักสูตรที่ได้วางแผนแบบเป็นระดับไว้ เพื่อให้ผู้เรียน ทั้งกลุ่มสามารถมุ่งไปหาจุดหมายเดียวกันได้ ขั้นตอนที่ต้องดูแลและเหมาะสม รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน จะสอดคล้องกับเป้าหมายที่ทางหลักสูตรได้กำหนดไว้

2. ด้านผู้เรียนและผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถทางด้านการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองอยู่ในระดับสูง ผ่านการสอนและการแสดงดนตรีที่อยู่ระดับสากล ด้านนักศึกษาสามารถปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองได้อยู่ ในระดับปานกลาง ส่วนทางด้านความเข้าใจในทฤษฎีดนตรี การอ่านโน้ตเพลงอยู่ในระดับน้อย ซึ่งขึ้นอยู่กับ ความรู้และประสบการณ์เดิมก่อนที่นักศึกษาจะเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้เข้าร่วมวงดนตรี ประเภใดมาบ้าง ถ้านักศึกษาเคยผ่านการร่วมวงดนตรีในรูปแบบวงดุริยางค์ จะมีความสามารถทางด้านทฤษฎี ดนตรีตะวันตกและการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองอยู่ในระดับดี ซึ่งอาจารย์จะต้องคำนึงถึงการพัฒนา คุณภาพการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาที่มาจากต่างถิ่นต่างโรงเรียนให้ไปสู่จุดหมายเดียวกัน รวมไปถึงการประยุกต์ของผู้สอนให้นำแบบฝึกทักษะที่มีมาตรฐานสากล นำมาประยุกต์ให้เข้ากับผู้เรียน ที่มาจากสังคมท้องถิ่นได้เข้าใจในการฝึกซ้อมได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบโจทย์ความเป็นอัตลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาท้องถิ่นเป็นหลัก สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิวัฒน์ สุริยศ (2564) เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติ Essential Element Band Method รายวิชา ดน 2107210 ปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองพื้นฐาน และ ดน 2107209 ปฏิบัติเครื่องลมไม้พื้นฐานของนักศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้กล่าวว่า การเชื่อมโยงทักษะการบรรเลงของผู้เรียนให้มีคุณภาพผู้สอนจำเป็นที่จะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจถึง องค์ประกอบต่าง ๆ นอกเหนือจากการบรรเลง เช่น การฝึกซ้อมให้เป็นระบบ โดยการแยกทักษะต่าง ๆ

ออกมาให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย จากการใช้ทฤษฎีดนตรีตะวันตกควบคู่ไปกับการเข้าใจในการบรรเลงบทเพลงโดยใช้การอ่านโน้ตเพลงมากกว่าการจำโน้ตเพลง

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

อาจารย์ผู้สอนได้ใช้วิธีการสอนในรูปแบบตัวต่อตัวก่อนที่อาจารย์ผู้สอนจะสอนรวม โดยได้จัดเนื้อหาของรูปแบบการฝึกให้นักศึกษานำไปฝึกฝนที่แตกต่างกันออกไปตามความสามารถของนักศึกษา อาจารย์ให้ความสำคัญกับการบรรเลงร่วมกันเป็นอย่างมาก เนื่องจากเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองส่วนใหญ่จะแสดงร่วมกันเป็นกลุ่ม และการทำให้การบรรเลงออกมามีคุณภาพนั้นอาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องให้นักศึกษาฝึกซ้อมในรูปแบบกลุ่ม (Ensemble) อย่างสม่ำเสมอเพื่อที่จะได้ให้นักศึกษาเรียนรู้การฟังเพื่อนในกลุ่มอยู่ตลอดเวลา รวมไปถึงการเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้การบรรเลงดนตรีให้มีคุณภาพอาจารย์ผู้สอนได้ใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน เช่น VDO รวมไปถึงอาจารย์ผู้สอนบรรเลงให้ดูเป็นแบบอย่าง พร้อมกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ ฌานิก หวังพานิช (2559) เกี่ยวกับแนวทางการจัดการชั้นเรียนเพื่อการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา ได้กล่าวว่า การจัดการชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อสร้างและรักษาบรรยากาศของชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และยังคงสอดแทรกถึงประสบการณ์ตรงของทางผู้สอนเพื่อเป็นแนะแนวทางให้แก่ผู้เรียนได้เข้าใจถึงรูปแบบการแก้ไขปัญหาในอนาคตได้ รวมทั้งสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนนั้นควรที่จะต้องมีความเหมาะสมในระดับมาตรฐานเพื่อรองรับรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ นอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ บรรยายได้เพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงสภาพอากาศด้วย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอุณหภูมิที่ร้อนควรต้องมีเครื่องปรับอากาศในห้องที่ใช้การจัดการเรียนการสอนจะให้นักศึกษาและผู้สอนนั้นมีสภาพจิตใจและสมาธิต่อการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ นันทวรรณ หัสดี (2557) เกี่ยวกับความต้องการอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีของครูดนตรีโครงการโรงเรียนหลักสูตรการดนตรีกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า สถาบันดนตรีที่พร้อมทางด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การสอนดนตรี จะช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนและช่วยสร้างมาตรฐานในการเรียนดนตรีด้วย กล่าวได้ว่าเมื่อสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพจะทำให้ผู้เรียนและผู้สอนมีคุณภาพตามขึ้นไปด้วย

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน

เครื่องดนตรีของทางสาขาวิชาดนตรีศึกษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติ เครื่องลมทองเหลืองอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีเครื่องดนตรีเป็นของตนเอง แต่เนื่องจากการจัดการเรียนการสอน ครูภัณฑ์ดนตรีควรจะต้องทำความสะอาด ซ่อมแซมเป็นประจำเพื่อให้พร้อมนำมาใช้งานได้เสมอในทุกครั้งที่แสดงหรืองานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ วรภาพ ประสานตรี, มนัส วัฒนไชยยศ, และอนุรักษ์ บุญแจ

(2557) เกี่ยวกับการบริการการจัดการห้องเรียนครุภัณฑ์ของสาขาคณิตศาสตร์สากล มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่จำแนกไว้ 5 รูปแบบ คือ คน วัสดุ อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ กิจกรรมซึ่งทั้งหมดนี้คือองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ให้การสอนดนตรีบรรลุผลและมีประสิทธิภาพสูงสุด ทางด้านจำนวนของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติ เครื่องลมทองเหลือง ยังถือว่าไม่เพียงพอเนื่องจากมีอาจารย์เพียงหนึ่งคน เมื่อเกิดปัญหาหรืออาจารย์ติดภารกิจเป็นเหตุให้ไม่สามารถมาสอนได้จะไม่สามารถหาคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาสอนแทนได้ในเวลาดังกล่าว ซึ่งสาขาวิชาควรที่จะต้องเพิ่มเติมการเปิดรับอาจารย์พิเศษให้สามารถสอนในรายวิชาเครื่องลมทองเหลืองประเภทอื่น ๆ หรือใกล้เคียงก็จะช่วยให้การเรียนการสอนคล่องตัวมากขึ้น

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

อาจารย์ผู้สอนได้วัดและประเมินผลโดยการแบ่งรูปแบบการสอบของนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติ เครื่องลมทองเหลืองออกเป็น การสอบทักษะการบรรเลงแบบตัวต่อตัว 70 เปอร์เซ็นต์ และทักษะการบรรเลงแบบกลุ่ม 30 เปอร์เซ็นต์ อาจารย์ผู้สอนใช้การประเมินโดยการสังเกตนักศึกษาเป็นรายบุคคล วัดจากการพัฒนาทางด้านการบรรเลงตามที่อาจารย์ได้มอบหมายให้ฝึกฝน จึงส่งผลให้การเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติ เครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับ B สอดคล้องกับการศึกษาของ วรินทร์ สีเสียดงาม, พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, และสุพัตรา วิไลลักษณ์ (2562) เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของรายวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษา ได้กล่าวว่า การฝึกปฏิบัติจำเป็นที่จะต้องวัดและประเมินผลเป็นรายบุคคลศึกษาและคอยติดตามดูพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน วัดและประเมินผล การตรวจสอบของผู้เรียนเป็นระยะ อีกทั้งผู้เรียนในแต่ละคนมีพัฒนาการทักษะการบรรเลงดนตรีที่ไม่เท่ากันผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องออกแบบการฝึกซ้อมให้แก่นักศึกษาในแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน โดยบางคนอาจจะเริ่มจากแบบฝึกที่อยู่ในระดับง่ายก่อน และบางคนอาจจะเริ่มจากแบบฝึกที่อยู่ในระดับปานกลาง แต่เป้าหมายของแบบฝึกสุดท้ายก็จะสามารถบรรเลงดนตรีได้ในระดับความสามารถในการบรรเลงที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

เมื่อโรคเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ได้สร้างปัญหาในระบบการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนและผู้เรียนจึงจำเป็นที่จะต้องเกิดการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน สำหรับในรายวิชาเครื่องลมทองเหลือง เนื่องจากระบบสื่อสารที่ใช้การบรรเลงดนตรีผ่านระบบออนไลน์ ยังไม่มีความมั่นคงของแหล่งสัญญาณจึงทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างยากลำบาก ซึ่งแนวทางในการปรับตัวในด้านของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ของสาขาวิชาดนตรีศึกษาประจำรายวิชานี้จึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อผู้เรียน โดยการให้ผู้เรียนอัดวิดีโอในบทเพลงที่ใช้บรรเลงแล้วนำมาเปิดผ่านระบบออนไลน์ ร่วมกันวิเคราะห์จุดที่ผิด ทั้งผู้เรียน

และผู้สอน เนื่องจากการบรรเลงผ่านระบบออนไลน์มีความเสถียรของสัญญาณที่น้อย เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องใช้วิธีบันทึกวิดีโอของผู้เรียนมาเปิดดูร่วมกัน จะทำให้จับใจความการบรรเลงของผู้เรียนได้ชัดเจนขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรวางแผนแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงในจุดบกพร่องทุก ๆ วงรอบปีการศึกษา
2. ควรเรียนรู้แบบบูรณาการองค์ความรู้จากงานวิจัยในครั้งนี้เพื่อสร้างเอกสารแนะแนวทางให้นักศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ อย่างครอบคลุม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนางานวิจัยครั้งนี้เพื่อไปสู่การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาให้นักศึกษาทางด้านการบรรเลงดนตรีต่อไป
2. ควรนำผลงานไปศึกษาต่อยอดในการเข้าถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาของผู้เรียนเป็นหลักในการนำมาปรับปรุง

เอกสารอ้างอิง

- เคลน บุญยอนันต์, และอรุณี หงษ์ศิริวัฒน์. (2563, กรกฎาคม - ธันวาคม). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. **วารสารครุพิบูล**, 7(2), 243-258.
- ดิฐพงษ์ อุเทศอำรง. (2560, มกราคม - มิถุนายน). การพัฒนาทักษะการบรรเลงเดี่ยวสำหรับเครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**, 8(1), 257-269.
- ณานิก หวังพานิช. (2559, มกราคม - มิถุนายน). แนวทางการจัดการชั้นเรียนเพื่อการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 20(1), 2-10.
- ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์. (2555). **ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีปทัศน์ ชินตาปัญญากุล, สมจิตรา เรืองศรี, กิตติศักดิ์ ลักษณะ, และพรภิรมย์ หลงทรัพย์. (2560, กรกฎาคม - ธันวาคม). การประเมินหลักสูตรแนวใหม่: รูปแบบ CIPPIest. **วารสารพยาบาลตำรวจ**, 9(2), 203-212.
- ธวัช วิวัฒนปฐมพี. (2550, มกราคม - มิถุนายน). สภาพการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ปีการศึกษา 2548. **Rangsit Music Journal**, 2(1), 7-24.
- นันทวรรณ หัสดี. (2557, มกราคม - มิถุนายน). ความต้องการอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนดนตรี ของครูดนตรีโครงการโรงเรียนหลักสูตรการดนตรีกรุงเทพมหานคร. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**, 6(1), 47-68.
- วรภาพ ประสานตรี, มนัส วัฒนไชยยศ, และอนรรักษ์ บุญแจจะ. (2557, มกราคม - มิถุนายน). การบริหารจัดการห้องเรียน ครุภัณฑ์ของสาขาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. **วารสารราชภัฏพระนคร**, 9(1), 100-115.
- วรินทร์ สีเสียดงาม, พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, และสุพัตรา วิไลลักษณ์. (2562, มกราคม - มิถุนายน). การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของรายวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษา. **วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 25(1), 16-27.
- วิชญ์ บุญรอด. (2564, มกราคม - มีนาคม). การเรียนการสอนออนไลน์วิชาปฏิบัติดนตรี โดยการประยุกต์ใช้เทคนิค 6Ts ของ Richard Allington. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 23(1), 283-296.

ศศิภา นันทสมบูรณ์. (2562, พฤษภาคม - กรกฎาคม). แนวทางการใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการสอน

ทักษะปฏิบัติดนตรีระดับขั้นต้น. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 14(2), 1-11.

สิขณันต์เศก ย่านเดิม. (2560, มกราคม - มิถุนายน). แนวทางการสนับสนุนการเรียนรู้ดนตรี.

วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 21(1), 2-11.

อภิวัดน์ สุริยศ. (2564, กันยายน - ธันวาคม). การพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภท

เครื่องเป่าโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติ Essential Element Band Method รายวิชา

ดนตรี 2107210 ปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองพื้นฐาน และ ดน 2107209 ปฏิบัติเครื่องลมไม้
พื้นฐานของนักศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี,

12(3), 1-15.

Need Assessment to Promote Super Leadership of Educational Administrators during the 2019 Coronavirus Epidemic of Lopburi Primary Educational Service Area Office 2

Phakaphon Ngamprasertsit

Master of Education Administration program students, College of Management
Bangkok, University of Phayao

Somsak Aeamkongsee

Assistant Professor Dr., Lecturer of College of Management Bangkok,
University of Phayao

Corresponding Author: pak180322@gmail.com, 63160387@up.ac.th

Received: March 24, 2022 Revised: April 18, 2022 Accepted: April 22, 2022

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the present condition and the expected condition for having super leadership of educational administrators 2) need assessment to promote super leadership of educational administrators, and 3) guidelines to promote super leadership of educational administrators during the 2019 coronavirus epidemic of the Lopburi Primary Educational Service Area Office 2. The sample was 290 teachers. The research instrument was a dual-response format questionnaire. The reliability was .985. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and the prioritized need index ($PNI_{modified}$).

The research findings revealed that 1) overall demand for the present condition having super leadership of educational administrator was high and overall demand for the expected condition having super leadership of educational administrator was highest. 2) Prioritized need index ($PNI_{modified}$) to promote super leadership of educational administrators level of 0.355, Ease of self-leadership is the first requirement, followed by support for achieving self-leadership by creating a working group to facilitate a culture of self-leadership, and encourage personnel to set goals for themselves in terms of presence as

a role model for personnel be a self-leader formation of positive thought patterns and making personnel to be self-leaders, respectively. 3) Approaches to promote super leadership of educational administrator followers should be encouraged to develop knowledge and skills to work regularly in order to comply with changes that happen all the time.

Keywords: Need Assessment, Super Leadership, Educational Administrator

ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

ภคพร งามประเสริฐสิทธิ์

นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Corresponding Author: pak180322@gmail.com, 63160387@up.ac.th

ได้รับบทความ: 24 มีนาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 18 เมษายน 2565 ตอบรับตีพิมพ์: 22 เมษายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังต่อการมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 290 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามรูปแบบการตอบสนองคู่ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.985 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเหนือผู้นำอยู่ในระดับมาก โดยด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรก สำหรับสภาพที่คาดหวังพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นลำดับแรก เมื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าเป็นความต้องการจำเป็นทั้ง 7 ด้าน ดังนั้นแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรมุ่งเน้นไปที่ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน และด้าน

การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ซึ่งพบว่าเป็นความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก และเป็นความต้องการจำเป็นในลักษณะเดียวกันคือ การอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดภาวะการแข่งขันเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและก้าวทันโลกในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา ซึ่งการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าให้ประเทศชาติ ดังนั้นประเทศไทยจึงมุ่งเน้นพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นคนเก่ง คนดี และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพหรือเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนทุกคนตั้งแต่แรกเริ่มและตลอดช่วงวัยของชีวิต ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะการอ่านการเขียนการคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการทำงานอาชีพ ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อสร้างเยาวชนที่ดีและสร้างอนาคตของชาติสู่ความเป็นพลโลก เพื่อพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 3)

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่ โดยมีแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาที่นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนและครูให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของครูและนักเรียนทุกระดับชั้น รวมทั้งการพัฒนาทักษะที่สำคัญให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อโรงเรียนต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นที่บ้านด้วย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสำรวจความพร้อมทั้งโรงเรียน ผู้ปกครองและครูเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของภาครัฐ สถานศึกษาต้องปรับตัวในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และสร้างบทเรียนเพื่อการเรียนทางไกลให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้น ครูทั่วประเทศต้องทำงานที่แตกต่างไปจากเดิมด้วยความยืดหยุ่นเพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงการศึกษาทุกคน ผู้เรียนจะต้องมีความยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนตัวเองได้ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นที่จะหาเส้นทางฝ่าฟันวิกฤติครั้งนี้ ทักษะที่สำคัญที่สุดคือ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ควบคู่ไปกับความสามารถในการเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีวุฒิภาวะทางอารมณ์

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่สุด จึงต้องใช้ความรู้ความสามารถในความเป็นผู้นำในการบริหารงานและต้องรู้จักเลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับทุกสถานการณ์ เพื่อให้การดำเนินการบริหารจัดการในทุกๆ ด้านเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และบรรลุตามเป้าหมาย โดยมุ่งบริหารจัดการให้บุคลากรภายในองค์กรเกิดความร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มความสามารถและเกิดความพึงพอใจในผลงานของตน ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้พฤติกรรมผู้นำแบบผู้นำเหนือผู้นำ (Super Leadership) เริ่มต้นจากการให้ผู้ตามหรือบุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ (Self-Leader) เป็นยุทธศาสตร์ 2 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรกจะเน้นการปฏิบัติทางพฤติกรรม เช่น ให้รู้จัก

สังเกตด้วยตนเองในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การฝึกฝนร่างกายให้เข้มแข็ง การให้รางวัลตนเองและสามารถที่จะลงโทษหรือวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ในกรณีที่ไม่สามารถจะประพฤติปฏิบัติตามที่ต้องการได้ ลักษณะที่สองจะเน้นทางด้านความรู้ความเข้าใจในการทำงาน เช่น รู้จักทำงานให้เกิดคุณค่า การใช้ความรู้ความสามารถและควบคุมตนเอง สร้างความคิดที่เป็นระบบและฝึกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่งมี 7 ด้าน คือ การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง การแสดงตนเป็นต้นแบบให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณาจารย์ และการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (Manz, & Sims, 1991, p. 33)

นอกจากนี้ผลการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จากการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test) ONET ปีการศึกษา 2562 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาหลัก 4 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ยังพบว่ามีระดับค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2561 ไม่มีระดับชั้นใดที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2, 2564, หน้า 24) ดังนั้นหากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ภาวะผู้นำเหนือผู้นำในการสร้างการยอมรับ สนับสนุนให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองและสร้างเป้าหมายให้ตนเอง รวมถึงการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายในการทำงาน ตลอดจนให้โอกาสในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม จะสามารถส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากบุคลากรเพื่อพัฒนาผลการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

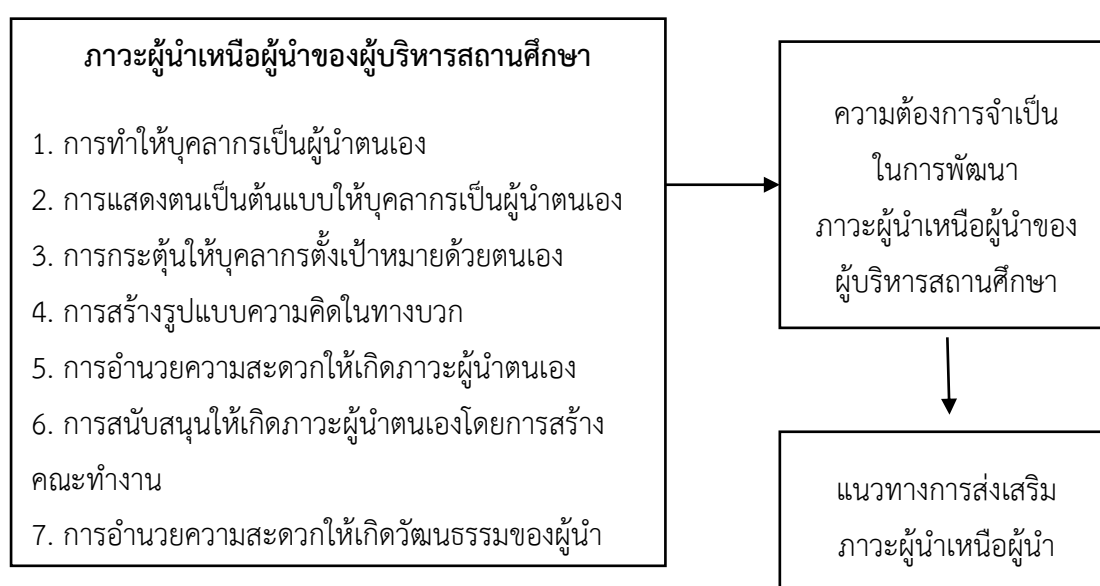
จากสภาพความต้องการและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็น เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการจำเป็นตามความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ก้าวหน้าทันต่อยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน อันจะส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อการมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

กรอบแนวคิด/ทฤษฎีในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำ (Super Leadership) ของ Manz, & Sims (1991, p.33) และศึกษางานวิจัยของ ศศิลักษณ์ บุสยะพินิจ (2560, หน้า 6), วันทนา วัฒนาฤดี (2560, หน้า 5), กิจจา กสิกรรม (2560, หน้า 5), พิชัย ลิ้มเฉลิม (2560, หน้า 7), กฤติยา มามีชัย (2562, หน้า 8), เทพรัตน์ ศรีคราม (2562, หน้า 5) โดยใช้องค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ 7 ด้าน เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง เพื่อระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification) และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากค่า PNImodified ตามแนวคิดของ สุวิมล ว่องวาณิช (2558, หน้า 279) เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (Need Solution) ต่อไป ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 136 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งหมด 1,195 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie, & Morgan (1970, pp. 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง 290 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม และคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นตามสัดส่วนด้วยวิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การเป็นครูผู้สอน และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการแสดงตนเป็นต้นแบบให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณาจารย์ และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90 - 95) จำนวน 40 ข้อ โดยใช้รูปแบบตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) แต่ละข้อประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของผู้นำเหนือผู้นำ โดยในแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

การกำหนดช่วงคะแนน ระดับสภาพปัจจุบัน และระดับสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ

คะแนน 5 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพ

ปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพ

ปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพ

ปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพ

ปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพ
ปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับน้อยที่สุด
การแปลผลค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ โดยมีเกณฑ์
ในการแปลความค่าคะแนน 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ Best, & Kahn (2006, pp. 246 - 250) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพ

ปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพ

ปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพ

ปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพ

ปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพ

ปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การระบุความต้องการจำเป็น (Need Identification) และการจัดลำดับความสำคัญของ
ความต้องการจำเป็น เพื่อให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับการพัฒนาก่อน โดยนำข้อมูลที่ได้
จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 2 มาวิเคราะห์ค่า Modified Priority Needs Index (PNImodified)
(สุวิมล ว่องวาณิช, 2558, หน้า 279) กำหนดเกณฑ์การประเมินค่า PNImodified ที่มีค่าตั้งแต่ 0.30
ขึ้นไปถือเป็นความต้องการจำเป็น ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
ใช้การเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
พร้อมทั้งแนบ QR Code แบบสอบถามในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน Google Form

3.2 นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
เพื่อเตรียมการวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สูงสุด ประสบการณ์การเป็นครูผู้สอน และตำแหน่ง ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) สภาพการมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน 2) สภาพการมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่คาดหวัง โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไปถือเป็นความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโดยการเรียงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

4.4 สรุปแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พบว่า เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.34 อายุ ระหว่าง 30-40 ปี ร้อยละ 39.66 วุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 71.72 ประสบการณ์การเป็นครูผู้สอน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 41.38 และมีตำแหน่งครูผู้สอน/ครูประจำชั้น ร้อยละ 84.48

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (n=290)

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่คาดหวัง				PNI _{modified}	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
1	การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.63	0.59	มาก	1	4.85	0.36	มากที่สุด	7	0.337	6
2	การแสดงตนเป็นต้นแบบให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.62	0.64	มาก	2	4.88	0.33	มากที่สุด	4	0.349	5

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (n=290) (ต่อ)

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่คาดหวัง				PNI _{modified}	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
3	การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	3.60	0.66	มาก	5	4.87	0.34	มากที่สุด	5	0.351	4
4	การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก	3.61	0.64	มาก	4	4.87	0.33	มากที่สุด	6	0.349	5
5	การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง	3.57	0.69	มาก	7	4.92	0.28	มากที่สุด	1	0.377	1
6	การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน	3.58	0.67	มาก	6	4.89	0.32	มากที่สุด	3	0.366	2
7	การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	3.61	0.66	มาก	3	4.90	0.30	มากที่สุด	2	0.357	3
	เฉลี่ย	3.60	0.65	มาก	-	4.88	0.32	มากที่สุด	-	0.355	-

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสภาพที่คาดหวังในการมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร

สถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด 2019 ในภาพรวมมีค่า ($PNI_{modified} = 0.355$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

3. แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 โดยวิเคราะห์จากค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นและข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวด้วยไม่ตรีจิตอันดี สร้างขวัญและกำลังใจ โดยการให้รางวัลและยกย่องชมเชยแก่ครูที่ปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูในการปฏิบัติงาน

3.2 ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้กระบวนการกลุ่มให้ครูมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมประเมินผลการปฏิบัติงาน จัดให้มีการประชุมเพื่อระดมความคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและคณะครู และเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกันของครูเสมอ

3.3 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้กำลังใจและเสริมแรงครูในการเป็นผู้นำตนเองในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 มีการเอื้ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างวัฒนธรรมในการเป็นผู้นำของครู และส่งเสริมให้เกิดการมีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงาน

3.4 ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้กำลังใจครูในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายใหม่ของตนเองในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 มีการสร้างแรงจูงใจให้ครูกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานของตนเอง และกระตุ้นให้ครูเข้าใจเป้าหมายขององค์กรที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019

3.5 ด้านการแสดงตนเป็นต้นแบบให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างของการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ทักษะความชำนาญ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำตนเอง และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

3.6 ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ผู้บริหารสถานศึกษาควรปลูกฝังให้ครูตระหนักถึงการใช้วิกฤตการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 เป็นโอกาสในการปฏิบัติงานว่าทุกปัญหาสามารถแก้ไขได้ เปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นในทางสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษามีการสื่อสารหลายช่องทาง เพื่อให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และส่งเสริมให้ครูคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

3.7 ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ส่งเสริมให้ครูกล้าตัดสินใจในการทำงานด้วยตนเอง และเปิดโอกาสให้ครูได้ทำงานตามความถนัดอย่างเต็มศักยภาพ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน พบว่า ครูผู้สอนมีความเห็นต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ว่ามีภาวะผู้นำเหนือผู้นำในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาปัจจุบันเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และได้รับการคัดเลือก พัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารและภาวะผู้นำก่อนดำรงตำแหน่ง นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีการพัฒนาตนเองโดยการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกมากขึ้น ส่งผลให้มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิจจา กสิกรรม (2560) การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และสอดคล้องกับพิชัย ลิ้มเฉลิม (2560) การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสหวิทยาเขตราชนครินทร์ และสอดคล้องกับเทพรัตน์ ศรีคราม (2562) การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเหนือผู้นำทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สำหรับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อว่า ถ้าเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนสามารถนำตนเองได้จะพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพสูงสุด และจะทำงานนั้นด้วยตนเองอย่างได้ผลดีสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับกระแส ชนะวงส์ (2556) ที่กล่าวเกี่ยวกับผู้นำไว้ว่า ผู้นำที่ดีต้องมีหน้าที่ในการสร้างผู้นำและสร้างภาวะผู้นำให้กับคนอื่น ๆ เสมือนว่าผู้นำต้องเป็นผู้สร้างนาฬิกา ไม่ใช่แค่เพียงคอยบอกเวลาอย่างเดียว อย่างไรก็ตามผลการศึกษานี้พบว่ามีความแตกต่างจากงานวิจัยของพิชัย ลิ้มเฉลิม (2560) ที่ศึกษาในช่วงก่อนที่จะมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ด้านผู้บริหารแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แต่ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงอาจจะกล่าวได้ว่าการที่ผู้บริหารสถานศึกษาปัจจุบันมุ่งส่งเสริมให้ครูเป็นผู้นำตนเองเป็นลำดับแรก เป็นแนวโน้มที่สำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพภายใต้สถานการณ์วิกฤติทางสุขภาพของโลกที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ร่วมกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นให้การศึกษาเกิดคุณภาพแก่ผู้เรียนสูงสุดภายใต้สถานการณ์นี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องทันต่อเหตุการณ์และสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นต่อบุคลากรและองค์กร มีการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบ

บูรณาการตามทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ (Hersey and Blanchard's Situational Leadership Theory) ของ Hersey, & Blanchard (1993) และทฤษฎีภาวะผู้นำยุคใหม่ ซึ่งต้องมีการสนับสนุนให้ครูเป็นผู้นำตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง และกระตุ้นการทำงานของครูให้สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด มีการส่งเสริมการทำงานของครูให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการส่งเสริมให้ครูเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามหน้าที่ของตนผ่านช่องทางออนไลน์ และเปิดโอกาสให้ครูได้ทำงานตามความถนัดอย่างเต็มศักยภาพ ส่งเสริมให้ครูกล้าตัดสินใจในการทำงานด้วยตนเอง รวมถึงเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. สภาพที่คาดหวัง พบว่า ครูผู้สอนมีความคาดหวังที่จะเห็นภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 7 ด้านเพิ่มขึ้นจากระดับมากเป็นระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นสถานการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่มีความแน่นอน และไม่สามารถคาดการณ์ได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ครูผู้สอนอาจมีความคาดหวังให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเหนือผู้นำให้สูงขึ้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถแบบผู้นำเหนือผู้นำในการนำพาองค์กรให้บรรลุกลยุทธ์ที่มีความท้าทาย เช่น กลยุทธ์พัฒนาครูและบุคลากรเพื่อการปฏิบัติงาน มีจุดเน้น 5 เรื่องประเทืองปัญญา หนึ่งคน หนึ่งปี หนึ่งนวัตกรรม ครูมีอาชีพเสมอมาทองและคุณธรรมนำความรู้ และกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพสู่มาตรฐานสากล จุดเน้นคือ พัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน สร้างจุดขายที่แตกต่าง ดำรงคุณภาพอย่างยั่งยืนและ SBM (School Based Management) เป็นต้น ทั้งนี้จากงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำนั้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่มีสถานภาพและประสบการณ์ต่างกัน ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาถึงสภาพคาดหวังของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ อย่างไรก็ตามมีการศึกษาวิจัยสภาพที่เป็นจริงสภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการโรงเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในมิติอื่น พบเช่นเดียวกันว่า โดยภาพรวม สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน (วชิรตล คำศิริรักษ์, 2563)

3. ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในภาพรวมเท่ากับ 0.355 โดยด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองมีความต้องการจำเป็นสูงเป็นลำดับแรก บ่งชี้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมในด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองแก่ครูผู้สอนน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นเรื่องพื้นฐานที่ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะไม่ได้ตระหนักว่าครูผู้สอนให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว ได้แก่ การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวหรือการปฏิบัติงานด้วยไม่ตรีจิตอันดี การสร้างขวัญและกำลังใจโดยการให้รางวัลและยกย่องชมเชยแก่ครู

ที่ปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย การให้ความสำคัญในเรื่องการทำงานควบคู่กับการมีสุขภาพดี มีความปลอดภัย ส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมทางความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และมีความเป็นกันเอง อำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี TRC (Task-Relations-Change) ของ Yukl (2006, p. 68) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์ (Relation-Oriented Behavior) ระหว่างผู้นำและผู้ตาม เป็น 1 ใน 3 พฤติกรรมสำคัญของผู้นำ

4. แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง พบว่า ควรมีแนวทางปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ผู้ตามได้รับการพัฒนาทั้งความรู้และทักษะปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา รวมถึงกระตุ้นให้ผู้ตามมีความกล้าในงานที่รับผิดชอบ และสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ตามด้วยการให้รางวัลที่เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ 2) ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน พบว่า ควรมีแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจและการเผชิญหน้ากับปัญหาของทีมงาน กระตุ้นให้ทีมงานพยายามยกระดับมาตรฐานการทำงานในทีม รวมถึงการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของสมาชิกในทีม 3) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง พบว่า ควรมีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานอย่างสร้างสรรค์ สร้างวัฒนธรรมความจริงจังต่อผู้ร่วมงานโดยการช่วยเหลือกระตุ้นให้ผู้ตามมีความมั่นใจในตนเอง 4) ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง พบว่า ควรมีการบริหารงานด้วยกลยุทธ์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กรที่สอดคล้องกันตั้งแต่ระดับองค์กร ระดับฝ่ายและระดับงานของคนที่รับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร 5) ด้านการแสดงตนเป็นต้นแบบให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง พบว่า ควรมีแนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำเหนือผู้นำในองค์กรทางการศึกษาร่วมกับหลักการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา 6) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก พบว่า ควรมีแนวทางในการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ของตนเองเพื่อให้เกิดความประทับใจ เปิดทัศนคติใหม่ในแง่บวกโดยใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคคลเพื่อให้ตนเองรับรู้และเกิดความคิดในทางบวกอย่างสร้างสรรค์ในหน้าที่รับผิดชอบ และ 7) ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง พบว่า ควรมีแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้ตามเกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่สามารถกำหนดกลยุทธ์ที่เน้นพฤติกรรม ทัศนคติและความรู้สึกที่สามารถมีอิทธิพลเหนือตนเองและนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำดังกล่าวสอดคล้องกับบทความวิชาการของ พิษญาภา ยืนยาว (2560) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำในบริบทของสังคมไทยก็มีแนวโน้มที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหาร

โดยส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถนำตนเองได้ โดยสร้างความมั่นใจในสิ่งที่บุคลากรจะนำไปปฏิบัติ นอกเหนือจากที่คาดหวัง ส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ บ่งบอกถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีและเหมาะสม เพื่อชี้แนะให้คนอื่น ปฏิบัติตามได้ ค้นหา แรงจูงใจของครูและบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดความพยายามในการพัฒนาตนเองจนสามารถบรรลุตาม ศักยภาพได้อย่างเต็มที่ และตอบสนองความต้องการที่สูงขึ้นได้ สนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยการ สร้างทีมงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงถึงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ โดยที่ผู้นำเป็นเพียงผู้ให้ คำปรึกษา และทำตนให้เป็นแบบอย่างเท่านั้น ส่งเสริมให้บุคลากรมีการปรึกษาหารือเพื่อระดมความคิดเห็น ระหว่างผู้ร่วมงาน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ฝึกการทำงานร่วมกัน เคารพ รับฟังความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน และสรุปให้เป็นข้อตกลงร่วมกัน รวมทั้งสนับสนุนให้พัฒนาตนเองและทีมงานอยู่เสมอ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่สูงขึ้นเพื่อการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้สถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ควรให้ความสำคัญกับการอำนวยความสะดวกให้ผู้ตามเกิดภาวะผู้นำ ตนเองเป็นลำดับแรก ซึ่งพฤติกรรมกรรมการบริหารที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้ตามเกิดภาวะผู้นำตนเอง ได้แก่ การให้ รางวัล และการทำนุอย่างสร้างสรรค์ การให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาโดยการมอบหมายอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบเพื่อให้เกิดภาวะผู้นำตนเองในการปรับปรุงงาน พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำด้วยไมตรีจิต อันดี มีการจัดประชุมการพัฒนาทีมงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคลากรในทีมงานเกิดการพัฒนาตนเอง และทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสนอแนะแนวทางการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน จัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศที่เอื้ออำนวย และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบวินัย ประเพณีค่านิยมอันดีงาม ทำให้เกิดความรักความศรัทธาร่วมกันในหน่วยงานเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน ส่งผลให้การปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยความราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรประยุกต์ใช้ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำเหนือผู้นำในองค์กรทางการศึกษาร่วมกับ หลักการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลา เพื่อการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงสุด
2. ควรพัฒนาภาวะผู้นำให้ครอบคลุมทั้งพฤติกรรมมุ่งงาน มุ่งการเปลี่ยนแปลงโดยเน้นส่งเสริม พฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์เพิ่มขึ้น เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมาย เดียวกัน

3. ควรใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพถึงความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง และด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน

3. ควรศึกษาวิจัยความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้ง 7 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่หลากหลาย เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤติยา มามีชัย. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กระแส ชนวงษ์. (2556). ศ.ดร. นายแพทย์ กระแส ชนวงษ์ ให้ทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำ (5F). สืบค้น กันยายน 22, 2564, จาก <http://kitkhan.blogspot.com/2013/06/5f.html>.
- กิจจา กลสิกรรม. (2560). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทพรัตน์ ศรีคราม. (2562). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิชญาภา ยืนยาว. (2560, มกราคม - เมษายน). ผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารการศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(1), 2843-2857.
- พิชัย ลิ้มเฉลิม. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตราชนครินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- วชิรชล คำศิริรักษ์. (2563). สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการโรงเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยเพื่อทำการวิจัยจากสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- วันทนา วัฒนาฤดี. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนในกลุ่มตัวเมืองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิลักษณ์ บุสยพินิจ. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564. ลพบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2006). **Research in Education Tenth Edition**. Boston: Pearson Education.
- Hersey, P., & Blanchard, H. K. (1993). **Management of Organization behavior: Utilizing Human Resources**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hal
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). **New Patterns of Management**. New York: McGraw-Hill book.
- Manz, C. C., & Sims, H. (1989). **Super Leadership: Lead Others to Lead Themselves**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- _____. (1991). **Leadership and Information Processing Linking Perceptions and Performance**. Boston: Unwin-Hyman.
- Yukl, G. (2006). **Leadership in Organizations** (6th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Relationship between Public Participation and Community-Based Tourism Management in Ban Manao Wan Community, Phatthana Nikhom District, Lopburi

Nuttareeya Chunruang

Master of Public Administration Program in Public Administration

Mayuree Rattanasermphong and Waraporn Subruangthong

Assistant Professor Dr., Lecturer in the Department of Public Administration

Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: nuttareeya_cr@hotmail.com

Received: April 20, 2022 Revised: May 30, 2022 Accepted: June 8, 2022

Abstract

The study aims to investigate 1) public participation in community-based tourism management in Ban Manao Wan Community, Phatthana Nikhom District, Lopburi; 2) community-based tourism management and 3) the relationship between public participation and community-based tourism management in Ban Manao Wan Community. The sample were 330 villagers who live around the tourist attraction areas in the community which were Moo 1, 2, 3, 5, 6, 7, and 8. The data were collected using a questionnaire, and the statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The findings showed that: 1) overall, the public participation in community-based tourism management in the Manao Wan community was at a neutral level; 2) overall, the community-based tourism management in the community was also at a neutral level and 3) the public participation and the community-based tourism management in the community held a relationship with a statistical significance at .01. This indicates how the high level of public participation in the tourism management will lead to a higher level of community-based tourism management. Therefore, the notion of public participation in local community should be promoted. This means to empower the community to

mobilize their capabilities in local resource management as well as practice their decision making skills. With this, the community can take charge of their local activities by themselves in order to drive the community-based tourism that meet the real needs of the community.

Keywords: Relationship in Tourism Management, Public Participation, Community-Based Tourism, Ban Manao Wan

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ณัฐรีญา จันทรเรือง

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มยุรี รัตนเสริมพงศ์ และ วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: nuttareeya_cr@hotmail.com

ได้รับบทความ: 20 เมษายน 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 30 พฤษภาคม 2565 ตอรับตีพิมพ์: 8 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 2) ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลมะนาวหวานบริเวณแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 5, 6, 7 และ 8 จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนสูง จะส่งผลให้การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อยู่ในระดับที่สูงขึ้นด้วย ดังนั้น ควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งนับเป็นการเสริมพลังอำนาจให้สามารถระดมขีดความสามารถในด้านการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ การควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ในการจัดการท่องเที่ยว, การมีส่วนร่วมของประชาชน, การท่องเที่ยวโดยชุมชน, บ้านมะนาวหวาน

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทอย่างมากต่อเศรษฐกิจ ถือเป็นหนึ่งในรายได้หลักของเศรษฐกิจประเทศไทย สัดส่วนด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ในช่วงปี 2560-2562 มีอยู่ถึงร้อยละ 18.79 18.70 และ 18.31 ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่ในช่วงปี 2563 ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งกระทบต่อการเดินทางท่องเที่ยวและส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยหยุดชะงัก ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยลดลงอย่างมาก แต่อย่างไรก็ดีภาครัฐและเอกชนมีมาตรการสนับสนุนและกระตุ้นการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในเมืองรองเพื่อการกระจายและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวเมืองรองในปี 2563 มีอัตราเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 20.55 ซึ่งมากกว่าปี 2562 มาก (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563, หน้า 223-224)

แม้การท่องเที่ยวบรรลุเป้าหมายของการสร้างรายได้ แต่ในบางพื้นที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวภาคเอกชนที่ไม่ใช่คนในชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน โดยชุมชนไม่ได้รับประโยชน์ ในทางตรงกันข้ามชุมชนได้รับผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว เช่น ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นต้น ปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้เริ่มเข้ามาทดแทนลักษณะการท่องเที่ยวแบบเดิม ๆ ซึ่งเป็นกระแสหลัก (Mass Tourism) มากยิ่งขึ้น และเกิดกระแสนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ที่เริ่มให้ความสนใจต่ออัตลักษณ์ที่โดดเด่นของแต่ละชุมชน ลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น สมาชิกในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนฐานคิดที่ว่า ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรอย่างแท้จริง โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นของแต่ละชุมชน มาเป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมกับบริบท สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในด้านของทรัพยากรท่องเที่ยว วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อกันมา (นัชชาเพิ่มสุภัคกุล, 2563, หน้า 38)

จังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดในภาคกลางที่มีประวัติศาสตร์ความหลากหลายและต่อเนื่องทางวัฒนธรรมยาวนานกว่า 3,000 ปี มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ พระราชวังนารายณ์ราชนิเวศน์ พระปรางค์สามยอด และทุ่งทานตะวันที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ (มีพื้นที่ถึง 200,000-300,000 ไร่) และได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดที่มีลือชื่อยอดนิยมได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (สำนักงานจังหวัดลพบุรี, 2563, หน้า 1) ในปี 2563 เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงจากปี 2562 จาก 3,531,853 คน เหลือ 1,659,868 คน ลดลงมากถึงร้อยละ 53 ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวลดลงตามไปด้วย โดยในปี 2563 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 2,326.88 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 ซึ่งมีรายได้ 5,750.92 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 59.54 (กระทรวงการท่องเที่ยว

และกีฬา, 2564) ซึ่งจังหวัดได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดให้พร้อมรับการท่องเที่ยววิถีใหม่

ในอดีตตำบลมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี สมัยก่อนเป็นชุมชนที่อาศัยบริเวณลุ่มแม่น้ำป่าสัก ภายหลังจากมีโครงการสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบอันเป็นเหตุให้ต้องมีการโยกย้าย ส่งผลให้ชาวบ้านถูกเวนคืนที่ดินและโยกย้ายขึ้นมาตามที่ตั้งจัดสรร ปัจจุบันมีพื้นที่ประมาณ 84 ตารางกิโลเมตร แต่ถูกแบ่งแยกออกเป็นสองฝั่งโดยมีอ่างเก็บน้ำของโครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์อยู่ตรงกลาง พื้นที่ด้านตะวันออก มี 7 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1, 2, 3, 5, 6, 7 และ 8 ด้านตะวันตก 1 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 4 (องค์การบริหารส่วนตำบลมะนาวหวาน, 2564, หน้า 1) และมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ทะเลน้ำจืดบ้านมะนาวหวาน ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ทิศตะวันออกของตำบล บริเวณหน้าที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลมะนาวหวาน ในช่วงเดือนมีนาคม-กันยายนของทุกปี ระดับน้ำอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ลดลง จนสามารถมองเห็นโขดหินและเนินดินเป็นแนวยาวคล้ายริมชายหาดของทะเล ประกอบกับระดับน้ำตื้นเขินลึกไม่เกิน 1 เมตร และมีกระแสน้ำที่พัดเข้าหาฝั่งตลอดเวลาเกิดเป็นเกลียวคลื่น ทำให้ได้รับการขนานนามว่า “ทะเลน้ำจืดบ้านมะนาวหวาน” จากความสวยงามที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติของชุมชนบ้านมะนาวหวาน ทำให้ชาวบ้านในชุมชนได้ร่วมมือกันปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ริมเขื่อนจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสถานที่พักผ่อนในช่วงฤดูร้อน โดยมีการบริหารจัดการผ่านกลุ่มตัวแทนที่มีการก่อตั้งขึ้นชื่อว่า “ชมรมทะเลน้ำจืดมะนาวหวาน” มีที่ปรึกษาและสมาชิกชมรมจำนวน 37 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและการประมงในชุมชน ทั้งจัดระเบียบและวางระบบของพื้นที่ การดูแลเรื่องสุขอนามัย และการจัดการรักษาความปลอดภัย เพื่อบริการและรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในชุมชน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ให้ความสนใจเข้ามาเที่ยวที่บ้านมะนาวหวานด้วย และได้รับความสนใจจากชาวบ้านที่อยู่บริเวณใกล้เคียงแวะมาท่องเที่ยว โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวมีทั้งการกางเต็นท์แคมป์ปิ้ง การลงเล่นน้ำ การล่องเรือหรือแพ และการเล่นพารามอเตอร์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวานยังไม่ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร กล่าวคือ การท่องเที่ยวบ้านมะนาวหวานยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในวงกว้าง ประกอบกับชุมชนยังขาดประสบการณ์ในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อาจจะส่งผลกระทบด้านลบในระยะยาวทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมต่อชุมชนบ้านมะนาวหวาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมองว่าชุมชนบ้านมะนาวหวานมีวัฒนธรรม วิถีชีวิต และทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงามจากทัศนียภาพของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ การที่จะทำให้การท่องเที่ยวบ้านมะนาวหวานประสบความสำเร็จเป็นที่รู้จักมากขึ้น และชุมชนมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว ควรจะมีการพัฒนาจากฐานการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว

จึงได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

Cohen, & Uphoff (1981, p. 14) ได้อธิบายขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดในชุมชน ร่วมแสดงความคิดเห็น โดยมีการกำหนดปัญหาและกำหนดทางเลือก มีการประเมินทางเลือกและการตัดสินใจเลือก เพื่อนำแนวทางที่เลือกมาสู่การปฏิบัติ

1.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานในโครงการหรือกิจกรรม และการให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้ 3 วิธี คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงาน และการมีส่วนร่วมในการขอความช่วยเหลือ

1.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นการที่ประชาชนในชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน แบ่งได้เป็นการรับผลประโยชน์ 3 รูปแบบ คือ ด้านวัตถุ ด้านสังคม และด้านจิตวิทยา/บุคคล

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานในโครงการหรือกิจกรรม ใน 2 รูปแบบ คือมีส่วนร่วมทางตรงและมีส่วนร่วมทางอ้อม เพื่อให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อชุมชนอย่างตรงประเด็น

2. แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวทางเลือกที่บริหารจัดการโดยชุมชนอย่างสร้างสรรค์และมีมาตรฐานก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น และคุณภาพชีวิตที่ดี การที่จะให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยวตามหลักการมีความจำเป็นที่จะต้อง

เตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2559, หน้า 4) ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย 2561 ประกาศใช้โดยกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย โดยวัตถุประสงค์หลักของการนำเกณฑ์พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นเครื่องมือประเมินระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน และเพื่อเป็นเครื่องมือในการวางแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การนำเกณฑ์ไปใช้ก็เพื่อประโยชน์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านการขับเคลื่อนของกลุ่มการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เกี่ยวข้องร่วมกันบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อประโยชน์สูงสุดของชุมชนเอง เป็นหลักเกณฑ์และการตรวจสอบการดำเนินการของกลุ่ม/องค์กรท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี 3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน 5) ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 6) ด้านส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (กองพัฒนาบริการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561, หน้า 2)

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทยมาใช้เป็นกรอบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านมะนาวหวาน จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน 3) ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4) ด้านส่งเสริมการประชาสัมพันธ์

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภัทราภร รุจิระเศรษฐ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประชาสัมพันธ์และอิทธิพลการบอกเล่าปากต่อปากที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในจังหวัดสิงห์บุรีของนักท่องเที่ยวพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการประชาสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และอิทธิพลการบอกเล่าปากต่อปากของการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการประชาสัมพันธ์และอิทธิพลการบอกเล่าปากต่อปากที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในจังหวัดสิงห์บุรีของนักท่องเที่ยว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กฤติยา สมศิลา (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนแบบมีส่วนร่วม อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการ

การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีลักษณะสัมพันธ์วัฒนธรรมชนบทหรือโฮมสเตย์ (Homestay) มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมโดยตรงของชาวผู้ไทมีลักษณะการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศของชุมชน ปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนกับปัจจัยขีดความสามารถของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนแบบมีส่วนร่วมได้ดีที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผล และปัจจัยขีดความสามารถของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านภาวะผู้นำ ข้อเสนอแนะทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ 1) แนวทางการพัฒนาศักยภาพของชุมชนและกลุ่มเครือข่ายของชุมชน 2) แนวทางการพัฒนาหลักการบริหารและจัดการเชิงกลยุทธ์ของชุมชน และ 3) แนวทางการพัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

วชิรวิทย์ วิชาสวัสดิ์ (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า สภาพการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ชุมชนมีศักยภาพการบริหารและการจัดการในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและกระบวนการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านพื้นที่และด้านการมีส่วนร่วม โดยที่ด้านการจัดการยังไม่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารและการจัดการ พบว่า ปัจจัยเกณฑ์การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม และปัจจัยเกณฑ์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ชุมชนมีความพร้อมที่จะส่งเสริมและดำเนินการจัดการได้เป็นอย่างดี รองลงมาคือ ด้านการบริการและความปลอดภัย ด้านกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการจัดการอย่างยั่งยืนโดยเฉพาะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมีประสิทธิภาพ และด้านเกณฑ์การกระจายผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรมีการวางแผนการพัฒนาให้เชื่อมโยงการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรมีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นทีมงานกลางทำหน้าที่ประสานงานด้านการท่องเที่ยวกับเครือข่ายการท่องเที่ยวในชุมชน และควรพัฒนาระบบการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างแท้จริงและการกระจายผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น สังคม และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เป็นต้น จำเป็นต้องพัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนสามารถบริหารและจัดการให้ได้ตามเกณฑ์หรือเป้าประสงค์ของมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

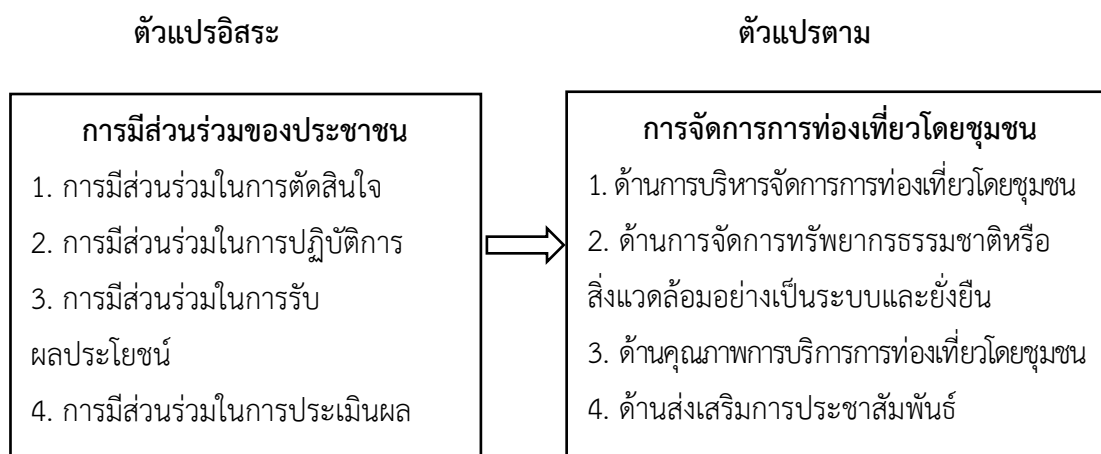
กิตติภักดิ์ ฐิโณทัย (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผลมีอิทธิพลทางบวกกับความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ปัจจัยความพร้อมของชุมชน

ความผูกพันต่อชุมชน และกรอบนโยบายการท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามแต่ละปัจจัย พบว่า ความพร้อมของชุมชน ทุกตัวแปรล้วนมีอิทธิพลทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนความผูกพันต่อชุมชน มีเพียงแค่ด้านความพึงพอใจในชุมชนและความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายของชุมชนที่มีอิทธิพลทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชน สุดท้ายเป็นกรอบนโยบายการท่องเที่ยวทุกตัวแปรล้วนมีอิทธิพลทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ปัจจัยความพร้อมของชุมชน และความผูกพันต่อชุมชนมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไพบรียาพัสตร์ ศรีจริยา (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านแม่หนองนา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนหนองแม่นาอยู่ภายใต้การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่นา ซึ่งมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการตัดสินใจ การปฏิบัติ การประเมินผล โดยร่วมกับประชาชนในพื้นที่ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการต่าง ๆ และหน่วยงานในพื้นที่ ผลสำเร็จการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน อบต. ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ระดับดี ในส่วนของปัญหาการมีส่วนร่วมคือ ประชาชนขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการส่งเสริมความรู้ จัดกิจกรรม/โครงการและเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐได้ และจากการประเมินศักยภาพการมีส่วนร่วมยังอยู่ในระดับปานกลางการประเมินการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลด้านการปฏิบัติ และด้านการแบ่งปันผลประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen, & Uphoff (1981) และเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทยของกองพัฒนาบริการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2561) และทำการสังเคราะห์จึงได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่แสดงต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยการพรรณนา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลมะนาวหวาน บริเวณแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 5, 6, 7 และ 8 จำนวน 1,798 คน (สำนักทะเบียนอำเภอพัฒนานิคม, 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลมะนาวหวาน บริเวณแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 5, 6, 7 และ 8 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 328 คน ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามเพิ่ม 2 คน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นจำนวน 330 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิด มีคำถามชนิดปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการอยู่อาศัย มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน 3) ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4) ด้านส่งเสริมการประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 2, 3 ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าจัดลำดับเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดมาตรวัดของ Likert's Scale มีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วม/การจัดการมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วม/การจัดการมาก
- 3 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วม/การจัดการปานกลาง
- 2 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วม/การจัดการน้อย
- 1 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วม/การจัดการน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

งานวิจัยนี้มีการกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนตามแนวคิดของ Best (1997, p.190) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วม/การจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง การมีส่วนร่วม/การจัดการอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง การมีส่วนร่วม/การจัดการอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง การมีส่วนร่วม/การจัดการอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 0.50 - 1.49 หมายถึง การมีส่วนร่วม/การจัดการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

2.2.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 ถ้าต่ำกว่า 0.67 ควรตัดออกหรือปรับปรุงข้อคำถามใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.85

2.2.4 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดสอบใช้ (Try Out) กับประชาชนตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สูตรของ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.951 ถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

2.2.5 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม (Field Data Collection and Compilation) โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มที่อาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของประชากรทั้ง 7 หมู่บ้าน ให้มีความเหมาะสมตามจำนวนของสัดส่วนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน โดยวิธีการเทียบบัญชีไตรยางศ์ และนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 330 ชุดแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ 2) การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) การวิเคราะห์ระดับการจัดการเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน โดยใช้สถิติ คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 53.64 มีอายุ 31-45 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 61.52 มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 และอาศัยอยู่ในชุมชน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 65.76

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในภาพรวม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน ในภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน	$\bar{x}$	(S.D.)	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.32	1.06	ปานกลาง	2
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.30	1.06	ปานกลาง	3
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.50	1.14	มาก	1
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.15	1.10	ปานกลาง	4
ภาพรวม	3.32	1.09	ปานกลาง	

จากตาราง 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$, SD. = 1.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$, SD. = 1.14) รองลงมา คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$, SD. = 1.06) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$, SD. = 1.06) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$, SD. = 1.10) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในภาพรวม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในภาพรวม

การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านมะนาวหวาน	$\bar{x}$	(S.D.)	แปลผล	ลำดับ
1. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.53	1.10	มาก	2
2. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือ สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน	3.58	1.14	มาก	1
3. คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.42	1.10	ปานกลาง	3
4. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์	3.31	1.12	ปานกลาง	4
ภาพรวม	3.46	1.11	ปานกลาง	

จากตาราง 2 การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$, SD. = 1.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$, SD. = 1.14) รองลงมาคือ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$, SD. = 1.10) คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$, SD. = 1.10) และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$, SD. = 1.12) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 ก็ต่อเมื่อ Sig. (2 – tailed) มีค่าน้อยกว่า .05

การมีส่วนร่วมของประชาชน (XX) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_1) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (X_2) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (X_3) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X_4)

การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน (YY) ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Y_1) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (Y_2) ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Y_3) ด้านส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ (Y_4)

โดยตั้งสมมติฐานการทดสอบได้ ดังนี้

H_0 : การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

H₁: การมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

การมีส่วนร่วม ของประชาชน	การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน				YY
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	
X ₁	0.476**	0.411**	0.405**	0.455**	0.532**
X ₂	0.453**	0.411**	0.393**	0.439**	0.526**
X ₃	0.525**	0.509**	0.464**	0.389**	0.577**
X ₄	0.459**	0.463**	0.480**	0.440**	0.562**
XX	0.582**	0.555**	0.532**	0.525**	0.669**

หมายเหตุ ** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรวม มีความสัมพันธ์ต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี คิดเป็นร้อยละ 66.90 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H₀) และยอมรับสมมติฐานรอง (H₁) กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์มีระดับความสัมพันธ์กับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวานสูงที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ และด้านการปฏิบัติการ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกพื้นที่ในชุมชนเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รวมถึงมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ หรือแสดงความ

คิดเห็นในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น การเตรียมบุคลากรด้านความปลอดภัย เป็นต้น และมีส่วนร่วมในการคิดหาวิธีการที่จะได้งบประมาณเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ทอดผ้าป่า ชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติยา สมศิลา (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนแบบมีส่วนร่วม อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือและพิจารณา กิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโพน การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด และมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ผ่านสื่อออนไลน์ และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ หรือแรงงานช่วยเหลือในการจัดการการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของไพบรียา ศิริจริยา (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านแม่หนองนา อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ประชาชน มีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของบ้านหนองแม่นา และมีส่วนร่วมในการป้องกันและดูแลรักษาสภาพแวดล้อมภายในชุมชน และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดและการกำจัดขยะของบ้านหนองแม่นา

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคในพื้นที่ได้รับการพัฒนามากขึ้นจากการท่องเที่ยว ได้รับผลประโยชน์ด้านจิตวิทยาการท่องเที่ยวทำให้มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติภักดิ์ ฐิณทัย (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ระดับมาก คือ ประชาชนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และเกิดการใส่ใจในการอนุรักษ์ ได้รับประโยชน์จากการยกระดับโครงการพื้นฐาน การปรับปรุงระบบสาธารณสุข และการขนส่ง และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระยะยาวคือการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนเคยเข้าไปมีส่วนร่วมในการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับคนในท้องถิ่นในเรื่องของการท่องเที่ยวโดยชุมชนและผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมถึงมีส่วนร่วมในการวางแผนในการประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และมีส่วนร่วมรับทราบผลการประเมินการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของไพบรียา ศิริจริยา (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านแม่หนองนา อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชน

มีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม โครงการ งบประมาณต่าง ๆ ของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว เคยมีส่วนร่วมการเข้าเป็นสมาชิกที่เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับคนในท้องถิ่นในเรื่องของการท่องเที่ยวและผลกระทบที่เกิดขึ้น

2. การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืนอยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง และด้านส่งเสริมการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนมีกรรมการชมรมกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นคนในชุมชนและมีบทบาทในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน ได้แก่ ชมรมทะเลน้ำจืดบ้านมะนาวหวาน ชุมชนมีการวางกฎ ระเบียบ กติกา หรือข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว และชุมชนมีข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติยา สมศิลา (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนแบบมีส่วนร่วม อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดการชุมชนบ้านโพนมีกฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวที่มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานในการจัดการการท่องเที่ยว

2.2 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ชุมชนบ้านมะนาวหวานมีการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณชุมชนให้มีความร่มรื่น เป็นระเบียบสวยงามตามความเหมาะสม มีการปรับปรุงพื้นที่ท่องเที่ยวให้เหมาะกับวิถีชีวิตของชุมชน และชุมชนมีการกำหนดพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว (Zoning) เพื่อให้การท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบด้านลบกับการใช้พื้นที่เพื่อวัตถุประสงค์อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิรวิทย์ วิชาสวัสดิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ชุมชนได้กำหนดแนวพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวโดยมีการร่วมวางแผนและจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เข้ามาศึกษาพื้นที่แหล่งโบราณคดี และตามสภาพการใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบด้านลบกับการใช้พื้นที่เพื่อวัตถุประสงค์อื่น มีการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณชุมชนให้ร่มรื่น เป็นระเบียบสวยงามตามความเหมาะสม

2.3 ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนบ้านมะนาวหวานมีจำนวนบุคลากรด้านการบริการเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและชุมชนมีจุดบริการห้องน้ำที่มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิรวิทย์ วิชาสวัสดิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการบริการและความปลอดภัย พบว่า ชุมชนมีการบริการ

ด้านการท่องเที่ยวและบุคลากรอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะต่าง ๆ ให้ได้รับความสะดวกในการท่องเที่ยว มีจุดบริการอาหารที่สะอาด ถูกสุขลักษณะและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นส่วนประกอบหลักในการประกอบอาหาร มีจุดจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกในชุมชน ซึ่งมีสินค้าที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนจำหน่ายอยู่

2.4 ด้านส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ชุมชนมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก และบล็อกเกอร์ด้านการท่องเที่ยว รวมถึงชุมชนมีแผนที่หรือข้อมูลเส้นทางการเดินทางเข้าสู่ชุมชน หรือมีแผนที่ท่องเที่ยวในชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนผ่านสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรภร รุจิระเศรษฐ (2558) ได้ศึกษาเรื่องการประชาสัมพันธ์และอิทธิพลการบอกเล่าปากต่อปากที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในจังหวัดสิงห์บุรีของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชื่นชอบการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบสื่อแผ่นพับและป้ายโฆษณา ชื่นชอบการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบสื่ออินเทอร์เน็ต และชื่นชอบการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบสื่อ นิตยสารและหนังสือท่องเที่ยว เนื่องจากการประชาสัมพันธ์สื่อเหล่านี้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดีกว่า มีความชัดเจนในข้อมูลเรื่องประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ความเป็นไทย การท่องเที่ยวเชิงพุทธ และ การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในปัจจุบันก็มีความรวดเร็ว ทำให้เกิดแรงจูงใจในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวได้มากขึ้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์ต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่าเมื่อชุมชนบ้านมะนาวหวานมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวสูง จะส่งผลให้ผลการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวานอยู่ในระดับที่สูงขึ้นด้วย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งนับเป็นการเสริมพลังอำนาจให้สามารถระดมขีดความสามารถในด้านการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ การควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ และการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้ทันต่อพลวัตการท่องเที่ยวได้ เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวและคุณภาพการบริการด้านการท่องเที่ยวสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว และพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านมะนาวหวานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติยา สมศิลา (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโนนแบบมีส่วนร่วม อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยขีดความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านมะนาวหวานในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือควรเน้นให้ “ชุมชน” เข้มแข็งก่อนแล้วจึงพัฒนาการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือองค์ประกอบสำคัญที่ขาดมิได้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยพัฒนาจากรากฐานการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร เช่น ร่วมกันตัดสินใจวางกฎระเบียบ กติกา หรือข้อบังคับสำหรับนักท่องเที่ยว ร่วมกันประสานงานขอความช่วยเหลือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การของบประมาณมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นต้น ย่อมส่งผลให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงผลประโยชน์ต่าง ๆ จากการท่องเที่ยวได้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างจริงจังโดยการใช้เทคนิคการมีส่วนร่วมหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมใหม่ ๆ เช่น นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็นหรือบทบาทความเป็นเจ้าของชุมชนแหล่งท่องเที่ยว เป็นการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างครบวงจร เช่น จัดประชุมประชาคมท้องถิ่นร่วมกันภายในชุมชนเกี่ยวกับการวางกฎระเบียบ กติกา หรือข้อบังคับการท่องเที่ยวของชุมชน การกระจายรายได้ ข้อตกลงการบริหารจัดการผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวต่อทรัพยากรธรรมชาติชุมชน เป็นต้น
2. ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว นำความโดดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนมาพัฒนาเป็นกิจกรรม เช่น การล่องแพหรือเรือ จัดพื้นที่ตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกของชุมชน ซึ่งแสดงออกในรูปแบบวิถีชีวิตนำมาสร้างเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเที่ยวในชุมชน
3. ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ควรร่วมกันสนับสนุนและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการตลาดอย่างต่อเนื่อง เช่น การทำการตลาดออนไลน์ สร้างแพลตฟอร์มทางการท่องเที่ยวของชุมชนเอง สำหรับประชาสัมพันธ์ขายสินค้าและบริการเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมให้ความรู้ คำแนะนำแก่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีกับพื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงแนวทางการจัดการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้ดีขึ้น

2. ควรส่งเสริมงานวิจัยการท่องเที่ยวเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านมะนาวหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เพื่อให้คนในชุมชนร่วมกันเรียนรู้ชุมชนของตนเอง เห็นปัญหาของตัวเอง เห็นทางออกหรือทางแก้ปัญหของชุมชนร่วมกัน เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กองพัฒนาบริการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). **มาตรฐานการท่องเที่ยวชุมชน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, กองพัฒนาบริการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว. (2564). **สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทย รายจังหวัด ปี 2560-2563**. สืบค้น สิงหาคม 20, 2564, จาก <https://www.mots.go.th/Newslink.php?nid=13173>.
- กิตติภักดิ์ ฐิโณทัย. (2562). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ที่เกิดความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กฤติยา สมศิลา. (2559). **แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนแบบมีส่วนร่วม อำเภอดำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2559). **เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย**. สืบค้น พฤษภาคม 31, 2565, จาก https://pattani.mots.go.th/download_ebook.php?eid=5.
- นัชชา เพิ่มสุภักกุล. (2563, กรกฎาคม - กันยายน). **ความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านไร่ทองชิง และชุมชนแม่กำปอง จังหวัดเชียงใหม่**. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 26(3), 36-54.
- ไพบรียาพัสดุ ศรีจริยา. (2563). **การประเมินการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านแม่หนองนา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์**. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภัทรภร รุจิระเศรษฐ. (2558). **การประชาสัมพันธ์และอิทธิพลการบอกเล่าปากต่อปากที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในจังหวัดสิงห์บุรีของนักท่องเที่ยว**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วชิรวิทย์ วิชาสวัสดิ์. (2560). **รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (05) ประเด็นการท่องเที่ยว**. สืบค้น สิงหาคม 20, 2564, จาก http://nsc.nesdc.go.th/nscd_uat/wp-content/uploads/2021/02/NS-05_222-277.pdf.

สำนักงานจังหวัดลพบุรี. (2563). **แผนพัฒนาจังหวัดลพบุรี (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน**

พ.ศ. 2565, สืบค้น พฤษภาคม 31, 2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER2/DRAWER059/GENERAL/DATA0000/00000158.PDF>.

สำนักทะเบียนอำเภอพัฒนานิคม. (2563). **ข้อมูลทะเบียนราษฎร์**. ลพบุรี: สำนักทะเบียนอำเภอพัฒนานิคม.

องค์การบริหารส่วนตำบลมะนาวหวาน. (2564). **แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570)**. สืบค้น สิงหาคม 20, 2564, จาก https://www.manaowan.go.th/project_detail.php?hd=7&dolP=1&checkIP=chkIP&id=11438&checkAdd=chkAd&dum=43169_ypk.

Best, John W. (1997). **Research in Education**. Boston, MA.: Allyn and Bacon.

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1981). **Rural Development Participation: Concept and Measure For Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies**. New York: Cornell University Press.

Yamane, T. (1967). **Statistics an Introductory Analysis** (2nded.). New York: Harper & Row.

A Study of Translation Strategies in Prophetic Cards for Shrines and Temples in Bangkok Area

Naruchol Sathirawatkul

Lecturer of Business Chinese Department Faculty of International Business

Rattana Bundit University

Corresponding Author: naruchol.s@ku.th

Received: March 26, 2022 Revised: May 2, 2022 Accepted: May 23, 2022

Abstract

The research aims to study the translation strategies used to translate prophetic cards from shrines and temples in Bangkok from Chinese into Thai. The researcher surveyed the target area and collected 240 prophetic cards from 7 shrines and temples around Bangkok as research data from January 15, 2022, to February 5, 2022, in a total of 3 weeks' time. The research data were analyzed and discussed based on various translation theories such as Peter Newmark's Theory of Translation, Associate Professor Dr. Wanna Saeng-aramruang's Theories of Translation, Thai-Chinese translation by Associate Professor Dr. Kanokporn Numthong and Professor Supanee Pinmanee's Modern Age Translation Scriptures.

The results revealed that there were 6 types of strategies employed to translate the prophecy which included: 1) a literal translation which preserves the original language format as much as possible; 2) a meaning-focused translation which focuses on the overall important content of the original text; 3) a reduction translation which cuts out unnecessary content to make the text more understandable; 4) an additional translation which is an amplification of the content to make the text clearer and easier to be understood by readers; 5) an adaptation translation which is a copying of the translated text and then modifying, adding, and shortening it to make it more suitable with the target language and 6) a generalization translation which is a broad interpretation of what is unknown in the target culture and expands the overall meaning or definitions

of contents until it matches or is understandable by readers of the target culture. To choose suitable translation strategies, translators need to take a careful consideration and be aware of their choices of translation methods. To elaborate, they need to make a decision about how they want their translation works to be conveyed. Translators must be aware of meaning of the words that they use in a particular context of the target language. Moreover, translators need to consider the appropriate language used to successfully communicate with the readers of the target language who have different culture to make them understand the original meaning that the authors in the source culture want to express. With this, the translation works could convey its' intended meaning, and it could create the valuable and beneficial translation works for Thai-Chinese translation field in various dimensions.

Keywords: Prophetic Cards, Prophecies, Translation Strategies, Shrines, Temples

การศึกษากลวิธีการแปลคำทำนายใบเซียมซี ของศาลเจ้าและวัดในเขตกรุงเทพมหานคร

นฤชล สติวัฒน์กุล

อาจารย์สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะวิเทศธุรกิจ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

Corresponding Author: naruchol.s@ku.th

ได้รับบทความ: 26 มีนาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 2 พฤษภาคม 2565 ตอบรับตีพิมพ์: 23 พฤษภาคม 2565

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการแปลเนื้อหาคำทำนายในใบเซียมซีจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของศาลเจ้าและวัดในเขตกรุงเทพมหานคร ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เซียมซีจากศาลเจ้าและวัดต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 แห่ง โดยมีจำนวนใบเซียมซีที่เก็บรวบรวมมาได้ 240 ใบ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงวันที่ 15 มกราคม 2565 ถึงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ จากนั้นนำมาวิเคราะห์และอภิปรายตามแนวคิดทฤษฎีการแปลของปีเตอร์ นิวมาร์ค ทฤษฎีและหลักการแปลของรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ แสงอร่ามเรือง การแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีนของรองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง และคัมภีร์การแปลยุคใหม่ของศาสตราจารย์ สุพรรณิ ปันมณี

ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการแปลคำทำนายใบเซียมซีมี 6 รูปแบบได้แก่ 1) การแปลแบบตรงตัว เป็นการแปลที่รักษารูปแบบภาษาต้นฉบับไว้ให้มากที่สุด 2) การแปลแบบเอาความเป็นการแปลแบบถอดความเฉพาะใจความสำคัญของต้นฉบับ 3) การแปลแบบตัดทอนข้อความเป็นการแปลที่มีการตัดข้อความที่ไม่สำคัญออกเพื่อความเหมาะสม 4) การแปลแบบเพิ่มเติมข้อความเป็นการขยายความเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ชัดเจนของข้อความเพื่อให้ผู้อ่านปลายทางเข้าใจความหมายได้ดีขึ้น 5) การแปลแบบดัดแปลงเป็นการคัดลอกเนื้อหาที่มีการแปลไว้แล้วนำไปแก้ไข เพิ่มเติม ตัดทอนให้เหมาะสมกับงานของตน 6) การแปลแบบใช้คำอย่างกว้าง ๆ เป็นการแปลสิ่งที่ไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมปลายทางโดยใช้ความหมายกว้าง ๆ ขยายความเพื่อให้เห็นภาพรวมจนเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมของภาษาต้นทาง ทั้งนี้การเลือกกลวิธีการแปลแบบใดขึ้นอยู่กับความตั้งใจของผู้แปล ผู้แปลต้องตระหนักถึงความหมายของคำที่จะใช้ในบริบทของเนื้อหานั้น ประกอบกับการใช้ภาษาในการตีความเพื่อสื่อสารกับผู้อ่านปลายทางที่มีวัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างไรให้เข้าใจได้อย่างถูกต้องตรงตามความต้องการของผู้เขียนในวัฒนธรรมต้นทางจึงจะสามารถถ่ายทอดความหมายได้สมบูรณ์และสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการแปลภาษาจีนเป็นไทยในด้านอื่นต่อไป

คำสำคัญ: เซียมซี, คำทำนาย, กลวิธีการแปล, ศาลเจ้า, วัด

บทนำ

ในศาลเจ้าหรือวัดหลายแห่งในกรุงเทพมหานครมักมีวัฒนธรรมการเสี่ยงทายในลักษณะต่าง ๆ การเสี่ยงทายนี้นั้นมีอยู่ทุกสังคมในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามความเชื่อแต่มีจุดหมายเดียวกัน คือ ให้ช่วยชี้แนะบอกทางหรือส่งข่าวสารผ่านการเสี่ยงทาย เชียมซีเป็นวิธีเสี่ยงทายทำนายดวงที่คาดว่ามาจากคนจีนที่อพยพมาตั้งรกรากในประเทศไทย เป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาหลายพันปีเชื่อกันว่าเริ่มเกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยราชวงศ์ซางและได้แพร่หลายเข้าไปในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยในสมัยสุโขทัย จินตนา ธันวานินวัฒน์ (2542, หน้า 126) กล่าวว่า การเสี่ยงเชียมซีมิใช่แพร่หลายเฉพาะในไทยเท่านั้น ประเทศอื่นที่มีชาวจีนอพยพไปตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ เช่นสิงคโปร์ มาเลเซีย พบว่ามีการนำเอาความเชื่อของท้องถิ่นตนซึ่งรวมถึงเชียมซีไปในถิ่นที่อยู่ใหม่ด้วยเพื่อเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจไปยังหลักแหล่งใหม่

เชียมซีในไทยสันนิษฐานว่ามีครั้งแรกที่ศาลเจ้าเล่งจูเกียง จังหวัดปัตตานี ซึ่งก่อสร้างในปี พ.ศ. 2116 จวบจนถึงปัจจุบันมีอายุกว่า 400 ปี ในศาลเจ้าหรือวัดหลายแห่งในประเทศไทยมักจะมีวัฒนธรรมการเสี่ยงทาย เชียมซีอยู่ด้วย คำว่าเชียม (筮) ในภาษาจีนหมายถึงฉลากหรือไม้เท้าเสี่ยงทาย คำว่าซี (詩) ในภาษาจีนหมายถึงคำกลอน เมื่อรวมกันจึงหมายถึงคำกลอนบนกระดาษแผ่นเล็ก ๆ ใบเชียมซีจึงมีเนื้อหาแจ้งผลการเสี่ยงทายโดยเขียนเป็นคำกลอน วิธีเสี่ยงเชียมซีตามศาลเจ้าหรือวัด โดยมีกระบอกไม้ มีเท้าทำด้วยไม้ไผ่มีเลขประจำ คนที่ไปเสี่ยงจะสั่นกระบอกไม้ เรียกว่า สั่นตัว จนตัวหลุดจากกระบอกไม้ หลังจากนั้นเพื่อยืนยันหมายเลขตัวที่ได้มาถูกต้องเป็นจริงหรือไม่ โดยการโยนเสี่ยงทายไม้พายซึ่งทำด้วยไม้ ลักษณะคล้ายพระจันทร์เสี้ยว 2 อันประกบกันมักจะทาสีแดง ไม้พายที่โยนเสี่ยงทายนี้นักผลออกมาเป็นคว่ำอันหนึ่งหงายอันหนึ่งอย่างที่ชาวจีนแต่จีวเรียกว่าเซ่งพาย (聖筮) หมายความว่าเรื่องที่ถามได้ถูกต้องเป็นความจริงเชื่อถือได้ แล้วจึงนำหมายเลขกำกับอยู่บนตัวไม้ไผ่ไปหาใบเชียมซีตามหมายเลข ซึ่งจะมีคำทำนายพิมพ์ไว้ หากผลการเสี่ยงทายนี้นอกมาเป็นหงายทั้งสองอันชาวดั้งจีวเรียกว่าเฉียพาย (笑筮) หมายความว่าเรื่องที่ถามได้หรือหมายเลขที่ได้นั้นไม่มีความเห็นขึ้นอยู่กับผู้เสี่ยงทายว่าต้องการจะเสี่ยงอีกครั้งหรือไม่ ส่วนใหญ่ก็จะไปสั่นตัวเพื่อหาหมายเลขใหม่ แต่ถ้าผลการเสี่ยงทายออกมาเป็นคว่ำทั้งสองอันอย่างที่ชาวจีนแต่จีวเรียกว่าเภาพาย (哭筮) หมายถึงไม่เกิดผลไม่ต้องเสี่ยงเชียมซีใหม่อีก

จากการสืบค้นไม่พบหลักฐานว่ามีการพิมพ์เชียมซีครั้งแรกในสมัยใด แต่จากเอกสารหลายชิ้นกล่าวถึงการแปลเชียมซีจากภาษาจีนเป็นไทยตรงกันว่า เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ณ วัดกัลยาณมิตร โดยนายเปลี่ยน แซ่ส่วง ผู้ได้รับการศึกษาจากประเทศจีน มีความรู้ด้านภาษาจีนเป็นอย่างดี ได้ทำถวายวัดกัลยาณมิตร เพื่อให้คนที่มาเสี่ยงเชียมซีได้ทราบความหมายของการทำนายจากผลของการเสี่ยงทาย แต่ที่แปลเป็นคำกลอนไว้เพราะต้นฉบับภาษาจีนก็เป็นคำกลอนเช่นกัน (หลง ไล่ลายสื่อ, 2545, หน้า 44)

เนื้อหาคำทำนายในเชียมซีในแต่ละใบจะมีอยู่หลายด้าน เช่น ด้านโชคลาภ ด้านการงาน ด้านการเดินทาง ด้านสุขภาพ ด้านความรักคู่ครอง จากการเก็บข้อมูลเชียมซีของแต่ละศาลเจ้าและวัดต่าง ๆ พบว่า เนื้อหาภาษาจีนบางศาลเจ้าเป็นเนื้อหาเดียวกันแต่แปลเป็นภาษาไทยไม่เหมือนกัน ซึ่งเนื้อหาภาษาจีนสันนิษฐานว่า

ต้นกำเนิดมาจากคัมภีร์อึ้งจิง ซึ่งเป็นตำราที่ทำนายการเปลี่ยนแปลงของชีวิตตามกฎธรรมชาติ ส่วนจำนวนใบสันนิษฐานว่ามาจากจำนวนทิศทั้ง 4 ซึ่งมีดาวบริวารอยู่ 7 กลุ่ม เมื่อรวมแล้วได้ 28 ดวงตามความเชื่อในการดูทิศทางตามศาสตร์ฮวงจุ้ยของจีน (กนกพร นุ่มทอง, 2552, หน้า 92 -93) จึงได้พิมพ์ใบเซียมซีเป็น 28 เลขหมาย แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องมี 28 ใบเสมอไป เช่น ศาลเจ้าเกียกอันกงเป็นศาลเจ้าที่เก่าแก่แห่งหนึ่ง มีเซียมซี 60 เลขหมาย หรือวัดทิพย์วาริวิหารมีเซียมซีถึง 100 เลขหมาย ในขณะที่ศาลเจ้าพ่อกวนอูบริเวณเชิงสะพานตากสินซึ่งเคยเป็นที่พักของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช มีจำนวนใบเซียมซี 50 เลขหมาย จากช่วงเวลาที่มีการพิมพ์คำแปลการทำนายการเสี่ยงทายจนกระทั่งถึงปัจจุบันก็ยังมีผู้คนสนใจเสี่ยงทายด้วยเซียมซีอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย จึงทำให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ถึงเนื้อหาที่ได้แปลเป็นภาษาไทยว่ามีหลักการในการแปลเซียมซีอย่างไรให้คนต่างชาติต่างภาษาได้เข้าใจความหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการแปลเนื้อหาทำนายในใบเซียมซีจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแปลเนื้อหาในใบเซียมซีต้นฉบับภาษาจีนแปลเป็นภาษาไทยและเปรียบเทียบความหมายของเนื้อหาต้นฉบับกับฉบับแปล

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ เซียมซีจากศาลเจ้าและวัดต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ชาวไทยเชื้อสายจีนเลื่อมใสศรัทธาเดินทางไปกราบไหว้บูชาและขอเสี่ยงเซียมซีเป็นประจำ จำนวน 7 แห่ง โดยมีจำนวนใบเซียมซีที่เก็บรวบรวมมาได้ 240 ใบ

รายละเอียดของจำนวนเซียมซีในแต่ละแห่งที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ จากศาลเจ้าและวัดต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

ศาลเจ้า/วัด	จำนวน(ใบ)
1. เซียมซีวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร (ข้าปออง)	28
2. เซียมซีวัดหัวลำโพง	28
3. เซียมซีศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน	28
4. เซียมซีศาลเจ้าแม่ทับทิมสะพานหันจักรเพชร	28
5. เซียมซีศาลเจ้าพ่อเสือ	32
6. เซียมซีวัดมังกรกมลาวาส (เล่งเน่ยยี่)	36
7. เซียมซีไต้ฮงกงโจวซือ (มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง)	60
รวม	240

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.1 สืบหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 รวบรวมใบเขียนชื่อจากศาลเจ้าและวัดต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 แห่ง ในช่วงวันที่ 15 มกราคม 2565 ถึงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 2.1 ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบกลวิธีการแปลเนื้อหาในใบเขียนชื่อจากภาษาจีนแปลเป็นภาษาไทย และเปรียบเทียบความหมายของเนื้อหาต้นฉบับกับฉบับแปล
- 2.2 อธิบายถึงสาเหตุการใช้กลวิธีการแปลเนื้อหาใบเขียนชื่อในแต่ละรูปแบบ
- 2.3 สรุปและอภิปรายผล

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแปลของ ปีเตอร์ นิวมาร์ค (1988) ได้จัดแบ่งประเภทของการแปลเป็นสองกลุ่มโดยมีหลักการแบ่งแยกระหว่างภาษาต้นฉบับ (Source Language) และภาษาแปลหรือภาษาปลายทาง (Target Language) และแบ่งการแปลเป็นสองชนิดคือ

1. การแปลเชิงอรรถศาสตร์ (Semantic Translation) โดยจะเน้นความหมายของต้นฉบับเป็นสำคัญมักจะใช้วิธีแปลแบบคำต่อคำมาถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับมาสู่ฉบับแปล (แปลแบบตรงตัว)

2. การแปลเชิงสื่อสาร (Communicative Translation) โดยจะเน้นความเข้าใจของผู้อ่านฉบับแปลให้ได้รับสิ่งเดียวกับผู้อ่านต้นฉบับมักจะใช้ภาษาปลายทางในการถ่ายทอดความหมายของต้นฉบับโดยการเพิ่มหรือตัดข้อความบางส่วนออกตามความเหมาะสม (แปลแบบเอาความ)

ทั้งยังได้นำการแปลทั้งสองชนิดมาจัดแบ่งประเภทการแปลออกเป็นสองกลุ่มดังนี้

1. การแปลแบบเน้นการรักษาภาษาต้นฉบับ (SL Emphasis, SL ย่อมาจาก Source Language)
 2. การแปลแบบเน้นความเข้าใจของผู้อ่าน (TL Emphasis, TL ย่อมาจาก Target Language)
- พร้อมกลวิธีการแปลอีกแปดวิธีดังนี้

1. การแปลแบบคำต่อคำ Word-for-word Translation
2. การแปลแบบตรงตัว Literal Translation
3. การแปลตามต้นฉบับ Faithful Translation
4. การแปลเชิงอรรถศาสตร์ Semantic Translation
5. การแปลแบบดัดแปลงในฉบับแปล Adaptation
6. การแปลแบบเอาความ Free Translation

7. การแปลแบบสำนวน Idiomatic Translation

8. การแปลเชิงสื่อสาร Communicative Translation

ซึ่งได้จัดเรียงตามแผนผังรูปตัว V (A Flattened V Diagram) โดยเริ่มจากการแปลที่เน้นการรักษาต้นฉบับมากที่สุดลดหลั่นกันไปจนถึงการแปลแบบที่เน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาแปลมากที่สุดดังนี้ (Newmark, 1988, p.45)

SL Emphasis

Word-for-word Translation

Literal Translation

Faithful Translation

Semantic Translation

TL Emphasis

Adaptation

Free Translation

Idiomatic Translation

Communicative Translation

การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมายจากสัญลักษณ์ทางภาษาหนึ่งไปสู่สัญลักษณ์ทางภาษาอีกชุดหนึ่งผ่านการใช้พจนานุกรมและไวยากรณ์อย่างเหมาะสมเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยเกณฑ์พิเศษนอกภาษาทั้งชุดอีกด้วย เกณฑ์พิเศษนอกภาษาที่ว่ำนี่ยกตัวอย่างเช่น วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิธีการนับวันเดือนปี ฯลฯ นักทฤษฎีหลายคนเห็นว่าภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกจากกันได้

Taylor (1998 อ้างถึงใน สุพรรณิ ปันมณ, 2562) เน้นให้นักแปลตระหนักในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความหมายของคำ (Semantic) คำต้องสัมพันธ์กับความเป็นไปในโลก เป็นหน้าที่ของนักแปลที่ต้องหาหน่วยความหมาย ความสัมพันธ์ของคำ และดูความเทียบเท่า

2. บริบท (Contexts) คือ ภาพในห้วงนึกที่เกิดขึ้นในใจของคนขณะที่สื่อสารกันในสถานการณ์ต่าง ๆ

3. การใช้ภาษา (Pragmatics) คือ ความหมายจริง ๆ ของผู้พูด ผู้แปลต้องมีความละเอียดอ่อนและไวในการจับความหมายจริง ๆ ให้ได้ ในการตีความวิธีการสื่อสารและความเข้าใจโลกของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องและผู้แปลต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับสิ่งที่แปลและสามารถนำความรู้นั้นมาสนับสนุนการทำงานของตนได้

4. วัฒนธรรม (Culture) องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมมีอิทธิพลอย่างมากในการวิเคราะห์ปัญหาภาษาที่ผูกติดอยู่กับวัฒนธรรม เช่น วิถีชีวิต ความคิดอ่านของผู้คน ประสบการณ์ สภาพภูมิอากาศ สถาบันต่าง ๆ คำที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมเฉพาะ การจัดตั้งทางสังคม ขนบธรรมเนียมประจําถิ่น และวัตถุสิ่งของต่าง ๆ

ดังนั้นการถ่ายทอดความหมายอย่างมีประสิทธิภาพเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานแปลของนักแปล โดยต้องคำนึงถึงความหมายของคำ บริบทที่จะสื่อสาร การใช้ภาษา และวัฒนธรรมเป็นสำคัญ

ในเรื่องของแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแปลจีนเป็นไทยขอประยุกต์ใช้ทฤษฎีของ กนกพร นุ่มทอง, และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม (2562, หน้า 105 - 106) ที่เขียนไว้ในหลักและข้อควรระวังในการแปลจีน - ไทย ไทย - จีน จำนวน 10 ประการ ดังต่อไปนี้

1. คำมีหลายความหมายและหลายหน้าที่ จำเป็นต้องรู้ชัดว่าประโยคนั้นใช้คำในความหมายใด และหน้าที่ใด แล้วจึงคิดคำแทนให้เหมาะสมทั้งความหมายและระดับภาษา
2. คำในภาษาไทยและภาษาจีนมีความหมายทับซ้อนกันแต่กว้างแคบไม่เท่ากัน ต้องระมัดระวังในการเลือกใช้คำแปล
3. คำที่เป็นชื่อเฉพาะต้องแปลให้ตรงกับธรรมเนียมปฏิบัติที่มีมา หากจำเป็นต้องคิดคำแปลขึ้นใหม่ ในกรณีที่แปลจากภาษาจีนเป็นไทย ต้องเลือกใช้อักษรให้เหมาะสม ส่วนการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนต้องเลือกใช้คำหรือระมัดระวังเรื่องการถอดเสียง
4. คำที่เป็นชื่อสัตว์และชื่อพืชต้องค้นชื่อทางวิทยาศาสตร์เสมอ
5. วันเดือนปี ที่อยู่ ต้องปรับลำดับและความเคยชินให้ตรงกับลักษณะของภาษาปลายทาง
6. ตัวเลขและลักษณะนามต้องปรับให้ตรงกับความเคยชินในภาษาปลายทาง
7. การแปลสำนวน สุภาษิต คำพังเพยเป็นภาษาธรรมดา หรือใช้สำนวนโวหารที่มีอยู่ในภาษาปลายทางโดยต้องระวังเรื่องความแตกต่างของความหมายและน้ำเสียง
8. รู้จัก ตัด เติม และปรับข้อความให้เหมาะสมกับวิธีการแสดงออกในภาษาปลายทาง
9. เรียงประโยคตามโครงสร้างภาษาปลายทางหรือตามความนิยมในภาษาปลายทาง
10. ในกรณีที่การลำดับความในต้นฉบับอ่านเข้าใจยาก สามารถเรียบเรียงลำดับความได้ตามความเหมาะสม

นอกจากนี้ในเรื่องของการแปลจะค้นพบประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย ซึ่งสามารถนำเรื่องการแปลวรรณกรรมจีนเรื่องไซ่ฮั่นของกนกพร นุ่มทอง มาประยุกต์ใช้ในการการดัดแปลงขนบลีลาการประพันธ์ ขยายความ ย่อความ ตัดข้อความ เติมความ ดัดแปลงข้อความได้อีกด้วย (กนกพร นุ่มทอง, 2552, หน้า 86)

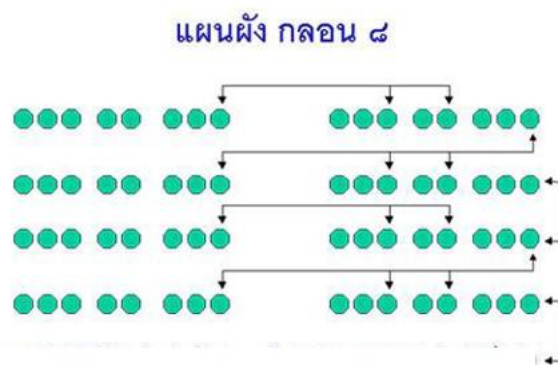
ผลการวิจัย

1. รูปแบบและลักษณะการเขียนคำแปล

รูปแบบและลักษณะการเขียนคำแปลของแต่ละศาลเจ้าและวัดมีลักษณะใกล้เคียงกันคือ เขียนเป็นบทประพันธ์แบบร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ มีสัมผัสนอก สัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะที่แต่งตามลักษณะฉันทลักษณ์ คือ 1 บท มี 4 วรรค วรรคละ 8 คำ (รพีพรรณ เทียมเดช, 2563, หน้า 92) ทั้งยังสอดคล้องกับลักษณะฉันทลักษณ์ ภูเขาวิศิษฐ์ (2551, หน้า 171) ศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในใบเขียนซี ด้านการใช้คำ สำนวน และโวหารภาพพจน์ ผลการศึกษาพบว่า ใบเขียนซีมีการใช้คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ คำแสดงอารมณ์และ

คำสัมผัสเพื่อสื่อความหมาย การใช้คำเพื่อให้เนื้อความมีความหมายชัดเจน มีการเล่นสัมผัสเสียงของคำทำให้เกิดจินตภาพ ได้รับความรู้สึกทำให้เกิดอารมณ์สในการอ่านมากยิ่งขึ้น มีการใช้สำนวนเดิมและสำนวนเปลี่ยนแปลงเพื่อสื่อความหมายโดยนัยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิด มีการใช้โวหารภาพพจน์เปรียบเทียบและมีการอ้างอิงเพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของเนื้อหาในใบเซียมซีมากขึ้น เซียมซีวัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร (เข้าปออง) และเซียมซีวัดหัวลำโพง มีเนื้อหาต้นฉบับภาษาจีนที่แตกต่างกัน แต่การแปลเนื้อหาเป็นภาษาไทยมีข้อความที่เหมือนกัน ในที่นี้จะไม่เปรียบเทียบการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยของทั้งสองวัด ดังกล่าว รูปแบบถ้อยคำและลักษณะการแปลจะแต่งเป็นคำประพันธ์ที่เขียนเป็นร้อยแก้ว คำประพันธ์ที่เขียนเป็นร้อยกรองแต่งเป็นกลอนสุภาพ และใช้ถ้อยคำง่าย ๆ คำประพันธ์ที่เขียนเป็นร้อยกรองมีอยู่ทั้งหมด 5 แห่ง คือ เซียมซีของศาลเจ้าไต้ฮงกงโจวซือ (ปอเต็กตึ๊ง) ศาลเจ้าแม่ทับทิมสะพานหินจักรเพชร ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน เซียมซีวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร และเซียมซีวัดหัวลำโพง ส่วนคำประพันธ์ที่เขียนเป็นร้อยแก้วมีเซียมซีศาลเจ้าพ่อเสือ ส่วนเซียมซีวัดมังกรกมลาวาสจะเขียนเป็นถ้อยคำง่าย ๆ

ผลการวิจัยพบว่า การแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยแล้วเขียนเป็นคำประพันธ์แบบร้อยกรองโดยใช้รูปแบบกลอนแปดซึ่งมีแผนผังบังคับทำให้เกิดความคล่องจองดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 คำทำนายของศาลเจ้าและวัดแต่ละแห่งที่เขียนเป็นร้อยกรองเช่นเซียมซีของไต้ฮงกงโจวซือ (มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง) ใบที่ 1

ใบที่หนึ่งโชคดีศรีสวัสดิ์

สารพัดสิ่งสมอารมณ์หวัง

อายุยืนลาภยศมาประดัง

พร้อมสะพรั่งบุตรหลานเต็มบ้านเอย

第一灵签第一灵求谋万事尽通享 荣华富贵添寿考
培桂植兰香满庭

ตัวอย่างที่ 2 คำทำนายที่เขียนเป็นร้อยกรองเป็นเชียมชีตาลเจ้าแม่ทับทิมสะพานหัน จักรเพชรใบที่ 17

เลขสิบเจ็ดว่าสำเร็จอย่างเด็ดขาด	ที่มุ่งมาตรจะได้สมอารมณ์หมาย
ทั้งลามยศจะเจริญไม่เสื่อมคลาย	การค้าขายจะเห็นผลได้ทันตา
ถามหาว่าจะได้ไม่แคล้วคลาด	ถามหาโรคร้ายว่าไม่ร้ายต้องหายดี
ถามหาครอบครัวว่าเป็นสุข	ห่างทุกข์เอย

第十七号富贵总由注定 五谷丰收胜上年 共享太平
歌舞日 合浦鼓腹乐尧天

ตัวอย่างที่ 3 คำทำนายที่เป็นร้อยกรองของเชียมชีวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร (ข้าปอกง) ใบที่ 10

ใบที่สิบหีบยกตกกับใบ	เหมือนคนได้นอนหลับแล้วกลับฝัน
จะพูดจาแสนยากลำบากครั้น	ไม่รู้วันเป็นตายวายชีวา
แม้ถามลูกในท้องต้องเป็นหญิง	แม้ถามสิ่งของหายอย่าหมายหา
แสนยากที่จะพบประสบตา	ถามไข้ว่าหายยากลำบากกาย
ถามหาคู่สู่สมภิมิรมย์พักตร์	ว่าคงจักได้สมอารมณ์หมาย
ถามหาลาภไม่ดีเป็นที่คลาย	ระวังกายให้มันทุกวันเอย

第十签 石材难寻。求侣当佳。求儿得女。
疾病堪虑。诸事宜见机而作。母迈躁急。
徐徐图之。或有成就。

ตัวอย่างที่ 4 คำทำนายที่เป็นร้อยกรองของเชียมชีวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร (ข้าปอกง) ใบที่ 26

ยี่สิบหกเปรียบใกล้ดอกไม้บาน	ถึงมีการทุกข์ร้อนได้ผ่อนผัน
สุดแต่บุญกรรมเป็นสำคัญ	ตัวเรานั้นต้องเจียมเสียมตัว
จะทำการสิ่งใดอย่าได้หาญ	ขึ้นราคาอย่าฮึกฮักกว่าจักชั่ว
ต่อไปภายหน้าจะต้องหม่นหมองมัว	คิดถึงตัวถึงกายไม่วายวัน
เปรียบเหมือนเราปลูกต้นผลไม้	คนอื่นได้เก็บกินไม่ผินผัน
แม้ถามบุตรสุดใจที่ในครรภ์	ว่าคนนั้นเป็นหญิงจริงๆ ใจ
ถามเป็นความว่าเห็นพอเป็นกลาง	ถามคนฟังว่าห่างกระจ่างใส
ถามหาลาภได้ยากลำบากใจ	ขอจบใบนี้พลันเท่านั้นเอย

第廿六签 如花盛开。如大正茂。若难可除。
但母过勇。宜有防备。若问怀中胎。却是奈儿体。
若问求财禧。时机亦未至。若问贵人助。
优是艰难事。

ตัวอย่างที่ 5 คำทำนายที่เป็นร้อยกรองของเชียมชีศาลเจ้าแม่ทับทิมสะพานหัน จักรเพชร ใบที่ 1

ใบที่หนึ่งดีเลิศประเสริฐนัก	จักต้องได้ของรักสมปรารถนา
ทั้งลาภยศทรัพย์สินประดังมา	ถามหาเนื้อคู่ทายว่าต้องเป็นผล
ถามเจ็บไข้ว่าจะหายในไม่ช้า	ถามการงานสำเร็จสมอารมณ์หมาย
ถ้าถามบุตรในท้องต้องเป็นชาย	ถามถึงคนที่คอยทำต้องมาแน่
โชคดีแท้ที่ร้ายกลายเป็นดีเอ๋ย	

第一号 福如东海寿如山 君汝何用苦心中
富贵荣华天注定 太白贵人佑其间

คำทำนายที่เขียนเป็นร้อยแก้วเป็นเชียมชีศาลเจ้าพ่อเสือ ใบที่ 2 ความว่า

ได้เมื่อบ้านเมืองศิวิไลซ์บริบูรณ์ ชุมนางผู้ปกครองกฤษฎีธรรม ราษฎรอยู่เป็นสุขสำราญ
แม้จะม้าอาณทองไปในที่ทั้งปวง ไม่มีอันตรายมาแผ้วพาล ไปนี้จะคิดทำการสิ่งใดจะไม่มีที่
ขัดข้องเลย นับว่าดีอย่างดีประเสริฐ

第二号 国泰民安了 官清民自安 路上往来客
白马挂金鞍

ส่วนคำนายที่เขียนเป็นถ้อยคำง่าย ๆ เป็นเชียมชีวัดมังกรกมลาวาส (เล่งเน่ยยี่) ใบที่ 2 ความว่า

ชะตาชีวิตช่วงนี้ ไม่มีอุปสรรค จะได้โชคลาภอันพึงประสงค์ การงานเจริญรุ่งเรือง
ถ้าเจ็บป่วยจะมีหมอดีมารักษา เนื้อคู่ยังอยู่ไกลทุกอย่างดีนักแล

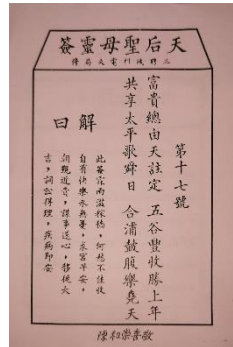
第二上卦 得水行舟遇顺风 桃花流水遍西东 五湖四海
皆安愁 由自开花到虎通

ตัวอย่างที่ 1

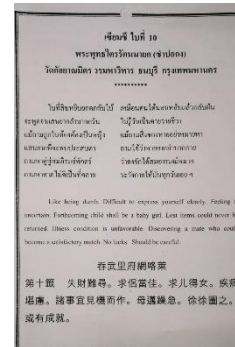
ได้อังกงโจวซือ ใบที่ 1

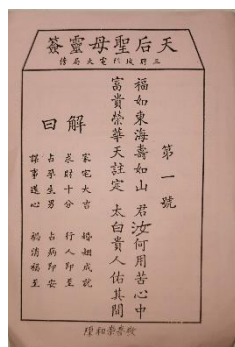
ตัวอย่างที่ 2

ศาลเจ้าแม่ทับทิม
จักรเพชรใบที่ 17

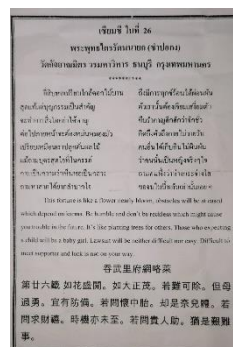
ตัวอย่างที่ 3

วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร
ใบที่ 10

ตัวอย่างที่ 4

ศาลเจ้าแม่ทับทิม
จักรเพชรใบที่ 1

ตัวอย่างที่ 5

วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร
ใบที่ 26

ศาลเจ้าพ่อเสือ ใบที่ 2

วัดมังกรกมลาวาส ใบที่ 2

2. ด้านเนื้อหาของการทำนาย

ด้านเนื้อหาของการทำนาย พบว่า มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 10 ด้านดังนี้ ด้านการงาน ความรัก คู่ครอง ด้านสุขภาพ ด้านโชคลาภ ด้านการเดินทาง ด้านของสูญหาย ด้านญาติมิตร ด้านบุตรธิดา ด้านการเรียน สัดส่วนในการทำนายในด้านต่าง ๆ ของแต่ละศาลเจ้าและวัดดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 วิเคราะห์สัดส่วนในการทำนายในด้านต่าง ๆ ของโบสถ์และวัดต่าง ๆ ของโบสถ์และวัด

ศาลเจ้า/ วัด	การ งาน	ความ รัก คู่ครอง	สุข ภาพ	โชค ลาภ	การ เดิน ทาง	คติ ความ	ของ สูญ หาย	ญาติ มิตร	บุตร ธิดา	การ ศึกษา
วัด กัลยาณมิตร	5	16	20	26	0	23	5	12	12	-
วัดหัวลำโพง	5	16	20	26	0	23	5	12	12	-
ศาลเจ้าแม่ ทับทิม สามเสน	9	16	20	23	7	22	6	10	9	-
ศาลเจ้าแม่ ทับทิม สะพานหัน	30	9	6	9	11	6	9	1	11	5
ศาลเจ้า พ่อเสือ	21	4	4	4	7	6	1	4	3	0
วัดมังกร กมลาวาส	34	28	34	19	3	5	0	0	6	1
ไต่ฮองกง โจงซือ (ปอเต็กตึ๊ง)	24	23	25	13	14	7	6	2	19	2
รวม	128	112	129	120	42	92	32	41	72	8
ร้อยละ	16.49	14.43	16.62	15.46	5.41	11.86	4.12	5.28	9.28	1.03

เนื้อหาการทำนายโบสถ์และวัดทั้ง 7 แห่งที่มีสัดส่วนสูงที่สุด 3 ด้าน เรียงลำดับ ดังนี้

ด้านสุขภาพ	16.62 %
ด้านการงาน	16.49 %
ด้านโซคลาภ	15.46%

ด้านสุขภาพมีสัดส่วนสูงที่สุดแสดงให้เห็นว่าชาวจีนไม่ว่าจะอยู่ถิ่นฐานใดได้ให้ความสำคัญด้านสุขภาพมากที่สุด ชาวจีนจะเน้นการกินอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย รู้จักการกินอาหารเพื่อบำรุงร่างกายให้มีความแข็งแรงเพื่อประกอบกิจการใด ๆ โดยไม่มีอุปสรรค คนที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงจึงจะทำการใด ๆ ได้สำเร็จโดยง่าย ดังคำกล่าวที่ว่า ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ อันดับที่สองเป็นเรื่องของการงาน นิสยคนจีนเป็นคนขยัน อดทน ทำงานโดยไม่เกียจคร้าน เพราะงานคือเงินจะทำให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทอง การดำเนินชีวิตไม่ขัดสนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของผู้คน อันดับที่สามเป็นเรื่องของโซคลาภคนจีนมีความสามารถด้านการค้าขายเป็นที่สุด การค้าขายเป็นเรื่องไม่แน่นอนเปรียบเหมือนการเสี่ยงโชคอย่างหนึ่งทำให้เกิดความกังวลกับอนาคตที่จะถึง คนจีนจึงนิยมไปไหว้เจ้าขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อตลบันดาลให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ การเสี่ยงเซียมซีเพื่อขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นการลดความกังวลใจในสิ่งที่ยังมาไม่ถึง เซียมซีจึงเปรียบเสมือนการส่งสารจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้เพื่อให้ผู้เสี่ยงทายได้รับทราบ

3. ด้านรูปแบบและกลวิธีการแปล การแปลต้องยึดหลักความเหมาะสมแทนความเท่าเทียม โดยแปลให้ตรงกับวัตถุประสงค์หรือหน้าที่ของการแปล ทำให้เกิดวิธีการแปลที่หลากหลาย ผู้แปลจึงต้องเลือกวิธีการแปลให้เหมาะสม (วรรณา แสงอร่ามเรือง, 2563, หน้า 260) จากการศึกษาเนื้อหาคำทำนายในใบเซียมซีของศาลเจ้าและวัดทั้ง 7 แห่ง พบว่า มีกลวิธีการแปล 6 รูปแบบได้แก่ 1) การแปลแบบตรงตัว 2) การแปลแบบเอาความ 3) การแปลแบบตัดทอนข้อความ 4) การแปลแบบเพิ่มเติมข้อความ 5) การแปลแบบดัดแปลง 6) การแปลแบบใช้คำอย่างกว้าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การแปลแบบตรงตัว เป็นการแปลที่รักษารูปแบบภาษาต้นฉบับไว้ให้มากที่สุด ตัวอย่างที่ 1 เซียมซีศาลเจ้าพ่อเสือ ใบที่ 2

国泰民安乐 官清民自安 路上往来客 白马挂金鞍

คำแปลโดยผู้วิจัย

ประเทศรุ่งเรืองประชาชนสงบสุข ขุนนางมีความสุจริตประชาชนก็มีความสุข ผู้คนเดินทางไปมา ม้าขาวแขวนอานทอง

คำแปลจากใบเซียมซี

เมื่อบ้านเมืองศิวิไลย์บริบูรณ์ ขุนนางผู้ปกครองยุติธรรม ราษฎรอยู่เย็นเป็นสุขสำราญ แม้จะม้าอานทองไปในที่ทั้งปวง

宋大峰祖師

60

第六十號

破船上灘

前灘過了兩心安
尚有後灘過更難
逆水行舟緊不得
勿逢盜賊起波瀾

3.2 การแปลแบบเอาความ เป็นการแปลแบบถอดความเฉพาะใจความสำคัญของต้นฉบับ ตัวอย่างเช่น เชียมชีศาลเจ้าแม่ทับทิม สะพานหัน จักรเพชร ใบที่ 7

三藏取经往西天 路途险难得齐天 云横秦岭家何在
雪拥南关马不前

คำแปลโดยผู้วิจัย

พระถังซำจั๋งมุ่งหน้าไปทางตะวันตกเพื่อตามหาพระไตรปิฎก ระหว่างทางมีความยากลำบากอันตรายจนได้พบหิ้งเจีย เมฆลอยขวางหน้าภูเขาคดเคี้ยวจนไม่เห็นบ้านคนอยู่ที่ไหน หิมะกีดขวางทางแม้แต่ม้ายังไม่สามารถก้าวผ่านด่านหนานกวน

คำแปลจากใบเชียมชี

เลขที่เจ็ดสำเร็จสมประสงค์ ดุจดองค์พระถังซำจั๋ง เพราะได้หิ้งเจียศิษย์สำคัญ จึงดันดันไปได้ถึงไซ้

ผู้วิจัยเห็นว่าคำแปลจากใบเชียมชีนี้เป็นการแปลแบบเอาความโดยกล่าวถึงเฉพาะเนื้อหาที่เป็นใจความสำคัญที่ว่าสุดท้ายทำภารกิจสำเร็จ โดยไม่กล่าวถึงรายละเอียดปลีกย่อยเรื่องหนทางไปอัญเชิญพระไตรปิฎกจากดินแดนทางตะวันตกของจีนคือประเทศอินเดียนั้นมีความยากลำบากอย่างไร เนื่องจากดินแดนทางด้านตะวันตกนี้เป็นทะเลทรายโกบีที่ร้อนระอุไร้ผู้คนและยังมีเทือกเขาอินดูสูงชัน การเดินทางในสมัยก่อนต้องรอนแรมไปด้วยความยากลำบาก พาหนะที่ใช้คือม้าแม้มีความสามารถในการเดินทางได้ดีกว่าคนยังไม่สามารถผ่านไปได้อย่างง่าย แต่สุดท้ายพระถังซำจั๋งก็ไปอัญเชิญพระไตรปิฎกมาถึงประเทศจีนได้สำเร็จ

3.3 การแปลแบบตัดทอนข้อความ บางครั้งอาจจะมีการตัดทอนข้อความออกบ้างเพื่อความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น เชียมชีของวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร (ชาปอกง) ใบที่ 4

如鸡失群。述途远走。求婚稍有困难。
但终必如愿。疾病可愈。诉讼可胜。
求子可获麟子。求财亦稍利路。

คำแปลโดยผู้วิจัย

เหมือนดังไก่หลงฝูง เดินทางยาวไกล ถามหาคู่มีความลำบากเล็กน้อย แต่ที่สุดก็ได้ดังปรารถนา โรคภัยจะหายได้ คดีความจะชนะ ถามหาลูกจะได้ก็เล่น ขอโชคลาภจะได้บ้าง

คำแปลจากใบเชียมชี

ใบที่สี่นี้ไซ้เหมือนไก่ฝูง

เหมือนลูกไก่ฝูงเดียวเที่ยวคะนอง

ต่อมานาน ๆ จึงจะพบประสบพัทธ์

จะทำการสิ่งใดพร้อมใจกัน

มิได้รู้ปะพบประสบสอง

ตัวหนึ่งต้องจากไปเสียไกลกัน

ได้สมศักดิ์สุชีเป็นศรีสรรค์

แต่ชื่อนั้นตายไว้ที่ไนดี

อย่าดำเนินเดินหน้าที่ว่าร้าย
เหมือนพระจันทร์ร้อนเรขึ้นเมฆี
ถามคนเจ็บว่าหาสบายจิต
คงชนะเจียวหนอย่าราคน
ว่ายังไม่พบประสบพัคตร์
ว่าคงจะรู้เห็นว่าเป็นชาย

เราต้องหมายความหลังระวังหนี
พระแสงศรีสุริยงต้องลงดิน
ถามเรื่องคิดเป็นความตามกระสินธุ์
แม้ถามถึงคนลี้หลบหนีกาย
ถามลูกรักในครรภ์เหมือนดังหมาย
จบคำทำนายที่สี่เท่านี้เอยฯ

ผู้วิจัยเห็นว่า คำว่า 勝子 ที่แปลว่ากิเลนนั้นคนจีนจะหมายถึงลูกชาย ถ้าผู้แปลเขียนซีใช้คำนี้ ผู้อ่านเขียนซีอาจไม่เข้าใจเพราะกิเลนเป็นสัตว์ในเทพนิยายจีน ผู้อ่านไม่มีภาพความคิดเกี่ยวกับกิเลนว่าเป็นอย่างไรจะไม่เข้าใจความหมายผู้แปลจึงได้ตัดคำนี้ออก และข้อความที่เกี่ยวกับการถามหาโชคลาภในใบทำนายเขียนซีที่ว่า 求財亦稍利路 แปลว่า ขอโชคลาภจะได้น้อย ไม่ได้ปรากฏในใบทำนายเขียนซี แต่ได้ตัดเนื้อหาที่จะต้องกล่าวถึงนี้ออกไปอาจเป็นเพราะว่าหลักสำคัญในการปรับโครงสร้างประโยคและคำจะทำต่อเมื่อเนื้อหาดังกล่าวไม่เป็นที่คุ้นเคยสำหรับผู้อ่านปลายทางทำให้ไม่เข้าใจความหมาย และอีกประการหนึ่งคือการปรับเพื่อให้ภาษาสละสลวย อ่านแล้วรื่นหูซึ่งเหมาะกับการแต่งคำแปลให้เป็นบทประพันธ์ร้อยกรองตามแผนผังบังคับกลอน

3.4 การแปลแบบเพิ่มเติมข้อความ บางครั้งอาจมีการเพิ่มเติมข้อความเข้าไปบ้างเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจในเนื้อหาและให้สัมพันธ์กับการประพันธ์แบบร้อยกรอง ตัวอย่างเช่น เขียนซีของ วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร (ชาปอง) ใบที่ 7

苦恼可取。安乐随至。多做布施。身心可安。财禧获。失勿易易还。佳偶天成。三生石会印登。病易愈。百事均期可。

คำแปลโดยผู้วิจัย

ความทุกข์ร้อนสามารถหายไป ความสงบสุขจะมาถึง ทำบุญทำทานมาก ๆ กายใจสงบ ได้รับโชคลาภด้วยความสุข ของหายจะได้คืนโดยง่าย ถามหาคู่ครองจะสำเร็จ ทั้งสามภพยังยืนยัน โรคภัยจะหายได้โดยง่าย ทุกเรื่องมีความหวัง

คำแปลจากใบเขียนซี

ใบที่เจ็ดเสร็จทุกข์เป็นสุขี
แต่ตัวนี้เคื่องขุนคว่นวาย
คงสมคิดแสนสมอารมณ์หมาย
ฟังภิปรายพาที่คงดีจริง
คงเป็นการอยู่สุขสันต์ทุกสิ่ง
ถามสิ่งของหายก็ได้คืน

ทั้งบ้านเรือนเพื่อนกนกยินดี
จงทำบุญให้ทานประมาณจิต
อย่าอ้อมโอบโลภมากจะยากกาย
เหมือนปลูกผลต้นไม้ไว้ใกล้บ้าน
ถามหาลาภใบนี้ว่าดีจริง
ถามหาคู่สมภิมิรมย์พัคตร์

ว่าดีนักแสนดีเป็นที่ขึ้น

ถามคนเจ็บว่าหายสบายคืน

ถึงเรื่องอื่นก็ดีเป็นศรีสรรค์

จบที่เจ็ดเสร็จทุกข์เป็นสุขเอยฯ

ผู้วิจัยเห็นว่าคำแปลจากใบเซียมซีและคำแปลโดยผู้วิจัยมีความหมายที่เหมือนกันเป็นไปในทำนองเดียวกันแต่คำแปลจากใบเซียมซีได้เพิ่มเติมข้อความเข้าไปหลายข้อความ เช่น แต่ตัวนี้เคื่องขุนคว่นวาย เพื่อส่งเสริมให้ทำบุญให้ทาน ซึ่งเป็นไปตามความเชื่อทางพุทธศาสนาที่ว่าทำบุญทำทานจะทำให้ไม่วุ่นวายใจ จิตใจสงบเย็น และข้อความที่ว่า อย่าอ้อมโอบโลกมากจะยากกาย ฟังก็ปรายพาที่คงดีจริงเหมือนปลูกผลต้นไม้ไว้ใกล้บ้าน คงเป็นการอยู่สุขสันต์ทุกสิ่ง เพื่อเสริมให้คำแปลเกี่ยวกับโชคทายมีความสมบูรณ์มากขึ้น ทำให้เห็นภาพว่าความหมายเกี่ยวกับการถามโชคทายของใบนี้ดีจริงอย่างไร

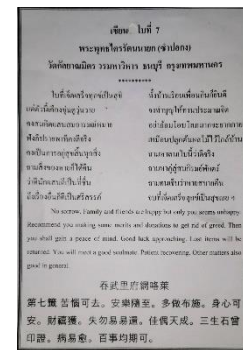
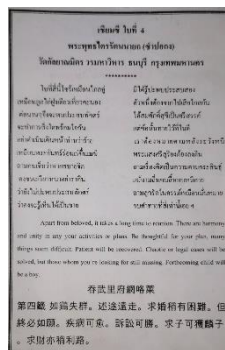
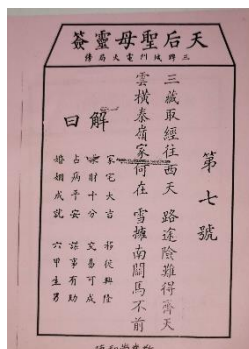
ศาลเจ้าแม่ทับทิม

วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร

จักรเพชรใบที่ 7 (3.2)

ใบที่ 4 (3.3)

ใบที่ 7 (3.4)

3.5 การแปลแบบตัดแปลง เป็นการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบเดิมบ้างเล็กน้อยโดยการคัดลอกเพิ่มเติม หรือตัดเนื้อหาบางส่วนออกเพื่อให้เหมาะสมกับสถานที่ของตน ตัวอย่างเช่นเซียมซีใบที่ 2 ของวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร (ข้าบปาก) และเซียมซีศาลเจ้าแม่ทับทิมสามแสน

วัดกัลยาณมิตรวรวิหาร

ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน

ใบที่สองต้องกันเหมือนจันทร์ฉาย
เปรียบกับต้นพุทธรักษาที่ตาย
แล้วกลับกลายเป็นเหมือนเช่นเดิม
ได้ผลิดดอกออกไม้อิสระสว่าง
ต้องน้ำค้างลมเชยร่ำเพยเสริม
เหมือนกระจุกบานเก่าเมื่อคราวเดิม
ต้องเพิ่มเติมขัดถูจึงดูงาม
จะทำการสิ่งใดพร้อมใจกัน
จงผ่อนผันหารือนับถือถาม
คงสมจิตรสมปองทำนองความ
ใบนี้ถามคนไข้ว่าได้คลาย
ถามลูกหนี้พวกพ้องว่าต้องพบ
ถามเรื่องคู่รักไม่สมหมาย
ถามหาลาภว่าดีพาที่หาย
คงสมหมายสมหวังดังทักทาย
จบอภิปรายเลขสองทำนองเอยฯ

ใบที่สองต้องกันเหมือนจันทร์ฉาย
เปรียบกับต้นพุทธรักษาที่ตาย
แล้วกลับกลายเป็นเหมือนเช่นเดิม
ได้ผลิดดอกออกไม้อิสระสว่าง
ต้องน้ำค้างลมเชยร่ำเพยเสริม
เหมือนกระจุกบานเก่าเมื่อคราวเดิม
ต้องเพิ่มเติมขัดถูจึงดูงาม
จะทำการสิ่งใดพร้อมใจกัน
จงผ่อนผันหารือนับถือถาม
คงสมจิตรสมปองทำนองความ
ใบนี้ถามคนไข้ว่าได้คลาย
ถามลูกหนี้พวกพ้องว่าต้องพบ
ถามเรื่องคู่รักไม่สมหมาย
ถามหาลาภว่าดีพาที่หาย
จบอภิปรายเลขสองทำนองเอยฯ

ดังจะเห็นได้ว่าคำแปลภาษาไทยของวัดกัลยาณมิตรวรวิหารมีประโยคที่ว่า “คงสมหมาย สมหวังดังทักทาย” แต่เมื่อมาเป็นใบเขียนสีของศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน คำแปลภาษาไทยของศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสนได้ตัดประโยคดังกล่าวออกไปอาจเพื่อหลีกเลี่ยงการคัดลอกเนื้อหาทั้งหมด หรือเพื่อความเหมาะสมกับสถานที่ของตน ถือว่าเป็นการแปลแบบดัดแปลงวิธีหนึ่ง

3.6 การแปลแบบใช้คำอย่างกว้าง ๆ เป็นการแปลสิ่งที่อาจไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของภาษาปลายทาง เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนแก่ผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านปลายทางเข้าใจความหมายมากขึ้น ในที่นี้จะยกตัวอย่างสำนวนจีนในเขียนสีศาลเจ้าแม่ทับทิม สะพานหัน จักรเพชร ใบที่ 18

昔日螳螂捕去蝉
莫信他人直中直

难知黄雀在身旁
须防其中仁不仁

คำแปลโดยผู้วิจัย

ในอดีต ตั๊กแตนจ้องจับจิ้งจก

หารู้ไม่ว่านกขมิ้นจ้องอยู่ด้านหลัง

อย่าเชื่อคนที่รูปลักษณ์ภายนอก

ต้องระวังที่จิตใจว่ามีเมตตาหรือไม่

คำแปลจากใบเขียนสี

เลขสิบแปดให้ระแวงระวังตัวเพราะเคราะห์กรรมยังพันพัวไม่สร่างซา

ผู้วิจัยเห็นว่าความหมายของสำนวนนี้หมายถึง ในขณะที่ตั๊กแตนจ้องจับจิ้งจกอยู่นั้นยังมีนกขมิ้นที่กำลังจ้องจับตั๊กแตนอยู่ด้านหลังโดยที่ตั๊กแตนก็ยังไม่รู้ตัวว่ากำลังจะมีภัยมาถึง ซึ่งสำนวนนี้ จวงจื้อแห่ง

ลัทธิเต๋า ได้ให้ความหมายไว้ว่า สนใจในผลประโยชน์อันเล็กน้อยโดยละเลยอันตรายที่กำลังมาถึง ซึ่งใหญ่กว่า หากแปลตามคำศัพท์ภาษาจีนผู้อ่านปลายทางอาจจะไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงตามวัฒนธรรมจีน ทำให้เกิดความสับสนในคำแปล เชียมซีใบนี้ได้แปลความหมายอย่างกว้าง ๆ ว่าให้ระวังตัวเพราะยังมีเคราะห์กรรมอยู่อีก ทำให้เข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้น ซึ่งความหมายที่แปลออกมาไม่ต่างจากความหมายเดิมแต่อย่างไร

และอีกหนึ่งตัวอย่างเป็นเชียมซีของศาลเจ้าพ่อเสือ ใบที่ 6

齐楚两相连 何必若战争 不如家内做 谁能谁不能

คำแปลโดยผู้วิจัย

แคว้นฉีและแคว้นฉู่สองแคว้นมีอาณาเขตติดต่อกัน ทำไมจะต้องทำสงคราม ไม่เหมือน ทำในบ้าน ใครสามารถใครไม่สามารถ

คำแปลจากใบเชียมซี

เปรียบเทียบสองประเทศมีอาณาเขตติดต่อกัน ย่อมมีการรุกเขตกันไปมา จะต้องรบพุ่งกันไปทำไม ในเหตุเป็นเรื่องไม่ยุติ ถ้าสงบใจอยู่ในเรือนดีกว่า ใครสามารถก็จะทราบได้เอง

ผู้วิจัยเห็นว่า คำแปลจากใบเชียมซีกล่าวถึงสองแคว้นที่มีอาณาเขตติดต่อกันที่กำลังทำสงครามกันโดยไม่ได้กล่าวถึงชื่อแคว้นทั้งสองคือ แคว้นฉี 齐 และแคว้นฉู่ 楚 อาจเป็นเพราะว่าผู้อ่านเชียมซีไม่รู้จักแคว้นทั้งสอง ผู้แปลจึงได้ใช้คำกว้าง ๆ ว่าอาณาเขตติดต่อกันโดยไม่ระบุชื่อแคว้น การแปลไม่จำเป็นต้องใช้คำหรือเนื้อความเดียวกันแต่ต้องแยกแยะตามความเหมาะสม โดยพิจารณาแปลคำหรือเนื้อความให้ตรงกับหน้าที่ของเนื้อความส่วนนั้นเพื่อสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย

การเสี่ยงเชียมซีเป็นการเสี่ยงทายชนิดหนึ่งที่มาพร้อมกับชาวจีนที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเมื่อหลายพันปีก่อน เป็นการตอบสนองความอยากรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การเสี่ยงทายเป็นไปเพื่อลดความกังวลใจในเรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพ การงาน และโชคลาภ เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป เป็นการให้กำลังใจและสร้างความมั่นใจให้กับผู้มาเสี่ยงเชียมซี ทั้งนี้ผู้มาเสี่ยงเชียมซีส่วนมากจะมีคติความเชื่อทางศาสนา เชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงมาไหว้พระขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคล เพื่อให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์บันดาลให้เกิดสิ่งดี ๆ ในชีวิตไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงานให้ราบรื่น ด้านสุขภาพให้มีความแข็งแรง และมักจะขอให้มีโชคมีลาภด้วย

จากการวิจัยเนื้อหาในการแปลเชียมซีของศาลเจ้าและวัดในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 7 แห่ง พบว่า ได้ใช้กลวิธีและเทคนิคประกอบกันเพื่อให้งานแปลออกมาเป็นที่เข้าใจของกลุ่มผู้อ่านปลายทางมีทั้งหมด 6 วิธีด้วยกัน ซึ่งตรงตามหลักการในทฤษฎีในการแปลดังนี้

1. การแปลแบบตรงตัว เป็นการแปลที่รักษาภาษาต้นฉบับไว้ให้มากที่สุดเป็นการสื่อสารบอกเล่าความคิดความอ่านของผู้คนในวัฒนธรรมต้นทางเพราะการแปลเป็นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม เป็นจัดเรียบเรียงตัวบทเสียใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และจัดเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมปลายทาง กลวิธีนี้จะพบในใบเขียนซีของศาลเจ้าพ่อเสือ ดังเช่นประโยคที่ว่า 病吗去登上 ม้าป่วยไปขึ้นเขา 几时得回还 เมื่อไรจะได้กลับ 欲进前程路 จะดำเนินไปทางข้างหน้า 思量到山难 คิดว่า จะไปให้ถึงภูเขานั้นยากแท้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกาญจน์ อนันตวงษ์, และคนอื่น ๆ (2564) ที่กล่าวว่ากลวิธีการแปลแบบตรงตัวเป็นการแปลที่พยายามรักษารูปแบบของการถ่ายทอดความหมาย (Form) ของต้นฉบับไว้ให้มากที่สุดโดยไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบ และสอดคล้องกับ Eugene (1964) ที่กล่าวว่าการแปลแบบเทียบเคียงภาษาคือการแปลแบบตรงตัว การแปลประเภทนี้เป็นการแปลที่เน้นไปที่สารในด้านรูปแบบให้เหมือนกับต้นฉบับมากที่สุด เช่น ถ้าต้นฉบับเป็นร้อยกรองผู้แปลจะแปลเป็นร้อยกรอง ผู้แปลจะแปลประโยคต่อประโยค ความคิดต่อความคิด เนื้อความในฉบับแปลจะต้องใกล้เคียงกับเนื้อความในต้นฉบับให้มากที่สุด ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพลักษณ์ทางไวยากรณ์ การใช้คำ และความหมายจากต้นฉบับในฉบับแปลด้วย

2. การแปลแบบเอาความ เป็นการแปลเอาความหมายของตัวบทมุ่งหวังให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาเรื่องราวของตัวบท ถอดความเฉพาะใจความสำคัญของต้นฉบับไม่มุ่งเน้นแปลคำต่อคำ จะพบได้ในใบเขียนซีของศาลเจ้าแม่ทับทิมสะพานหันดังเนื้อหาที่ว่า 三藏取经往西天 路途险难得齐天 云横秦岭家何在 雪拥南关马不前 ดุจดองค์พระถังซำจั๋ง เพราะได้หั่งเจียศิษย์ สำคัญ จึงดันดันไปได้ถึงไซไซ ผู้แปลจะไม่แปลในระดับคำแต่จะรวบรวมความหมายที่เป็นใจความสำคัญ นำมาแปลให้ผู้อ่านปลายทางได้เข้าใจโดยภาพรวม สุพรรณิ ปิ่นมณี (2562) กล่าวว่า การแปลแบบเอาความเป็นการแปลเอาความหมายของตัวบท มุ่งให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาเรื่องราวของตัวบทไม่มุ่งถ่ายคำจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่งซึ่งยากแก่การเข้าใจแต่จะแปลเฉพาะหน่วยความหมาย ส่วนสัญญาวิสายบัว (2542) กล่าวว่า การแปลแบบเอาความนั้นรูปแบบการแปล การเรียงลำดับความคิด การวางประโยคหรือวลีจะไม่เหมือนกับต้นฉบับ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบนั้นเพื่อให้งานแปลสามารถสื่อความหมายของต้นฉบับโดยไม่เกิดการเข้าใจผิดหรือไม่เข้าใจ

3. การแปลแบบตัดทอนข้อความ เป็นการแปลที่ตัดข้อความที่ไม่สำคัญ ไม่มีประโยชน์ แปลแล้วจะทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้อ่านบทแปล หรือเป็นการตัดข้อความที่วกวน สับสน ซ้ำซ้อน หรือเป็นข้อความที่ทราบกันดีอยู่แล้วในวัฒนธรรมภาษาแปลเพื่อให้เกิดความเหมาะสม (สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2562) เขียนซีของวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร ใบที่ 4 ก็จัดอยู่ในกลวิธีการแปลดังกล่าวดังเช่นข้อความที่ว่า 求财亦稍利路 แปลความได้ว่า ถามหาโชคลาภได้น้อยเช่นกัน แต่ในใบเขียนซีที่เป็นเนื้อหาภาษาไทยไม่มีข้อความที่เกี่ยวกับการถามหาโชคลาภใด ๆ อยู่เลยอาจเนื่องมาจากคำแปลดังกล่าวไม่มีความสำคัญ

ไม่เป็นประเด็นหลัก ในข้อความผู้แปลจึงตัดทิ้งเสียและจากรูปแบบการแปลเชื่อมโยงของวัดเป็นบทประพันธ์แบบร้อยกรอง เมื่อใส่เนื้อหาคำแปลเข้าไปแล้วอาจจะทำให้แผนผังบังคับกลอนไม่ลงตัว หรือทำให้อรรถรสของกลอนเปลี่ยนไปจึงละไว้หรือตัดทอนข้อความดังกล่าวออกไป Newmark (1988) ได้กล่าวเกี่ยวกับการแปลแบบการละนี้ไว้ว่า หากผู้แปลพบว่า สำนวนนั้นก่อให้เกิดความเยิ่นเย้อ หรือไม่สามารถหาถ้อยคำหรือสำนวนในภาษาเป้าหมายที่สามารถเทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับมาแปลได้ ก็สามารถละทิ้งหรือไม่แปลได้

4. การแปลแบบเพิ่มเติมข้อความ เป็นการขยายความเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ชัดเจนของข้อความทำให้ผู้อ่านปลายทางเข้าใจความหมายได้ดี การเพิ่มเติมนี้ไม่รวมถึงความคิดเห็น ความพึงพอใจ หรือการวิจารณ์ของผู้แปล สุพรรณิ ปันมณี (2562) กล่าวว่าโดยทั่วไปใช้ใน 2 กรณีคือ 1) เมื่อต้นฉบับมีการละคำหรือวลี แต่บทแปลจำเป็นต้องมีจึงจะเป็นที่เข้าใจได้ 2) ต้นฉบับไม่ได้ละคำแต่ความหมายของคำเป็นที่รับรู้กับผู้อ่านในภาษาต้นฉบับเท่านั้น ฉะนั้นผู้แปลจึงต้องใช้วิธีการเพิ่มเติมข้อความ กลวิธีการแปลนี้พบได้ในเชื่อมโยงของวัดกัลยาณมิตรธรรมหาวิหาร ใบที่ 7

苦恼可取。安乐随至。多做布施。身心可安。财
禧获。失勿易易还。佳偶天成。三生石会印登。
病易愈。百事均期可。

คำแปลโดยผู้วิจัย

ความทุกข์ร้อนสามารถหายไป ความสงบสุขจะมาถึง ทำบุญทำทานมาก ๆ ภายใจสงบ
ได้รับโชคลาภด้วยความสุข ของหายจะได้คืนโดยง่าย งามหาคู่ครองจะสำเร็จ ทั้งสามภพ
ยังยืนยัน โรคภัยจะหายได้โดยง่าย ทุกเรื่องมีความหวัง

คำแปลจากใบเชื่อมโยง

ใบที่เจ็ดเสร็จทุกข์เป็นสุขี

แต่ตัวนี้เคื่องขุนคว่นวาย

คงสมคิดแสนสมอารมณ์หมาย

ฟังภิปรายพาที่คงดีจริง

คงเป็นการอยู่สุขสิ้นทุกสิ่ง

ถามสิ่งของหายก็ได้คืน

ว่าตินักแสนดีเป็นที่ขึ้น

ถึงเรื่องอื่นก็ดีเป็นศรีสรรค์

ทั้งบ้านเรือนเพื่อนกนกยินดี

จงทำบุญให้ทานประมาณจิต

อย่าอ้อมโอบโลกมากจะยากกาย

เหมือนปลูกผลต้นไม้ไว้ใกล้บ้าน

ถามหาลาภใบนี้ว่าดีจริง

ถามหาคู่สมภพมีรักดี

ถามคนเจ้าว่าหายสบายคืน

จบที่เจ็ดเสร็จทุกข์เป็นสุขเอยฯ

สาเหตุของการเพิ่มเติมเนื้อหาการแปลข้อความที่ว่า แต่ตัวนี้เคื่องขุนคว่นวาย อาจเนื่องมาจากเพื่อส่งเสริมให้ทำบุญให้ทาน ซึ่งเป็นไปตามความเชื่อทางพุทธศาสนาที่ว่าทำบุญทำทานจะทำให้ไม่วุ่นวายใจจิตใจสงบเย็น ซึ่งสอดคล้องกับ กำพล แสงบุญสุถิต (2557) กล่าวว่าแนวคิดส่วนใหญ่ในเชื่อมโยงเป็น

แนวคิดทางศาสนาพุทธโดยเฉพาะเรื่องกรรมหรือหลักเหตุผลที่มุ่งเน้นว่าอำนาจที่ส่งผลต่อชีวิตให้มีความสุขหรือทุกข์ทั้งกายและจิตคือ อำนาจผลของการกระทำของแต่ละบุคคล ส่วนข้อความที่ว่า อย่าอ้อมโอบโลกมากจะยากกาย ฟังภิปรายพาที่คงดีจริง เหมือนปลูกผลต้นไม้ไว้ใกล้บ้าน คงเป็นการอยู่สุขสันต์ทุกสิ่ง เพิ่มเติมเพื่อเสริมให้คำแปลที่เกี่ยวกับโคลาภมีความสมบูรณ์มากขึ้น ทำให้เห็นภาพว่าความหมายเกี่ยวกับการถนอมโคลาภของใบนี้ดีจริงอย่างไร ซึ่งตรงกับหลักการเพิ่มและละคำในประโยคว่าการปรับควรจะทำให้ลักษณะภาษาสละสลวย อ่านแล้วรื่นหู (สัญญาวิ สายบัว, 2542) และคำแปลของวัดดังกล่าวเป็นคำแปลแบบบทประพันธ์ร้อยกรองมีแผนผังบังคับกลอนไว้ ทำให้ต้องหาข้อความมาเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อความที่ชัดเจนสมบูรณ์ขึ้นทำให้ผู้อ่านปลายทางได้รรถรสจากการอ่านกลอนและทำให้เข้าใจมากขึ้นจึงต้องเพิ่มเติมเข้ามาเพื่อความเหมาะสม

5. การแปลแบบดัดแปลง เป็นการคัดลอกเนื้อหาเชื่อมโยงจากศาลเจ้าหรือวัดที่มีการแปลเอาไว้แล้วนำไปใช้โดยอาจดัดแปลง แก้ไข เพิ่มเติม ตัดทอนเนื้อหาให้เหมาะสมกับศาลเจ้าหรือวัดของตน ซึ่งวิธีการนี้พบได้ในเชื่อมโยงของศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน ใบที่ 2 ได้ทำการดัดแปลงโดนนำเนื้อหาประโยคที่ว่า “คงสมหมายสมหวังดังทักทาย” ออกจากเนื้อหาในเชื่อมโยงของศาลเจ้า ทำให้เห็นว่ามีแตกต่างกับเชื่อมโยงของวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร ซึ่งการแก้ไขดังกล่าวถือว่าการดัดแปลงวิธีหนึ่ง ดังตัวอย่างนี้

วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร

ใบที่สองต้องกันเหมือนจันทร์ฉาย

เปรียบกับต้นพฤษภีครวที่ตาย
แล้วกลับกลายได้เป็นเหมือนเช่นเดิม
ได้ผลิดดอกออกไม้อไสวสว่าง
ต้องน้ำค้างลมเขยร่าเพยเสริม
เหมือนกระจกบานเก่าเมื่อคราวเดิม
ต้องเพิ่มเติมซัดถูจึงดูงาม
จะทำการสิ่งใดพร้อมใจกัน
จงผ่อนผันหรือนับถือถาม
คงสมจิตรสมปองทำนองความ
ใบนี้ถามคนไข้ว่าได้คลาย
ถามลูกหนี้พวกพ้องว่าต้องพบ
ถามเรื่องคู่รู้จบไม่สมหมาย
ถามหาลาภว่าดีพาที่ทาย
คงสมหมายสมหวังดังทักทาย
จบอภิปรายเลขสองทำนองเอยฯ

ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน

ใบที่สองต้องกันเหมือนจันทร์ฉาย

เปรียบกับต้นพฤษภีครวที่ตาย
แล้วกลับกลายได้เป็นเหมือนเช่นเดิม
ได้ผลิดดอกออกไม้อไสวสว่าง
ต้องน้ำค้างลมเขยร่าเพยเสริม
เหมือนกระจกบานเก่าเมื่อคราวเดิม
ต้องเพิ่มเติมซัดถูจึงดูงาม
จะทำการสิ่งใดพร้อมใจกัน
จงผ่อนผันหรือนับถือถาม
คงสมจิตรสมปองทำนองความ
ใบนี้ถามคนไข้ว่าได้คลาย
ถามลูกหนี้พวกพ้องว่าต้องพบ
ถามเรื่องคู่รู้จบไม่สมหมาย
ถามหาลาภว่าดีพาที่ทาย
จบอภิปรายเลขสองทำนองเอยฯ

สอดคล้องกับ จินตนา ธันวานินวัฒน์ (2542) กล่าวว่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการคัดลอกนี้อาจเกิดจากความตั้งใจให้ความคลาดเคลื่อนไปจากต้นฉบับเดิมเพื่อให้มีลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมือนของผู้อื่น

6. การแปลแบบใช้คำอย่างกว้าง ๆ เป็นการแปลสิ่งที่ไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมปลายทางเพื่อไม่ให้ผู้อ่านเกิดความสับสน เช่น สำนวนต่าง ๆ ในภาษาต้นทาง สุภาษิต สถานที่ ซึ่งผู้อ่านปลายทางอาจจะไม่คุ้นเคยไม่รู้จึงต้องใช้ความหมายอย่างกว้าง ๆ มาขยายความเพื่อให้เห็นภาพรวมจนเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมของภาษาต้นทาง ตัวอย่างเช่น สำนวนที่ว่า 螳螂捕蝉 แปลว่าตักแตนจับจิ้งจก แต่มีความหมายว่าขณะที่ตักแตนจ้องจับจิ้งจกอยู่นั้นยังมีนกขมิ้นที่กำลังจ้องจับตักแตนอยู่ด้านหลัง โดยที่ตักแตนไม่รู้ว่ากำลังจะมีภัยมาถึง ในลัทธิเต๋าของจวงจื่อได้ให้ความหมายไว้ว่า สนใจในผลประโยชน์อันเล็กน้อยโดยละเลยอันตรายที่กำลังมาถึงซึ่งใหญ่กว่า เนื้อหาที่มีความหมายตรงกับคำแปลในไบเซียมซีที่ว่าให้ ระแวงระวังตัวเพราะเคราะห์กรรมยังพันพัวไม่สร่างซา ซึ่งสอดคล้องกับกนกพร นุ่มทอง, และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม (2562) กล่าวว่าหากผู้แปลไม่สามารถรักษาสำนวนหรือโวหารภาพพจน์ไว้ได้ เนื่องจากผู้รับสารไม่เข้าใจภาพความคิดหรือการเปรียบเทียบนั้นว่ามีความหมายอย่างไรให้มุ่งเน้นความเข้าใจของผู้รับสารเป็นหลักโดยให้แปลเป็นภาษาธรรมดา โดยรักษาจุดมุ่งหมายของสำนวนนั้น ๆ เป็นสำคัญ ส่วนคำว่า 齐楚两相连 แปลว่า แคว้นฉีและแคว้นฉู่มีอาณาเขตติดต่อกัน เป็นการกล่าวถึงแคว้นฉี 齐 และแคว้นฉู่ 楚 ที่มีอาณาเขตติดต่อกันมักทำสงครามกันตลอดเวลา เนื้อหาในไบเซียมซีที่แปลเป็นภาษาไทยไม่ได้กล่าวถึงชื่อของแคว้นทั้งสองอาจเป็นเพราะว่าผู้แปลเซียมซีในยุคก่อนเป็นคนที่มีความรู้ภาษาจีนดีส่วนคนไทยในยุคก่อนไม่มีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์จีนอาจไม่รู้จักแคว้นทั้งสอง ซึ่งถ้าใส่ชื่อแคว้นเข้าไปในคำแปลอาจทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจว่าสถานที่ไหนเกี่ยวพันกันอย่างไร ผู้แปลสามารถใช้คำกว้าง ๆ ในภาษาแปลเพื่อบอกเล่าลักษณะของสิ่งของหรือกิจกรรมในข้อความต้นฉบับหรือเพิ่มเติมข้อความประกอบอย่างกว้าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงชื่อเลยก็ได้ สอดคล้องกับ กันยสินี จตุพรพิมล (2556) เรื่องการนำกลวิธีการแปลแบบขยาย มาขยายความเดิมโดยการแทนความหมาย ความหมายหนึ่งมาเป็นอีกความหมายหนึ่งโดยยึดหลักวัฒนธรรมทางภาษาที่จะแปล ในการแปลชื่อบางชื่อมีการแปลแค่บางส่วนโดยละคำบางคำสำหรับชื่อเฉพาะได้ แล้วแปลส่วนที่เหลือโดยไม่กระทบกับความหมายของชื่อเดิม

การจะเลือกกลวิธีการแปลแบบใดนั้นต้องอยู่ที่การตัดสินใจของผู้แปลว่าจะให้งานที่แปลนั้นออกมาอย่างไร จะใช้เนื้อหางานเดิมหรือจะสร้างเนื้อหาใหม่โดยต้องตระหนักถึงความหมายของคำที่จะใช้ ในบริบทของเนื้อหานั้น ประกอบกับการใช้ภาษาในการตีความเพื่อสื่อสารกับผู้อ่านปลายทางที่มีวัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างใดให้เข้าใจได้อย่างถูกต้องตามความต้องการของผู้เขียนในวัฒนธรรมต้นทางจึงสามารถถ่ายทอดความหมายได้ใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด กลวิธีการแปลทั้ง 6 รูปแบบนี้สามารถนำไปสร้างสรรค์ผลงานการแปลที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยในด้านต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

วัฒนธรรมการเลี้ยงเชิยมีมาอย่างยาวนานในหมู่คนจีนทั้งเป็นที่แพร่หลายในหมู่ชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายจีนตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน การแปลคำนายใบเชิยมีจากภาษาจีนเป็นไทย จึงมีความจำเป็นในการถ่ายทอดความหมายให้ผู้เลี้ยงทายที่ไม่สามารถอ่านภาษาจีนได้เข้าใจ แต่การแปลความนั้นไม่สามารถที่จะแปลความหมายของทุกตัวอักษรได้จึงต้องมีกลวิธีในการแปลคำทำนายให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัฒนธรรมของผู้อ่านปลายทางให้มากที่สุด ดังนั้นผู้แปลจำเป็นต้องมีการตัดเติมข้อความ หรือละเนื้อหาบางส่วนและใช้การอธิบายอย่างกว้าง ๆ จับเฉพาะใจความสำคัญหรือดัดแปลงเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้อ่านปลายทาง ให้เข้าใจความหมายได้อย่างถูกต้องตามความต้องการของผู้เขียนต้นทาง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิธีการแปลเชิยมีทำให้เห็นว่าควรจะแปลเชิยมีให้ครอบคลุมเนื้อหาโดยละเอียดเพราะเนื้อหาภาษาจีนส่วนใหญ่เป็นสำนวน ซึ่งมีปรัชญาในการดำเนินชีวิตแฝงอยู่ เนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อผู้อ่านในด้านการดำเนินชีวิต เชิยมียังเป็นที่น่าสนใจในประเทศที่ไม่รู้ภาษาจีนจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้รู้ภาษาจีนในการแปลความหมายทำให้สนใจว่าควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการแปลเนื้อหาทำนายในใบเชิยมีกับประเทศต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างในมุมมองของกลวิธีการแปลของแต่ละประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร นุ่มทอง. (2552, กรกฎาคม - ธันวาคม). การศึกษาการแปลวรรณกรรมจีนเรื่องไซ่ฮั่น ในสมัยรัชกาลที่ 1. **วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**, 16(2), 92-93.
- กนกพร นุ่มทอง, และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม. (2562, กรกฎาคม - ธันวาคม). หลักและข้อควรระวัง ในการแปลจีน-ไทย ไทย-จีน. **วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**, 12(2), 105-151.
- กันยลีนี จตุพรพิมล. (2557, มกราคม - มิถุนายน). การแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาไทย เป็นภาษาจีน. **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 36(1), 227-243.
- กำพล แสงวงบุญสถิต. (2557, มกราคม - ธันวาคม). ใบเชื่อมโยงสี่สู่อุสสุภาพ: วาทกรรมวิเคราะห์. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต**, 9-10(16 - 17), 38-53.
- จินตนา ธันวาคมวัฒน์. (2542, กันยายน). ภาษาเขมร. **วารสารอักษรศาสตร์**, 28(ฉบับพิเศษ), 124-150.
- ปิยมาศ กังวานกิจไพศาล. (2550). การเชื่อมโยงสี่ พิธีกรรมแห่งการสื่อสารความหมาย. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**.
- ระพีพรรณ เทียมเดช. (2563, มกราคม - มิถุนายน). การวิเคราะห์วรรณกรรมเขมรของวัดในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. **วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.)**, 23(1), 86-107.
- ลักษณวิไล ภูษาวิโสธน์. (2551, ธันวาคม - พฤษภาคม). เขมรสี่: การใช้คำ สำนวนและโวหาร ภาพพจน์. **วารสารภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย**, 1(2), 171-188.
- วรรณภา แสงอร่ามเรือง. (2563). **ทฤษฎีและหลักการแปล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญาวิ สายบัว. (2542). **หลักการแปล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิริกาญจน์ อนันตวงษ์, และคนอื่น ๆ. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). การศึกษาเชิงวิเคราะห์การ ปรับบทแปลและกลวิธีการแปลนวนิยายเรื่อง “อิท” สำนวนการแปลโดย สุวิทย์ ขาวปลอด. **วารสารการวิจัยภาษาและสังคม**, 15(2), 39-50.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2562). **แปลผิดแปลถูก คัมภีร์การแปลยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หลง ใสลายสือ. (2545, กันยายน - ตุลาคม). คนเล็ก ๆ ผู้ให้กำเนิดเขมรสี่ภาษาไทยคำกลอน. **วารสารศิลปวัฒนธรรม**, 23(11-12), 44-46.
- Eugene. (1964). **Toward a Science of Translation**. Leiden: E.J. Brill.
- Newmark, P. (1988). **A Textbook of Translation**. New York and London: Prentice- Hall.

The Study of Relationship between Public Participation and Hazardous Waste Management in Saraburi Province: A Case Study of Areas in Solid Waste Management (Clusters) Group 2

Thanongsak Fakneam

Master of Public Administration Program in Public Administration

Mayuree Rattanasermphong and Waraporn Subruangthong

Assistant Professor Dr., Lecturer in the Department of Public Administration

Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: bew_T99@hotmail.com

Received: April 20, 2022 Revised: May 21, 2022 Accepted: May 30, 2022

Abstract

This research aims to: 1) study public participation in hazardous waste management in Saraburi Province, a case study of Clusters Group 2; 2) study hazardous waste management of the target areas, and 3) study the relationship between public participation and hazardous waste management in the areas. The samples were the residents of the 12 Clusters Group 2. A total of 397 samples were obtained using Taro Yamane's formula and a random accidental sampling method. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The results showed that: 1) the citizen's participation in hazardous waste management, overall, was at a moderate level. When considering each aspect, it was found that waste utilization was at a high level, followed by activities and planning on waste management at a moderate level, and evaluation of waste management was at a low level; 2) the management of hazardous waste was, overall, at a high level. When considering each aspect, it was found that the disposal and collection of hazardous waste were at a high level and the categorizing of hazardous waste was at a moderate

level, and 3) the relationship between public participation and hazardous waste management in the areas, was found to have a low positive correlation with a statistical significance at 0.05 level.

Keywords: Public Participation, Hazardous Waste Management, Solid Waste Management

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะ
อันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย
(Clusters) กลุ่มที่ 2

ธนกศักดิ์ พักเนียม

นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มยุรี รัตนเสริมพงศ์ และ วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: bew_T99@hotmail.com

ได้รับบทความ: 20 เมษายน 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 21 พฤษภาคม 2565 ตอบรับตีพิมพ์: 30 พฤษภาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 2) ศึกษาการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ (Clusters) กลุ่มที่ 2 จำนวน 12 แห่ง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง 397 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่การดำเนินกิจกรรมและการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง และการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย 2) การจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำจัดขยะและด้านการเก็บรวบรวมขยะอันตรายอยู่ในระดับมาก และด้านการคัดแยกขยะอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะ

อันตรายของจังหวัดสระบุรี มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การจัดการขยะอันตราย, การจัดการขยะมูลฝอย

บทนำ

ปัจจุบันโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากภาวะเรือนกระจก มลพิษทางอากาศ สิ่งแวดล้อม ที่ประชุมสมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติจึงได้กำหนดแนวทางการบูรณาการมิติสิ่งแวดล้อมเข้าสู่มิติสังคมและเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เรื่องการจัดการสารเคมีและของเสียอย่างเหมาะสม สำหรับประเทศไทยในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น เกิดปัญหาขยะตกค้างในระบบซึ่งเกิดจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และแนวโน้มการบริโภคของประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อมโดยการเร่งรัดแก้ไขปัญหาการจัดการขยะตกค้างสะสมในพื้นที่วิกฤต จัดทำแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น การรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการร่วมลงทุนของภาคเอกชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการขยะแบบครบวงจรตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง โดยลดปริมาณการผลิตขยะ จัดให้มีการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ การแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงาน การออกกฎหมายและมาตรการการจัดการของเสียอันตรายชุมชน โดยเฉพาะซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ จัดให้มีแหล่งรับกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชนให้กระจายทั่วประเทศ เร่งพัฒนาระบบควบคุมการขนส่งของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมให้ได้มาตรฐาน มุ่งสร้างวินัยของคนในชาติโดยให้ความรู้ ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชน นักเรียน เยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, หน้า 11) ประกอบกับกรมควบคุมมลพิษได้รายงานสถานการณ์ขยะอันตรายจากชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2563 มีปริมาณ 658,651 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 ร้อยละ 1.6 ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 428,113 ตัน (ร้อยละ 65) และของเสียอันตรายประเภทอื่น ๆ เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ภาชนะบรรจุสารเคมี กระป๋องสเปรย์ ประมาณ 230,538 ตัน (ร้อยละ 35) ผลจากนโยบายภาครัฐที่สนับสนุนให้มีการจัดการวางระบบการจัดการของเสียอันตรายชุมชนโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีจุดรวบรวมขยะอันตรายในชุมชน และมีศูนย์รวบรวมในระดับจังหวัด ทำให้ขยะอันตรายจากชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องประมาณ 121,695 ตัน (ร้อยละ 18.5 ของปริมาณขยะอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้น) ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาแต่ยังคงเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2564, หน้า 13)

จังหวัดสระบุรี โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมืองและพื้นที่ข้างเคียงชุมชนเมือง ซึ่งมีการขยายตัวของชุมชนตามทิศทางการพัฒนาด้านต่าง ๆ ปัจจุบันปริมาณขยะในเขตชุมชนเมืองเริ่มมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และยังไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดสระบุรีมีปริมาณรวมปีละ 250,074.55 ตัน เฉลี่ยวันละ 685.14 ตัน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 108 แห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้บริการเก็บขยะจำนวน 78 แห่ง ดำเนินการเก็บขนขยะ

ได้รวมวันละ 478.70 ต้น จากขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้บริการจำนวนวันละ 584.13 ต้น ขยะมูลฝอยที่อยู่นอกเขตพื้นที่ให้บริการวันละ 101.0 ต้น (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี, 2564, หน้า 102) โดยจังหวัดสระบุรีมีการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เทศบาลเมืองสระบุรีเป็นเจ้าภาพหลัก มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจำนวน 2 แห่ง ปริมาณขยะ 63 ต้น/วัน กลุ่มที่ 2 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีเป็นเจ้าภาพหลัก มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจำนวน 12 แห่ง ปริมาณขยะ 21.84 ต้น/วัน กลุ่มที่ 3 เทศบาลเมืองพระพุทธบาทเป็นเจ้าภาพหลัก มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่ม จำนวน 15 แห่ง ปริมาณขยะ 78.91 ต้น/วัน และ กลุ่มที่ 4 เทศบาลเมืองทับทิวเป็นเจ้าภาพหลัก มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่ม จำนวน 58 แห่ง ปริมาณขยะ 172.37 ต้น/วัน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี, 2564) จากการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) ภายในจังหวัดสระบุรีทั้ง 4 กลุ่ม มีเพียงกลุ่มพื้นที่ (Clusters) กลุ่มที่ 2 ที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีเท่านั้น ที่ได้รับมอบหมายจากจังหวัดสระบุรีในการคัดแยก เก็บ ขนย้าย และกำจัดมูลฝอยอันตราย ปริมาณขยะอันตรายของจังหวัด สระบุรี ในปี พ.ศ. 2563 มีปริมาณจำนวน 13.10 ต้น มีภาระค่าใช้จ่าย 497,831 บาท ปี พ.ศ. 2564 ปริมาณขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี มีปริมาณจำนวน 10.30 ต้น มีภาระค่าใช้จ่ายประมาณ 400,000 บาท องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีได้รวบรวมและกำจัดขยะอันตรายไปแล้ว แต่ยังพบว่ามีปริมาณขยะอันตรายตกค้างสะสมรอการกำจัดอีกจำนวนมาก และยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากประเด็นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงปริมาณขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรีในแต่ละปีมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการจัดการขยะอันตรายในชุมชนตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2
2. เพื่อศึกษาการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วมและการจัดการขยะอันตราย

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการในการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุ กำหนดแนวทาง ดำเนินกิจกรรม และประเมินผล เพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยมีหน่วยงานภาครัฐให้การส่งเสริม สนับสนุนร่วมกันกับประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ Cohen, & Uphoff (1980, pp. 219 - 220) ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน หาสาเหตุของปัญหาร่วมกัน ตัดสินใจเลือกกิจกรรม และสรรหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติการ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เป็นการเข้าร่วมในการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ การสนับสนุนทรัพยากร การบริหารและประสานงาน การร่วมออกแรง และการบริจาคทรัพย์
3. การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ เป็นการใช้ประโยชน์ร่วมกันทางสังคม วัตถุ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างก็ได้ เช่น การมีส่วนร่วมในการเพิ่มรายได้ ชุมชนสะอาดน่าอยู่ ประชาชนใช้ทรัพยากร ร่วมกัน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการควบคุมดูแล การตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม รักษาและประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการร่วมกัน ซึ่งเป็นการร่วมกันค้นหาจุดเด่น จุดด้อย ของสิ่งนั้น ๆ เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ขยะอันตราย หมายถึง วัสดุ หรือสิ่งปนเปื้อนสารอันตราย รวมถึงขยะติดเชื้อ ได้แก่ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ ภาชนะบรรจุสารเคมีต่าง ๆ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หน้ากากอนามัย เป็นต้น การจัดการขยะอันตรายที่ถูกต้องควรคำนึงถึงการป้องกันและลดปริมาณขยะให้เหลือน้อยที่สุด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ม.ป.ป., หน้า 32 - 33) ได้กำหนดขั้นตอนการกำจัดขยะอันตรายไว้ดังนี้

1. คัดแยกขยะอันตราย ขยะอันตรายภายในครัวเรือนควรแยกจากขยะมูลฝอยทั่วไปอย่างถูกวิธี รวมถึงการแยกประเภทขยะอันตรายที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้กับไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้ก่อนทิ้ง ลงถึงขยะที่หน่วยงานภาครัฐจัดให้
2. การเก็บรวบรวมขยะอันตราย ควรใส่ภาชนะที่เป็นถุง/ถังที่ปิดมิดชิด และควรบ่งบอกว่า ภาชนะนี้บรรจุขยะอันตราย เช่น ใช้ถุงหรือถังสีส้ม ระบุข้อความชัดเจนถึงชนิดของขยะอันตรายที่ใส่ลงในถุง/ถัง หรือระบุข้อความว่า “ขยะอันตราย” หรือ “ขยะมีพิษ” กำกับไว้บนภาชนะที่เก็บรวบรวม ติดสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นอันตราย เช่น ติดภาพหัวกะโหลกกับกระดูกไขว้ทับกันบนภาชนะที่เก็บรวบรวมขยะอันตราย
3. การทิ้ง/กำจัดขยะอันตราย เจ้าหน้าที่เก็บขนขยะต้องทำการคัดแยกขยะอีกครั้งก่อนนำขยะเหล่านั้นส่งต่อไปยังสถานที่รับกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนตามที่กำหนด โดยกำหนดวัน เวลาจัดเก็บขยะอันตราย และกำหนดจุดที่ตั้งภาชนะรองรับขยะอันตรายให้แก่ชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จารุวัฒน์ ดิงหงะ (2561, หน้า 91 – 120) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จำนวน 235 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เช่น ไม่คัดแยกขยะ และ 3) ควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจน จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการคัดแยกและเก็บขยะ ส่งเสริมให้บุคลากรรู้จักการแปรรูปหรือนำขยะกลับมาใช้ใหม่

ภัทรพร ศิลปเจริญ (2562, หน้า ง) ได้ศึกษาการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน กรณีศึกษาเทศบาลนครนครปฐม วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการดำเนินการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติงานของเทศบาลนครนครปฐม และประชาชนในพื้นที่ จำนวน 18 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า ขยะอันตรายจากชุมชนเกิดจากการดำรงชีวิตประจำวัน องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ไม่ได้บังคับให้ชุมชนคัดแยก แปรสภาพ ขยะอันตราย ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินการจัดการขยะอันตราย 1) ปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น 2) ประชาชนไม่คัดแยกขยะ ก่อให้เกิด 3) การแปรสภาพเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่มีน้อย 4) เส้นทางขนถ่ายขยะค่อนข้างแคบ 5) เทศบาล ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐมเป็นผู้กำจัดขยะอันตราย

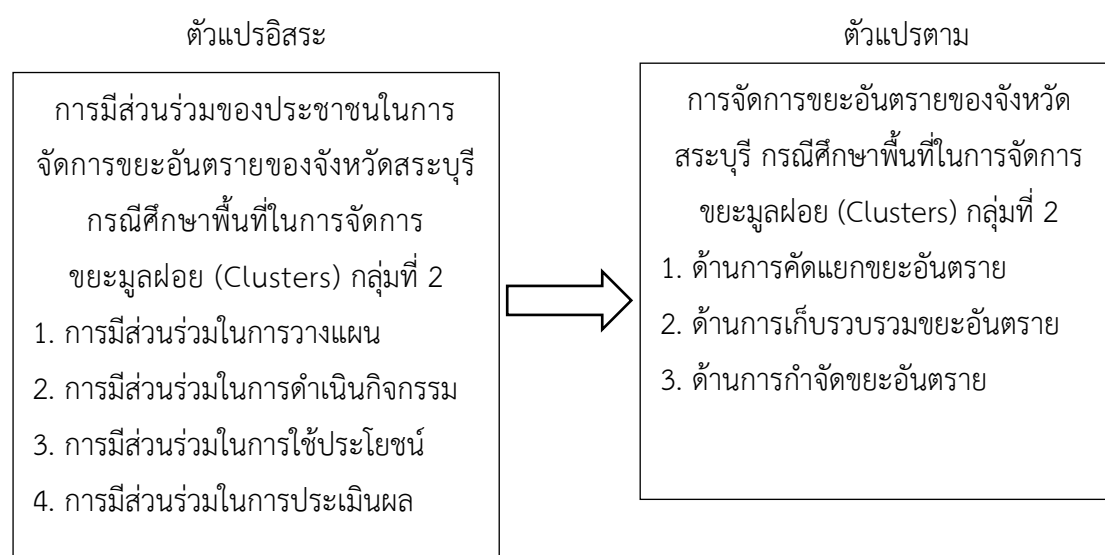
รัฐพล ศรีธรรมมา, และเกวลิน ศิลปพัฒน์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเขาพระงาม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเขาพระงาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลเขาพระงาม จำนวน 392 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน t-test การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลเขาพระงาม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3) การทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะไม่แตกต่างกัน และ 4) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำ

ศาลิมาร์ เกิดกลิ่นหอม (2562, หน้า ก) ได้ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน: เทศบาลนครนครศรีธรรมราช วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาและวิเคราะห์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของเทศบาลนครศรีธรรมราช และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เป็นการวิจัยเชิงผสมระหว่างคุณภาพและปริมาณ ใช้แบบสัมภาษณ์กับตัวแทนภาครัฐ เอกชน ผู้นำชุมชน และแบบสอบถามกับประชาชน 400 คน โดยวิธีสุ่มเชิงพรรณนา อนุมาน รวมถึงการทำ SWOT Analysis และ TOWS Matrix ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเน้นการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอย แต่ยังขาดการคัดแยกขยะที่ต้นทาง 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการมีส่วนร่วมในการวางแผนและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 จึงได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่แสดงต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่การจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 ของจังหวัดสระบุรี จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชิตจีน องค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว องค์การบริหารส่วนตำบลฝึ้งรวง องค์การบริหารส่วนตำบลช้างไทยงาม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโดน เทศบาลตำบลบางโขมด เทศบาลตำบลบ้านหม้อ เทศบาลตำบลท่าลาน เทศบาลตำบลตลาดน้อย เทศบาลตำบลหนองบัว เทศบาลตำบลดอนพุด และเทศบาลตำบลสร้างโคก จำนวน 52,705 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563, หน้า 1 - 2)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่การจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 ของจังหวัดสระบุรี จำนวน 12 แห่ง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 0.05 (สุทธนู ศรีไสย์, 2551, หน้า 145) โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนประชากรในแต่ละพื้นที่ จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 397 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีคำถามชนิดปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และระยะเวลาพักอาศัยในพื้นที่ มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี ทัศนศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 3 การจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี ทัศนศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคัดแยกขยะอันตราย ด้านการเก็บรวบรวมขยะอันตราย และด้านการกำจัดขยะอันตราย

ตอนที่ 2, 3 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert, 1932, pp. 1 - 55) ดังนี้

5 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี พื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2

งานวิจัยนี้มีการกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนตามแนวคิดของ Best (1981, p.190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.50 - 1.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

2.2.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ซึ่งข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

2.2.4 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดสอบ (Try Out) จำนวน 30 คน กับประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองสระบุรี แล้วนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้สูตรของ Cronbach's Alpha โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.954 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 ของจังหวัดสระบุรี และผู้ที่มาชำระค่าขยะ หลังจากนั้นรวบรวมแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีสถิติดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความถี่และร้อยละ 2) การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะอันตราย โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 โดยใช้สถิติ คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 75.06 มีอายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.82 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.70 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 20,001–30,000 บาท จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.74 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 49.12 จำนวนสมาชิกที่อาศัยในครัวเรือน 3–4 คน จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 50.12 ระยะเวลาพักอาศัยในพื้นที่ 1–5 ปี จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.80 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 ในภาพรวม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอันตราย ในภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน	2.75	0.55	ปานกลาง	3
2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	3.02	0.56	ปานกลาง	2
3) การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์	3.54	0.60	มาก	1
4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.48	0.54	น้อย	4
เฉลี่ยรวม	2.95	0.39	ปานกลาง	

จากตาราง 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.60) รองลงมาได้แก่การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.56) การมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.55) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 ในภาพรวม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการขยะอันตรายในภาพรวม

การจัดการขยะอันตราย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1) ด้านการคัดแยกขยะอันตราย	3.17	0.38	ปานกลาง	3
2) ด้านการเก็บรวบรวมขยะอันตราย	3.78	0.46	มาก	2
3) ด้านการกำจัดขยะอันตราย	3.90	0.34	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.62	0.28	มาก	

จากตาราง 2 การจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการกำจัดขยะอันตรายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.34) รองลงมา คือ ด้านการเก็บรวบรวมขยะอันตราย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.46) และด้านการคัดแยกขยะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.38) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 ก็ต่อเมื่อ Sig. (2 – tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชน (XX) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน (X_1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (X_2) การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ (X_3) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X_3)

การจัดการขยะอันตราย (YY) ได้แก่ การคัดแยกขยะอันตราย (Y_1) การเก็บรวบรวมขยะอันตราย (Y_2) และการกำจัดขยะอันตราย (Y_3)

โดยตั้งสมมติฐานการทดสอบได้ ดังนี้

H_0 : การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2

H_1 : การมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะอันตราย

การมีส่วนร่วม ของประชาชน	การจัดการขยะอันตราย			YY
	Y_1	Y_2	Y_3	
X_1	0.067	0.180**	0.157**	0.182**
X_2	-0.198**	0.222**	0.075	0.172**
X_3	0.080	0.098*	0.141**	0.166**
X_4	0.145**	0.131**	0.175**	0.213**
XX	0.174**	0.232**	0.217**	0.215**

** ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะอันตรายในจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 พบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะอันตราย มีความสัมพันธ์ทางบวก ร้อยละ 21.50 ($r = 0.215$, sig. = 0.000) อยู่ในระดับต่ำ นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) สามารถพิจารณารายด้านได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการวางแผน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับการจัดการขยะอันตรายด้านการเก็บรวบรวมขยะอันตราย ($r = 0.180$, sig. = 0.000) และด้านการกำจัดขยะอันตราย ($r = 0.157$, sig. = 0.002) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการมีส่วนร่วมในการวางแผนไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะอันตรายด้านการคัดแยกขยะ ($r = 0.067$, sig. = 0.182)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับการจัดการขยะอันตรายด้านการเก็บรวบรวมขยะอันตราย ($r = 0.222$, sig. = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับต่ำกับการคัดแยกขยะอันตราย ($r = -0.198$, sig. = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะอันตรายด้านการกำจัดขยะอันตราย ($r = 0.075$, sig. = 0.138)

การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับการจัดการขยะอันตรายด้านการกำจัดขยะอันตราย ($r = 0.141$, $\text{sig.} = 0.005$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการเก็บรวบรวมขยะอันตราย ($r = 0.098$, $\text{sig.} = 0.050$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะอันตรายด้านการคัดแยกขยะ ($r = 0.080$, $\text{sig.} = 0.113$)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับการจัดการขยะอันตรายด้านการกำจัดขยะอันตราย ($r = 0.175$, $\text{sig.} = 0.000$) ด้านการคัดแยกขยะ ($r = 0.145$, $\text{sig.} = 0.004$) และด้านการเก็บรวบรวมขยะอันตราย ($r = 0.131$, $\text{sig.} = 0.009$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาศาสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินกิจกรรมและประเมินผลร่วมกันอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศาติมาร์ เกิดกลิ่นหอม (2562) ได้ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน: เทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่าประชาชนของเทศบาลนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาวางแผน และติดตามการประเมินผลการจัดการขยะอันตรายภายในชุมชนไม่มากนัก เนื่องจากผู้นำชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะอันตราย อีกทั้งประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการติดตามและประเมินผลการจัดการขยะอันตราย ในชุมชน ดังนั้น ผู้นำชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและบริหารจัดการขยะอันตราย โดยบูรณาการร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการขยะอันตรายภายในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ให้ถูกสุขลักษณะ

2. การจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยหน่วยงานภาครัฐมีการขนขยะอันตรายจากจุดรวบรวมขยะมูลฝอยของแต่ละชุมชน เพื่อดำเนินการกำจัดขยะในสถานที่ที่เหมาะสมปลอดภัย และด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ประชาชนจึงมีความระมัดระวังเรื่องการสัมผัสขยะอันตราย เช่น หน้ากากอนามัย กระดาษชำระมากขึ้น มีแต่ยังคงทิ้งรวมใน

ถึงขยะทั่วไปโดยไม่ได้คัดแยกขยะก่อนทิ้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรพร ศิลปเจริญ (2562) ได้ศึกษาการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน กรณีศึกษาเทศบาลนครนครปฐม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวัฒน์ ดิงหงะ (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการจัดการขยะมูลฝอยภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต พบว่า ประชาชนไม่ได้คัดแยกขยะอันตรายก่อนทิ้งลงถังขยะ ยังคงนำขยะอันตราย เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย ที่รวมกับขยะมูลฝอยทั่วไป ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้นำขยะไปกำจัดได้ ผู้วิจัยเห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งถึงขยะของชุมชน ทำให้ขยะอันตรายและขยะติดเชื้อปะปนอยู่กับขยะมูลฝอยทั่วไป หน่วยงานภาครัฐควรให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ในการคัดแยกขยะอันตราย ขยะติดเชื้อ และขยะมูลฝอยอื่น ๆ ตั้งแต่ต้นทาง เพื่อลดปริมาณขยะในพื้นที่ ก่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปกำจัดตามวิธีที่เหมาะสม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายของชุมชนมากขึ้นการบริหารจัดการขยะอันตรายในพื้นที่ย่อมมีมากขึ้นด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพล ศรีธรรมมา, และเกวณีน ศิลพิพัฒน์ (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการคัดแยกขยะอันตราย กล่าวคือ เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะอันตรายด้านการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้นการจัดการขยะอันตรายในการคัดแยกขยะย่อมมีน้อยลง

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการขยะอันตรายของจังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการดูแลการกำจัดขยะอันตรายภายในครัวเรือนตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนคัดแยกขยะ คัดเลือกวิธีการกำจัดขยะอันตรายที่เหมาะสม ย่อมส่งผลต่อการลดปริมาณขยะอันตรายภายในชุมชนทำให้ชุมชนน่าอยู่ และช่วยลดความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการดำเนินการจัดการขยะอันตรายให้มีประสิทธิภาพอย่างครบวงจร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการขยะอันตรายของชุมชน โดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันจัดทำร่างข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติการรักษาความสะอาด เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการร่วมกัน และควรจัดประชุมติดตาม ประเมินผลการจัดการขยะอันตรายของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ปัญหาขยะอันตรายของชุมชนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความรู้แก่ประชาชนในการคัดแยกขยะอันตรายจากครัวเรือน และสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกขยะอันตรายตั้งแต่ต้นทาง เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะอันตราย แหล่งกำเนิดขยะให้น้อยที่สุด เช่น จัดกิจกรรมการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง โครงการณรงค์การกำจัดขยะในวันสำคัญ การจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อรับซื้อขยะจากประชาชนโดยตรง เป็นต้น

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะอันตรายจากครัวเรือนไปยังสถานที่รองรับได้อย่างถูกต้อง เช่น จัดซื้อถังขยะแยกแต่ละประเภท จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ รถบรรทุกขยะที่จำเป็นต่อการเก็บรวบรวมขยะอันตราย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการนำขยะอันตรายมายังสถานที่รองรับ และควรจัดให้มีการประเมินผลความคุ้มค่าของการบริหารจัดการขยะอันตรายในชุมชนร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีขอบเขตเฉพาะการมีส่วนร่วมและการจัดการขยะอันตรายของประชาชนในพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) กลุ่มที่ 2 เท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่อื่นและผู้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตราย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชนที่รับกำจัดขยะ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และทำการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณให้ครอบคลุม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการขยะอันตราย ที่สามารถลดปริมาณขยะอันตรายจากต้นทางสู่การกำจัดขยะ

3. ควรศึกษาติดตามและประเมินผลการจัดการขยะอันตราย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการจัดการขยะอันตรายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). **ระบบข้อมูลกลาง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น**. สืบค้น ตุลาคม 12, 2564, จาก <https://info.dla.go.th/eForm/abtData.do>.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมควบคุมมลพิษ. (2564). **สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ปี 2563**. สืบค้น ตุลาคม 12, 2564, จาก https://www.pcd.go.th/pcd_news/11873/.
- จารุวัฒน์ ดิงหะ. (2561, กรกฎาคม - ธันวาคม). แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต**, 14(2), 91 – 120.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (ม.ป.ป.). **คู่มือการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ภัทรภร ศิลเจริญ. (2562). **การจัดการขยะอันตรายจากชุมชน กรณีศึกษา เทศบาลนครนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัฐพล ศรีธรรมมา, และเกวณีน ศิลพิพัฒน์. (2559). **การมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศาลิมาร์ เกิดกลิ่นหอม. (2562). **แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน: เทศบาลนครนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). **การบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้งบประมาณแผนงานบูรณาการ**. รายงานการวิเคราะห์ของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา ฉบับที่ 14/2560. (ม.ป.ท.).
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี. (2564). **การจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดสระบุรี**. รายงานการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดสระบุรี ครั้งที่ 3/2564. (ม.ป.ท.).
- สุทธนู ศรีไสย์. (2551). **สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี. (2564). **แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี**. สืบค้น ตุลาคม 12, 2564, จาก <https://www.saraburipao.go.th/home/commu>.

Best, J. W. (1981). **Research in Education** (4th ed). New Jersey: Prentice Hall.

Cohen, J. & Uphoff, N. (1980). **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Development Committee Center for International Studies**. n.p.: Cornell University.

Likert, R. A. (1932, May). Technique for the Measurement of Attitudes. **Arch Psychological**, 25(140), 1-55.

The Enlightenment and Reference Significance of Wang Zengqi's Food Literature Writing Characteristics in "Taste of the World" to The Marketing Copy-writing of Agricultural and Sideline Food

Kexin Ren

Business Chinese Department, Faculty of Arts, Dhurakij Pundit University

First Author: kexin.ren@dpu.ac.th

Kanokporn Numtong

Eastern Languages Department, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Corresponding Author: kanokporn.n@ku.th

Received: April 7, 2022 Revised: May 23, 2022 Accepted: June 8, 2022

Abstract

This research paper analyzes a famous food-themed books “Taste of the World” by Chinese well-known modern author Wang Zengqi’s from literary and practical aspects. The paper discusses the detailed description of Chinese ordinary people's daily meals or regional snacks inside Wang’s writing and summarizes his writing style and characteristics about food both in terms of form and content and then cross-contrasts with writing purposes and desires of commercial copy-writing in marketing or business industries. The authors attempts to explore how rhetoric, choices of word and sentence construction, writing style and spiritual connotation among Wang Zengqi’s texts could attract, intrigue and persuade potential consumers to purchase related agricultural and sideline food. The findings figure out how to apply the practical values of the book “Taste of the World” additionally on marketing writing and then suggest how Wang’s work could be referred in copy-writing practices to promote agricultural and sideline food products in rural areas.

Keywords: Wang Zengqi, "The Taste of the World", Food Literature, Copy-writing, Agricultural Food Marketing

《人间滋味》汪曾祺美食文学写作特点对农副食品营销文案写作的启示和借鉴意义

Kexin Ren

Business Chinese Department, Faculty of Arts, Dhurakij Pundit University

First Author: kexin.ren@dpu.ac.th

Kanokporn Numtong

Eastern Languages Department, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Corresponding Author: kanokporn.n@ku.th

文章收到日期: 2022 年 4 月 7 日 修订日期: 2022 年 5 月 23 日 发表回复: 2022 年 6 月 8 日

摘要

本文通过对中国著名现代知名作家汪曾祺先生经典著作“人间三部曲”中《人间滋味》在文学性与实用性角度分析,探讨其对平常百姓一餐一饭,一食一物的描写手法与行文特点,并与当今市场上流行的媒体营销广告文案的写作目的和特点诉求进行交叉对比。文章在形式和内容两个方面总结出了《人间滋味》收录的文学作品的写作特点。在研究成果方面,本文指出了汪曾祺《人间滋味》中修辞手法、遣词造句、行文风格和精神内涵上,是具体如何对地方特色食品广告文案创作在吸引、说服消费者、唤醒购物需求和激发购买行动方面产生启发。研究的结果也分析出了蕴含在此书文学性中的,对于农副食品类商品宣传推广、文案行销所具有的的实际运用价值和商用借鉴意义。

关键词: 汪曾祺;《人间滋味》;美食文学;文案行销;农副食品营销

研究背景及意义

（一）汪曾祺与《人间滋味》

被誉为被誉为“抒情的人道主义者，中国最后一个纯粹的文人，中国最后一个士大夫。”的当代作家汪曾祺先生，其文风多以朴实无华，自然明快而为读者熟知和喜爱，其作品也多从平民百姓生活入手，从寻常点滴中发现生活的美好与趣味，在“如话家常”中抒发对生活的热爱和对人生积极豁达的心态。汪先生作品中的语言具有口语化、平民化的特点，不见矫情造作和深奥夸饰（Zhi, 2018, pp. 72-73），这也大大降低阅读的门槛成为其作品流传度和接受度较高的主要原因。

《人间滋味》是由天津人民出版社在2014年出版的一部汇汪曾祺先生经典美食文学作品为一体的散文集，散文集共收录了32篇汪先生所作与食物、饮食相关的文章，从中国内蒙的羊羔肉，陕北的土豆，北京的大白菜、韭菜花，到江苏的野菜、鸭蛋，再到东南沿海的海鲜切脍和云南边陲的米线饵块。此文集所含章节大多数一章介绍一种、一类食材或一种地方吃食，文章短小精炼，中间几章将同种食材和家常食谱归类成册一起介绍犹如产品目录，有特别的几章篇幅较长，比如《食道旧寻》、《泡茶馆》对食材的介绍为的是对与其相关的回忆的描述做铺垫或由此对人生，文艺创作进行进一步的思考和讨论。行文结构基本上是以生动形象的介绍食材基本信息，外表颜色种类味道开始，然后是插入食材相关的典故、趣事回忆，接着讨论该食材讲究的做法、吃法，最后是作者自己对该食材的评价和由食物引起的思考和情感升华。

此文集反映了汪先生对普罗大众的三餐食材，日常吃食、小吃饮茶和地方特产的观察描写与热爱，书中既有对中国各种鸡鸭鱼肉，海河生鲜，五谷杂粮，四季蔬果，零食小吃等荤素食本身和制作方法详细生动的介绍。同时作品中又穿插作者以往与该食物有关的回忆，民俗故事或对生活本身和文学创作的思考与情感抒发。特别是《故乡的食物》、《故乡的野菜》、《家常菜》等文章更是直接表达了汪先生对童年的追忆和身在北京对家乡江苏的想念之情，《昆明的果品》、《昆明的吃食》、《米线和饵块》这三篇文章则大篇幅描写了抗日战争期间，作者青年之时在西南联大求学时的吃食相关的趣事，由食及人，由人及情，升华了文章本身的主题和深度。

书中大部分作品语言详实，生动幽默，有的章节读者读起来更似在看一个相识已久的老饕津津有味的在享受珍馐，看他吃的痛快，听他直截了当的赞美或吐槽。引经据典也是该作品集中的文章的一大特色，从苏东坡到郑板桥，由《论语》《东京梦华录》、《随园食单》至《红楼梦》、《辞海》，散文集中的作品在谈到某一美食时，善于引用古今中外与其相关的诗词歌句，俗语儿歌或成语典故，让读者对食材或食品的了解更加丰富饱满，充满诗意与趣味。

整部作品犹如一部穿插故事民俗的民间美食地图，将中国四方食物按类别归类编辑成册，结构清晰，一目了然，文章在文学角度更是精妙生动，朗朗上口，雅俗共赏。

（二）文案与文案写作

“文案”一词来自英文“copy-writing”一般指为了宣传商品、企业、品牌、主张或想法，在媒体渠道发布、刊登的文字广告、图像广告、电视广告、网页横幅等使用的文稿，此类文稿英文为“copy”。(Oxford, Online Dictionary, 2021)由于智能手机、光纤宽带的普及，使如今的文案不再仅拘泥于传统的纸质媒体和平面媒体如报纸杂志、海报，电台电视。对于“copy”的定义也扩大到购物网页宣传横幅，自媒体公众号广告软文，视频广告拍摄创意和脚本等 (Ye, 2019, pp. 19-23)。

微博，脸书，推特、抖音、小红书等社交媒体的流行给商家与顾客提供更加广阔，方便快捷且具有互动性的广告宣传平台，增加了不同类型商品的曝光机会，这使对高质量商品广告、推广文案的需求也大幅提高，不同媒体渠道中广告文案使用的语音、词汇、修辞、语法、字体，语境，标点符号都有了新的研究意义 (Doris, 2020, pp. 29-31)。叶小鱼借用美国著名心理学家艾利斯的认知行为理论 (Cognitive behavior therapy) 指出，文案实现商家与客户的沟通，沟通的过程是为了达到影响消费者态度和行为的目的 (Ye, 2019, p. 25)，具体可以从“认知，情感和行动”三个角度入手 (Knapp & Beck, 2008, pp. 54 - 64)，“认知”是指通过文案让读者认识品牌，了解商品、服务和团队，将品牌概念植入读者（即潜在消费者）的意识当中，当在日后有类似消费需要时可以下意识先想到之前文案中介绍的品牌和商品；“情感”是指读者在接收文案传达的信息之后，对介绍的商品或生产商产生信任，逐渐排除疑虑，建立消费信心；“行动”则是指在“余音绕梁”，“直击心灵”般的文案影响下，读者参与进与传播或消费商品有关的行动，如转发评论，推荐好友或付费购买等。爱达公式和 4Ps 公式也是文案营销奉行的模式和框架。

AIDA 公式

AIDA 法则也称“爱达”公式，是国际推销专家爱德华·斯特朗 (Strong, 1925, pp. 74-86) 总结的推销模式，是西方推销学中一个重要的公式，AIDA 模型是根据人的行为划分的，它将人的行为分为 4 个阶段，分别是吸引注意、产生兴趣、激发欲望、促使购买。它的具体涵义是指一个成功的推销员必须把顾客的注意力吸引或转变到产品上，使顾客对推销人员所推销的产品产生兴趣，这样顾客欲望也就随之产生，尔后再促使采取购买行为，达成交易。

4Ps of persuasion

4Ps 在网络和国内外文案教程中被封为“广告文案写作万能公式”，由描绘、承诺、证明和推动组成，与 AIDA 相，4Ps 包括了更广泛的元素，受到世界级许多顶级文案大师约翰福特的青睐 (Clark, 2008, para. 1)。

承诺 (Promise) 是指解释“对消费者有什么好处”，让读者想象自己正在享受产品带来的好处或期望拥有该产品后的结果；描绘 (Picture)，使用生动的描述性语言为读者描绘了一幅生动的图画，有利于引起情感上的共鸣，保持读者的兴趣，专注于文案所传达的信息，逐渐增加对所推销的产品的理解；证明 (Prove)，使用证据如研究、第三方事实、名人推荐等方式为承诺产品功能背书。用相关权威证明来建立读者对此文案和产品的信任，拉近与读者的关系，进一步帮助读者建立购买的信心；推动 (Push)，使用号召性强且简单易记的语言让读者对产品念念不忘，最终将了购买欲望转化为行动。

故事行销，也是文案创造中新兴的种类，台湾小说教学网创始人李洛克 (Li, 2019, pp. 13-21) 认为，故事行销就是通过讲故事对商品进行包装，促使顾客行动的行销模式。故事中的情境描绘使读者或产生对未来的期待，思绪感情被触发，梦想理念重新被唤醒，让蕴含在故事背后的商品和品牌形象随文案中传递的价值福观一起得以长存心中，引发进一步的探讨和传播。由此可见，故事行销的本质是透过感动或有趣的故事内容，为商品附加正向的心理价值，把商品嵌入故事，让受众自然且不抗拒地接受商品讯息。通过文案中的故事行销，达到“情感溢价效果”使品牌商的商品即使卖得比市场上同类商品贵，顾客也一如既往的选择购买，降低消费者对商品价格变动的敏感性。

(三) 农副产品与农副产品营销

农产品是指农业的初级产品，即在农业活动中获得的植物、动物、微生物及其产品。农副产品是由农业生产所带来的副产品，分为农、林、牧、副、渔五业产品，包括粮食、经济作物、禽畜产品、干鲜果、干鲜菜及调味品、药材、土副产品、水产品等若干大类 (Ministry of Commerce, 2018, p. 68)。

受自身生产分散，而其在集中交易时具有地域性特点，易腐易坏对流通速度要求高的属性影响 (Liu, 2019, pp. 4-5)，大部分农产品在本土的定价较低，销售渠道固定且有限，收益大部分靠量取胜，且对价格变动敏感，具有多收成加多销售才能多利润的被动局面 (Wang, 2014, pp. 50-51)，这意味着农产品所带来的经济利益的多少不仅收自然条件的影响还会很大程度随其营销方法和附带价值的变化而变动。为了避免作为其所有者的农民投入的辛苦与最后的收益不成正比的结果，就要通过市场营销，特别是广告营销的手段推广农产品特别是有地方特色的农副产品，树立知名度较高农产品牌，提高其单位价值，增强其在同类产品中的市场角逐优势 (Zhuang, 2013, pp. 127-128)。

农产品广告系农业广告的一类，主要用于介绍和推广农产品的广告，目前在中国油料产品、奶类产品等深加工农产品的广告呈现较多，而初级农产品的广告较少。(Sohu. (ed.), 2017) 近年来对于农产品传播的研究侧重于品牌、网络传播、促销及营销策略的研究，系统地进行农产品广告策略的研究还比较缺乏。

由以上的介绍可知，汪曾祺美食文学中的文风特色和感染力，带动了读者对文中美食的好奇与喜爱，间接达到了推广各地美食的效果，而这正好与广告文案写作推销的意图不谋而合。所以，广告公司和营销部门等相关方在进行食品类文案创作时可以将汪曾祺的《人间滋味》当做学习与研究的重要资料；有部分开设市场营销文案课程的院校也可以将汪老写美食的作品列入授课的参考资料。

细读汪曾祺的美食文学不难发现，其中着墨最多的食物不是昂贵的珍馐佳肴或鱼翅燕窝，而是十分“接地气”的萝卜、豆腐和野菜等各地农副产品。农产品销售，特别是在发展中国家，受农业经济本身弊端的牵制，如季节时令性强、物流运输和保鲜成本高、品牌形象及价格定位低等，这使得助农政策和手段一直成为各地政府与大众关心和重视的内容。具有美学和文学性的营销设计和抓住消费者心理的广告文学写作，可以有效的带动一地或多地农产特色“走出去”，进入大众视野，大大提到其被潜在的食客熟知、喜爱并反复购买的几率。

因此，针对食品，尤其是中华大地农产特色的中文广告文案设计与创作需要对汪曾祺这一会吃又会写的老饕文人的作品进行详细和深刻的理解和研究，并从中挖掘和总结出具有实际意义的、可以直接借鉴的写作技巧和行文特点。

研究范围、目的、主要内容、方法和创新性

（一）研究范围

汪曾祺美食文学代表作《人间滋味》形式和内容上的文学特点以及以农副产品营销为目的的广告文案写作的意图与要求。

（二）研究目的

从应用语言学的角度出发，分析汪曾祺美食散文集《人间滋味》的写作修辞手法，行文特色和探究其作品在描写介绍不同类型的吃食时是如何做到勾起广大读者的食欲，得到众多如“馋”、“想买来尝尝”等高赞书评”，并如何引起受众对于该农产品和地方特色食品的购买品尝冲动，即非本意地附带推广营销书中食材和地方小吃的效果。由此探究该作品集的文学性与广告营销文案类应用文实用性原则的重合之处，总结出其对于农副产品在未来进行行销性广告文案写作的启示和借鉴意义。

（三）研究方法

1. 文献研究法

文献研究法是指根据选择的研究方向和主要课题，搜集和调查文献和资料，并全面地、详细地掌握所研究问题的历史和现状一种方法，有利于了解课题的全貌和细化研究目标。本文首先收集了与探讨汪曾祺散文特点有关的期刊文章和研究论文，将其中分析内容为美食类作品比如《人生不过一碗温暖红尘》、《人间滋味》、《五味》等的划为重点特别分析，进而掌握汪曾祺在描

写美食时的惯用手法和常见文风，理解每一种食物背后隐含的作者想要表达对生活的热爱与思考。

2. 跨学科研究法

运用多学科的理论、方法和成果从整体上对某一课题进行综合研究的方法，也称“交叉研究法”。本文并非单纯研究分析汪曾祺写作美食的文学造诣，而是站在语言应用的角度，探究其对农产品销售文案写作的帮助和借鉴意义，因此，涉及的学科不仅包括语言学类，而且还涉及市场营销等商科知识，比如广告宣传对消费者心理影响过程的“AIDA”模式，“4P”文案行销公式，“农产品行销”等，将语言研究和商业分析放在一个体系内进行探讨。

（四）研究创新性

本研究不拘于只对汪曾祺美食佳作文学性和文学价值的分析，更突破限制，将文学作品的内容和形式，在跨学科研究方法下与广告文案的创作进行对比与结合，有创意性地建议从经典文学作品的遣词与文风中汲取对商业文案的借鉴意义，做到学有所用。

相关研究综述

本文意在探讨汪曾祺美食散文集的文学特点以及其对广告文案行销的实用借鉴意义，因此对以往研究资料的收集、归纳总结和分析综述也集中在两方面，一是对汪曾祺美食文学散文的调研，二是对广告文案写作在语言表达上的发现与总结。

（一）针对汪曾祺美食文学作品风格与特点的研究

中国知网是中国国家知识基础设施之一也是中国重点研究和信息出版机构。在知网上与汪曾祺有关的发表的研究记录约有 4700 多条，其中近半数学术期刊论文，270 多份为学位论文研究。大部分的期刊研究选取汪曾祺的一部作品分析其写作风格和手法，或是将其与中国其他作家的作品进行对比，寻找异同。学位论文的角度则更加广泛和深刻，比如整体分析汪曾祺小说中的人文意象、民生、审美等。以“汪曾祺”、“美食”为关键词，筛选出的学术文章 80 余篇，研究的角度、内容和结论总结如下：

黄毓如在文化意蕴、创作精神和文学史意义三个大的方面研究了汪曾祺饮食散文的书写，认为包括思想情节和人文关怀是汪曾祺的文学作品中人性的体现。同时，站在文学史角度，汪曾祺是典型的京派作家，以现实与人生为落脚点，聚焦普通人的命运钟情于民间的美，探究生活深处的美与哲思。(Huang, 2021, pp. 41-44)

在《有着浓厚的烟火味》一文中，吴海明(Wu, 2021, p. 51)结合自身经历发表了对汪曾祺《人间滋味》的读后感，探讨了其文字风格，得出了汪先生的美食文学笔法流畅自然，通篇的大白话、如话家常、口语化的结论，同时建

议读者用心去体会，通过文字和作者进入菜市场一起挑选果蔬肉禽，或是被带进私厨见证美食的诞生全过程。

类似的研究方面也出现在了刘畅 (Xie, 2017, pp. 233-234) 的《浅谈汪曾祺美食散文妙处》一文中，经过总结汪曾祺作品中的美食情节、民俗风情和汪先生本人的性格魅力，她得到了读汪美食散文最大的体悟——和书中人物一起感受朴实无华的美味，沉浸式体验吃时氛围整部文集设计的吃食大多是地方特色和平常人家小食，但仍让人读完垂涎三尺，满嘴咂香。同时，刘畅还尝试挖掘美食描述后隐藏的深层含义，认为《人间滋味》散文集明面上在写吃食，但在那些描写一饭一菜的字里行间隐藏着汪曾祺对生活的热爱，对民间的关怀，对人性的思考，笔下饭菜的味道蕴含着漫漫人生中的酸甜苦辣，这一点无疑增加了其文学作品的精神价值。借描写饮食之笔铺陈市井日常、糅合地方习俗和特色。

真实易懂却不低俗浅薄是肖钰敏在研究了汪曾祺《五味》一文后的总结 (Xiao, 2021, p. 248)，通过对该文的解构和评价，她认为汪曾祺的饮食散文内容基本上就地取材，引用当地老百姓自己的口头令描写他们的一日三餐，没有华丽晦涩的辞藻，确有情真意切的对食材的喜爱，没有拐弯抹角的描述，确有对民间生活的白描和对往事的追忆。同样通过研究汪曾祺某一部作品，探讨其文字风格和阅读感受的还有支兰花，她研究了汪老的《人生不过一碗温暖的红尘》，并评价其文芬平易近人，诙谐幽默，让读者好似穿越时空与一位心态超然，积极乐观的长者谈天说地，闲聊打趣。(Zhi, 2018, p. 73)

邓洁 (Deng, 2020, pp. 51-53) 结合文本具体分析、从生活、文化、抒情三个方面追溯汪曾祺美食情结的形成原因，她在《论汪曾祺创作中的饮食书写》一文中指出抒发与相关人物和地方的或喜爱或同情的深刻感情，彰显爱与关切对家乡江苏高邮美食的描写是汪曾祺美食情节的缘起也是结果。而另一位学者唐余俊的研究结果也佐证了这一点，他通过探究汪曾祺作品对家乡淮扬菜的宣传作用，指出不论是鸭蛋，粽子，切丝和野菜，都抒发了汪先生在北京定居工作后对家乡的思念和对曾饱受战火摧残，颠沛流离的父老乡亲的关心同情。(Tang, 2002, pp. 19-22)

关于汪曾祺作品中的精神文明价值和教育价值，刘畅在进一步解析汪先生的美食散文风格后，认为汪先生的作品反映他的文人悠然自得，淡然闲适。他的一言一句将人的注意力带回平淡却踏实的生活，提醒读者不要只疲于为诗和远方奔波，仰望着星空焦虑，回顾四周，脚踏实地的生活也有一番滋味和禅意。刘畅认为他写文章的目的是为了和大家分享生活的乐趣，让大家读罢产生“活着多好呀”的想法，拥有豁达淡然的心态，重拾对生活的热爱。怀有这样的初心，汪先生如椽大笔写出了多篇的美食散文，消解人生之苦，抚慰浮躁之心。(Xie, 2017, pp. 233-234)

而教育意义上，黄毓如通过拆解分析汪先生作品中的生僻字和引用的古文，总结出汪曾祺的美食散文中不乏对古今中外同类文学作品的引用和研究，但引经据典并不是为了掉书袋，而是烟火气浓郁之时加上一抹书卷气，做到雅俗共赏，也体现了汪先生作为学者、作家的治学严谨及与读者真诚交流食材的“前世今生”的殷切渴望。(Huang, 2021, pp. 42-44)不论是诗句还是生僻词，只要是引用的内容都有汪先生对其的仔细分析都有理有据，但没有丝毫说教的语气，运笔之亲切，让读者仿佛在听一位学富五车的民间美食家分享与吃食相关的文化与趣事，拉近了读者与作者之间的心理距离。

(二) 关于广告文案表达力及文学性的研究

叶小鱼在其畅销书《文案变现》中以分析中国商品网络营销文案实例为主，为“广告文案”下了定义和评判标准，她认为“文案”在广义上包括策略、创意、脚本撰写，图片设计等广告制作过程。狭义上则仅仅指广告作品中文字的部分。例如广告中的标题、副标题、活动主题等文字，判断一段文字是否为广告文案的标准是看其是否有商业目的，达到营销推广效果。(Ye, 2019, pp. 19-21)

蔡朔冰 (Cai, 2013, pp. 146-148)以古典文学在广告中的运用为例，探讨了文字在广告中的作用及其实用性和艺术性共存的特点。他指出广告的自身属性赋予了广告文案文学艺术型和商业使用性两种基本性质。广告最终的传播和推销效果很大程度上取决于文案的写作水平，好的文案可以提高企业竞争力，增加经济效益广告文案设计的学问不仅包括市场营销，大众媒体传播等学科知识，还必须精通文学领域，具有艺术审美性，使商品和品牌信息通过最贴切的语言形式得到推广。所以，直接和间接引用古文可以达到广告文案在形式和内容上的创新，满足读者和消费者的精神追求。

国际著名文案创作大师罗伯特·布莱 (Bly, 1985)在其畅销作品《文案创作完全手册》(The copywriter's handbook)中结合实例，全面且透彻的分析了文案写作从调查、确定目标人群、开头、中间和结尾的布局、遣词造句的全过程。从实用性和商业性角度，他总结了文案写作的目的是所有的文案都应做到“吸引注意力”、“达到沟通效果”和“说服消费者”，做到这三点的文案才有可能让文案中推销的商品热卖。关于如何做到，他认为应该从人性入手。另一位广告大师霍普金斯在其 1960 年代的作品“Scientific Advertising”一书中，在写道如何科学营销，使广告的宣传更加有效果是也支持在行销文案中加入人文关怀的要素，因为在语言的铺陈下，可以调用人类最原始的情感，打动人内心深处情感的体验。(Hopkins, 1960)。

以上两位广告营销大师关于文案写作原则的理论在快速发展的网络时代下也同样适用，罗伯特 (Bly, 1985, pp. 37-39)经过研究互联网下的文案写作实例及效果后发现因特网或许改变了广告的形式和平台，但并没有改变人的本性和消费心理模式。在中国国内，赵明通过列举分析国内外公益和商业广告，分析

了如何增强文案的表达力，他认为新时代下的文案应该紧紧与消费者自身的利益相关。了解当下消费者最迫切的心理需要，并将他们的心理状态通过文案展现出来，影响消费者的思绪 (Zhao, 2013, p. 88)。在研究电视广播广告文案修辞时，方祖棭，黄丽贞定义了广告文案的商业应用文范畴，但同时也强调广告文案要兼顾人文关怀，打动人心。对情感的关怀和心灵状态的关注体现了广告商写手的深情温柔，以及品牌商对待潜在消费者真诚恳切的态度。(Fang, &Huang, 2008, pp. 88-97)

蔡朔冰 (Cai, 2013, pp. 146-148)在探究广告文案中古典文学的运用时也提到广告文案需要同时在精神和心理上取悦消费者，准确定位其心理需求，动之以情，晓之以理，他借助对“浪漫一次，相守一生”“你是明月我是水”这一房地产广告语的详解，来说明好的文案是如何在情感上引起读者的共鸣，在充盈着诗意的气氛中主动接受商品的。高速运转的现代社会，快节奏的生活和工作，使大众在物质富足的条件下却精神生活匮乏，对物品的消费也转向心灵追求等精神方面，因此成功的广告文案可以精妙的运用诗句，修辞等，为读者描绘出一幅安静淳朴的画面，进行情感层面的交流，触及其中柔软的部分。鲁珉 (Lu, 2003, pp. 51-56)在感性的立场上尝试总结了广告文案的写作原则，她引用《孟子·离娄上》中的“至诚而不动者，未之有也”，表示创作者应该“身心以附，融情于内”，这样读者才可以在一个有温度，有感情的语境中欣赏文案。

西方心理学者路卡士 (D. B. Lucas)通过科学实验和定量分析，揭示出人的视觉广度有限的事实。因此，方祖棭和黄丽贞在他们的研究发现中提出营销的文字言语要凝练、含义要丰富，措辞诱人，加深印象，一步步把消费者带入设定的厂商商品注意圈，促使其产生强烈的购买欲 (Fang, &Huang, 2008, pp. 88-97)。不仅是中文，英文的文案写作长度也是如此，应该删繁就简，利落有序，节省阅读时间。通过分析对比。美国文案大师罗伯特建议文案写作要善用短句，将长短文字打散，把一般的商业写作控制在 14 到 16 个词。(Bly, 1985, pp. 37-39)文案写作成为长短句相互补充，错落有致。精炼的文字给阅读者留以足够的想象空间，进而充分活跃思绪，积极去寻找文中真谛。有节奏感的文案让读者津津有味，读完全篇的同时可以对营销的产品留下难以磨灭的印象。使用简单的词汇，让商品信息一目了然也十分关键。蔡朔冰借用国内汽车广告和咖啡广告文案，在他的研究中指出，中文文案要做到有节奏感和凝练，要求文案写作者有较高的文学造诣，保证形式上美感和内容上的饱满，借由最少的字符，比如谐音、多义和引用古诗词等表达最多的信息。(Cai, 2013, pp. 146-148)

但是简单并不等于含糊，具体清晰的细节描写可以增加说服力，维持读者的兴趣。(Bly, 1985, p. 40)通过对国内淘宝、京东网店商品介绍文案的分析，叶小鱼总结了写好文案细节的经验，绘声绘色的描写需求场景或商品信息，

可以使读者感同深受，犹如身临其境，对自己的消费需求和产品提供的价值认识的也越清晰立体。对细节的处理可以理性证明产品的功效，加深可信度和说服力 (Ye, 2019, pp. 117-119)。慢节奏的叙写，详尽透彻、细致生动的描写展现细枝末节，能够调动读者相关的感官和知觉，打动内心，留下鲜明饱满的商品印象，体味文学上的美感。

广告信息出现在消费者面前时，往往消费者是没有提前心理准备，并不太在意甚至有所厌恶和抵触的，所以这就可能导致广告制作的大量投入无法等价换回消费者的青睐。如果要避免这种情况发生，就要在制作广告文案时摒弃陈词滥调、平铺直叙。利用独具匠心的语言将广告文案本善的功利目的有所遮掩袁米丽 (Yuan, 2003, pp. 305-307) 在研究广告文案中修辞学的运用技巧时，采用举例说明的方法，引用丰田车，“车到山前必有路，有路必有丰田车”和上海颐发灵生剂“聪明不必绝顶”等商业广告语为例，说明善用妥当的语言修辞，比如俗语，对偶，对比，夸张，可以使广告文案易于在情感上易于接纳，口口相传。鲁珉也引经据典，为中文广告文案写作的文学性的必要找到了理论依据，她借用孔子的“言之无文，行而不远”和刘勰所言“言以文远”，点明了优美的辞藻，落笔生花，有助于文字本身的传播的道理。她还认为要想文字精美达意，不致人头脑昏沉，必须要借助修辞等手法。(Lu, 2003, p. 54)

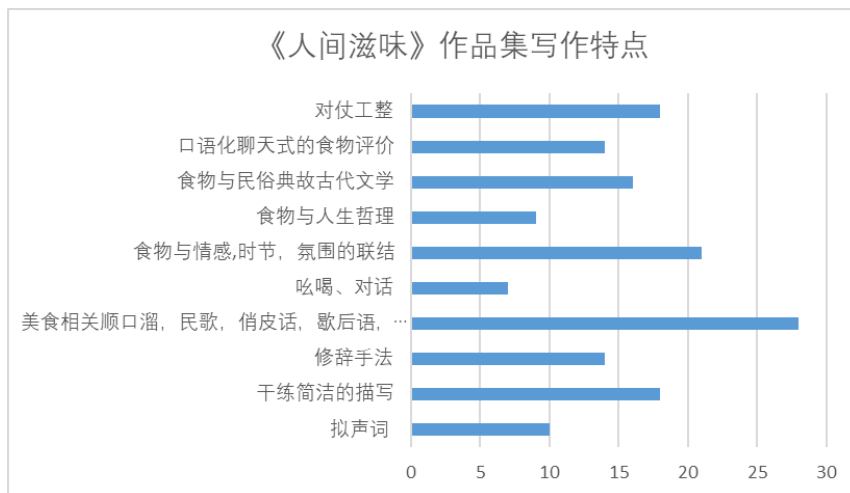
对于广告中具体修辞技巧及作用方面的研究，方祖棻，黄丽贞通过解析台湾广播和电视报纸传统媒介的广告创作思路，指出引用现成的普及的语言文字，如引经据典，可将文案中商品的形象表现的活脱逼真 (Fang, &Huang, 2008, pp. 88-97)。在大陆地区，袁米丽以实例分析当代中国文案的修辞技法，认为适当的引用可以加强广告宣传的权威性，使读者将对诗词歌赋的熟悉感代入商品，增加其对品牌的信任感，在较短时间内接受产品 (Yuan, 2003, pp. 305-307)；对偶指把结构相同、字数相等，意义上密切相联的相同词组或句子成对地排列的辞格。当今广告中使用的对偶标准可适当放松，对仗式的文案如果做到形式相近，文字音节整齐对称，节奏明快，朗朗上口，便于记诵，使消费者记忆深刻就可以广为流传；夸张是采取强调、夸大事物的某些方面来凸显事物的某种特性，一针见血的展示商品特点，可以将消费者的关注点集中在产品主要卖点和品牌的主要竞争优势上；运用比喻能够让句子更生动，而对比则让文案更能突出产品优势；反复是指为了强调某种意思，突出某种情感，特意重复使用某些词语、句子或段落，使要推广的概念深植人心，也会为文案增添一丝灵巧。

关于广告文字的文风研究，美国文案大师罗伯特根据自己的从业经验和对行业内广告研究，建议使用轻松幽默，对话式的风格，相较于乏善可陈的商业文案，亲和力强的文案寓妙于谐，更能吸引顾客与品牌成为“朋友”。(Bly, 1985, pp. 46-48) 面向华语消费者的文案风格也应该如此，赵明在探究广告中文字的表现力时提到加消费者对产品的亲切感，才可以进而诱导消费者产生购

买行为 (Zhao, 2013, p. 88)。而为了增强亲切感, 鲁珉通过对广告行销实例的解读和对比, 发现应该运用反问句提问。一问一答, 把广告宣传设计成一个交际过程, 读者与品牌商隔着文字进行探讨和思辨, 无意识的参与了文案制作, 人最关心与自己相关的事宜, 这样读者自然而然的会形成对行销文字偏积极的印象和评价 (Lu, 2003, p. 53)

通过分析对比以往文献可知, 对于汪曾祺美食文学的探究主要集中在文学性和人文精神价值方面。站在社会语言学角度探讨其作品实用性和商业价值, 特别是广告语言借用价值的研究较为缺乏。而广告语言学方面的成果侧重于, 就某一则广告语讨论单一模块如修辞学, 心理学, 运笔、行文风格等对广告效果的影响, 而系统地剖析某一位知名作家的美食类散文集的文学性, 并意在找寻其对广告等应用文写作的启发与借鉴意义的角度还比较新颖, 属于待研究发展的阶段。

研究结果

图一：《人间滋味》美食散文文学手法使用频率统计 来源：作者自制

本研究的作者通过阅读器 Kindle 的标签功能, 在阅读时, 将同一类文学手法或特点使用同一颜色标注, 并通过搜索关键字等手段复查。之后导入微软 Words 文档和 Excel 表格, 进行筛选、总结归纳和统计, 最后将结果制成以上柱状图。由上图可知, 《人间滋味》收录的三十二篇饮食散文中, 引用美食相关的顺口溜、民间俗语、俏皮话和歇后语的手法出现频率最高, 近三十篇中都有引用, 其次是对仗工整、描写凝练写作特点以及与食物有关的民俗典故引用, 还有食物与情感和节日气氛的联结内容也都在超过半数的散文中有所体现。

一、遣词准确，描写简练，引发读者对商品注意与兴趣

在撰写营销文案时，精炼的描述需求场景和理想场景，可以充分调动读者的感官，全方位的对产品进行了解，进而引起共鸣，激发好奇心和购买冲动。汪曾祺《人间滋味》作品集中收录的美食散文在遣词用句上十分精准凝练，不论是拟声词还是动词、形容词都用的恰到好处，而对美食烹饪的细节描写也做到了主次有序，调遣得当，引人入胜。广告文案的篇幅一般都十分有限，可谓“寸字寸金”，要用最短的文字达到最佳的营销效果，对字词句的凝练能力和高超的描写能力必不可少，因此，学习和研究《人间滋味》中汪曾祺的用词造句中的巧思十分实用。

1. 拟声词的巧妙运用

在描写张家口心里美萝卜的时候，一句“用手指头一弹，当当的；一刀切下去，咔嚓嚓地响。”和“一看，这个不错，往地下一扔，啪嚓，裂成了几瓣”就生动传神的写出了大萝卜的脆生、新鲜和饱满，三个拟声词“当当的”、“咔嚓嚓地响”、“啪嚓”朴实却准确，把读者的感官转变为视听结合，仿佛置身张家口沙岭子，看着新收获的心里美萝卜，想要先尝为快，没有直接大篇形容萝卜如何的可口和嫩脆，只通过对弹、切和摔萝卜时的拟声词，让读者凭借自己的感官体验来体味其中滋味。对于昆明火把梨的脆时的介绍也有异曲同工之处，“马就掀动嘴唇，把梨咬破，咯吱咯吱嚼起来”，也是借由马儿吃梨时的声音，侧面体现了梨子的脆与多汁。而类似的拟声词还有用在描写故乡的食物炒米时，作者提到“孩子买了，咯咯地嚼着”，“咯咯”两个字是孩子们买到炒米后，大口咀嚼的声音，形象有趣的写出了孩子们对炒米的喜爱和迫不及待品尝后的满足，虽只字未提炒米的香，却通过“咯咯”这个拟声词让读到的人体味到了第一口炒米入口的过瘾，也想和孩子们一样买上一碗，大快朵颐一番。同样的还有写川北凉粉的佐料油辣椒时，没有先直接写其刺激性的滋味，而是说“吃时嘴里要噓噓出气”，“噓噓”这一拟声词则间接写出了油辣椒的麻与辣，通过这一拟声词，读者仿佛看到一个被辣的大汗淋漓、涕泪潸然的食客仍不肯离桌，对着面前的一碗油辣子凉粉依依不舍的憨态。读者对这碗麻辣鲜香的凉粉顿时起了好奇心，在脑中想象着滋味，仿佛自己的嘴里也涌起一阵麻辣味道，不由自主的跟着呼起气来。

2. 形容美食滋味，准确考究

除了拟声词，汪曾祺美食文学中的形容词也运用的绝妙，他善于将几个简练的形容词堆砌在一起，不给读者喘息分神的机会，直中要害，将食物的美味和优点和盘托出，只靠文字打开观者味蕾，增加吸引力和信服力。比如“腌了四五天的新咸菜很好吃，不咸，细、嫩、脆、甜，难可比拟。”这几单字形容词将故乡高邮的吃食咸菜茨菰汤中咸菜的特点高度概括，直接准确，一目了然，使读者毫不费力了解高邮咸菜的滋味。相似的还有在写内蒙古的烧羊腿时，“呼和浩特的烧羊腿，烂、嫩、鲜，入味”，五字四词，把烤的油滋滋的

羊腿的味道形容的直截了当，，让阅者读罢垂涎三尺，食指大动；云南边陲的小吃甜酒饵丝则是“香、醇、甜、糯”，只言片语，道出了这道甜点的特色，让读者不必费尽心思、浪费时间去揣摩深意，采用这种简洁却不简单的方式介绍食品类商品最关键的属性。这一点要求文案撰写人员具有对字词含义的精准理解，高超的语言概括能力，用最合适的词去形容食物的味道，在保证涵盖食物的全部买点同时，也确保读者能毫不费力的接收到这些信息。而不是咬文嚼字，让读者阅读后不明所以，甚至还要去搜索查找资料，进而因为麻烦完全失去继续了解产品的兴趣。

3. 工整简练，长短句搭配，朗朗上口

世界级文案大师 Robert W. Bly 在其著作中称 (Bly, 1985, pp. 37-40)，写文案要商用短句。长句让读者费神，很容易丧失耐心，即便看完也头昏眼花，甚至可能完全忘了前文的重点。如果把文案中的每句话控制在 6-16 字之间，就可以大大降低读者的阅读难度。在如何做到言简意赅又引人入胜方面《人间滋味》中的文字就是最好的示例。汪曾祺最常用四字词语罗列食材的品相、味道和吃法，与诗经中排偶句有异曲同工之妙，读来颇有律动，比如“嫩香椿头，芽叶未舒，颜色紫赤，嗅之香气扑鼻”短短十余字写尽了香椿的形态、颜色和气味；“推入汤碗，即时便熟，不生不老，恰到好处。”十六个字囊括了过桥米线里肉片的制作和口感；同样地，“一掰两半，紫核黄肉，香甜满口，至今难忘。”四个四字词涵盖了黄桃的生脆的口感，鲜艳的颜色，甜到极致的味道；“一盘上桌，顷刻无余”，无需多言读者便可知悉昆明老饭馆映时春招牌菜油淋鸡的大受欢迎。

书中的一些小而精的对偶句、排偶句也十分精彩，表达形式整齐，增强了语势 (Wu, & Chi, 1990, p. 233)，让人过目不忘，很是适合用在字数空间有限的海报广告中做为宣传口号。例如还是在写香椿拌豆腐时，“一箸入口，三春不忘”，“一箸”对“三春”，“入口”对“不忘”，精炼有力地强调了这道家常菜的可口，只要一小口就可以香的让人难以忘怀。“餐餐吃米饭，顿顿有锅巴”，“餐餐”对应“顿顿”，通俗地道出了大米在故乡江阴地区的历史悠久，独一无二，必不可少；而最直白的莫过于“喝热茶、吃干丝，一绝！”一“吃”、一“喝”和一“绝”表达了享用美食时的痛快与满足。

光是四字短句不足以让汪曾祺的散文成为描写民间美食的范本。全篇都是一样长度的句子，文案则变得无趣乏味，但如果长短相间，有乐府诗一般的韵律，让文字动了起来，读时有急有缓，增加了趣味，促使读者继续阅读下去。昆明金碧路上的汽锅鸡“不似走进别家饭馆，五味混杂，只是清清纯纯，一片鸡香。”前半句与别家对比，后面的短句突出专营店制作的特点；先短后长的例子则有“米线柔滑，不耐咀嚼，连汤入口，便顺流而下，一直通过喉咙入肚。”前面三个四字词写吃米线的过程，两个长句则写出入口后的感觉，长短搭配强调了米线的“柔滑”；写制作家乡特色拌枸杞头和菠菜时，

“北京枸杞头不入馐，荠菜不香，无可奈何，代以菠菜。亦佳。清馋酒客，不妨一试。”用这样似打油诗的一段话，以俏皮打趣的方式抱怨其滋味逊色于家乡，自己只能退而求其次的无奈。这样具有节奏的长短句，让读者仿佛可以配着小调，哼唱起来，当然也产生了对汪先生家乡野菜之美味的好奇。

美食广告文案的写作也可以学习参考以上的文字技巧。四字词语独立成句，效仿诗经中的排偶句，押韵灵活多变，音韵和谐，非常适合作为海报上的广告词。读起来朗朗上口，读者喜闻乐见，读罢念念不忘，乐于分享与传播，增加了与商家互动的可能性。长短句搭配使用，错落有致，即使中长篇的文案，读者也能轻松地看完，记住里面传达的关键信息。

4. 美食烹饪过程，描写有主有次

在信息爆炸的时代，消费者的注意力十分有限，很容易被其他夺人眼球的流量吸引，失去完整阅读文案的动力。而汪曾祺在描写美食制作过程时，善于省略“首先、然后、接着”这类连接词，或“第一、第二”这样的顺序词，直接将步骤铺陈开来，无形中加快文章节奏，痛快麻利，吸引读者继续往下看。而描写的文段中故意缺失的主语，则引读者入画，仿佛自己看到烹饪过程，闻到美食的香味，尝到美食的滋味。这两个特点在汪曾祺描写豆腐一文时尤其明显，比如在写香椿拌豆腐这道家常小菜时“入开水稍烫捞出，揉以细盐，候冷，切为碎末，与豆腐同拌（以南豆腐为佳），下香油数滴”，昆明小铺里的小炒豆腐采用，“豆腐捏碎，同炒，加酱油，起锅时下葱花”的做法；

干豆腐“千丝”的吃法则是“干丝入开水略煮，捞出后装高足浅碗，浇麻油酱醋，青蒜切寸段，略焯，五香花生米搓去皮，同拌”，在动词连用，节奏明快的描写中平凡无奇的豆制品不知不觉成了令人垂涎的美味佳肴。

肉食烹饪过程较繁琐，在汪老笔下也步步有序，让人读来清晰明了，津津有味，比如在写苏州名菜腐乳肉时“猪肋肉一块，煮至六七成熟，捞出，俟冷，切大片，每片须带肉皮，肥瘦肉，用煮肉原汤入锅”；或是介绍昆明肉米线一文“大块肥瘦猪肉，煮极烂，置大瓷中，用竹片刮下少许，置米线上，浇以滚开的白汤”。同样都是写以猪肉为食材的菜肴，但根据不同的吃法和不同的佐料，汪曾祺先生选择了最贴切的动词来还原制作方法，突出了这一食材经过不同处理后的独特滋味，若“煮至六七成熟”则放凉后肉质紧实弹牙可以“切”成一片，若是“煮极烂”要“刮”着吃，入口即化。读者看罢不仅不会觉得杂乱，反而可以根据自身口味选择偏爱的烹调方法。

《人间滋味》收录的三十二章作品中，几乎每一章都有一个“主角”，即重点描写的食物，制作或品尝过程中不可避免要辅以其他食材，为了不混淆视听，喧宾夺主，汪曾祺在描写时对主角食材和配角所着笔墨大有不同，在介绍饵块的做法“烧饵块”时，“用一盆炭火，上置铁箅子，将饵块饼摊在箅子上烤，不停地用油纸扇扇着，待饵块起泡发软，用竹片涂上芝麻酱、花生酱、甜酱油、油辣子，对折成半月形”，详细的描写了重头戏“饵块”制作用具、做法、形状等，

“酱料”作为佐料只是被一笔带过，没有具体的描写和引申。在著名的篇章《豆腐》中，北方红腐乳的制作“乳腐碾烂，加冰糖、黄酒，小火焖。乳腐肉嫩如豆腐，颜色红亮，下饭最宜”，学识渊博，爱好美食的汪老并没有浪费丝毫笔墨去描绘辅料“冰糖”和“黄酒”，而主角食材“腐乳”的部分却描绘详实、生动。如果广告文案写作学习这样的文字功底，消费者很难不被吸引，而且详细的描写，有致的布局也不分散读者对主要需要推销的产品的关心和兴趣。

二、巧用修辞，鲜明生动，激起购买欲望

细读《人间滋味》里的散文不难发现除了使用精准的拟声词、动词、形容词直接表现食物的味道和品相以外，其作者也擅长遣用比喻和夸张和拟人等修辞手法间接突出食材的特色以及表达品尝时的感觉，形象生动，活泼有趣。

1. 比喻修辞

在描写一种特殊的豆腐制成的干丝时需要片成十六张后切成极细的丝状，具体有多细呢？汪曾祺运用比喻的修辞写到“细如马尾，一根不断”，和马尾一样细密，让读者一下子有了参照物，对切干丝形成了概念，加深了对其细而韧特点的印象。而介绍江苏的枸杞子时，作者则用“因为很像狗的奶子”这样俗而不庸的比喻来解释枸杞的别名叫“狗奶子”，通俗的解释了野果的形状与特别。在用昂嗤鱼熬的鱼汤时，“汤白如牛乳”五个字，将火候刚好的鱼汤比作牛奶，巧妙的凸显了汤的浓稠白亮，与前文提到要加醋的“虎头鲨汤”形成了鲜明的对比，让人想要品尝马上昂嗤鱼汤，一探究竟；类似的还有在形容云南一种米面饼做的饵块厚而大时，不仅与北方的牛舌饼进行比较，而且用“有一点像鞋底子”来帮助读者进行理解。

2. 夸张修辞

令人读来拍案叫绝的夸张手法也在《人间滋味》编纂的散文里十分常见，内蒙古的羊肉是汪老笔下最爱的北方食物之一，汪老被四子王旗一家小馆子做的私房菜“拔丝羊尾”所折服，味道有多绝妙呢？——“一包清水，羊尾油已经化了。这东西只宜供佛，人不能吃，因为太好吃了！”吃完满嘴流油的羊尾肉美好到“只应天上有”，味道绝妙到了神圣的地步，只有佛祖圣人才配得上品尝，市井的凡夫俗子吃到都要觉得庆幸甚至羞愧，这样有创意的夸张手法，令读者忍俊不禁的同时，唤起了对这道菜的好奇，恨不得立即驱车内蒙。同样的修辞也出现在形容蔬果饭菜带来的感官体验之处，比如写杨梅用“数十步外，摄人眼目”来深化果实的个大饱满，颜色鲜红，不用走近，就能给人带来的视觉震撼；同时云南特色的皂角仁软糯滑嫩，“到了肠子里会飞流直下”这里借用李太白诗句“飞流直下三千尺”来夸大“皂角仁”润肠的效果，提醒读者好吃却不能吃得太猛；糖炒栗子“甜味透心”，江阴水果香味永恒“香透肺腑，令人欲醉”，香甜味道也许并没真正的进入心肺，用夸张来表示果实的美味对味觉和嗅觉的冲击，令读者隔着纸张忍不住去联想能透入五脏六腑的究竟是怎样的滋味，读罢则无法放下对糖炒栗子和南方水果的渴望。

3. 拟人修辞

拟人的修辞手法相较于比喻和夸张所用的不多，但非常具有巧思，例如在时隔四十余年重游昆明时，汪先生发现街上米线的种类变得单一了很多，原来常见焖鸡米线、爨肉米线、鳝鱼米线、叶子米线都不再流行，反而是猪肠和猪血做成的肠旺米线霸占了市场，所以他十分不解，便写道“为什么肠旺米线能把焖鸡、爨肉……都打倒，变成肠旺米线的一统天下呢”，“打倒”、“一统天下”等词赋予食材人格特征，形象地写出了食材在市场上的流行和人类之间的竞争的相似之处，引起读者共鸣，加深了对成为“胜者”的肠旺米线的印象。

如果广告文案的创作善用以上修辞手法，产品的特点会显得更加突出，推广效果也更加自然，消费者对于广告接受度提高，在文案的潜移默化中了解并记住商品，产生尝试或购买的想法。

三. 善于引用与科普，雅俗共赏，增加熟悉感与说服力，建立消费信心

在信息爆炸的时代，人们的知识却越来越匮乏，被铺天盖地广告包围的消费者，变得老练而多疑，他们越来越抵触浮夸空洞的广告，而希望获取有教育意义的广告信息，因为科学有内涵的广告是对消费者心智和审美的尊重，也有利于传达正确的信息，帮助消费者最终做出购买决定。由于汪曾祺饱读诗书，博古通今，治学严谨，品读《人间滋味》里的散文，不只单单了解一种食物，还可以学习与此相关的史书古文、民俗典故，为阅读增添了乐趣和精神文化方面的价值。

1. 古书文集的引用

书中引用记载美食的古籍多达十余本，从《论语》到《红楼梦》，从苏东坡到郑板桥，光是讲吃鱼的章节，开篇就引用了《论语》的“食不厌精，脍不厌细”^[1]证明了鱼在中华民族餐桌上自古以来做法精细，又按朝代更替的时间顺序罗列了北魏《齐民要术》、唐代杜甫诗《阆乡姜七少府设脍戏赠长歌》和《内则》、段成式的笔记小说《酉阳杂俎》、宋代散文录《东京梦华录》和元代关汉卿《望江亭》中提及的食用鱼及处理方法，表现了不同时代的食客对于的喜爱和这一食材的历史悠久，而在《故乡的食物》一章提到南方地区常吃的鱼时，引清代美食散文家袁枚《随园食单》中的“杭州以土鱼为上品。而金陵人贱之，目为虎头蛇”^[2]解释苏杭二州自古对塘鳢鱼做法的迥异。

不仅是鱼类食材，类似的还有介绍高邮鸭蛋时，同样借袁枚的“腌蛋以高邮为佳”^[3]佐证自己家乡特色的优秀；借用郑板桥的对联“一庭春雨瓢儿菜，满架秋风扁豆花”讲解决古代寒士温饱问题的扁豆；借《红楼梦》中袭人的一句“我只想风干栗子吃，你替我剥栗子。”^[4]和怡红院的装饰，打趣来自深埋泥土的栗子到了古书里也高雅了起来；引宋代杂记《梦粱录》与《武林旧事》中的“爇木瓜”来证中国人食用木瓜或将其入药的历史悠远。

[1] 出自《论语·乡党》

[2] 袁枚（清）《随园食单》，中华书局 2010 年版，第 60 页

不仅是鱼类食材，类似的还有介绍高邮鸭蛋时，同样借袁枚的“腌蛋以高邮为佳”^[3]佐证自己家乡特色的优秀；借用郑板桥的对联“一庭春雨瓢儿菜，满架秋风扁豆花”讲解决古代寒士温饱问题的扁豆；借《红楼梦》中袭人的一句“我只想风干栗子吃，你替我剥栗子。”^[4]和怡红院的装饰，打趣来自深埋泥土的栗子到了古书里也高雅了起来；引宋代杂记《梦粱录》与《武林旧事》中的“爇木瓜”来证中国人食用木瓜或将其入药的历史悠远。

2. 古用字的科普

除了直接引用古籍和诗句，科普与食物相关的古用字、生僻字也是《人间滋味》里散文作品的特色，介绍该生僻字的读音或含义与事物本身的关系，让读者既知其然，又知其所以然，比如在《葵·薤》一文中，写到藟头（小葱）的时候，汪先生解释了小葱也称“薤”，在内蒙古和山西却被叫做“茭”，两个生僻字前者读作“xie”，后者本为“gai”却被读作“hai”，其实本是一个意思，因为晋蒙地区的人把发不出声母 X，又多用叠字取名，所以”所以把“薤”念成“害害”。在写野鸭、鹌鹑、斑鸠等禽类的一文中，汪先生提到了“一种叫作“鷓”的野味”，因好奇“鷓”的读音，他便查阅了多本字典，最后在《辞海》中找到了和乡音类似的发音“zhua”，而“鷓”一字指的就是现在“沙鸡”，虽是鸡但身形像鸽子。还有作‘蒌蒿薹子’这种野菜，虽民间都将“蒌”读作“吕”音，但严谨治学的汪老查阅字典后发现其音同“楼”，而且还分享了自己的发现——““楼”“吕”一声之转。许多从“蒌”的字都读“吕”，如“屡”“缕”“褛”……”由野菜发散到了语言文字，体现了其学富五车，同时也让读者有了额外收获。

对中华五千年饮食相关经典作品的引证和古用字的解释科普，一方面可以说明该烹饪该食物的历史悠久，美味有古代文豪的背书，打消消费者的疑虑，放心购买，另一方面，就如“风栗子入《红楼梦》，身价就高起来，雅了”，引用涉及该食材的古书，可以增加农副产品在历史文化方面的附加价值，改善市场对其“低廉”的刻板印象，特别适合中国土地种植历史久远的高端有机产品营销。

3. 地方民俗的引用

虽有多处对古文史书的引用，但纵观散文集中的 32 章作品却无晦涩难懂，枯燥无味的感觉，因为除了诗词歌赋，散文中插入的方言俗语，地方民俗、传闻逸事，甚至是小贩的吆喝，老百姓的对话也屡见不鲜，让人读来深感亲切。

[3] 袁枚（清）《随园食单》，中华书局 2010 年版，第 87 页

[4] 曹雪芹，高鹗（清）《红楼梦》第十九回（2），人民文学出版社 2008 年版，第 259 页

在写酸菜的《五味》一文中就提到了山西人给女儿说亲“当妈的先问，那家有几口酸菜缸。酸菜缸多，说明家底子厚。”将食物与婚俗相联系，此时的酸菜则不再只是一种腌制蔬菜，而是一种社会文化符号，一种财富的象征；同样与婚俗密不可分的还有鲤鱼，比如“梁山一带人对鲤鱼很重视，酒席上必须有鲤鱼，‘无鱼不成席’。婚宴尤不可少。梁山一带人对即将结婚的青年男女，不说是‘等着吃你的喜酒’，

而说“等着吃你的鱼”；学徒饭桌上的“三年萝卜干饭”则是民间三纲五常，伦理道德的象征，意味着物质匮乏的年代，徒弟为了表示对师父的尊重，自觉遵守“不满师，吃饭须自觉，筷子不能往荤菜盘里伸”的原则。而用民间流传的故事解释食物的外号，则为其镀上了一层历史八卦的“光环”，比如腾冲人戏称的“大救驾”，其实是明永历帝朱由榔被吴三桂追击，逃命缅甸，途径云南食用的一碗炒饵块，有了历史佚事的加持便增添了一丝文化情趣。写北京烤肉时特意提到了“三烤（烤肉、烤鸭、烤白薯）”文化，证明其实“北京吃儿”的“代表作”。

4. 方言与俗语的引用

华夏民族地大物博，各地风俗饮食和语言都不同，这一点在汪曾祺的散文中也尽有体现，从蒙语到广东话，与食物相关的方言出现在了《人间滋味》中的不同篇章当中，比如上海话和北京话来形容皮蛋拌豆腐这道菜味道的惊艳，写道“用上海话说：蛮崭格！用北方话说：“旱香瓜——另一个味儿。还有借用蒙语”蒙古族同志说，会说这两句话就饿不着。一句是“不达一的”一要吃的；一句是“莫哈一的”要吃肉。“侧面展现肉食对于内蒙饮食文化的重要性；直接引用广东同学用粤语“好嘢！”展现普普通通的“番薯糖水”却在两广地区颇受欢迎的情况。方言的引用给予食物地方特色，让当地读者读后倍感熟悉，外地读者则感到新鲜好奇。

除了方言，各地区的歇后语，口头令，童谣，俗语也是汪曾祺美食散文引用的特色内容之一，在《咸菜与文化》一文中一句“‘柴米油盐酱醋茶’，酱为开门七事之一，中国菜多数要放酱油，西方没有。”用流传甚广的口头令“柴米油盐酱醋茶”写出了酱油对于中国菜不可或缺，同时为其添上了民族色彩；借用天津谚语“吃了萝卜喝热茶，气得大夫满街爬”和北京有歇后语“小葱拌豆腐——一青二白”表现萝卜白菜在京津地区的普遍；同样是蔬菜，“三月三，荠菜花赛牡丹”说的是荠菜在江南地区的深受欢迎；生吃螃蟹活吃虾”则是同一地区人民对吃海鲜的讲究；而童谣“人之初，鼻涕拖，油炒饭，拌萝卜”。写出了汪先生的家乡萝卜拌饭的老少咸宜；而用俗语“一烫抵三鲜”、“早上皮包水，晚上水包皮”，“酒要满，茶要浅”显示江浙地区对吃汤食和喝茶的习俗和热爱。

5. 吆喝与对话的引用

怕是歇后语和俗语中的食物形象还不够立体，汪曾祺又匠心独运地引用了街边小商小贩贩卖食物的吆喝声和老百姓吃饭时的大白话，一下将读者拉进文中描绘的饮食场景。不管是北京走街串巷的“臭豆腐，酱豆腐，王致和的臭豆腐。“，还是拉长声的“哎——萝卜，赛梨来——辣来换……”、“紫萝——卜！”，江南乡村少女则用“枸杞头来！”招呼客人来买新摘的枸杞，轻柔的声音被汪老形容为“枸杞头带着雨水，女孩子的声音也带着雨水”；汪先生笔下的云南冬天卖烤饵块的叫卖唤“烧饵块！”给不多的钱。”悠长而温暖；苗族女孩的吆唤“玉麦粑粑……”娇美且可爱。

食客间的对话及对于食物的评价也经常一字不改的出现在《人间滋味》编录的散文中，比如在写玉米的做法时，使用一段北京菜市场的对话“挑嫩的干什么？”“炒肉。”“玉米能炒了吃？”南北方食用玉米的差别一览无余；还有在云南是跑堂伙计问道“吃酸醋吃甜醋？”食客答“酸甜醋”表示自己两样都要，这样一问一答逼真的展现了街头吃凉米线的真实景象；还有写外地人怕川渝地区的麻辣口味，去吃甜食汤圆也要进门嚷嚷一句“不要辣椒”，然后被店家回怼道“汤圆没有放辣椒的”活泼的写出了面对地区饮食口味差异的无所适从；还有在写苦味时，则借用同乡的吐槽“乖乖！真苦啊！这个东西能吃？为什么的要吃这种东西？”来写炒苦瓜的味道不是人人都能吃得来，读来让人捧腹大笑。

作为关注百姓生活的京派作家，汪老的智慧就体现在“书卷香”和“烟火味”的融合，让读者读罢收获到而外的知识以外，还感到亲切熟悉。食品类商品受众广，不只文人雅客更多是市井百姓，所以文案要做到如果参考汪老的散文中的雅俗共赏，便可获得更广的消费人群的青睐。

四. 亲切朴实的文风，拉近与读者距离，增强信任感

汪曾祺美食文学读来让人感觉朴实和善的另一个原因则是其热情亲和的文风，毫无咬文嚼字，矫揉造作之感，他使用口语化文字，俏皮的语气，聊天式的调侃，好像在读者对面以朋友甚至隔壁老大爷的身份真诚的推荐或吐槽某种食物，十分可爱与诚挚。

1. 直爽大白话，通俗易懂

在介绍海河生鲜的一文中，当汪先生发现盼望品尝已久的一种鱼其实就是老品种换了个称呼后写到“后来我知道：塘鳢鱼就是虎头鲨，咳！”一个“咳”字加上感叹号，将自己的恍然大悟，怅然若失坦然的表现在读者眼前；而当冷冻鱼做出来的味道不甚满意时用“回家一做，满不是那么一回事！”，“鲜味全失，一点意思都没有！”这样的大白话直白地表示自己的失望；介绍自己的自创菜“塞馅回锅油条”是生出了“很多菜都是馋人瞎琢磨出来的”的感慨，“瞎琢磨”三个字话糙理不糙，谦虚中还带着一丝得意；当汪先生因一地的美食或饮食习惯特别而感到不可思议时，这样直截了当接地气的风格便成了他的首选，比如惊讶于山西人嗜

酸，“山西人真能吃醋！几个山西人在北京下饭馆，坐定之后，还没有点菜，先把醋瓶子拿过来，每人喝了三调羹醋，邻座的客人直瞪眼。”表示惊讶的词语很多但都不如“直瞪眼”三个字形象逼真；还有无锡人好甜“无锡炒鳝糊放那么多糖！包子的肉馅里也放很多糖，没法吃！”可爱诙谐地写出了自己吃不惯时的气急败坏。而表达对事物喜恶的语句更像似聊天语音转换的文字，质朴单纯，不胜枚举，

“在昆明吃炒栗子，吃完了非洗手不可——指头上粘得都是糖。”

“听说楼外楼现在也不卖呛虾了，惜哉！”

“山药（土豆，马铃薯）快下来了，新山药入大笼蒸熟，一揭屉盖，喷香！”

汪老不把读者当外人，毫无保留地分享自己对美食的喜爱这一点还体现散文《家常菜》中，此文设计简短精妙，推荐了几种常见食材的家常做法，编成小菜单，方便美味，可以在邀朋友来家中做客时露上一手。此文共含9道菜，每一道着笔墨寥寥数十字，却清晰明了的介绍了烹饪方法和食材火候，有时一笔带过的与小菜相关的回忆或故事也使这一章仿佛成了没有标明用料几两几克的私藏食谱，实用又不乏温情。

2. 一问一答，引发思考

在介绍美食时，汪曾祺也善用反问句和问答句来加深与读者的联结，看似是自问自答，但却有引起读者思考的目的，起到与读者互动的作用。最明显的例子就是写昆明小吃破酥包子的油腻时，问道“你想想，油和的面，刚揭笼屉，能不“油”么？”突然向阅读之人抛出一个问题，自然地邀请读者参与其中，一起完成这趟美食之旅；相似的还有，在发现市场上只有猪血猪肠做的一种米线时，用“是焖鸡、爨肉没人爱吃？费工？不赚钱？好像也都不是。我实在百思不得其解。”和读者分享自己的困惑，仿佛是希望书另一边的读者能为其解惑；还有在美国吃牡蛎时通过““经我要求，服务员才给了一点胡椒粉”好吃么？好吃极了！”这样的一问一答将另行其道后的傲娇展露无疑。

亲切自然的大白话，俏皮的一问一答，让读者理解起来简单无碍，无需仰视崇拜作者，只似与一位相识已久的老友在话家常。如果营销农家美食的广告文案也能掌握这一精髓，那么就不难拉近与消费者的心理距离，建立彼此的熟悉感和信任感，善用问答句则使读者可以无形中成为广告文案的一部分，加深对文案的好感。

五. 文字中人文关怀与人生哲思，赋予商品精神与心理价值

《人间滋味》中的作品让人感到亲切的原因除了汪老如亲友的行文风格外，还有字里行间的人文关怀及情感升华。汪曾祺所描绘的美食“美”不仅在于味道与卖相，而是背后蕴含的思乡之情、节日氛围、少时回忆与人生思考。热爱市井生活，关心普罗大众才使得其笔下平凡无奇的食材被人间烟火气烹饪的有滋有味。

1. 食物与思乡情结

汪曾祺先生本是江苏高邮人，青年时期几经辗转到云南的西南联大求学，中老年长居北京，在外漂泊的游子的牵挂与思念也多体现在其美食散文中，通过描写故乡的食物来怀念在高邮度过的童年，抒发对故土的热爱和对邻里同乡的牵挂。《人间滋味》中的《故乡的食物》全面具体的介绍汪先生自幼便吃的零食、咸菜鸭蛋和鸡鸭鱼肉，而写这些食物的同时也插入了童年生活的点滴，家乡的节日风俗和对祖母的缅怀。《故乡的食物》中的炒米焦屑和《故乡的野菜》中的荠菜、蒌蒿，汪曾祺想要表现的不只是江苏地区的特色美味，而是正如文章结尾的一句“炒米和焦屑和我家乡的贫穷和长期的动乱是有关系的”所言，通过这些食物展现旧时故乡饱受战争摧残，民不聊生，饥不择食的历史。而后面对比古今写吃野菜的习惯，来展现家乡在和平年代一派安居乐业的景象，借由“想到这一点，我为我的家乡感到欣慰。过去，我的家乡人吃野菜主要是为了度荒，现在吃野菜则是为了尝新了。喔，我的家乡的野菜！”这样一段话表达自己对家乡一直以来的关切和今非昔比的自豪。

在汪先生看来食物是自己与故土的纽带，一种家乡的特色小吃勾起的不仅是食欲更是浓浓的思乡情，一份熟悉的吃食不仅可以果腹更能温暖游子那颗漂泊疲惫的心，所以他才会发出“我很想喝一碗咸菜茨菰汤。我想念家乡的雪。”的感慨。

在说《绿豆》的一章，汪老通过解释绿豆粉丝大量出口的原因再一次强调了故土的食物对于在外打拼的游子是重要意义，一句“华侨很爱吃粉丝，大概这会引起他们的故国之思”道出了其中真谛；不仅是华夏儿女，世界各地远离家乡的人最想念的除了家中的亲人大概就是合口味的家乡菜了。在《马铃薯》一文中，汪曾祺也提到小说中卫国战争时期苏联士兵在艰苦卓绝的前线作战，最想念故乡的烤土豆，“马铃薯”和“祖国”几乎成了同义字”。

据中国第一财经记者统计，2019 年有 21 个城市的非户籍常住人口超过了 100 万，两千多万人口背井离乡，外出工作 (Lin, 2019)，而中国教育部的数据则表明 2019 年中国出国留学的学生多达 70 万人 (Ministry of Education of the People's Republic of China, 2020)。不管是外地工作还是海外求学都一定饱含对祖国和家乡的思念。如果以这两类人群为目标消费者，推出具有地区特色和民族风味的农家小食品也是颇有潜力的市场。广告文案脚本的设计则可以效仿汪老《人间滋味》散文将食物与思乡的情感相连接，以解乡愁，抚平躁动不安的心为卖点，满足消费者的购买需求。

2. 饮食与时令佳节

汪曾祺美食散文中的对人间生活的关爱还体现在食物与时节的关联。在他的笔下食物不同季节的时令蔬果和小吃变成了记录时间的标记，提醒人们季节的更替，光阴的飞逝，当季的食物让每个时节过的更有仪式感，春夏秋冬，每一季在汪老看来都有对应的食物，非吃不可。

万物复苏，河水解冻的春天要吃野菜，“野菜多半带一点苦味，凡苦味菜，皆可清火，但是更重要的是吃个新鲜。有诗人说“这是吃春天。”。不光是吃，挖野菜也是开春让人放松的活动”春天了，是挖野菜的时候了。踏青挑菜，是很好的风俗。人在屋里闷了一冬天，尤其是妇女，到野地里活动活动，呼吸一点新鲜空气，看看新鲜的绿色，身心一快。而农历四月，藏在冰下一冬的鱼正肥美，所以便有了“杨花扑面，节近清明，这使我想起，正是吃河豚的时候”

盛夏天气闷热胃口不佳，大鱼大肉吃着上火，便用小菜零食来打牙祭，所以汪先生才会写到“想起煮豌豆，就会叫人想起北京夏天的雨。”；而在收获的季节——秋天，气温下降，天气渐冷，意味着“贴秋膘”的开始，久居北京的汪曾祺也入乡随俗，在《贴秋膘》一文全篇不离一个“烤”字，因为“北京人所谓“贴秋膘”有特殊的含意，即吃烤肉。”；冬天的到来象征着一年的结束，也是汪先生家乡一年一次的炒米时节，这才有了“一炒米，就让人觉得，快要过年了。”大雪纷飞，天寒地冻的季节没什么比一碗热汤更让人觉得舒服暖和，由此才会在《咸菜茨菰汤》一文出现这样的一句“一早起来，看见飘雪花了，我就知道：今天中午是咸菜汤！”

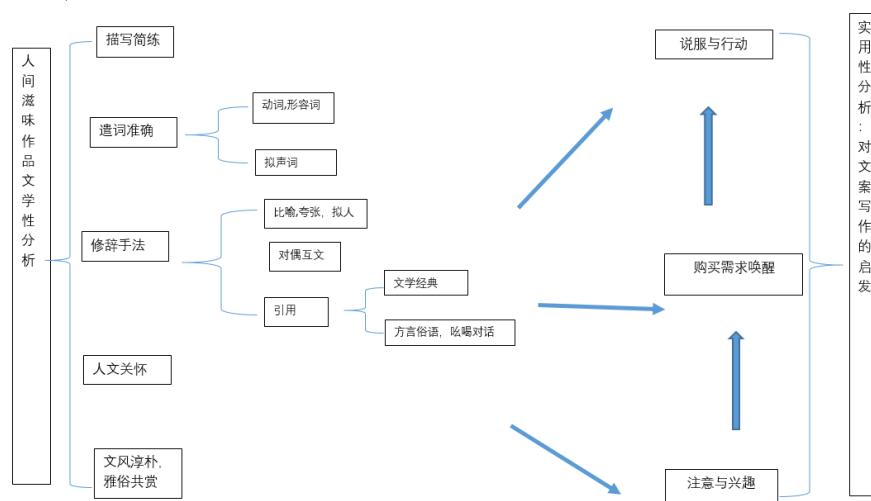
3. 食物与对青年时期的追忆

《人间滋味》收录的三十二篇作品中，九篇都有对云南饮食的大篇幅描写，云南虽不是汪先生的故乡但昆明的吃食和果品获得的篇幅与写故乡的食物一样，都被单独列出，成文两章。对滇西饮食的钟爱与其青年时期西南联大的求学经历不无关系。所以写那里的一茶一饭时，不乏对当时学习生活的叙述。此处的食物便承载了汪先生对青春年华的美好回忆与岁月流逝的感叹。

在《泡茶馆》《寻常茶话》两篇文章中，汪曾祺都写到云南联大附近的茶馆成了才墨之藪，青年学生喜欢在哪里读书学习看书，交流思想，题目中的“泡”字就是这些青年学生带过来的习惯，书中解释道“联大的学生在茶馆里坐的时间往往比本地人长，长得多，故谓之“泡““。相比当时的云南茶馆一定是群英荟萃，充满青年人特有的朝气和强烈的求知欲望才会让汪曾祺在晚年一提到茶的话题就回忆起过去的这段时光；学生时代的生活清苦，食物匮乏，可以解馋的美食并不多，汪先生曾写道“我的吃辣是在昆明练出来的，曾跟几个贵州同学在一起用青辣椒在火上烧烧，蘸盐水下酒。”还有“地瓜不是水果，但对吃不起水果的穷大学生来说，它也算算是水果了。”没有零食便使用烤辣椒蘸盐吃，买不起水果就把地瓜当珍宝，作为爱吃之人的汪先生为何对这一段吃粗茶淡饭的时光格外怀念呢，在《昆明的果品》一文中他道出了其中的原由——“正是这点土腥气让我想起地瓜，想起昆明，想起我们那一段穷日子，非常快乐的穷日子。”这些食物代表着当年快乐自在的求学时光，汪先生怀念的还有意气风发、年少的自己；美食也同样见证了汪先生与同窗的友谊，因为同寝好友郑智绵的一则遭遇，让汪曾祺对甜品冰糖莲子印象深刻。战乱时

期，炸弹的声响都无法干扰郑同学吃莲子的心，可见当时食物短缺的情况下，他对莲子的珍惜以及制作莲子的忘我与痴迷，这样的有惊无险的经历让汪先生作为同窗也终身难忘；

将农产食品与乡愁、时节与怀旧相糅合，无形中增添农产品的情感 and 心理价值，有利于唤起消费者购买农产品的需求。这些故乡小吃寄托了对故人的思念，对少时的怀念，对时节的纪念，消解了漂泊之人的愁思。广告文案的写作可以学习这样的巧思，通过回忆性的文字让读者重拾对与食物先关联的人，事，感情的记忆，自然地相信一口朴实温暖的食物足以带他们回到旧时的美好时光，熟悉的味道仿佛可以让他们体味到故乡的气息，感觉到与故人重逢的欣喜，思乡之情得以片刻的缓解。这样本来只是读者闲来无事时浏览的文案也能成功地戳到其感情痛点，帮助他们认清自己的情感需求，又及时的提出解决方案，即一份简单的食材或地方特色零食即可轻抚无法归家之人心灵。用文字和布局赋予食品心理与感情价值的文案便可以有效地唤起消费者的购买冲动。

图二：《人间滋味》美食散文文学性和实用性分析 来源：作者自制

总结

本文在形式和内涵两个方面分析了汪曾祺美食散文集《人间滋味》的文学性，并与广告文案书写目的和阶段相结合，意在探讨其文学性在吸引读者注意，引发读者对文案和产品的兴趣，唤醒购物需求，激起购物冲动以及最终说服读者，促使购物行为的发生方面达到的效果及原因。具体的研究将《人间滋味》散文集中的作品当做美食类文案写作典范，将其写作特点与风格，给予文案等美食推广应用文写作的启发分成五个部分详细分析、总结，为文学理论转化为实践应用提供思路。

形式上的分析集中在遣词造句技巧，修辞手法的使用、描写方法和行文布局。《人间滋味》中收录的散文在描写美食相关的画面时用词精准，遣用的拟声词能够精确捕捉食材或场景中发出的声音，让读者了解的更立体直观，并能够侧面展现食物的特点。吸引读者的注意；善用单字形容词，将对美食滋味的赞美不假思索的全部表达出来，让读者对食品的优点了解起来更加直接和简单，引起兴趣；读来朗朗上口的四字短句，堆砌在一起可作为广告词，让读者难以忘记，乐于分享和传播，扩大广告宣传范围；长短句的搭配，文字富有律动，降低阅读的难度，增加阅读乐趣；主次分明的烹饪过程描写，将焦点始终聚集在主料上，不致让读者的注意被其他“配角”食材分散。词句的妙用，描写的巧思展现了汪曾祺深厚的文字功底和真诚的态度，同时也符合广告文案的初级阶段的关注点——注意力和兴趣（Attention & Interest）。推广农家菜或小吃的文案如果要一下子抓住目标群体的注意力，增加完读率，赢得流量，可以参考《人间滋味》在词句和描写方面的技巧。

另一方面，形象生动的比喻，对食物的刻画更加逼真，让读者即使隔着纸张也能感受到享受美食的幸福，精妙的夸张和拟人修辞手法，突出强调美食或食材在颜色，口感，味道与卖相的特点，加深读者或潜在消费者对其的印象，唤醒购买欲望。如果广告写作时也能借鉴这一点，写出的营销文案会更加精彩，读者对其推广性质的排斥也会降低，恰到好处的修辞可以使文案更好的走进消费者内心，说服读者进行购买行为。

汪曾祺写美食也经常引用古代文献上相关记录，有的作品中还会为读者讲解与该食物有关的生僻字。这不仅体现了其博古通今，更在无形中为所写美食进行了背书，证明了其历史悠久，经久不衰，值得一吃，增强了说服力。如果文案的写作也能做到引经据典，便可赋予推广的文字教育价值，让读者真切感觉到自己通过此文案学习了新的知识，接收了有价值的信息，他们的购买信心也会随之增强。如果担心美食的目标消费人群广泛，文化程度参差不齐，不是所有人都能理解文案中的古文诗句，还可以借鉴汪老作品中出现的街头叫卖、方言对话，地方民俗等民间熟悉的内容，做到雅俗共赏。消费者对与自己身边的事物最关切，以上内容或许每天出现在他们居住地的街头巷尾，或许是他们每天用来交流的话语和从小听说的风俗，出现在广告文案中能够增加熟悉感，加强他们对所推广食品的好感，有利于进一步把读者转变为消费者。

《人间滋味》中美食散文的文学内涵方面体现在其平易近人的文风和文字间的人文关怀及对人生和艺术的哲学思考。农副产品美食来自乡土，而用大白话去介绍符合其“接地气”的特点，朴实无华，直截了当。同时舍弃文绉绉的咬文嚼字，用大白话真实表达自己的感受，不时向读者发问，好似把读者当成朋友邻里进行对话，实实在在，真情流露，读者更能读出文案的真诚，拉近与读者的心理距离，让读者放下对广告文案的戒备与偏见，在日后更可能完成购买过程

从人文关怀和社会社会热点角度出发,通过文字将食物与乡愁、怀旧和纪念的思绪联系起来,使其成为这些感情和时节的代名词。赋予食物以心理价值,能够使读者超越温饱需求的层面,从社交和心理需求的层面产生对某一食物的渴望,从而认可经过广告包装的、定价较高的高端农副食品和地方小吃,降低其对价格变动的敏感性,达到“情感溢价”效应。在给予食材以精神文明价值的同时,也打破了其在读者或消费者心目中廉价普通的刻板印象。读者对此类食品推广文案产生偏爱也更有可能产生消费行为。

文艺作品中的文学性对广告类文案创作同样具有实际的指导意义,培养高水平的广告文案写作能力不妨仔细阅读《人间滋味》,参透汪先生美食文学中的奥秘,参考借鉴《人间滋味》中的文学在形式上的技巧和内容中的深意。

本文的创新之处

相较于以往文学作品鉴赏分析类的研究,本文突破了只在文学角度解析修辞和文风的局限,大胆地将汪曾祺美食文学与商业广告文案写作相互比较与结合,并提出从文学性中挖掘实用性的建议,研究领域跨度大,研究结果也对中文商业应用文写作有开创性的意义。

本文的建议及延伸

本文的作者们希望抛砖引玉,为之后对于中国文学作品的研究提供新的角度,启发更多的学者们能够运用发散思维,多挖掘文学作品的实用价值,将研究与当今社会经济活动实践相结合,比如可以分析现代文人墨客的书信往来,来分析提取中文书信写作的特点,为之后的商务书信等应用文写作打下基础或提供参考。

此外,由于文章篇幅和时间的限制,本文对汪曾祺作品的研究并没有做到面面俱到,除了美食文学,汪先生作品中对生活的热爱体现在方方面面,比如人间三部曲中的第二部《人间草木》,主要讲汪先生眼中人间的一花一草,一树一木,希望之后的研究也可以从探讨该书的文学性角度进行。

Reference

- Bly, R. W. (1985). **The Copywriter's Handbook: A Step-by-step Guide to Writing Copy that Sells**. New York: Holt Paperbacks.
- Cai, Sh. (2013, December). On the Application of Classical Literature in Advertising Copy-writing. **Journal of Heilongjiang Ecological Engineering Vocational College**, 26(6), 146-148.
- Clark, B. (2008). **The Four “P” Approach: A Persuasive Writing Structure That Works**. Retrieved October 10, 2021, from <https://copyblogger.com/>.
- Deng, J. (2020, July). Research on Wang Zengqi's Diet Writing in His Creations. **Journal of Archives and Periodicals**, 2020(6), 51-53.
- Fang, Z., &Huang, L. (2008, July). Rhetoric and Copywriting in Advertising. **Journal of Pingdingshan University**, 23(1), 88-97.
- Hopkins, C. C. (1960). **Scientific Advertising**. New York: Bell.
- Huang, Y. (2021, August). On the Food Writing and Significance of Wang Zengqi's Prose. **Journal of Appreciation of Masterpieces**, 2021(24), 41-44.
- Knapp, P.; Beck, &Aaron T. (2008, October). Cognitive Therapy: Foundations, Conceptual Models, Applications and Research. **Journal of Revista Brasileira de Psiquiatria**, 30(2), 54–64
- Li, L. (2019). **Story Telling in Marketing**. Taipei: One Heart Culture.
- Lin, X. (2019). **21 Cities of China with Non-registered Permanent Residents Over One Million**. Retrieved October 3, 2021, from <http://finance.people.com.cn/n1/2019/0415/c1004-31029716.html>.
- Liu, Y. (2019). **Research on the Current Situation and Countermeasures of the Development of Agricultural Product E-commerce in Henan Province Under the Cackground of Internet**. Master's thesis, Zhejiang Ocean University.
- Lu, M. (2003, July). On The Principles of Advertising Copy-writing. **Journal of Huzhou Normal University**, 25(1), 51-56.

- Ministry of Commerce. (2018). **Interpretation of The Provisions of The Electronic Commerce Law of The People's Republic of China**. Beijing: China Tax.
- Ministry of Education of the People's Republic of China. (2020). **Statistics on The Situation of Overseas Students in The Year of 2019**. Retrieved October 7, 2021, from http://www.moe.gov.cn/jyb_xwfb/gzdt_gzdt.html.
- Doris, N. S. (2020). **Improving Approaches to Promoting Business on the Internet**. Master's thesis, Sumy State University.
- Oxford Online Dictionary. (2000). **Definition of 'Copywriter' Noun from The Oxford Advanced Learner's Dictionary**. Retrieved September 15, 2021, from <https://copyblogger.com/>.
- Sohu. (Ed.). (2017). **How to Make Advertising for Agricultural Products?** Retrieved October 5, 2021, from https://www.sohu.com/a/206438073_761567.
- Strong, E. K. (1925, March). Theories of Selling. **Journal of Applied Psychology**, **1925(9)**, 75-86.
- Tang, Y. (2002, September). Huaiyang Food Culture in Wang Zengqi's Literary Creation. **Culinary Journal of Yangzhou University**, **2002(3)**, 19-22.
- Wang, H. (2014, September). The Application of Marketing Strategy in the Sale of Agricultural Products. **Journal of Modern Commerce**, **2014(24)**, 50-51.
- Wu, H. (2021, February). "Taste of The World": A Feeling of Reading Wang Zengqi's Food Literature. **Journal of Senior Education**, **2021(2)**, 51.
- Wu, J., & Chi, T. (1990,). **A Dictionary of Rhetorical Methods**. Ningbo: Zhejiang Education.
- Xiao, J. (2021, July). Research on Wang Zengqi's Food Prose Comment on "Five Flavors". **Journal of The brew technique of China**, **40(7)**, 248.
- Xie, Ch. (2017, February). The Gourmet Wang Zengqi on the beauty of Wang Zengqi's Gourmet Prose. **Wencun Reading Journal**, **2017(3)**, 233-234.
- Ye, X. (2019). **Chinese Copy-writing Manual**, Beijing: Publishing Group Orient Press Center.
- Yuan, M. (2003, July). The Application Skills of Rhetoric in Advertising Copywriting. **Journal of Scientific and Technological Information Development and Economy**, **13(12)**, 305-307.

- Zhi, L. (2018, May). Plain and Simple Yet Tasteful Discussion on The Language Characteristics of Wang Zengqi's Gourmet Prose. **Journal of Development, 2018(5)**, 72-73.
- Zhao, M. (2013, December). The Expressive Power of Advertising Copy-writing. **Journal of Splendid Forum, 2013(2)**, 88.
- Zhuang, E. (2013, August). Analysis on The Sales Channels of Agricultural and Sideline Native Products. **Journal of Agricultural Economy, 2013(4)**, 127-128.

The Development of Learning Model Using Structuralism Theory and Peer - Assisted Learning to Enhance Interpretative Reading of Undergraduate Students

Phattaraporn Chohiran

Lecturer of the Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University

Corresponding Author: k_p_p_t@hotmail.com

Received: May 31, 2022 Revised: July 4, 2022 Accepted: July 18, 2022

Abstract

This research aims to: 1) develop and assess the efficiency of the learning model using structuralism theory and peer-assisted learning to enhance the interpretative reading of undergraduate students, and 2) study the effectiveness of the learning model to enhance the interpretative reading of undergraduate students. This was a pre-experimental study using one group pretest-posttest design. The samples were thirty-second-year undergraduate students majoring in Thai Language from the Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University. They were selected by simple random sampling. The research instruments included: 1) an interpretative reading learning model; 2) a handbook for learning model; 3) lesson plans; 4) an interpretative reading ability test and 5) a satisfaction questionnaire. The data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test for dependent and content analysis.

The findings showed that: 1. the learning model consisted of four components which included; 1) the principles, notions, and basic theories of the learning model that were determined by the learning model developer; 2) the objectives of the learning model; 3) the learning activities that consisted of 4 steps, and 4) the evaluation of the learning model; and 2. the results of determining the effectiveness of the learning model showed that: 1) the students' average post-test scores of their interpretative reading test after using the learning model were significantly higher than their pre-test scores with a statistical significance at .05 level, and 2) with regards to the students' satisfaction toward

the learning model, it found that, overall, they had a high level of satisfaction on the learning model.

Keywords: Learning Model, Structuralism Theory, Peer – Assisted Learning, Interpretative Reading Skills

การพัฒนาแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ภัทราภรณ์ ช้อยศิริ

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Corresponding Author: k_p_p_t@hotmail.com

ได้รับบทความ: 31 พฤษภาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 4 กรกฎาคม 2565 ตอรับตีพิมพ์: 18 กรกฎาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษากลุ่มทดลองแบบกลุ่มเดียวที่วัดด้วยแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวรรณกรรมวินิจ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทีแบบไม่อิสระ (T-test for Dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่กำหนดโดยผู้พัฒนารูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอน 4 ขั้น และ 4) การประเมินผล 2. ประสิทธิภาพของรูปแบบที่เป็นผลมาจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ พบว่า 1) ความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนรู้, ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน, วิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน, ความสามารถในการอ่านตีความ

บทนำ

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาอย่างหนึ่งที่สำคัญในการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านตีความ เป็นทักษะการอ่านที่ยากและซับซ้อน เนื่องจากในการอ่านแต่ละครั้งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ เพื่อต้องการเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้สื่อความหมายตามถ้อยคำหรือข้อความที่ใช้ แต่ผู้เขียนได้ซ่อนความเอาไว้เพื่อให้ผู้อ่านได้ขบคิดด้วยตัวเอง ผู้อ่านจะต้องเข้าใจในเจตนาของผู้ส่งสารก่อนจะนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ หากผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านตีความย่อมจะทำให้รับสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายนั้นถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ ในขณะที่หากผู้อ่านขาดทักษะในการอ่านตีความย่อมจะทำให้ไม่เข้าใจในเจตนาหรือจุดประสงค์ของผู้เขียนได้ การอ่านตีความจึงเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสภาพสังคมที่มีข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย จึงจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจสาร และทำความเข้าใจในจุดประสงค์ของผู้เขียน ก่อนจะนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ ดังที่ เกลิง พันธุ์เกลิงอมร (2542, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การอ่านตีความเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์และความเข้าใจที่มีอยู่เพื่อพิจารณาตัดสินว่าผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างไรและมีน้ำเสียงอย่างไร เนื่องจากผู้เขียนมิได้บอกไว้ตรง ๆ เป็นหน้าที่ของผู้อ่านจะต้องตีความเอาเองและสรุปความซึ่งเป็นความคิดใหม่ของผู้่านที่ได้จากข้อความที่อ่าน ซึ่งในปัจจุบันข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏในสื่อประเภทต่าง ๆ นั้นผู้เขียนส่วนมากไม่ได้สื่อความหมายตามถ้อยคำ ภาษาหรือข้อความที่ใช้ แต่ผู้เขียนได้ซ่อนความเอาไว้เพื่อให้ผู้อ่านได้คิดวิเคราะห์ ตีความด้วยตัวเอง

ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการอ่านตีความเพื่อให้ผู้อ่านรับสารจากผู้เขียนได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับจุดประสงค์ที่ปรากฏในสารที่แท้จริงให้มากที่สุด โดยสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานพัฒนาความรู้และความสามารถของผู้เรียน จะต้องพัฒนาทักษะการอ่านตีความเพื่อให้เป็นสมรรถนะที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน ซึ่งหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญทางด้านทักษะภาษาไทย และจากประสบการณ์การสอนการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษาของผู้วิจัย พบว่า ผู้เรียนยังอ่านตีความจากสารได้ไม่ถูกต้อง ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการอ่านตีความ จากปัญหาการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความดังที่กล่าวข้างต้นสอดคล้องกับการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนการอ่านตีความระดับปริญญาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนการอ่านตีความ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสัมภาษณ์ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนในด้านการอ่านตีความมาแล้ว ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัญหาจากการสอนอ่านตีความมี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้สอน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนไม่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ หรือวิธีการในการสร้างความรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในกระบวนการอ่านตีความ อีกทั้งการเลือกใช้สื่อใกล้ตัวผู้เรียนเกินไปทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเรียน และผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ในการอ่านตีความค่อนข้างน้อย จึงทำให้ขาดทักษะในการอ่านตีความ 2) ด้านผู้เรียน คือ ผู้เรียนขาดความรู้ทาง

ภาษา ส่งผลให้ไม่ทราบความหมายแฝงของคำบางคำที่ปรากฏในเนื้อหา ทำให้ไม่สามารถตีความตามเจตนาหรือจุดประสงค์ของผู้เขียนได้ถูกต้อง (กิตติยา รัศมีแจ่ม, ทศนีย์ เศรษฐพงษ์, ธัญญาลักษณ์ สังข์แก้ว, กฤติกา ชูผล, และศุภศิริ บุญประเวช, 2562)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนการอ่านตีความ จึงควรพัฒนารูปแบบการสอนการอ่านตีความเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สามารถอ่านตีความได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีขั้นตอนในการอ่านตีความให้ผู้เรียนได้ยึดเป็นหลักในการอ่านตีความจะช่วยให้ปัญหาการอ่านตีความลดลงไปได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาการอ่านตีความ คือ ทฤษฎีโครงสร้างนิยม (Structuralism) มาใช้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งทฤษฎีโครงสร้างนิยมเป็นแนวทางการอ่านและวิจารณ์วรรณกรรมแนวใหม่ โดยนำวิชาภาษาศาสตร์ และแนวทางโครงสร้างภาษาของ Ferdinand de Saussure มาเป็นเกณฑ์ในการวิจารณ์ ซึ่งตัวทฤษฎีโครงสร้างนั้นมุ่งวิเคราะห์กระบวนการประกอบสร้างตัวงาน เน้นโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในตัวบทและพุ่งเป้าไปที่นิยยะเชิงคติความเชื่อหรืออุดมการณ์อันเกิดจากโครงสร้างนั้น ดังนั้นทฤษฎีโครงสร้างนิยม (Structuralism) จึงเป็นกลวิธีในการอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านข้อความประเภทวรรณกรรม มุ่งให้ผู้อ่านได้วิเคราะห์แปลความหมายในชั้นที่ลึกกว่าที่อยู่ภายใต้ข้อความนั้นผ่านการตีความ (ธัญญา สังข์พันธานนท์, 2559, หน้า 45-46) ด้วยเหตุนี้ทฤษฎีโครงสร้างนิยม จึงเป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้กับกระบวนการอ่านตีความที่จะช่วยให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของความหมาย สามารถตีความได้หลากหลาย โดยจะเป็นการตีความตัวบทมากกว่าการแสวงหาความจริงจากตัวบท ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะนำทฤษฎีโครงสร้างนิยมมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการอ่านตีความเพื่อสร้างขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการอ่านตีความ หากแต่ทฤษฎีโครงสร้างนิยมเพียงทฤษฎีเดียวนั้นยังไม่สามารถนำไปพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากทฤษฎีโครงสร้างนิยมเป็นเพียงวิธีการอ่านที่นำมาใช้ในกระบวนการอ่านตีความเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะใช้วิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการเรียนรู้เข้ามาร่วมกับทฤษฎีโครงสร้างนิยม ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ อีกแนวคิดหนึ่งด้วย

วิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหรือการให้ผู้เรียนช่วยสอนกันเองนี้ เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ทางด้านวิชาการด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย การเรียนการสอนแบบนี้ได้มีการพัฒนาและนำมาใช้ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามจุดมุ่งหมายและวิธีการได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับแรก ๆ ก่อนเท่านั้น เมื่อก้าวผ่านขั้นหนึ่งไป มนุษย์เราจะมีความต้องการสูงขึ้นไปที่ละขั้นเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ อรศิริ เลิศกิตติสุข, และดวงกมล ลิ้มโกมุท (2552, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า วิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้มีความสามารถในการเรียนรู้เท่าเทียมกัน เด็กเก่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนหรือทบทวนกิจกรรมให้เด็กเรียนอ่อนหรือเด็กเรียนช้า

การที่จะใช้กระบวนการสอนที่มีวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเข้าไปด้วยนั้น จะต้องมึลักษณะของการสร้างความอบอุ่นอย่างเป็นมิตรระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยความเข้าใจกัน รวมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ ที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามปฏิบัติงานจนสำเร็จได้ด้วยตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ยังไม่มีการสร้างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านตีความโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนและนำแนวคิดวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาสานกันเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่จะพัฒนาระบบการอ่านตีความ แก่นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงใช้ทฤษฎีและวิธีการดังกล่าวนี้มาเป็นหลักสำคัญในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ และเชื่อว่าทฤษฎีและวิธีการดังกล่าวข้างต้นจะสามารถใช้เป็นหลักการในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในการอ่านตีความได้ และนำไปสู่การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านตีความของผู้เรียนในระดับปริญญาบัณฑิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2.1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้

2.2 ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและองค์ประกอบเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแบบแผนดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามทฤษฎี หรือหลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือและได้รับการพิสูจน์ว่ามีประสิทธิภาพที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ทศนา แคมมณี, 2557, หน้า 222; Joyce, & Weil, 2009, p.68) โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1.1 หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎี ของรูปแบบซึ่งเป็นพื้นฐานความคิดในการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบซึ่งเป็นเป้าหมายเฉพาะของรูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะใด

1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบวิธีดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักการแนวคิดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

1.4 การวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ที่จะแสดงถึงประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

2. ทฤษฎีโครงสร้างนิยม (Structuralism) เป็นกลวิธีในการอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านข้อความประเภทวรรณกรรม ประกอบไปด้วยขั้นตอนสามขั้นตอนตามลำดับ (Miller, & Scholes, 1982, pp. 1118-1141) ขั้นแรกผู้อ่านเพียงแค่อ่านเพื่อให้เข้าใจว่าอะไรคือสิ่งที่วรรณกรรมต้องการสื่อสารตามความหมาย การอ่านประเภทนี้จำเป็นต้องมีกระบวนการการสร้างความหมายในขั้นแรก โดยใช้คำเป็นสิ่งที่สำคัญสำคัญของใจความทั้งหมด ขั้นที่สอง ผู้อ่านจะแปลความหมายในขั้นที่ลึกกว่าที่อยู่ภายใต้ข้อความนั้น ผ่านการตีความ ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความตระหนักรู้เชิงปัญญาเกี่ยวกับภูมิหลังเชิงวัฒนธรรมของข้อความที่ปรากฏ ทักษะการอ่านเพื่อตีความนี้เรียกได้ว่าเป็นกระบวนการการสร้างความหมายในขั้นที่สอง (Second-order Signification) หรือการสร้างความหมาย (Semiosis) และขั้นที่สาม ผู้อ่านจะเริ่มสร้างความรู้ด้วยการอ่านและสร้างข้อโต้แย้งกับผู้เขียนในข้อความดั้งเดิม กระบวนการสร้างการตีความในขั้นที่สามนั้นถือว่าผู้อ่านเป็นศูนย์กลางเพราะผู้อ่านได้หยิบยกข้อตีความของตนเองมาเสนอในข้อโต้แย้งร่วมกัน ดังนั้น ความเข้าใจของผู้อ่านจึงขึ้นอยู่กับว่าผู้อ่านสามารถวิเคราะห์และอภิปรายได้มากน้อยเพียงใด นั่นเป็นเพราะว่าสัตววิทยานั้นเรียนเกี่ยวกับกระบวนการทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกันกับกระบวนการทางการสื่อสาร

ด้วยเหตุนี้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมจึงเป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้กับกระบวนการอ่านตีความที่จะช่วยให้ผู้อ่านได้แปลความหมายในขั้นที่ลึกกว่าที่อยู่ภายใต้ข้อความ เป็นกระบวนการการสร้างการตีความที่สามารถตีความได้ อีกทั้งยังถือได้ว่าเป็นหนึ่งในการแสดงออกทางความคิดที่สำคัญและสามารถตีความได้หลากหลาย

3. วิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหรือการให้ผู้เรียนช่วยสอนกันเอง เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ทางด้านวิชาการด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย การเรียนการสอนแบบนี้ได้พัฒนาและนำมาใช้ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามจุดมุ่งหมายและวิธีการได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับแรก ๆ ก่อนเท่านั้น เมื่อก้าวผ่านขั้นหนึ่งไป มนุษย์จะมีความต้องการสูงขึ้นไปที่ละขั้นเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ ซึ่งวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้มีความสามารถการเรียนรู้เท่าเทียมกัน เด็กเก่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนหรือทบทวนกิจกรรมให้เด็กเรียนอ่อนหรือเด็กเรียนช้า

วิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยได้รับความช่วยเหลือจากครู หรือผู้ที่มีความสามารถมากกว่า อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการทางสติปัญญา แลกเปลี่ยนความคิด มุมมองในประเด็นที่ผู้สอนกำหนดเพื่อเชื่อมโยงความรู้ ความคิด และประสบการณ์ เพื่อหาข้อสรุปจากการศึกษา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนาฏ จันทะโก (2536) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านตีความของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับชั้นสูงที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แบบฝึกการอ่าน โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านตีความระหว่างนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึกการอ่าน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีการศึกษา 2535 จำนวน 80 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มประชากรจำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองประกอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกการอ่านตีความและแผนการสอน แบบทดสอบมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 60 ข้อ มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.37 – 0.74 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.37 – 0.63 มีค่าความเที่ยง 0.99 แบบทดสอบและแบบฝึกมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80.40/80.83 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ใช้เวลาในการทดลองเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการทดสอบที (T-test) ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านตีความภายหลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านตีความภายหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

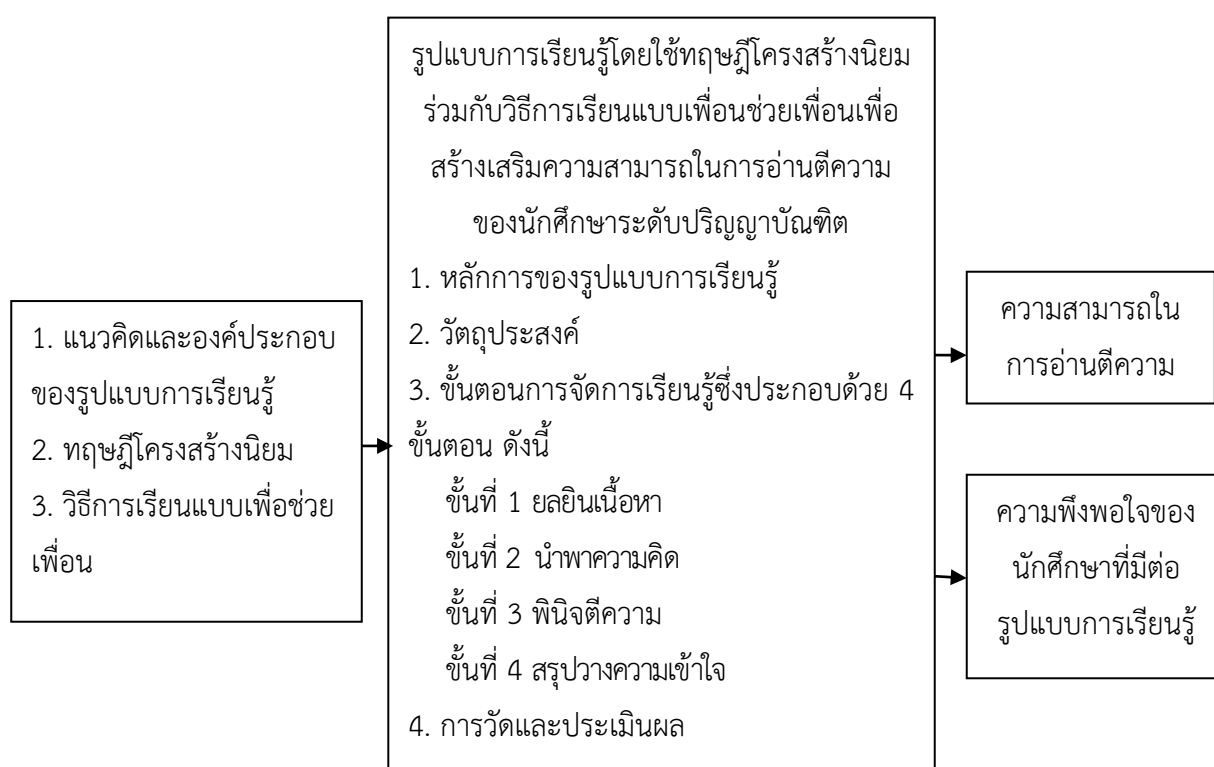
ดารุณี ถึงลาภ (2552) ได้สร้างและหาประสิทธิภาพสื่อประกอบการสอนแบบผสมผสานวิชาการอ่านตีความ (EN202) หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพสื่อประกอบการสอนแบบผสมผสานวิชาการอ่านตีความ (EN202) หลักสูตรปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ก่อนและหลังการเรียน โดยใช้สื่อประกอบการสอนแบบผสมผสานที่สร้างขึ้น และเพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อประกอบการสอนแบบผสมผสาน โดยมีสมมติฐานของการวิจัยดังนี้ สื่อประกอบการสอนแบบผสมผสาน วิชาการอ่านตีความ (EN202) ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนด้วยสื่อสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนด้วยสื่อประกอบการสอนที่สร้างขึ้น อยู่ในระดับมาก เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบเรียนที่มีสื่อผสมที่เป็นบทเรียนบนเว็บ แบบทดสอบ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน และแบบประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยกระบวนการทดลองใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นแบบกลุ่มเดียวทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งทดลองกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาการอ่านตีความ จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่าสื่อประกอบการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.2/80.46 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับมาก

Huang, &Wang (2012) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้ประโยชน์จากการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในชั้นเรียนการตีความภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัย โดยเน้นการศึกษาเรื่องความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์จากวิธีการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning - PBL) ในชั้นเรียนการตีความ ภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยในประเทศไต้หวัน การใช้วิธีการสอนแบบปัญหาเป็นฐานคือวิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งช่วยให้นักเรียนเรียนวิชาต่าง ๆ และซึมซับความรู้จากการทำวิจัยแบบเดี่ยวและแบบกลุ่มซึ่งแตกต่างจากวิธีการสอนโดยการสอนแบบการบรรยายเป็นฐาน ในการเรียนการสอนทางการแพทย์ การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและผู้นสอนใช้วิธีการนี้บ่อยครั้งเพื่อพัฒนาความสามารถของนักศึกษาในสายการแพทย์ในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งรวมถึงปัญหาที่มีหลายแง่มุมผ่านวิธีการที่มีข้อจำกัด ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในชั้นเรียนการตีความภาษาอังกฤษซึ่งเป็นวิชาที่ยากมากวิชาหนึ่ง นักศึกษาในชั้นไม่เพียงต้องมีความรู้ด้านภาษาอย่างเพียงพอ แต่ต้องมีทักษะการตีความที่แม่นยำทั้งในภาษาต้นฉบับ (Source Language) และภาษาฉบับแปล (Target Language) คณะผู้วิจัยได้ทดลองใช้วิธีการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในชั้นเรียนการตีความ ภาษาอังกฤษเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษาเพื่อหาความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงโดยได้รับแรงบันดาลใจจากความสำเร็จในการใช้วิธีการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานในการเรียนการสอนทางการแพทย์งานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ 1. ทศนคติของนักศึกษา 2. ความพึงพอใจของนักศึกษา 3. แรงจูงใจของนักศึกษา และ 4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยตนเองของนักศึกษา มีการศึกษาตัวแปรดังกล่าวโดยใช้การวิเคราะห์ที่มุ่งเน้นเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อวิธีการใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งมีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนรู้และยังเป็นการยกระดับทักษะการตีความ ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความ พบว่า ความสามารถในการอ่านตีความนั้นสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ใช้กระบวนการ หรือ กลวิธีที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านและการคิดควบคู่กันไป อีกทั้งการอ่านตีความมีความสำคัญต่อการเรียน และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย หรือออกแบบขั้นตอนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 2 หมู่เรียน มีนักศึกษาจำนวน 60 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชา

วรรณกรรมวิจิตร จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้หมู่เรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ได้มีการสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ฉบับร่างมีวิธีการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอน การอ่านตีความ เป้าหมายและผลของการศึกษาหลักสูตรและลักษณะรายวิชาที่จะใช้จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

2.1.2 สังเคราะห์และพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ฉบับร่าง ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ 3) กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ยลยินเนื้อหา ขั้นที่ 2 นำพาความคิด ขั้นที่ 3 พินิจตีความ ขั้นที่ 4 สรุปวางความเข้าใจ และ 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้

2.1.3 นำรูปแบบการเรียนรู้ฉบับร่างที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พบว่า รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.18

2.2 คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้เป็นเอกสารสำหรับผู้สอนเพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้การอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีวิธีการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.2.1 พัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือ

2.2.2 นำคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ชัดเจนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.39

2.3 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านตีความมีวิธีการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.3.1 ศึกษาแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและเขียนแผนจัดการเรียนรู้ตลอดจนศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดเนื้อหาและรายละเอียดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้

2.3.2 จัดทำแผนจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้

2.3.3 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2.3.4 นำแผนจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการนำไปใช้รวมทั้งพิจารณาข้อดี ข้อจำกัดเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ผลการตรวจสอบคุณภาพ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48

2.4 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความมีวิธีการสร้างและพัฒนา ดังนี้

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ เป็นข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบอัตนัย จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ

2.4.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัย โดยกำหนดข้อคำถามแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจำนวน 4 ข้อ สำหรับทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.4.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความที่ได้สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2.4.4 ทดลองใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความกับนักศึกษาที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ (Try Out) เพื่อดูความเหมาะสมของการใช้ภาษาและเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ พบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความมีความสอดคล้องเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มีวิธีการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.5.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามในรูปแบบเกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

2.5.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับร่างที่มีโครงสร้างด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ

2.5.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาและความเที่ยงตรง

เชิงเนื้อหา (Content Validity) พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจมีความสอดคล้องเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15 จากนั้นนำไปสอบถามนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในขั้นของการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ทดลอง

3. การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ศึกษาจุดมุ่งหมาย ข้อมูลพื้นฐาน และปัญหาของการจัดการเรียนการสอนการอ่านตีความจากการวิเคราะห์เอกสารความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งวิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา เพื่อนำไปกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนการอ่านตีความ

3.2 ศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การอ่านตีความ จากนั้นจึงนำมาสังเคราะห์สาระสำคัญในการพัฒนาแนวคิดเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้

3.3 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพความเป็นจริงและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนการอ่านตีความ เพื่อใช้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ โดยวิธีการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาที่เคยผ่านการเรียนในนิเวศวรรณกรรมวิจารณ์ (Literary Critics)

3.4 ออกแบบหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้

3.5 นำรูปแบบการเรียนรู้ไปทดลองใช้โดยผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง รวมระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง จากนั้นจึงศึกษาความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้ พร้อมทั้งศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

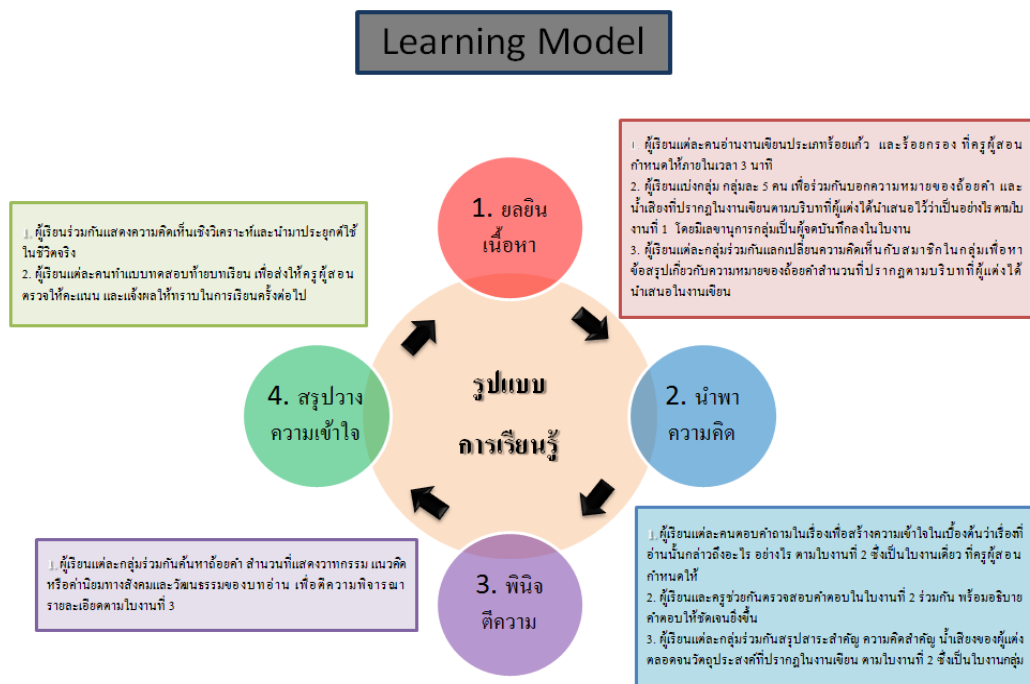
4.1 วิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิธีการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (T-test for Dependent)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลผลการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ 3) กิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งประกอบขึ้นตอนการเรียนรู้ 4) ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ยลยีนเนื้อหา ขั้นที่ 2 นำพาความคิด ขั้นที่ 3 พินิจตีความ ขั้นที่ 4 สรุปวางความเข้าใจ และ 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า รูปแบบการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบรูปแบบการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ และแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

ภาพ 2 รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ พบว่า คะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการอ่านตีความก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (n = 30)

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
ก่อนการทดลอง	20	8.23	2.22
หลังการทดลอง	20	16.27	1.48

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ตามด้วยความพึงพอใจด้านเนื้อหาสาระและความพึงพอใจด้านสื่อการเรียนรู้ มีระดับคะแนนเฉลี่ยรองลงมาตามลำดับ

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น นับว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ในการเรียนการสอนภาษาไทย เนื่องจากยังไม่เคยมีงานวิจัยที่เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านตีความสำหรับผู้เรียนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างมีระบบและเป็นลำดับขั้นตอน โดยผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแนวคิดและกระบวนการสำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีโครงสร้างนิยม (Structuralism) และวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนำมาซึ่งวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ พบว่า คะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า

2.1 รูปแบบการเรียนรู้ได้มีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญโดยมีผลการตรวจสอบรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบเพื่อประเมินความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด จากการที่รูปแบบการเรียนรู้นี้ได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ (System Approach) และมีการจัดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างชัดเจนตามแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และนำมาใช้เป็นแนวคิดและกลวิธีในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ จึงสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถช่วยให้นักศึกษาสามารถอ่านตีความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนำมาซึ่งวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน เนื่องจากผู้วิจัยได้นำกระบวนการของวิธีการเชิงระบบ (System Approach) มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ 3) กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นการเรียนรู้ 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ยลยินเนื้อหา ขั้นที่ 2 นำพาความคิด ขั้นที่ 3 พินิจตีความ ขั้นที่ 4 สรุปวางความเข้าใจ และ 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้ และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้กำหนดเงื่อนไขของการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ ได้แก่ ระบบสังคม ระบบสนับสนุน และหลักการตอบสนอง โดยจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนรู้ พบว่า หลักการของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนำมาซึ่งวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce, & Weil (2009) ที่กล่าวถึงหลักการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันตลอดทั้งระบบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน สารความรู้ และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ระบบสังคม หลักการตอบสนอง ระบบสนับสนุน และเงื่อนไขของการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ตาม

หลักการ จากหลักการดังกล่าวส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถสกัดเป็นขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.2.1. ขั้นยลนเนื้อหา เป็นขั้นตอนของการอ่านงานเขียนทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรองเพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเนื้อหาหรือสารที่ผู้แต่งต้องการสื่อ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าแนวการสอนวรรณกรรม วรรณคดีที่ สุนีย์ สินธุเดชะ (2516); สุจิตต์ เพียรชอบ, และสายใจ อินทร์พรหม (2538) ได้ให้แนวทางการจัดกิจกรรมการสอนวรรณกรรม วรรณคดีไว้ว่า ควรสอนให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับตัวบทวรรณกรรมที่อ่าน กำหนดให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหาเรื่องราววรรณกรรม วรรณคดีเพื่อความเข้าใจในเนื้อเรื่อง ตลอดจนการถามคำถาม คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ถามข้อสงสัยที่มีต่อเนื้อหาเรื่องราวที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง ควรให้ค้นคว้าศึกษาในด้านการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน ซึ่งการใช้คำถามจะช่วยให้นักศึกษาค้นพบคำตอบจากเรื่องราวในวรรณคดีที่มีทั้งพฤติกรรมของตัวละครและเหตุการณ์ต่าง ๆ อันเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับสภาพความคิดความเชื่อของสังคม

2.2.2 ขั้นนำพาความคิด เป็นขั้นตอนในการอ่านงานเขียนเพื่อบอกความหมายของถ้อยคำ สำนวนที่แสดงแนวคิด หรือค่านิยมของบทอ่าน ในขั้นนี้ให้ผู้เรียนบอกถึงความหมายของถ้อยคำและน้ำเสียงที่ปรากฏในงานเขียนตามบริบทที่ผู้แต่งได้นำเสนอไว้ว่าเป็นอย่างไร โดยทุกคนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิก เพื่อเป็นการสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกันจากนั้นหาข้อสรุปเกี่ยวกับความหมายของถ้อยคำสำนวนที่ปรากฏตามบริบทที่ผู้แต่งได้นำเสนอในงานเขียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ได้กล่าวว่าปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนที่เน้นการพูดเปรียบเสมือนเครื่องมือของการคิดและกระบวนการพัฒนาทางปัญญาของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในกลุ่มเพื่อน

2.2.3. ขั้นพินิจตีความ เป็นขั้นตอนการพิจารณาค้นหาถ้อยคำ สำนวนที่แสดงแนวคิด หรือค่านิยมของบทอ่านที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงในบริบทที่ผู้แต่งได้นำเสนอไว้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ค้นหาความหมายของถ้อยคำ สำนวน โดยผู้สอนจะคอยให้การช่วยเหลือและให้ผู้เรียนช่วยสอนกันเอง สอดคล้องกับ อรศิริ เลิศกิตติสุข, และดวงกมล ลิ้มโกมุท (2552) กล่าวว่า การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assist) เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ดีให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ โดยมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด การวางแผนการปฏิบัติ และการประเมินผล ให้ผู้เรียนมีโอกาสดูแลเรียนรู้ ได้พิจารณา และค้นพบความรู้ความสามารถของตนเองให้ผู้เรียนมองเห็นภาพลักษณ์ที่ควรจะเป็น ตัวตนในอุดมคติ และการเห็นคุณค่าตนเองต่อความสำเร็จในการเรียนรู้และปฏิบัติจริง สิ่งเหล่านี้จะช่วยหล่อหลอมให้ผู้เรียนรักและมีความพร้อมที่จะเรียน มีความสุขในการเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2.2.4. ขั้นสรุปวางความเข้าใจ เป็นขั้นตอนการช่วยให้ผู้เรียนบอกถึงวัตถุประสงค์ ตลอดจนสารที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อความคิดมายังผู้อ่าน หลังจากให้ผู้เรียนได้ร่วมกันหาข้อสรุปของถ้อยคำ

สำนวนที่แสดงแนวคิด หรือค่านิยมของบทอ่านที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงในบริบทที่ผู้แต่งได้นำเสนอไว้เรียบร้อยแล้ว จากนั้นร่วมกันสรุปสาระสำคัญ ความคิดสำคัญ น้ำเสียงของผู้แต่ง ตลอดจนวัตถุประสงค์ที่ปรากฏในงานเขียน ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน ให้สมาชิกในห้องฟังเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิพากษ์ และหาข้อสรุปร่วมกันอีกครั้ง โดยมีผู้สอนร่วมสรุปประมวลผลของการนำเสนอ ผลงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่มด้วย Topping (2001) กล่าวว่า กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นการจัดการกิจกรรมการสอนเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และทักษะ โดยการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนจากเพื่อน ร่วมชั้นโดยผู้เรียนช่วยเหลือกันเรียนและได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยอาศัยการกระทำผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนโดยรับบทบาทเป็นนักเรียนผู้สอน และนักเรียนผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยการวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ รวมถึงมีการฝึกหัดนักเรียนผู้สอนให้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 บรรยายภาพในการเรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้นี้ ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนสนุกสนาน นักศึกษามีความสนใจใฝ่รู้ ซึ่งเกิดจากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างอิสระ ร่วมพูดคุย และรับฟังสมาชิกในกลุ่มจึงเท่ากับเป็นการเปิดใจรับฟังแลกเปลี่ยนมุมมองใหม่ ๆ แล้วร่วมกันพิจารณาพิเคราะห์จนสามารถนำไปสู่องค์ความรู้ในการตีความได้ อีกทั้งบรรยากาศในการเรียนรู้มีความเป็นกันเอง ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นกับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างทั่วถึง และคอยให้การช่วยเหลือ แนะนำ เป็นที่ปรึกษา บรรยายภาพในการเรียนรู้เหล่านี้ก่อให้เกิดผลต่อการเรียนการสอนโดยช่วยให้นักศึกษามีทิศทางและมุมมองในการอ่านตีความในงานเขียนอื่น ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กล่าวที่จะแสดงความคิดเห็นที่มีความเชื่อมโยงกับประเด็นต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งกระบวนการในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีดังกล่าวนี้เป็นผลมาจากหลักการพื้นฐานที่สำคัญของกระบวนการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทั้งนี้ Kohn, & Vajda (1975) ได้กล่าวว่าวิธีสอนแบบใช้เพื่อนช่วยเป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนเป็นคู่หรือกลุ่มย่อย โดยร่วมกันทำกิจกรรมทุกทักษะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันและมีปฏิสัมพันธ์กัน ได้ใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อเจรจาหาความหมายด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และช่วยจัดกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนรับผิดชอบกระบวนการเรียนเอง

3. ความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ นักศึกษาระบุว่ากิจกรรมการเรียนรู้มีการจัดตามลำดับขั้นตอน มีการฝึกให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ และมีการเชื่อมโยงความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง ความคิด ซึ่งถือเป็นการสร้างบรรยากาศใน

การเรียนรู้ที่ดี จึงทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการที่จะอ่านตีความตัวบทอื่น ๆ จะไม่ใช่เรื่องที่ยากอีกต่อไป สามารถนำประสบการณ์จากกระบวนการเรียนรู้ในครั้งนี้ไปปรับใช้ในการอ่านตีความกับตัวบทอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในด้านเนื้อหาสาระอยู่ในระดับรองลงมา ทั้งนี้ นักศึกษาระบุเพิ่มเติมว่ากิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาสามารถอ่านตีความได้ง่ายขึ้นเนื่องจากมีขั้นตอนที่ชัดเจน มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย อีกทั้งตัวบทที่นำมาอ่านเป็นเรื่องใกล้ตัว มีความเหมาะสม แบบฝึกหัดมีความหลากหลาย น่าสนใจ ส่วนในด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในระดับถัดมา ทั้งนี้ นักศึกษาได้ระบุเพิ่มเติมว่า สื่อการเรียนรู้สามารถช่วยให้การอ่านตีความง่ายขึ้น เนื่องจากตัวบทมีความน่าสนใจ อีกทั้งข้อคำถามในใบงานก็เป็นตัวช่วยในการฝึกตีความ จึงทำให้สามารถอ่านตีความได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้วิจัยสามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมถึงสื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน เป็นรูปแบบการเรียนรู้อีกวิธีหนึ่งที่ผู้สอนวิชาภาษาไทยสามารถใช้รูปแบบการเรียนรู้นี้ไปพัฒนาความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้ หรือแม้แต่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาก็สามารถนำรูปแบบการเรียนรู้ไปปรับใช้ในการอ่านตีความกับตัวบทอื่น ๆ ได้เช่นกัน

ตาราง 2 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

กิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. ขั้นยลยินเนื้อหา	สร้างบรรยากาศและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน ช่วยเหลือแนะนำ ใ้แนวทางในการทำใบงาน	อ่านงานเขียนเพื่อให้เข้าใจเนื้อหา ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน เพื่อสร้างความเข้าใจในเบื้องต้น
2. ขั้นนำพาความคิด	กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อการพิจารณาถ้อยคำ สำนวนที่ผู้แต่งได้นำเสนอไว้ คอยชี้แนะแนวทางให้การช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน	แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อนำมาหาข้อสรุปเกี่ยวกับความหมายของถ้อยคำสำนวนที่ปรากฏตามบริบทที่ผู้แต่งได้นำเสนอ

ตาราง 2 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
3. ขั้นพินิจตีความ	กระตุ้นการใช้ความคิดของผู้เรียน ในการวิเคราะห์ และพิจารณา ค้นหาถ้อยคำ สำนวน โดยผู้สอนให้ ความช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางในการวิเคราะห์	ค้นหาถ้อยคำ สำนวนในตัวบท นำมาวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อหา ข้อสรุปของถ้อยคำ สำนวนในตัว บทนั้น ๆ
4. ขั้นสรุปวางความเข้าใจ	ให้ความช่วยเหลือโดยการให้ คำแนะนำและตรวจสอบความ ถูกต้องในการเชื่อมโยงความคิด ของผู้เรียน	สรุปสาระสำคัญ ความคิดสำคัญ น้ำเสียงของผู้แต่ง ตลอดจน วัตถุประสงค์ที่ปรากฏในงาน เขียนทำแบบทดสอบท้าย บทเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาที่ผลิตครูภาษาไทย หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำรูปแบบการเรียนรู้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของแต่ละพื้นที่และไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ควรมุ่งขยายผลไปสู่การสร้างเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ควรมุ่งขยายผลไปสู่การสร้างเสริมความสามารถในการวิจารณ์วรรณกรรม

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา รัศมีแจ่ม, ทศนีย์ เศรษฐพงษ์, ธัญญาลักษณ์ สังข์แก้ว, กฤติกา ชูผล, และศุภศิริ บุญประเวศ, 2562, ตุลาคม 1). นักศึกษา. สัมภาษณ์.
- ชนาฏ จันทะโก. (2536). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านตีความของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นสูงที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แบบฝึกการอ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ดารุณี ถึงลาภ. (2552). การสร้างและหาประสิทธิภาพสื่อประกอบการสอน แบบผสมผสานวิชาการอ่านตีความ [EN202] หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2542). การอ่านตีความ (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ทศนา แหมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2559). แว่นวรรณคดี ทฤษฎีร่วมสมัย. ปทุมธานี: นาค.
- สุจิต เพียรชอบ, และสายใจ อินทร์พรรย์. (2538). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนัย สินธุเดช. (2516). คู่มือการสอนแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ: โพธิ์สามต้น.
- อรศิริ เลิศกิตติสุข, และดวงกมล ลิ้มโกมุต. (2552). การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน. สืบค้น กันยายน 1, 2564, จาก <http://www.thaigoodview.com/node/42182>.
- Huang, K., & Wang, T. (2012). Utilizing Problem-based Learning (PBL) in a University English Interpretation Class. Retrieved September 1, 2021, from [https://www.semanticscholar.org/paper/Utilizing-Problem-based-Learning-\(PBL\)-in-a-English-Huang-Wang/29d0e60de8a2679](https://www.semanticscholar.org/paper/Utilizing-Problem-based-Learning-(PBL)-in-a-English-Huang-Wang/29d0e60de8a2679).
- Joyce, B., & Weil, M. (2009). *Models of Teaching* (8th ed). New York: Allyn & Bacon.
- Kohn, J. J., & Vajda, P. G. (1975, December). Peer-mediated Instruction and Small Group Interaction in The ESL Classroom. *TESOL Quarterly*, 4(9), 379-390.
- Miller, M. H. & Scholes, M. S. (1982, December). Dividends and Taxes: Some Empirical Evidence. *Journal of Political Economy*, 90(6), 1118-1141.
- Topping, P. (2001). *Managerial Leadership*. New York: McGraw-Hill.

Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in Society: The Development of Higher Psychological Process**. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Mapping Content Sequence of a Chinese Primary School Music Textbook Series Based on NVivo Data Analysis

Shu Feiqun

Ph.D. Candidate, Faculty of Music, BangkokThonburi University

Sakchai Hirunrak

Asst.Prof.Dr., Ph.D. advisor, Faculty of Music, BangkokThonburi University

Corresponding Author: shufeiqun1022@sina.com

Received: May 6, 2022 Revised: June 9, 2022 Accepted: June 20, 2022

Abstract

This study analyzed a primary school music textbook series in China based on the data processed with the tools of NVivo 12 and gradient colored heatmap. The study had four main purposes: (1) mapping the content sequence of the series; (2) describing the state of the dimensions mapped pertaining content sequence; (3) identifying merits and drawbacks based on the evidence obtained from the statistics and mapping; (4) proposing ideas to improve the content sequence for revision and discussing possible models and directions for future studies on this issue. The findings showed that (1) this series basically covered dimensions required by China's Music Curriculum Standards; (2) certain dimensions were distributed unevenly for proper content sequencing; (3) some subdimensions were heavily clustered around grades 3-4, leaving other grades neither to function beforehand as preparation nor to function continuously afterwards; (4) the content within certain subdimensions were found unbalanced for structured coverage; (5) strong points were found on smart designs sequentially for performing and skills, as well as music elements and concepts emphasized for learning music basics. The tools of NVivo and heatmap proved to be effective for testing content sequence of music textbooks.

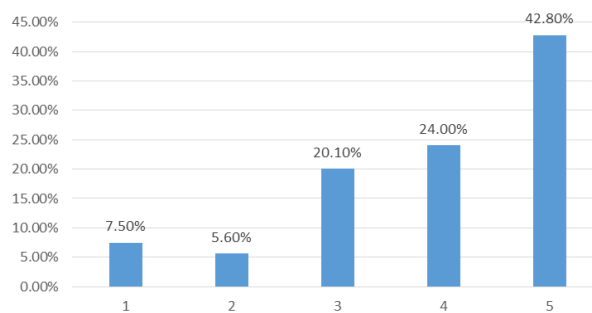
The researchers proposed ideas for better revision of the music textbooks and a preview of future studies were discussed.

Keywords: Content Sequence, Music Textbooks, Primary School, NVivo 12, Heatmap

Introduction: Background and Research Problem

As a common belief generally accepted by educators and textbook developers, the course content for teaching and learning should be sequentially arranged in textbooks for school children to learn without undue difficulties and frustrations. China's Music Curriculum Standards unequivocally required that "the course content should be arranged into a continuous cohesion with a sequentially complete order". (Ministry of Education of the People's Republic of China [MOE], 2011)

The ideal, however, was not necessarily turned into reality. (Zheng, 2018, p.4) The vice minister of education of China raised this comment that courses and textbooks should be developed in a way like smoothly connected "chains" but avoiding "gaps" and "bulges". By these metaphors, he was referring the textbooks casually organized, lack of rigorous watch on sequential learning. This observation was proved correctly in the case of music. According to a large-scale survey (N=15043) soliciting opinions from practitioners (Music Content Sequence Project, 2021, pp. 35-39), most informants agreed to improve the music textbooks with better sequentially organized content, avoiding abrupt encounters which they felt frustrated in teaching (see fig. 1).

1=strongly disagree; 2= disagree; 3= neutral; 4= agree; 5= strongly agree.

Figure 1. Music teachers' response to necessity for better textbook content sequence (Source: Du, 2006)

This issue was reiterated by the latest official document that “textbooks should follow proper sequences for students to acquire steady progress in arts.” (CCP & State Council Offices, 2020).

The existing music textbooks, seemingly, neither satisfied expectations of music educators, nor reached officials’ ideals. In any case, for better revised music series, research is needed to identify merits and drawbacks of the existing music textbooks regarding the content sequence with the questions to be answered:

- 1) Does the content of textbooks properly match the music dimensions expected by the Music Curriculum Standards?
- 2) Are these music dimensions sequentially or smoothly arranged in the textbooks as shown by the mappings of this research?
- 3) What merits and drawbacks could be identified related to the previous questions 1 and 2?
- 4) What suggestions could be provided for improving the textbooks’ revision?

Objectives

In response to the problems and the questions above, the authors conducted an analytical study on a primary school music textbook series. The objectives of the study were to:

- 1) map the content arrangements with reference to the dimensions requested by Music Curriculum Standards,
- 2) reveal and describe the existing state of these dimensions,
- 3) identify merits and drawbacks regarding content sequence, and
- 4) propose ideas for improving the textbooks.

The study would provide useful information for a better revision of the music textbooks in China with positive experiences and possible weakness located.

Literature Review

Historically, the belief of course content in a sequential manner was early expressed by Czech educator John Amos Comenius (1592-1670) in his *Great Didactic* emphasizing an “order” for laying out teaching materials (1967). In contemporary

music education, this principle of “order” was articulated as learning sequences in music by American music educator Gorgon (2012, pp. 76-98). One of his purposes was to organize music contents in patterns tonally and rhythmically. He pointed out that “tonal and rhythm should be sequenced on the basis of the frequency with.....literature..... and comparative difficulty levels” (Gorgon, 1991, pp. 67-76). This definition, when expanded from the limits of tonal and rhythmic patterns, emphasized on music knowledge and skills to be orderly arranged while music essentials were not missing (Shu, Roongruang, & Hirunrak, 2022, p.109).

There were few cases on research analyzing music textbooks. Occasional studies touched on topics such as content coverage of “a full section of beautiful art songs, sections giving experience in choral, orchestral, ensemble music” (Landis, 1963, p.96), and creativity reflected in American music series during first half of 20th century (Nelson, 2004, pp. 187-192). Scarcity of research on content sequence of music textbooks was true in China. Twelve master theses and one PhD dissertation were available dealing with areas other than content sequence, such as a history of music textbooks (Du, 2006, pp. 67-93).

Given the situation above, a study probing into the existing music textbooks was needed. Particularly, latest research tools NVivo and “heatmap” should be employed to make findings valid, accurate and applicable.

Research Methodology

The Primary School Music Textbook Series by People’s Education Press in China was chosen for analysis of this study. This decision was made because this series had been officially recognized and used by the second largest population of primary school students in China. Furthermore, the publisher is directly administered by the Ministry of Education China. For this reason, the study findings might generate more effective impacts for the better revision.

Figure 2. The Primary School Music Series Grades 1-6

(Source: Du song, 2012)

As a preliminary examination before encoding with NVivo, the contents of the series had been induced into seven dimensions:

1. Performing and Skills
2. Creative Activities
3. Styles and Schools
4. Emotions and Expression
5. Elements and Concepts
6. Genres and Forms
7. Related Culture

To exam more details under these seven dimensions, specific sub-dimensions would be identified according to the occurrences of various music-makings throughout the series, page by page, 720 pages of twelve books.

These dimensions and sub-dimensions were to be mapped and analyzed for the purposes stated earlier, possibly revealing merits and drawbacks of the series.

Data collection and analysis

NVivo 12 qualitative analysis software would be used for encoding and processing data with a gradient colored heatmap drawn to show general trends of the seven dimensions going through the grades. Further descriptions would be presented by line charts illustrating detailed sequence trends along the six grades.

Layered encoding and analysis with NVivo: (1) Encoding all the text messages including words, notations, illustrations and charts to obtain nodes for the first layer. (2) Analyzing the nodes obtained from the first layer while considering the relations between nodes, the frequencies of their occurrences; discriminating all the nodes to remove the invalid ones. (3) Summarizing general dimensions and specific sub-dimensions of the contents.

Minimizing possible bias or errors: Two professionals would provide feedbacks on questionable nodes and to delete the invalid nodes.

A definition regarding this research was tentatively conceptualized: the content sequence of the music textbook was defined, for this study, as a continuous order in which music events occurred with provision of materials and activities arranged in a gradual process for students to learn. The sequence of music textbook content was subject to inner logic of music as a school discipline and ought to be in accord with children's growth characteristics of body, mind and social-emotional aspects in particular cultural contexts. In addition, the content sequence of textbooks was, implicitly in most cases, conditioned by a philosophy of music education for every aspect.

A premise to judge content sequence in the series had been assumed that proper sequence could be horizontally observed from rows of the gradient colored heatmap for the seven dimensions and the curve lines illustrated by the charts for subdimensions. Statistics provided more detailed evidence in parallel to these two kinds of visual presentations. To be specific for a visualized description, proper sequence should be reflected in an appearance of "smoothness" while improper arrangements of content would appear like "gaps" and "bulges" indicating abrupt occurrence shown on colored heatmap and the line charts.

Research /Findings

General dimensions

By encoding with NVivo, 2784 nodes were obtained from all the messages observed. Among them, 514 nodes were discriminated as invalid, irrelevant for including properly into the dimensions as mentioned earlier. Thus, there were 2270 valid nodes fit into the seven dimensions. Approximately, these seven dimensions covered the content frame of Music Curriculum Standards (**Refer to research question 1**).

Dimensions	Nodes	Proportion
Performing & Skills	808	35.6%
Creative Activities	120	5.3%
Styles & Schools	127	5.6%
Emotions & Expression	66	2.9%
Genres & Forms	455	20%
Elements & Concepts	358	15.8%
Related Culture	336	14.8%

Table 1. Frequencies of nodes obtained for the seven dimensions

As shown in Table 1, there were differences among content dimensions. Compared by the proportions of the nodes gained, “Performing and Skills” counted most frequently 35.6%, followed by “Genres & Forms” (20%). Relatively fewer frequencies occurred in the dimensions of “Elements & Concepts” (15.8%) and “Related Culture” (14.8%). The least mentioned in the contents were “Styles & Schools” (5.6%), “Creative Activities” (5.3%) and “Emotions & Expression” (2.9%) respectively.

These frequencies of nodes in the seven dimensions were then turned into a “heatmap” with gradient colors (Fig. 3), showing that **(Refer to questions 2-3):**

Grade-Term	Grade 1		Grade 2		Grade 3		Grade 4		Grade 5		Grade 6	
Dimensions	1-1	1-2	2-1	2-2	3-1	3-2	4-1	4-2	5-1	5-2	6-1	6-2
Performing & Skills												
Creative Activities												
Styles & Schools												
Emotions & Expression												
Genres & Forms												
Elements & Concepts												
Related Cultures												

Note: The gradient colors below correspond to the different ranges of frequencies of nodes.

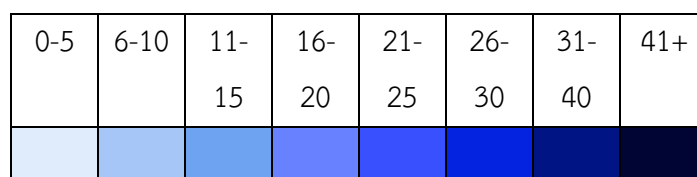

Figure 3. A “Heat map” shows dimensions’ layout based on nodes frequencies
 This heatmap is generated from the data collected from the formants
 (Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

(1) From grade 1 and up, one might horizontally catch an immediate look as to what extent these music dimensions sequentially or smoothly arranged.

(2) Further points might be observed on each of these seven rows. For example, the rows of “Performing & Skills” and “Genres & Forms” seemed richly emphasized while the rows of “Creative Activities” and “Emotions & Expression” were questionable because of few nodes presented now and then, presenting gaps between grades or terms.

(3) More questions than the answers lie in the dimensions of “Creative Activities” and “Emotions & Expression”. One might query why these dimensions seemed less cared for the upper grades of 5 and 6.

(4) Occasional imbalances existed in rows of “Genres & Forms”. In practice, such areas were not necessarily distributed evenly, though.

(5) It seemed that more emphases were placed on the basic skills and knowledge, as reflected in the dimensions of “Performing & Skills” and “Genres & Forms”, colored most salient.

Specific sub-dimensions

More details were derived from the above general seven dimensions. Specific sub-dimensions were further identified according to the occurrences of various music activities presented throughout the whole series. With all the notations, instruction wordings, illustrations and charts, more concrete results were obtained from further encoded nodes which show further findings as follows (**Refer to questions 2-3**).

Limited pages did not allow all the data of mentioned nodes and their proportions reported. The findings were presented with line charts and brief words

showing the sequential trends of each sub-dimensions throughout the six grades as follows:

1. Performing & skills: Very high frequencies were found in “singing”. Other sub-dimensions showed different features in each book.

1-1. Singing: The most frequent nodes occurred for rhythm. The peak values of rhythm, dynamic, breath, tempo and intonation clustered at grade 3. The lower grades were more on timbre and dynamic while higher grades on emotion.

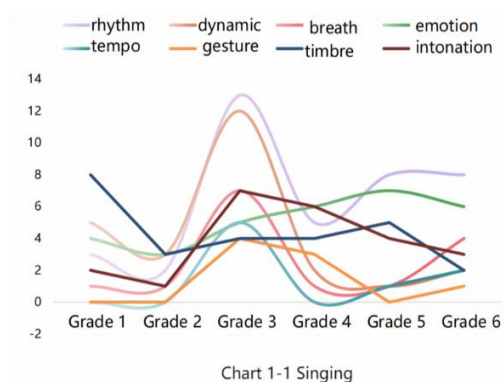

Figure 4 The chart is generated from the data encoded
(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

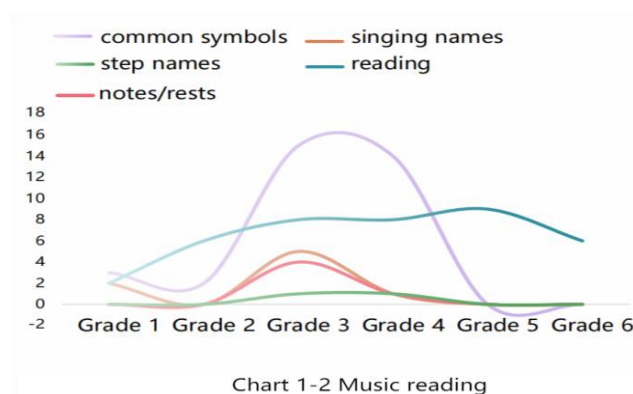

Figure 5 The chart is generated from the data encoded
(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

1-2. Music reading: This activity clustered again around grades 3-4. Specific tasks could be seen in chart 1-2 respectively.

1-3. Instrumental play: The highest frequencies were of percussion, followed by wind and traditional Chinese instruments. The tasks were distributed evenly but peak value appeared once more around grades 3-4. Interestingly, lower grades were expected more for easy instruments of percussion.

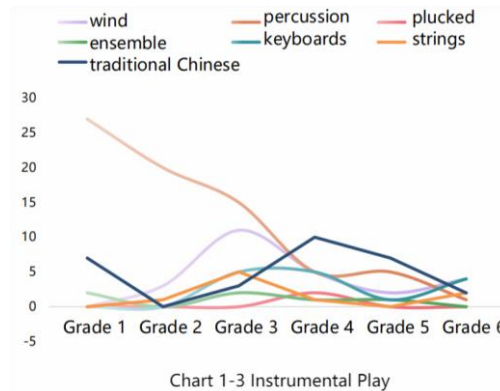

Figure 6 The chart is generated from the data encoded
(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

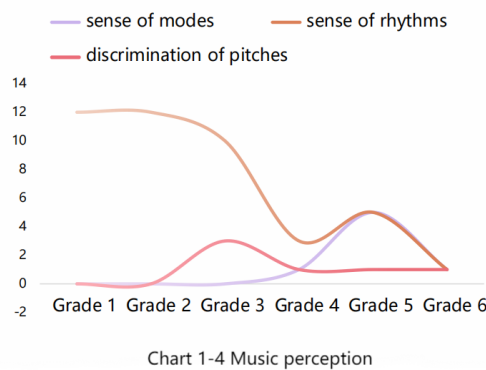

Figure 7 The chart is generated from the data encoded
(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

1-4. Music perception: The sense of rhythm is highly expected, followed by those of modes and pitches in grades 4-6 and 3-6 respectively. Related with percussions for younger kids as above, one might see the intention for younger students to start with a sense of rhythm.

2. Creative activities: Included were arranging of rhythm and melody such as short songs and improvising music with dancing or moving. In grades 1-3, rhythm

arranging assumed a purposeful strategy to cultivate creativity. From grade 4 up, strangely, gradual decrease could be seen on the downward curves. Grades 1-2 kids were encouraged to improvise rhythms, movements, lyrics, with other activities added from grade 3. Melody arranging started in grade 3, closely linked with rhythm.

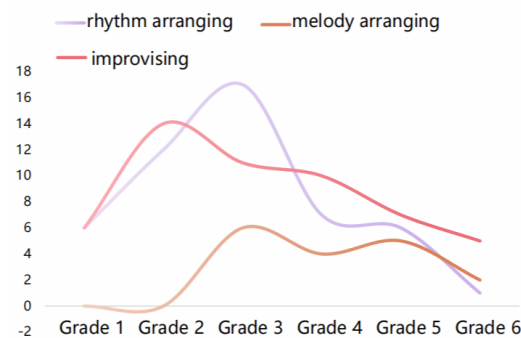

Chart 2 Creative activities

Figure 8 The chart is generated from the data encoded

(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

3. Styles and schools

Chart 3-1 showed Chinese music with more than half occurrences while foreign music a bit less. Most frequently counted were Chinese folk music, with much less for Chinese music of literati, new modern and early school songs.

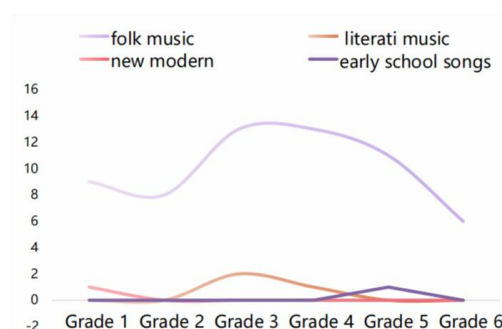

Chart 3-1 Styles and schools(Chinese music)

Figure 9 The chart is generated from the data encoded

(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

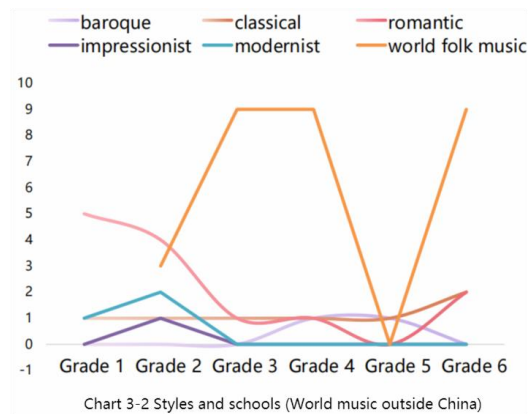

Figure 10 The chart is generated from the data encoded

(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

Further divided for western music were those from Baroque to modernist. A salient feature in foreign music was on the world folk music from grade 2 to a peak for grades 3-4, then dropped to none at grade 5 and rise steeply. The charts 3-1 and 3-2 implied intentions to promote folk music, national and international, in primary schools.

4. Emotions and expression

Chart 4 presented an average distribution for this area of music which was closely related to music elements for expression. According to instruction tips in the textbooks, rich emotional response to music elements was recommended as a smart strategy to let student feel music emotionally with expressive effects by various elements.

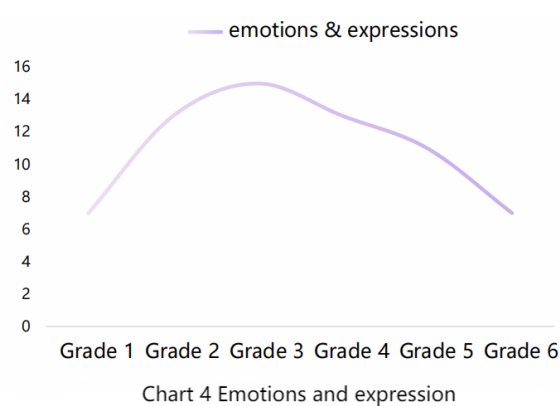

Figure 11 The chart is generated from the data encoded

(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

5. Genres and forms

Varieties of songs counted most frequently including thymes, carols, lyrics, narratives, art songs and pop. Next were dance, march, concerto, sonata, tango, polka, fugue, suite, symphony, chamber music, etc. Genres of traditional Chinese music were found in folk songs and dances, local dramas, folk instruments, etc. See chart 5.

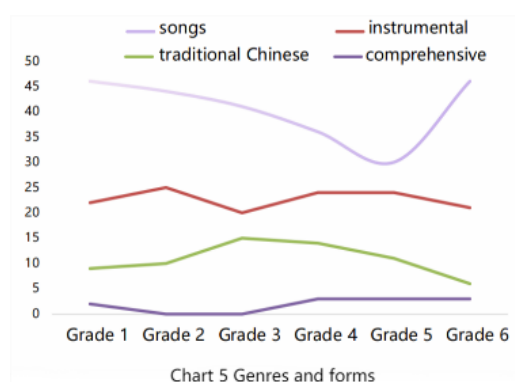

Figure 12 The chart is generated from the data encoded

(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

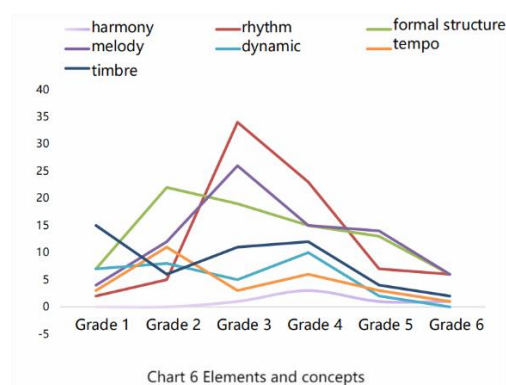

Figure 13 The chart is generated from the data encoded

(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

6. Elements and concepts

Chart six showed the details running through the grades 1-6. Viewed from the distribution, each grade focused on different elements: Grade 1 on various timbres of Nature and then to human voices and instruments; Grade 2 on the experience of dynamic and tempo with emotional meanings; Grade 3 on rhythm and beat, closely

linked with body percussion and moving; Grade 4 and up on melodic and structural patterns while learning further varieties of timbre, dynamic, tempo with other elements linked to emotions and expression.

7. Related culture

Fusions relating music with cultural dimensions were reflected in the connections involving other school disciplines and other art forms. In this dimension, the occurrence related to academic disciplines included geography, history, P. E. (sports), language and Nature. Their distributions in each grade were shown in Chart 7-1.

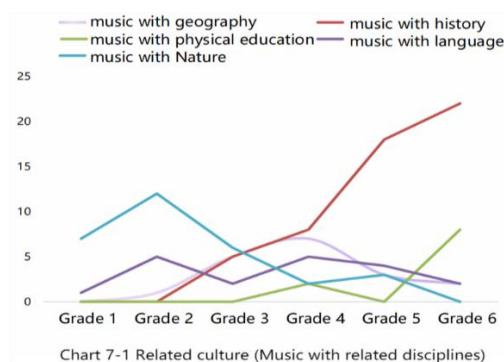

Figure 14 The chart is generated from the data encoded
(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

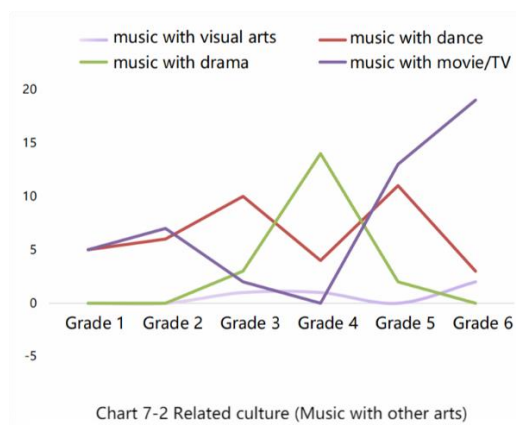

Figure 15 The chart is generated from the data encoded
(Source: Shu, 2022, pp. 42-51)

With other art forms related to music, music with movie and TV counted the highest, followed by music with dance, drama, and visual arts. See chart 7-2 for the distribution which showed a crossed up-and-down trend throughout all the grades.

Discussion

With patterns illustrated in the seven main dimensions and the derived sub-dimensions, the questions related to the research problem—the content sequence of this music textbooks series---could be answered and discussed (**Refer to questions 1-4**).

Basically, the content of textbooks covered the music dimensions expected by the Music Curriculum Standards. It could be inferred that the writers and editors of the series were aware of the Standards when designing the whole series. In certain dimensions, they went a little further in response to the latest trends of social-cultural and academic developments. Viewed from social-cultural aspects, for example, the traditional native music and multi-cultural music worldwide were obviously enriched while authentic western genres were not missing. The academic influence of the absolutist expressionism or the autonomous aesthetics was implied in the second highest distribution of music elements and concepts in this regard. Not surprisingly, the disciplinary basics of performing and skills, as a traditional paradigm, were heavily allocated throughout the series.

However, the laying out of content sequence did not fully reach the ideal of continuous order to allow music events with related materials and activities arranged in a gradual process for students to learn. In general, the “gaps” and “bulges” were observed here and there. Specifically, a large amount of content was overloaded around grades 3-4, while grade 6 was frequently left blank with much less to do. Furthermore, these undue arrangements could be identified from distributive mappings where the peak values were clustered in dimensions of performing and skills, elements and concepts, creative activities, as well as emotions and expression around grades 3-4. In fact, these might be better organized if more attentions had been paid to content ordering for an evenly running through the series. More questions than answers might be raised. When encoding certain messages through

the pages, the authors could not but fancy about a scene where the writers worked separately. Whether sufficient discussions were made among them were questionable.

Compared closely, imbalance existed among the seven dimensions and certain sub-dimensions. For instance, the dimension of emotions and expression was allocated mere 2.9% with only 66 nodes identified. As known to professionals and amateurs, music is essentially an art form full of human emotions. As an education to foster students' humanity, emotion felt in music should be emphasized. But this very nature for music education seemed neglected somehow in the series, at least not fully reflected in the instruction tips. Moreover, imbalance existed pertaining to the proportions within traditional Chinese music. Among the four categories of folk, literati, court and religious music, folk songs counted 92.3% with 60 nodes while the rest three were almost neglected.

Regretfully, the theoretic knowledge of traditional Chinese music occurred for only 4.9% which meant a serious matter regarding the reference of discourse, because the classical western concepts of music may not satisfactorily explain non-western music for students to understand their mother tongue musically and appreciate music of other cultures. Likewise, with the cultural ideologies, the sub-dimension of music perception was limited to mere senses of rhythm, modes and pitches, leaving one a culture-free impression --- a contradictable issue why differentiated perceptions for music generated from culturally different contexts were not included.

For the dimension of creative activities, more imaginative activities might be figured out and not limited to improvising with the rhythmic and melodic elements. After all, a good music education should free the students' mind and body.

Suggestion

Nevertheless, the researchers are fully aware of the limitation of this study and consider it rather as a preliminary trail because it touched merely on sequential patterns on a linear basis. Other variables such as social influence and child development should be considered by constructing a multi-dimensional model

probing into content sequence of textbooks from a wider vista. Possible design for content sequence in future studies might include a spiral model in parallel to a sequential one. That might be able to reveal more constituents for a thorough understanding into the making of music textbook series.

Conclusion

The making of textbooks is regarded by many educators as an ongoing process which should be revised periodically to catch up with the latest developments, including the proper arrangement of content sequentially. To this end, corresponding research is critical to examine the existing state on this issue. This research focused on the content sequence of a typical primary school music series in China. The researchers used NVivo 12 qualitative analysis software to process data on relevant dimensions of music. The data were then turned into the illustrative heatmap and line charts for visible descriptions. The findings showed necessity of the study with meaningful suggestions provided. Moreover, the application of NVivo and the heatmap as an illustrative tool is encouraging for research of this kind.

Ethics Statement

The permission was obtained from the chief editor of the music series at People's Education Press China, including free use of notations, instruction wording, figures, tables, illustrations and covers. And comments were openly welcome.

Disclosure Statement

The authors declare no conflicts of interest.

Acknowledgement

The authors express gratitude for helpful feedbacks provided from Prof. Liu Pei of China Conservatory of Music, the head of task force revising the Music Curriculum Standards China, and Dr. Feng Yuquan, the post-doctorate research fellow at National Institute of Curriculum and Textbook Research, China. Our thanks go to the chief editor Ms. Zhang Yingying of the music series for supporting this research.

References

- CCP, & State Council Offices. (2020). **A Guidance: Strengthening and Improving School Aesthetic Education in the New Era**. Retrieved May 15, 2022, from http://www.gov.cn/zhengce/2020-10/15/content_5551609.htm.
- Comenius, J. A. (1967). **The Great Didactic**. Retrieved May 4, 2022, from https://monoskop.org/File:Comenius_John_Amos_The_Great_Didactic_1967.
- Du, Y. S. (2006). **A History of Primary and Secondary Music Textbooks**. Doctoral Dissertation, Fujian Normal University. Retrieved May 15, 2022, from <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CDFDLAST2022&filename=2006180569.nh>.
- Gordon, E. E. (1991, October - November). Sequencing Music Skills and Content. **American Music Teacher**, 41(2), 22-51. Retrieved May 4, 2022, from <https://www.jstor.org/stable/43538820>.
- _____. (2012). **Learning Sequences in Music: A Contemporary Music Learning Theory**. n.p.: GIA.
- Landis, B. (1963, April - May). A Look at Textbooks for Education in Music. **Music Educators Journal**, 49(5), 84. Retrieved May 4, 2022, from <https://www.jstor.org/stable/3389953>.
- Ministry of Education of the People's Republic of China. (2011). **Music Curriculum Standard** (revised edition). Beijing: Normal University Press.
- Music Content Sequence Project. (2021). **A Report of Content Sequence of Course and Textbooks of Music**. (n.p.).
- Nelson, S. L. (2004, April). Creativity in U.S. Music Textbook Series: 1912-1953. **Journal of Historical Research in Music Education**, 25(2), 128-141. Retrieved May 15, 2022, from <https://www.jstor.org/stable/40215286>.
- Shu, F., Roongruang, P., & Hirunrak, S. (2022, February). A Historical Review on Theories of Sequential Learning in Music and Related Documents for Textbooks from Late Qing Dynasty to 1970's Reform in China. **International Journal of Education, Culture and Society**, 7(1), 42-51.

Zheng, F. Z. (2018). Speech at The Opening Conference of Key Projects by
National Institute of Curriculum and Textbook Research [Video file]. (n.p.).

The Development of Applied Exercise Activities Based on Local Wisdom to Enhance the Physical Fitness of the Elderly in Hua Phai Subdistrict, Mueang Singburi District, Singburi Province

Kathavut Sriya

Lecturer, Department of Physical Education, Faculty of Education,
Thepsatri Rajabhat University
Pattarapong Yingdamnun

Lecturer, Department of Physical Education, Faculty of Education,
Thepsatri Rajabhat University
Khomkrit Bunkhiao

Lecturer in the Department of Social Studies, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: Kathavut_top@hotmail.com

Received: August 3, 2022 Revised: August 26, 2022 Accepted: September 1, 2022

Abstract

The research aims to 1) design applied exercise activities based on local wisdom to help improve the physical fitness of the elderly and 2) to study the improvement of the elderly's physical fitness in Hua Phai Subdistrict, Muang SingBuri District, SingBuri Province. The samples were 30 elderly aged between 60-69 years old who volunteered to join the study. They were divided into two groups. The Control group needed to do a basic exercise regularly, but the experimental group did the applied exercises based on local wisdom. The experiment group used a local loincloth to do a stretching activity as their first step of exercising. In the second step, they did an aerobic exercise with folk songs for 30-45 minutes per time and three times a week for six weeks. Both groups of participants were required to note down their results of five aspects of the physical fitness test for the elderly for example, weight, height, and body mass index measurement. They needed to do a back scratch test, a chair stand test for 30 seconds,

an agility course test, and a 2-minute step-up and down test. Data were analyzed using mean, Independent Sample T-test, and standard deviation to compare the test data before and after the experiment. The reliability of the research instruments was assessed by the experts with the Index of Item Objective Congruence (IOC =1).

The results showed that: 1) the community had a muscle stretching exercise activity using a local loincloth and also an aerobic exercise activity using folk songs; and 2) after 6 weeks of exercising, the experimental group's average score on the agility course test was 12.13 (1.30)seconds. There was a statistically significant difference of .05 when compared to the control group which had an average score on the test of 19.20 (3.42) seconds. This indicates that the applied exercise has an effect on improving the elder's agility. However, the data from other tests showed no statistical differences.

Keywords: Applied Physical Exercise Activity, Local Wisdom, Elder, Physical Fitness Test for Elderly

การพัฒนากิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน
เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลหัวไผ่
อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ศราวุธ ศรียา

อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภัทรพงษ์ ยิ่งดำเนิน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คมกริช บุญเขียว

อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: Kathavut_top@hotmail.com

ได้รับบทความ: 3 สิงหาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 26 สิงหาคม 2565 ตอรับตีพิมพ์: 1 กันยายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ออกแบบกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีผลต่อสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุ 2) ศึกษาพัฒนาการด้านสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลหัวไผ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี กิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เครื่องมือมีความตรงโดยมีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครผู้สูงอายุ จำนวน 30 คน อายุ 60-69 ปี แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยกลุ่มควบคุมจะออกกำลังกายแบบปกติ ส่วนกลุ่มทดลองจะออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีขั้นตอนคือ ขั้นแรกใช้ผ้าขาวม้าเริ่มกิจกรรมการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ ขั้นที่สองออกกำลังกายเคลื่อนไหวแบบแอโรบิกโดยใช้เพลงพื้นบ้าน ใช้เวลา 30-45 นาที สัปดาห์ละ 3 วัน รวมระยะเวลา 6 สัปดาห์ ทั้งสองกลุ่มจะต้องทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 5 รายการ ได้แก่ ชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง ค่าดัชนีมวลกาย แตะมือด้านหลัง ยืน-นั่งบนเก้าอี้ 30 วินาที เดินเร็วอ้อมหลัก และยืนยกเข่าขึ้นลง 2 นาที เป็นต้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent Sample T-test จะเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้รูปแบบกิจกรรมการเคลื่อนไหวโดยใช้ผ้าขาวม้าในการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ และรูปแบบการออกกำลังกายที่เคลื่อนไหวแบบแอโรบิกโดยใช้เพลงพื้นบ้าน และ 2) ค่าเฉลี่ยแบบทดสอบ เดินเร็วอ้อมหลักของกลุ่มทดลอง ได้เท่ากับ 12.13 (1.30) วินาที แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม เท่ากับ 19.20 (3.42) วินาที หลังจากออกกำลังกายไปแล้ว 6 สัปดาห์ การออกกำลังกายแบบประยุกต์มีผลในการพัฒนาสมรรถภาพทางกายด้านความคล่องแคล่วว่องไวในผู้สูงอายุ แต่รายการทดสอบอื่น ๆ ไม่พบค่าความแตกต่างทางสถิติ

คำสำคัญ: กิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์, ภูมิปัญญาพื้นบ้าน, ผู้สูงอายุ, การทดสอบสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ

บทนำ

วิสัยทัศน์ของแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ระบุว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งแผนยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ได้กำหนดให้ในอีก 20 ปี ข้างหน้าผู้สูงอายุในประเทศไทยจะมีสุขภาพที่ดี (Healthy) มีหลักประกันและความปลอดภัยในชีวิต (Security) มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม (Participation) และยังเป็นอีกหนึ่งพลังในการขับเคลื่อนประเทศ ได้มีการคาดการณ์เกี่ยวกับการรับมือจำนวนของผู้สูงอายุอีก 10 ปีข้างหน้าว่า ในปี พ.ศ. 2564 จะมีประชากรคนไทยอายุ 60 ปี เป็นสัดส่วนร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และต่อมาในปี พ.ศ. 2574 สัดส่วนประชากรจะเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 28 ซึ่งจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด รัฐบาลจึงต้องมีการเตรียมแผนรองรับสังคมสูงวัย เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ (เดลินิวส์, 2563, ย่อหน้า 1) จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่า ผู้สูงอายุในประเทศไทยจะเพิ่มจำนวนมากขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อในระดับครอบครัวจนถึงสังคม การดูแลสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุจะต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก เมื่อผู้สูงอายุมีสมรรถภาพทางกายที่ถดถอยหรือเสื่อมลง ผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลด้านสุขภาพที่ดี การออกกำลังกายจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ฟื้นฟูสุขภาพร่างกายและจิตใจกลับมาแข็งแรงสมบูรณ์ ตลอดจนสามารถปฏิบัติกิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันได้เป็นปกติ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวไผ่ สสำรวจพบว่า ในปี พ.ศ. 2564 มีการประชากรผู้สูงอายุจำนวน 1,042 คน มีภาวะกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases: NCDs) ในระดับเสี่ยงถึงเสี่ยงสูง มีดังนี้ โรคเบาหวาน จำนวน 220 คน โรคความดันโลหิต จำนวน 37 คน โรคหัวใจและหลอดเลือด จำนวน 192 คน เป็นต้น สำหรับผู้ที่มีภาวะค่าดัชนีมวลกายที่ประเมินผลได้ค่าเริ่มอ้วน อ้วน และอ้วนอันตรายมีจำนวนเท่ากับ 122, 41 และ 1 คน ตามลำดับ เนื่องจากข้อมูลบ่งบอกว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ชีวิต เช่น ชอบรับประทานอาหารประกอบไปด้วยไขมัน แป้ง น้ำตาลสูง ชอบดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ มีความเครียดสะสม และมีกิจกรรมในแต่ละวันน้อย เป็นต้น จึงเป็นสาเหตุก่อให้เกิดโรคดังกล่าวได้ สอดคล้องกับข้อมูลของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (2564) ได้รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2563 ระบุว่า โรคที่พบมากสุดในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 75.7) โรคไขมันในเลือดสูง (ร้อยละ 40.2) และโรคเบาหวาน (ร้อยละ 30.2) เป็นต้น

จากการศึกษาในปัจจุบันพบว่า การมีกิจวัตรประจำวันที่ได้ใช้กำลังเคลื่อนไหวหรือมีกิจกรรมทางกายอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยลดการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง ช่วยทำให้ความดันโลหิตลดลง น้ำหนักลดลง ร่างกายได้ใช้น้ำตาลในกระแสเลือดได้อย่างเต็มที่ ช่วยลดระดับน้ำตาลในเลือด ช่วยทำให้สมรรถภาพหัวใจดีขึ้น แนะนำให้ออกกำลังกายตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ที่ไม่เป็นอันตราย ให้มีเหงื่อออก หัวใจเต้นเร็วขึ้นพอสมควร และเลือกรูปแบบการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย (หทัยชนก หมายผิน, วรณนิตา ธนคมเศรษฐี, ทิพย์สุดา บานแย้ม, สัตพร เจริญสุข, และทิพย์ลิตา แก้วหนองเสม็ด,

2563, หน้า 30) บางกิจกรรมได้นำภูมิปัญญาไทย ซึ่งเป็นองค์ความรู้และทักษะของคนไทยที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร ตลอดจนเรียนรู้และถ่ายทอดสืบต่อกันมา นำวัสดุอุปกรณ์ตามภูมิปัญญาไทยที่ใกล้ตัวมาประยุกต์เป็นท่าทางในการออกกำลังกาย เช่น ผ้าขาวม้า ไม้พลอง ไม้ตะพด เป็นต้น (คณิน ประยูรเกียรติ, และก้องสยาม ลับไพร, 2563, หน้า 96-109) โดยเฉพาะผ้าขาวม้าจัดเป็นหนึ่งในผ้าสารพัดประโยชน์ที่คนไทยใช้มาแต่โบราณ ปัจจุบันนิยมใช้อย่างแพร่หลายในแหล่งชุมชน สามารถใช้นุ่งอาบน้ำ เช็ดตัว คลุมหัวกันแดด หรือทำเปเล จึงเหมาะที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเคลื่อนไหว โดยที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ เพราะเป็นสิ่งที่มิใช่แทบทุกครัวเรือน

ทั้งนี้ผู้วิจัยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหัวไผ่ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวไผ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีความสนใจนำกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ เป็นการนำภูมิปัญญาประกอบกับความคิดที่สร้างสรรค์มีเอกลักษณ์มาประยุกต์ใช้ในการออกกำลังกาย ซึ่งผู้วิจัยมองเห็นว่ากิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์จะช่วยให้ผู้สูงอายุนั้นมีสมรรถภาพทางกายที่ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการจัดรูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสม เพื่อการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายสำหรับผู้สูงอายุในเขตตำบลและจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน
2. เพื่อศึกษาการใช้รูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีผลต่อสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุ

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา รหัสโครงการวิจัย HE-057-2565 และการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย สิทธิในการตอบหรือไม่ตอบคำถามใด ๆ สิทธิในการบอกยุติการให้ความร่วมมือการรักษาความลับไม่เปิดเผยข้อมูลอันเป็นความลับหรือข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดผลเสีย และทำลายข้อมูลดิบทันทีเมื่อเสร็จสิ้นการวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากผู้ให้ข้อมูลยินดียินยอมเข้าร่วมการวิจัยจึงมีการลงลายมือชื่อในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดไว้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย เพื่อเป็นการแสดงถึงคุณค่าของผู้สูงอายุ ตลอดจนให้คนทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรที่ทรงคุณค่า ทางคุณประโยชน์และคุณงามความดีที่เคยได้ปฏิบัติมาไว้มากมาย องค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดให้ทุกวันที่ 1 ตุลาคมของทุกปี เป็นวันผู้สูงอายุสากล (International day of Older Persons) สำหรับประเทศไทยนั้นได้กำหนดให้วันที่ 13 เมษายนของทุกปี เป็นวันผู้สูงอายุ โดยได้จัดกลุ่มของผู้สูงอายุไทยออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60-69 ปี ยังถือว่าเป็นช่วงที่มีความสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ดี 2) กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 70-79 ปี เป็นช่วงที่ผู้สูงอายุบางคนยังมีความสามารถดูแลตัวเองได้ และ 3) กลุ่มผู้สูงอายุวัยปลาย คือ ผู้ที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป เป็นช่วงที่สภาพร่างกายทั่วไปมีความเสื่อมถอย ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือจากคนรอบข้าง แต่ถ้าแบ่งตามระดับสังคมผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติจะสามารถแบ่งออกได้ 3 ระดับดังนี้ (TCDC Resource Center, 2006)

1. ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) คือ ประเทศที่มีประชากรอายุ 60 มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป เกินร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ

2. ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Age Society) คือ ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุ 65 ปี เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ

3. ระดับผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super-aged Society หรือ Hyper-aged Society) คือ เมื่อประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ

จากสถานการณ์ปัจจุบันในประเทศ ผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564) เสนอว่า โครงสร้างประชากรของประเทศไทยมีจำนวนทั้งหมด 66,171,439 คน แบ่งเป็นผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 12,071,837 คน ของจำนวนประชากรทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 18.24 จึงถือได้ว่าประเทศไทยกำลังใกล้เข้าสู่ระดับผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super-aged Society) ในด้านภูมิภาคที่มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง (ไม่รวม กทม.) ภาคเหนือ และภาคใต้ตามลำดับ

สมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุ

ยลวรรณภู ธีรชิตกรณ (2564, ย่อหน้า 1) กล่าวว่า สมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในอันจะใช้ระบบต่าง ๆ กระทำกิจกรรมใด ๆ อันเกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งความสามารถทางด้านร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือได้อย่างหนักหน่วง เป็นเวลาติดต่อกันโดยไม่แสดงอาการเหนื่อยเหนื่อย และสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพปกติได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ผู้ที่มีสมรรถภาพร่างกาย

ที่ดีมักจะเป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง จิตใจร่าเริงแจ่มใส บุคลิกดี มีความมั่นใจตัวเองสูง และทำงานกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดทำแบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายสำหรับประชาชน อายุ 60-69 ปี เป็นการเผยแพร่ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ได้นำไปใช้ประโยชน์ เพื่อทราบถึงข้อมูลพื้นฐานด้านสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ ส่งเสริมด้านภาวะโภชนาการให้เหมาะสมกับร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ ซึ่งอธิบายการทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับผู้สูงอายุนั้นมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินร่างกายพื้นฐานจากสัญญาณชีพ (Vital Sign) เช่น การวัดชีพจร ความดันโลหิต และการชั่งประวัติโรคประจำตัว เป็นต้น

2. วัดปริมาณองค์ประกอบสัดส่วนของร่างกาย (Body Composition) เช่น พิจารณาจากส่วนที่เป็นไขมัน (Fat Mass) และส่วนที่ปราศจากไขมัน (Fat-free Mass) เช่น มวลกระดูก กล้ามเนื้อ และแร่ธาตุต่าง ๆ เป็นต้น โดยใช้เครื่องมือวัดรายการหาค่าดัชนีมวลกาย (Body Mass Index: BMI)

3. ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (Muscle Strength) เป็นความสามารถของกล้ามเนื้อที่พยายามออกแรงในหนึ่งครั้งเพื่อดำเนินงานกับน้ำหนักที่มากกระทำ โดยใช้เครื่องมือวัดรายการยืน-นั่งบนเก้าอี้ 30 วินาที (30 Seconds Step Up and Down)

4. ความอดทนของกล้ามเนื้อ (Muscle Endurance) เป็นความสามารถของกล้ามเนื้อที่จะออกแรงระดับปานกลางทำงานได้เป็นระยะเวลายาวนานไม่เมื่อยล้าง่าย ๆ โดยใช้เครื่องมือวัดรายการยืน-นั่งบนเก้าอี้ 30 วินาที (30 Seconds Step Up and Down)

5. ความอ่อนตัว (Flexibility) เป็นความสามารถของข้อต่อต่าง ๆ ของร่างกายที่สามารถเคลื่อนไหวได้เต็มช่วงตลอดระยะของการเคลื่อนไหว โดยที่การทำงานของข้อต่อจะสนับสนุนการยืดเหยียดของกล้ามเนื้อ ที่กระทำได้ทั้งแบบอยู่กับที่หรือแบบที่มีการเคลื่อนไหว โดยใช้เครื่องมือวัดรายการแตะมือด้านหลัง (Back Scratch)

6. ความทนทานของระบบไหลเวียนเลือด (Cardiovascular Endurance) เป็นความสามารถของการทำงานร่วมระหว่างอวัยวะต่าง ๆ เช่น ปอด หัวใจ และหลอดเลือด เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่ในการนำพาสารอาหารที่มีประโยชน์และก๊าซออกซิเจนไปเผาผลาญให้เกิดพลังงาน ตลอดจนช่วยลำเลียงของเสียต่าง ๆ ผ่านทางหลอดเลือดที่เกิดขึ้นขณะออกกำลังกายไปกำจัดอย่างรวดเร็ว โดยใช้เครื่องมือวัดรายการยืนยกเข่าขึ้นลง 2 นาที (2 Minutes Step Up and Down)

7. การทรงตัว (Balance) เป็นความสามารถควบคุมร่างกายให้อยู่ในภาวะสมดุลขณะกำลังเคลื่อนไหว โดยใช้เครื่องมือวัดรายการเดินเร็วอ้อมหลัก (Agility Course)

ดังนั้น การทดสอบสมรรถภาพทางกายจึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ถูกทดสอบ เพราะจะได้ทราบถึงขีดความสามารถของร่างกายตนเอง โดยอาศัยวิธีการความรู้ทางพลศึกษาวิเคราะห์ผลการทดสอบแล้วนำข้อมูลนี้ไปพัฒนาจุดด้อย เพื่อให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของร่างกายได้ดีขึ้น

การออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน

ความหมายภูมิปัญญาพื้นบ้าน (Local Wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ความเหมือนกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ เป็นสิ่งที่มีลักษณะสะสม เรียนรู้ สืบสาน สืบทอด และต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน (นันทวัช นูนาถ, 2560, หน้า 16-17)

ในปัจจุบันการนำภูมิปัญญาพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ เพื่อก่อให้เกิดนวัตกรรมทางด้านการดูแลสุขภาพมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น มีผู้นำการแสดงพื้นบ้านประจำถิ่น เช่น มโนราห์ ฟ้อนไทยทรงดำ ฟ้อนเจิง รำประกอบเพลงพื้นบ้านอีสาน ท่าฝึกโยน รวมถึงศิลปะมวยไทยกับการเต้นแอโรบิก นำมาประยุกต์ใช้ในการออกกำลังกาย หรือแม้กระทั่งนำเครื่องใช้ส่วนตัว เช่น ผ้าขาวม้า ไม้พลอง ไม้ตะพด นำมาประยุกต์ใช้ในการออกกำลังกาย เป็นต้น ผ้าขาวม้าจึงเป็นผ้าสารพัดประโยชน์นอกจากสามารถใช้ห่มห่อหุ้มตัวแล้ว ยังสามารถใช้ห่มนอน ทำเป้ ผูกศีรษะกันแดด เคียนเอวเวลาเดินทาง ใช้แบกสิ่งของแทนกระเป๋า พกถุงเด็กเล็กไว้ข้างหลัง เช็ดเหงื่อ ใช้ปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้ และช่วงเวลาออกกำลังกายใช้มัดเชลยได้เป็นอย่างดี การบริหารกายประกอบผ้าขาวม้ามีการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อในลักษณะของการออกแรงดึง ดัน เหนี่ยว ยก ยึดเหยียดกล้ามเนื้อ เป็นไปอย่างช้า ๆ และค่อย ๆ เร็วขึ้น ไม่มีแรงกระแทก และมีผ้าขาวม้าช่วยในการทรงตัว พกกล้ามเนื้อ ป้องกันการบาดเจ็บ ใช้ได้กับทุกวัย อาจใช้สำหรับออกกำลังกายปกติทั่วไป หรือใช้บริหารกายประกอบดนตรี จังหวะสนุกสนาน มีการผ่อนคลายในทุกส่วน และมีลำดับขั้นตอนจากการบริหารกล้ามเนื้อมัดเล็กไปจนถึงกล้ามเนื้อทุกส่วน (สถาบันอาศรมศิลป์, 2553, หน้า 217)

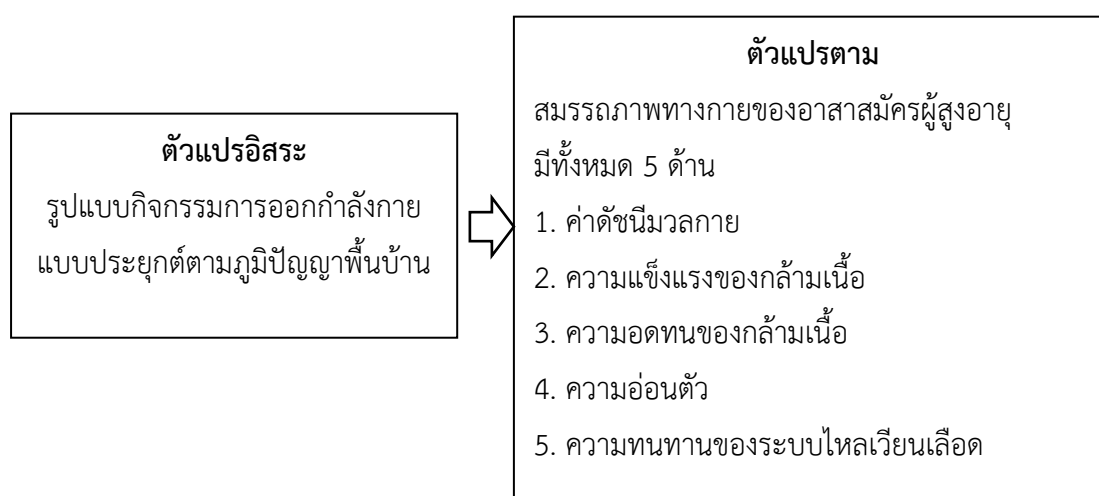
กิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบประกอบเพลงที่เรียกว่า การเต้นแอโรบิก (Aerobic Dance) หมายถึง การบริหารกายแบบต่าง ๆ เช่น การเคลื่อนไหวเบื้องต้น และทักษะการเต้นรำมาผสมผสานกันอย่างกลมกลืน แล้วใช้เสียงดนตรีเป็นเครื่องประกอบจังหวะเป็นกิจกรรมการออกกำลังกายโดยให้กล้ามเนื้อทุกส่วนในร่างกายได้ทำงานเป็นจังหวะต่อเนื่อง (อังคณา ศรีตะลา, 2547, หน้า 89) เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน สามารถใช้เป็นกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้กับผู้ที่สนใจได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ใช้พื้นที่ไม่มาก และยังสามารถออกกำลังกายไปพร้อมกันเป็นกลุ่ม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Jimenez-Martin, Melendez-Ortega, Albers, & Schofield (2013, pp. 469-475) ได้ศึกษาผู้สูงอายุชาวจีนที่มีความนิยมในกิจกรรมทางกาย มีลักษณะเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวที่เน้นการประสานสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและจิตใจ เคลื่อนไหวแบบช้า ๆ มั่นคง แต่หนักแน่น เป็นวิถีชีวิตในการดูแลสุขภาพที่มีมาอย่างยาวนาน ก่อให้เกิดผลดีต่อการปรับสมดุลในลักษณะทรงตัวแบบอยู่กับที่และเคลื่อนที่

ทิตติภา ศรีสมัย, และคนอื่น ๆ (2560, หน้า 745-755) ได้ศึกษาผลของการออกกำลังกายด้วยรำมวยโบราณประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกายในผู้สูงอายุชาวไทย พบว่า ผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายหลังจากออกกำลังกายไปแล้ว 8 สัปดาห์ ในด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ การทรงตัว และคะแนนคุณภาพชีวิตเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้สูงอายุมีอายุระหว่าง 60-69 ปี อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลหัวไผ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นอาสาสมัครผู้สูงอายุมีอายุระหว่าง 60-69 ปี อาศัยในตำบลหัวไผ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเป็นผู้มีสุขภาพดี ไม่มีปัญหาด้านการฟัง การพูด สามารถเดินหรือเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างอิสระ สมัครใจยินยอมเข้าร่วม โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งหมด 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายของประชาชน อายุ 60-69 ปี ของกรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2562

2.2 รูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน

3. การรวบรวมข้อมูล

ขั้นพัฒนารูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลหัวไผ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน

3.2 วิเคราะห์ประเด็นหลักการออกกำลังกายต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาท่าทางการบริหารร่างกายโดยประยุกต์การใช้ผ้าขาวม้ายืดเหยียดกล้ามเนื้อ และการเต้นแอโรบิกประกอบเพลงพื้นบ้าน

3.2.2 ทบทวนหลักการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ ความถี่ ความหนัก ความนาน และรูปแบบการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อรวบรวมนำมาพิจารณาถึงความเหมาะสม

3.2.3 ขั้นตอนการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ กระบวนการออกกำลังกาย ประกอบด้วย การอบอุ่นร่างกาย (Warm Up) ออกกำลังกาย (Exercise) และการผ่อนคลายร่างกาย (Cool Down) เป็นต้น

3.3 ออกแบบกิจกรรมท่าทางและการเคลื่อนไหวการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อดำเนินการให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรง (Validity)

3.4 นำกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลหัวไผ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ที่ได้ปรับปรุงจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุจำนวน 3 ท่าน ที่มีอายุระหว่าง 60 - 69 ปี เพื่อดูความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกิจกรรมการออกกำลังกาย เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์

3.5 ได้รูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลหัวไผ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

3.6 ขั้นตอนปฏิบัติกิจกรรม

3.6.1 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนตำบลหัวไผ่ ที่มีความสนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมกับผู้วิจัย แล้วอธิบายขั้นตอนและข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมต้องรับทราบ

3.6.2 ทำการทดสอบเพื่อประเมินสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุ จากสำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ครั้งที่ 1 จำนวน 5 รายการ มีดังนี้ การวัดส่วนสูงและชั่งน้ำหนัก (Height and Weight) การยืนย่ำเท้าขึ้น-ลง 2 นาที (2 Minutes Step Up and Down) การยืน-นั่งบนเก้าอี้ 30 วินาที (30 Seconds Chair

Stand) เดินเร็วอ้อมหลัก (Agility Course) และแตะมื่อด้านหลัง (Back Scratch) โดยทำการทดสอบในสัปดาห์แรกก่อนการออกกำลังกาย

3.6.3 ดำเนินการให้กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน ใช้เวลาออกกำลังกายครั้งละ 30-45 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ แบบวันเว้นวัน และสำหรับกลุ่มควบคุมจะออกกำลังกายแบบอิสระตามปกติ

3.6.4 ทำการทดสอบสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ครั้งที่ 2 จำนวน 5 รายการ หลังจากการออกกำลังกายผ่านไป 6 สัปดาห์

3.7 เปรียบเทียบผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อศึกษาผลระหว่างก่อนการออกกำลังกายและหลังการออกกำลังกาย

ผลการวิจัย

โปรแกรมกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีการออกแบบตามลักษณะการเคลื่อนไหวที่ใช้ผ้าขาวม้า เป็นอุปกรณ์ช่วยในการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ ซึ่งกำหนดไว้ทั้งหมด 12 ท่าทาง ในแต่ละท่าทางจะเน้นการยืดเหยียดกล้ามเนื้อมัดใหญ่ช่วงแขน ขา ลำตัว และหลัง เป็นต้น มีทั้งการเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่และเคลื่อนไหวตลอดช่วงข้อต่อ กำหนดให้ทำยืดเหยียดกล้ามเนื้อ ต่อเนื่องจนเสร็จสิ้นขั้นตอน โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 10-15 นาที ต่อจากนั้นจะเป็นการเคลื่อนไหวร่างกายวิธีเดินแอโรบิกตามจังหวะเพลงพื้นบ้าน รูปแบบท่าทางการออกกำลังกายกำหนดไว้ 6 ท่า ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องอยู่ในกรอบพื้นที่เล็ก ๆ ใช้เวลาออกกำลังกายประมาณ 30-45 นาที อยู่ในระดับความหนักที่ยังพูดสนทนาได้นิดหน่อยเพื่อให้เหมาะสมกับช่วงอายุ ชั้นที่สามอาสาสมัครผู้สูงอายุใช้ผ้าขาวม้ายืดเหยียดกล้ามเนื้อเพื่อทำการคลายอุ่น ใช้ระยะเวลาประมาณ 10-15 นาที โดยกำหนดความถี่ของการออกกำลังกาย คือ 3 วันต่อสัปดาห์ รวมเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์

เปรียบเทียบผลของการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน ที่มีผลต่อสมรรถภาพทางกายของอาสาสมัครผู้สูงอายุ โดยใช้รายการทดสอบทั้งหมด 5 รายการ ได้แก่ 1) ดัชนีมวลกาย 2) แตะมื่อด้านหลัง (มือขวาอยู่บนและมือซ้ายอยู่บน) 3) การยืนนั้งบนเก้าอี้ 4) การเดินเร็วอ้อมหลัก และ 5) การยืนยกเท้าขึ้นลงในเวลา 2 นาที เป็นต้น ดูจากตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบสมรรถภาพทางกายของอาสาสมัครผู้สูงอายุ ก่อนการออกกำลังกาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	กลุ่มทดลอง (15 คน)		กลุ่มควบคุม (15 คน)		t	P-value
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
ดัชนีมวลกาย (กิโลกรัม/เมตร ²)	24.08	3.82	23.37	2.97	-.574	0.57
ตะมื่อด้านหลังกวอชอชอช (เซนติเมตร)	28.06	8.17	27.40	4.96	-.270	0.79
ตะมื่อด้านหลังกวอชอช (เซนติเมตร)	25.73	7.99	26.60	4.30	.409	0.68
การยืนนั้งบนเก้าอี้ (ครั้ง)	13.66	2.02	13.33	3.28	-.334	0.75
การเดินเร็วอ้อมหลัก (วินาที)	20.80	2.67	20.33	3.33	-.423	0.67
การยืนยกเท้าขึ้นลงในเวลา 2 นาที (ครั้ง)	69.20	8.30	72.13	8.70	.944	0.22

*p<0.05

จากตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบสมรรถภาพทางกายของอาสาสมัครผู้สูงอายุ ก่อนการออกกำลังกาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดัชนีมวลกายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 24.08 (3.82) และ 23.37 (2.97) กิโลกรัม/เมตร² ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการตะมื่อด้านหลังกวอชอชของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 28.06 (8.17) และ 27.40 (4.96) เซนติเมตร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการตะมื่อด้านหลังกวอชอชของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 25.73 (7.99) และ 26.60 (4.30) เซนติเมตร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการยืนนั้งบนเก้าอี้ 30 นาที ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 13.66 (2.02) และ 13.33 (3.33) ครั้ง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเดินเร็วอ้อมหลักของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 20.80 (2.67) และ 20.33 (3.33) วินาที ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการยืนยกเท้า 2 นาที ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 69.20 (8.30) และ 72.13 (8.70) ครั้ง เป็นต้น สรุปได้ว่าแบบทดสอบทั้ง 5 รายการ ในช่วงก่อนการออกกำลังกายระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบสมรรถภาพทางกายของอาสาสมัครผู้สูงอายุ หลังการออกกำลังกายระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	กลุ่มทดลอง (15 คน)		กลุ่มควบคุม (15 คน)		t	P-value
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
ดัชนีมวลกาย (กิโลกรัม/เมตร ²)	23.44	3.90	23.37	2.97	-.370	0.71
ตะแอมือด้านหลังมือขวาอยู่บน (เซนติเมตร)	20.60	6.40	24.66	5.61	1.726	0.95
ตะแอมือด้านหลังมือซ้ายอยู่บน (เซนติเมตร)	25.13	7.33	26.86	5.08	.838	0.41
การยืนน้บนเก้าอี้ (ครั้ง)	18.00	3.58	15.33	3.28	-.200	0.36
การเดินเร็วอ้อมหลัก (วินาที)	12.13	1.30	19.20	3.42	7.466*	0.00
การยืนยกเท้าขึ้นลงในเวลา 2 นาที (ครั้ง)	80.93	11.88	70.40	13.61	-.214	0.35

*p<0.05

จากตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบสมรรถภาพทางกายของอาสาสมัครผู้สูงอายุ หลังการออกกำลังกายระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าดัชนีมวลกายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 23.44 (3.90) และ 23.37 (2.94) กิโลกรัม/เมตร² ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการตะแอมือด้านหลังมือขวาอยู่บนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 20.60 (6.40) และ 24.66 (5.61) เซนติเมตร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการตะแอมือด้านหลังมือซ้ายอยู่บนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 25.13 (7.33) และ 26.86 (5.08) เซนติเมตร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการยืนน้บนเก้าอี้ 30 วินาทีของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 18.00 (3.58) และ 15.33 (3.42) ครั้ง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเดินเร็วอ้อมหลักของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 12.13 (1.30) และ 19.20 (3.42) วินาที ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการยืนยกเท้า 2 นาทีของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 80.93 (11.88) และ 70.40 (13.61) ครั้ง

สรุปได้ว่า แบบทดสอบรายการเดินเร็วอ้อมหลัก เป็นการวัดความสามารถด้านความคล่องแคล่ว ว่องไวและความสามารถในการทรงตัวแบบเคลื่อนที่ พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังการออกกำลังกายระหว่างกลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนรายการทดสอบค่าดัชนีมวลกาย การตะแอมือด้านหลัง

การยืน-นั่งบนเก้าอี้ 30 วินาที และการยืนยกเข่า 2 นาที ระหว่างกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลศึกษากิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลหัวไผ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ได้มีการออกแบบวิธีการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ โดยขั้นแรกใช้ผ้าขาวม้าเป็นอุปกรณ์ในการยืดเหยียดกล้ามเนื้อตามที่ได้กำหนดจำนวน 12 ท่า ก่อนการออกกำลังกาย ขั้นที่สองจะเป็นขั้นตอนออกกำลังกายโดยวิธีการเคลื่อนไหวแบบแอโรบิกตามจังหวะเพลงพื้นบ้านจำนวน 6 ท่าทาง และขั้นตอนสุดท้ายจะใช้ผ้าขาวม้าทำการยืดเหยียดกล้ามเนื้อเพื่อช่วยในการผ่อนคลาย ซึ่งหลักการออกกำลังกายจะคำนึงถึงการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องให้อาสาสมัครผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติได้ง่ายโดยใช้ผ้าขาวม้า ท่าทางการเคลื่อนไหวเน้นที่บริหารกล้ามเนื้อและให้ร่างกายได้มีการเผาผลาญพลังงาน (สำนักงานยูวภาค สภาการศึกษา, 2560) ขณะออกกำลังกายข้อต่อจะเคลื่อนไหวอิสระได้มากขึ้น และสร้างความสนุกสนานทุกครั้งที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมทางกาย

การวัดผลเพื่อประเมินสมรรถภาพทางกายของอาสาสมัครผู้สูงอายุที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำการวัดก่อนออกกำลังกาย พบว่า ผลการประเมินการทดสอบสมรรถภาพทางกายของอาสาสมัครผู้สูงอายุทั้ง 5 รายการได้แก่ ดัชนีมวลกาย การยืน-นั่งบนเก้าอี้ การเดินเร็วอ้อมหลัก การยืนยกเข่าขึ้นลงในเวลา 2 นาที และแตะมือด้านหลัง นั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงถึงอาสาสมัครผู้สูงอายุทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันในด้านกายภาพ หลังจากออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ จึงได้ประเมินสมรรถภาพทางกายของอาสาสมัครผู้สูงอายุครั้งที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในรายการเดินเร็วอ้อมหลักกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 12.13 (1.30) และ 19.20 (3.42) วินาที ตามลำดับ ทั้ง 2 กลุ่มนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากรายการดังกล่าวเป็นการทดสอบที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทรงตัว (Balance) ซึ่งต้องอาศัยระบบประสาทและระบบกล้ามเนื้อทำงานประสานสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านการทรงตัวจะทำให้ประสบปัญหาในการเคลื่อนไหวได้ ขั้นตอนในการอบอุ่นและการคลายอุ่นร่างกายนั้นจะใช้ผ้าขาวม้าเป็นอุปกรณ์ช่วยสร้างแรงต้าน ทำให้มีการเคลื่อนไหวตามลักษณะท่าทางที่กำหนด สอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรพล อ่อนสุระทุม (2556) ได้แนะนำให้ใช้ผ้าพลองในการออกกำลังกายในท่าทางต่าง ๆ และใช้ผ้าขาวม้ายืดเหยียดกล้ามเนื้อในช่วงคลายอุ่นตามจังหวะเพลง เพื่อเป็นการคลายความปวดเมื่อยหลังจากการทำกิจกรรม จึงส่งผลให้การเคลื่อนไหวร่างกายเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นในช่วงเวลาว่างจากงานประจำผู้สูงอายุสามารถนำผ้าขาวม้าไปยืดเหยียดกล้ามเนื้อ หรือสามารถนำไปออกกำลังกายได้ด้วยตนเอง (ชนิตา ไกรเพชร, อนันต์ เมฆสวรรค์, นิตานาถ เนตรบารมี, และอันอ้อย เฉลิ, 2560) จึงแนะนำให้ผู้สูงอายุปฏิบัติกิจกรรมทางกายที่เหมาะสมกับบริบทของตน

ด้านกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน ใช้การเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องแบบแอโรบิกตามจังหวะเพลงพื้นบ้าน เพื่อให้เกิดการเผาผลาญพลังงานในร่างกาย จึงทำให้ร่างกายต้องมีการปรับตัวเรียนรู้เมื่อมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ซึ่งระบบกล้ามเนื้อ ข้อต่อ และกระดูก จำเป็นต้องทำงานอย่างสัมพันธ์กันทำให้เกิดการเคลื่อนไหวอย่างเป็นธรรมชาติ ดังนั้นต้องมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดปริมาณความเหมาะสมของระดับความหนัก เวลา รูปแบบกิจกรรมอย่างเหมาะสม จึงจะสามารถพัฒนาสมรรถภาพทางกายสำหรับผู้สูงอายุได้ ในส่วนรายการเดินเร็วอ่อนแอหลักต้องอาศัยสมรรถภาพด้านการทรงตัวที่ดี ประกอบไปกับการทำงานของกล้ามเนื้อและกระดูกที่แข็งแรงมากพอ เพื่อที่จะรักษาสมดุลการเคลื่อนไหว สอดคล้องกับการศึกษาของ วิลาวรรณ์ กันหาชน, ยอดชาย บุญประกอบ, สาวิตรี วันเพ็ญ, และกฤษณา บุญทา (2557) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการออกกำลังกายด้วยการเดินบนสไลด์ และการออกกำลังกายแบบจำเพาะต่อการทรงตัวด้วยการยืนขาเดียวขณะหลับตาและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแกนกลางลำตัว พบว่า การเดินบนสไลด์มีผลต่อการพัฒนาความสามารถของการทรงตัวและเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแกนกลางลำตัวอีกด้วย

ในการทดสอบสมรรถภาพทางกายรายการอื่น ๆ นั้น ไม่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการศึกษาครั้งนี้ให้ความสนใจสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ ในด้านองค์ประกอบสัดส่วนของร่างกาย ความอ่อนตัว ความแข็งแรง และความอดทนของกล้ามเนื้อ การทรงตัว ความอดทนของระบบหัวใจและไหลเวียนเลือด เป็นต้น หากพิจารณาผลค่าเฉลี่ยจะพบว่าบางรายการทดสอบในกลุ่มการทดลองนั้นมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่การศึกษานี้มีระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมไม่มากพอจึงไม่ส่งผลต่อการพัฒนาการร่างกายในด้านอื่น ๆ อย่างชัดเจน แต่ถ้ามีเวลาปฏิบัติกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นอาจจะทำให้กล้ามเนื้อเกิดการปรับตัว (Adaptations) ทำให้สามารถพัฒนาด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความอดทนทานของระบบไหลเวียนเลือด สอดคล้องกับการศึกษาของ Fatouros, et al., (2005) ได้แนะนำถึงผลการออกกำลังกายของผู้สูงอายุที่ความหนักระดับเบาจะช่วยเพิ่มความแข็งแรง และเพิ่มระบบพลังงานแบบแอโรบิกหลังจากออกกำลังกายไปแล้ว 16 สัปดาห์ ดังนั้นพิจารณาได้ว่าปัจจัยด้านช่วงเวลาที่ยาวนานขึ้น น่าจะมีส่วนในการพัฒนาส่งเสริมสมรรถภาพทางกายสำหรับผู้สูงอายุ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การนำผ้าขาวม้าที่มีใช้ในครัวเรือนมาประยุกต์ในการเคลื่อนไหวกิจกรรมทางกาย จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ทัศนคติที่มีต่อการออกกำลังกายนั้นเปลี่ยนแปลงไป ไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ที่มีราคาแพงสามารถออกกำลังกายได้เช่นกัน ตลอดจนส่งผลถึงการชักชวนบุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลที่อยู่ในชุมชนเดียวกันมาร่วมกันจัดกิจกรรมทางกายหลังจากการประกอบอาชีพเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ยังส่งผลดีต่อการเป็นกิจกรรมเสริมในโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็นหนึ่งในกิจกรรมนันทนาการที่มีส่วนพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุและเป็นชุมชนต้นแบบด้านการสร้างสุขภาวะที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรเพิ่มความถี่ ความหนัก ความนาน ของรูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ เป็นอย่างน้อย 8 หรือ 12 สัปดาห์ขึ้นไป
2. ในการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลหัวไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ไม่ควรให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายหักโหมจนเกินไป มีการดูแลควบคุมอย่างใกล้ชิดเพื่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษารูปแบบกิจกรรมการเคลื่อนไหวในลักษณะอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถของสมรรถภาพทางกายสำหรับผู้สูงอายุ
2. จำนวนกลุ่มตัวอย่าง และระยะเวลาที่ศึกษา ควรขยายผลให้ครอบคลุมกลุ่มอายุอื่น ๆ ด้วย รวมถึงระยะเวลาที่ควรใช้นานขึ้น น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

คณิน ประยูรเกียรติ, และก้องสยาม ลับไพร. (2563, กันยายน-ธันวาคม). การพัฒนาวิธีการออกกำลังกายตามแนวคิดภูมิปัญญาไทย เพื่อสร้างความสามารถในการทรงตัวของผู้สูงอายุ.

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ, 12(3), 96-109.

ชนิตา ไกรเพชร, อนันต์ เมฆสวรรค์, นิศานาถ เนตรบารมี, และอินอั้ย เฉลิมชิต. (2560, มกราคม-เมษายน). ผลการใช้รูปแบบการออกกำลังกาย เพื่อส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในกลุ่มจังหวัดภาคกลางโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. **วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา, 9(1), 51-61.**

เดลินิวส์. (2563, กันยายน, 6). **รัฐบาลเตรียมแผนรับมือสังคมสูงวัย.** สืบค้น สิงหาคม 26, 2565, จาก <https://d.dailynews.co.th/politics/793792/>.

ทิตติภา ศรีสมัย, และคนอื่น ๆ (2560, พฤศจิกายน-ธันวาคม). ผลของการออกกำลังกายด้วยรำมวยโบราณประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกายในผู้สูงอายุชาวไทย: การศึกษานำร่อง. **จุฬาลงกรณ์เวชสาร, 61(6), 745-755.**

นันทวัช นูนารถ. (2560, มกราคม-เมษายน). ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณค่าแห่งวิถีชีวิต วัฒนธรรม เพื่อการศึกษาที่ยั่งยืน. **วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 12(34), 16-17.**

พัชรพล อ่อนสุระทุม. (2556). **นวัตกรรมรำผ้าพลอง ทำนองสรภัญญ์ ป้องกันโรค.** สืบค้น สิงหาคม 20, 2565, จาก <http://www.thatthong-sk.go.th/files/dynamiccontent/file-25069.pdf>.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2564). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2563.** นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ยลวรรณ ฐิติจักรพันธ์. (2564). **สมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness).** สืบค้น สิงหาคม 26, 2565, จาก https://healthydee.moph.go.th/backend/fileAttach/17022021_040114-0000004380.pdf.

วิลาวัลย์ กันหาชน, ยอดชาย บุญประกอบ, สาวิตรี วันเพ็ญ, และกฤษณา บุญทา. (2557, กันยายน). เปรียบเทียบผลของการออกกำลังกายด้วยการเต้น Paslop และการออกกำลังกายกล้ามเนื้อแกนกลางลำตัวแบบจำเพาะต่อการทรงตัวและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแกนกลางลำตัวในอาสาสมัครที่ไม่ได้ออกกำลังกายเป็นประจำ. **วารสารเทคนิคการแพทย์ เชียงใหม่, 47(3), 143-152.**

สถาบันอาศรมศิลป์. (2553). **คู่มือกีฬาภูมิปัญญาไทย.** กรุงเทพฯ: แพลนพรีนติ้ง.

- สภากาชาดไทย, สำนักงานยูวกาชาด. (2560). **คู่มือการดูแลผู้สูงอายุสำหรับเยาวชน**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). **จำนวนและสัดส่วนประชากรจากทะเบียน จำแนกตามกลุ่มอายุ (วัยเด็ก วัยแรงงาน วัยสูงอายุ) เพศ ภาค และจังหวัด พ.ศ. 2555-2564**. สืบค้น สิงหาคม 4, 2565, จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>.
- หทัยชนก หมากผิน, วรณนิศา ธนัคฆเศรษฐี, ทิพย์สุดา บานแย้ม, สัตพร เจริญสุข และทิพย์สิตา แก้วหนองเสม็ด. (2563, มกราคม-มีนาคม). ผลการออกกำลังกายแบบฟิชั่นไทยทรงดำ ประยุกต์ต่อคุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุที่มีโรคความดันโลหิตสูง และเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง. **วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน**, 26(1), 28-41.
- อังคณา ศรีตะลา. (2547, มกราคม-มิถุนายน). การเดินแอโรบิกเพื่อสุขภาพ. **วารสาร มฉก.วิชาการ**, 7(14), 88-101.
- Fatouros, I. G., & et al. (2005, October). Strength Training and Detraining Effects on Muscular Strength, Anaerobic Power, and Mobility of Inactive Older Men are Intensity Dependent. **Br J Sports Med**, 39(10), 776-778.
- Jimenez-Martin, P.J., Melendez-Ortega, A., Albers, U., & Schofield, D. (2013, August). A Review of The Tai Chi Chuan and Parameter Related to Balance. **European Journal of Integrative Medicine**, 7(6), 469-475.
- TCDC Resource Center. (2006). **Aging vs Aged Society in Global and Thai Context**. Retrieved August 4, 2022, from http://resource.tcdc.or.th/ebook/AgingSociety_Report_official.pdf.

Retrospect and Prospect of the Study of
Biographies of Eminent Monks in Four Dynasties
(*Si Chao Gaoseng Zhuan*)¹

Jin Ying

Ph.D. Candidate, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Kanokporn Numtong

Associate Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Chatuwit Keawsuwan

Assistant Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Corresponding Author: ying.j@ku.th

Received: May 24, 2022 Revised: June 14, 2022 Accepted: June 16, 2022

Abstract

The positive method, literature research method, and historical research method were applied in this paper to sort out the historical situation of when and how Buddhism was introduced into China and Chinese Buddhism, explaining the historical background of the Buddhism spread into China. And further organizes the main concentration areas of monks recorded in the *Biographies of Eminent Monks in Four Dynasties* (*Si Chao GaoSeng Zhuan*, hereafter SCGSZ). To analyze the vital role of these areas in the spread of Buddhism in China. Then it reviews the compiling situation of SCGSZ and its historical value, which is different from general historiography. Finally, it summarizes the text content

¹ The article is a part of the Ph.D. dissertation of department of Eastern Languages, faculty of Humanities of Kasetsart University which entitled “*A Study Buddhist Sutra Translators in Biographies of Eminent Monks in Four Dynasties (Si Chao Gaoseng Zhuan)*”. Kanokporn Numtong is the advisor and Chatuwit Keawsuwan is the co-advisor.

and vocabulary research of the SCGSZ by predecessors. The author believes that although there has been constant research on SCGSZ, it is not complete, and puts forward the prospect of continuous research in the future. We can continue to study the similarities and differences in style, diction, and grammar of SCGSZ, as well as the horizontal or vertical comparative analysis of sub-subjects in it.

Keywords: Biographies of Eminent Monks in Four Dynasties (Si Chao Gaoseng Zhuan), Research Review, Research Prospect

《四朝高僧传》的研究回顾及展望

Jin Ying

Ph.D. Candidate, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Kanokporn Numtong

Associate Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Chatuwit Keawsuwan

Assistant Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Corresponding Author: ying.j@ku.th

文章收到日期: 2022 年 5 月 24 日 修订日期: 2022 年 6 月 14 日 发表回复: 2022 年 6 月 16 日

摘要

本文通过实证法、文献研究法和历史研究法梳理了佛教传入中国及中国佛教的历史情况,交代了佛教传入中国的历史大背景,并进一步整理了《四朝高僧传》中所记录僧人的主要集中地,分析这些地区对佛教在中国传播的重要作用。然后回顾了《四朝高僧传》与一般史学不同的人物传记的编写情况及其自身的历史价值,最后总结了前人关于《四朝高僧传》的文本内容和词汇研究等四个方面。笔者认为虽然关于《四朝高僧传》一直都有持续性的研究,但并不完全,提出日后还可以继续从《四朝高僧传》的体例、用词及语法的异同以及各类分科的横向或者纵向对比分析等方面进行持续研究的展望。

关键词: 《四朝高僧传》; 研究回顾; 研究展望

引言

众所周知，在古代中国同西域、天竺（今印度）乃至东南亚地区各国的文化交流中，佛教一直起着重要的媒介作用，促使交流更好频繁和深入。在这个过程中，历代高僧们做出了卓越的贡献，因此后人们也有许多关于这些高僧们生平事迹的记述，其中比较重要其具有代表性的要数《四朝高僧传》，它们包括：

1、《高僧传》，〔南朝·梁〕慧皎撰，十四卷，全文分译经、义解、神异、习禅等十门，所载僧人从东汉至南朝梁共二百余人，附见二百余人。而后的《续高僧传》、《宋高僧传》及《大明高僧传》体例都是沿袭《高僧传》；

2、《续高僧传》，〔唐〕道宣撰，三十卷，所载僧人从北魏至唐麟德年间近五百人，附见二百余人，此书对佛教各宗派重要人物做出的贡献及佛教著作的撰述、学说演讲等都有着准确的记述，本书因撰写于国家统一之时，还较好地弥补了《高僧传》因分裂而偏重南方的不足；

3、《宋高僧传》，〔宋〕赞宁撰，三十卷，作者与弟子奉宋太宗诏令编修此书，后来又经过修订，本书所载僧人从唐至宋初，并增补刘宋至隋朝各前传中遗漏的人物，正传五百余人，附见一百余人；

4、《大明高僧传》，〔明〕如惺撰，八卷，作者住在浙江天台慈云寺时，随手札录材料，撰得南宋至明代一百余僧人的传记，附见六十余人。

这《四朝高僧传》中，记录了从东汉直到明代，一千五百多年间，几千位高僧的生平事迹，并且详细的记述了佛教在中国传播的实际情况，为后来的佛学、历史等提供了非常重要的研究依据。

笔者认为可以首先通过梳理佛教传入中国及中国佛教的历史情况，了解佛教传入中国的历史大背景。再进一步整理《四朝高僧传》中所记录僧人的主要集中地，分析这些地区重要意义以及对佛教在中国传播的重要作用。然后回顾具有特色性的传记类僧传的《四朝高僧传》的编写情况及其自身的历史价值，最后对前人关于《四朝高僧传》的文本内容和词汇研究两个方面进行总结，以提出关于《四朝高僧传》的较有价值的持续性研究。

研究目的

本文主要整理了前人对《四朝高僧传》的研究回顾，包括了以下几个方面：

1、梳理了佛教传入中国及在中国发展的历史情况，让更多人可以了解佛教在中国传播的历史；

2、梳理了《四朝高僧传》中主要的僧人集中地；

3、简述《四朝高僧传》编写情况及研究价值；

4、整理前人对《四朝高僧传》的研究，包括其文本内容以及语言词汇的研究，回顾前人对《四朝高僧传》的具体研究。

研究方法

1、首先运用实证的方法，搜集并整理相关文献，通过文献分析法梳理整合所搜集到的文献资料。认真研读前人的著作，比如《大正新修大藏经》、《出三藏记集》、蒋维乔先生的《中国佛教史》、任继愈先生的《中国佛教史》、汤用彤先生的《汉魏两晋南北朝佛教史》及《隋唐佛教史稿》、陈垣先生的《中国佛教史籍概论》等，以及校注版的《高僧传》、《续高僧传》和《宋高僧传》等。

2、在撰文时期主要采用了文献研究法和历史研究法，同时运用了对比、归纳的分析方法。根据时间发展的顺序，充分利用各种相关文献与史料，参考已有的学术成果，尽可能全面的探究与分析历朝历代高僧们在译经方面所做的工作以及对中国佛教发展的贡献。

文献综述及研究回顾

本文从以下四个方面进行了文献梳理，包括：1、佛教传入中国及中国佛教的历史情况；2、《四朝高僧传》的僧人集中地，3、《四朝高僧传》编写情况；4、前人关于《四朝高僧传》的研究。

1、佛教传入中国及中国佛教的历史情况

大多数学者都认可佛教起源于古代印度，也有少数人认为其发源地为尼泊尔，并且是由天竺（古印度）僧人释迦摩尼在公元前 6 世纪所创的。而后佛教传入中国，并且进行了广泛的传播，历史十分悠久，已经近两千年了，并且其影响力十分深远。

对于佛教为何会传入中国，也有许多不一样的记录版本，大多数学者都认为佛教传入中国有史料记载的最早记录应该算是，永平求法事件，即汉孝明皇帝永平十年（公元 67 年），因为一个梦召集群臣商议后，然后派使者前往天竺（古印度）寻求佛法，并在路途中遇到了天竺僧人摄摩腾，邀请他一同返回当时汉地，在洛阳建立佛寺，即后世的白马寺，并翻译了《四十二章经》一卷。

如《高僧传》中也有所记录的，“汉永平中，明皇帝夜梦金人飞空而至。乃大集群臣已占所梦。通人傅毅奉答：‘臣闻西域有神，其名曰‘佛’，陛下所梦将必是乎。’帝以为然，即遣郎中蔡愔、博士弟子秦景等，使往天竺，寻访佛法。愔等于彼遇见摩腾，乃要还汉地。”（Hui, 2018, p. 4）

到了民国时期，Jiang（2015, p. 3）1928 的著《中国佛教史》参考了《汉法本内传》、《高僧传》、《僧史略》等书，总结到：

“史称永平三年，明帝夜梦金人，身长丈六，顶有白光，飞行殿庭；乃询群臣，傅毅始以天竺之佛对。帝遣中郎将蔡愔、秦景，博士王遵等十八人

使天竺，写浮屠遗范。乃与沙门迦叶摩腾、竺法兰，东还洛阳。愔之还，以白马负经而至。因立白马寺于洛城庸关西，以居二僧。中国有僧寺自此始。”

大致意思是：东汉永平中期，汉明帝梦见有金人飞来，所以召集大臣说明梦境。傅毅回答到听说西方有叫“佛”的神，皇帝梦见的应该是它。永明帝也认为是这样的，所以派遣蔡愔、秦景去天竺寻求佛法，他们在天竺遇到了摄摩腾、竺法兰，于是一起返回到了汉朝。他们返回时用白马驮着经书，并且在洛阳的庸关西边建了白马寺让两位僧人居住。这就是中国有僧寺的开始。

在汤用彤（Tang, 2011, p. 11）1938 年完成，并于 1962 年重印再版的《汉魏两晋南北朝佛教史》中对于永平求法的传说也做了详尽的考证，他参考了《牟子理惑论》（载于《弘明集》），《四十二章经序》（《祐录》六载六），及《老子化胡经》（《广弘明集·笑道论》第十四），并提及了魏晋南北朝各时期的许多著作中也有对永平求法的描述，进一步说明永平求法，佛教传入中国的真伪。结合各家的说明及考证，汤用彤先生认为求法的故事虽然还是有一些疑点，但不能说《牟子》、《经序》中所记载的都是毫无根据的，即使佛教不是在东汉初年流传到中国的，但是明帝永平时对佛教传入所做出的贡献却是不可否认的，而且对日后佛教在中国传播也起到了非常重要的推动作用。

自永平求法开始，天竺僧人摄摩腾、竺法兰相继来到中国开始了佛法的传播事业，而后安息国安世高、月支（yuèzhī；旧读 rùzhī 或 ròuzhī）僧人支楼迦讖（chèn）等人也陆续到达中原地区加入了佛教在中国的传播。汤用彤（Tang, 2011, pp. 208-210）先生的《汉魏两晋南北朝佛教史》中详细叙述了佛教传至中国的几条路线。其中在南朝时期，和天竺的交往多经由海路，到了东汉末年，天竺和大秦也主要是通过这条道路，包括广州、龙编（即交趾）、梁陈的梁安郡（今地不可考）以及胶州湾一带。一般小乘佛法的经典大多由这条路线传入中国，沿路的锡兰（今斯里兰卡）、缅甸、暹罗（今泰国）、马来半岛、南洋半岛都是上座部（或其支流）小乘佛教，即今日的巴利文佛教的通行地。在中国北部前往天竺的道路，可以从中国新疆沿及中亚西亚（月氏故地），是魏晋时期政治交流，商贾、文化交往的重要道路。从新疆往西主要可以分为南北两条路。南路是从凉州（今甘肃武威市）出关到敦煌，越过沙漠（《僧传》称为沙河，或称流沙），然后到鄯善（约在今新疆若羌附近）。从南路经过巴达克山继续往南，越过大雪山可以到达罽（jì）宾（迦湿弥罗）。北路则是从敦煌的北边，西北进入伊吾，经过吐蕃、焉耆再到龟兹（qiūcí），并延伸至疏勒（相当于新疆喀什地区），再往前经过葱岭西南可以达到罽宾。虽然这几条路线为大多数僧人的通路，但也有些僧人也会取道于阗，也有些僧人先经过陆路再迂回通过海路到达中国。印度西北地区是大乘佛教盛行的地方，因此传到中国北部的佛教也多为《般若》、《方等》等。而迦

湿弥罗是佛教一切有部的发祥地区，所以《发智》、《毗婆沙》等佛教经典也在中国北方传译。

现当代学者张雪轲 (Zhang, 2019, p. 231) 在《魏晋南北朝时期佛经翻译的汉译策略研究》进一步提到，佛教大致是从四条路线传入中国的，它们分别是：1、沿着西南边疆地区的茶马古道进入云南和川南地区；2、沿着喜马拉雅山脉进入西藏地区；3、沿着海路进入江南地区；4、沿着中亚西域和河西走廊，从丝绸之路进入中土，这也是佛教进入中国的最重要的一条路线，把在这条路线上所发生的故事串联在一起，就给我们带来了一部跨越千百年的中国佛教简史。

自海外高僧到达中国开始弘扬佛法后，在中国也引起了一场自上而下的弘扬佛法的盛世，许多中国古代僧人也受到感化影响，开始希望能西行求法，学习更纯粹更深入的佛法。其中有所记载中国第一位西行求法的人应该是曹魏时期颖川人朱士行。《高僧传》中有记载，在汉灵帝时期（公元 156-189 年），竺佛朔翻译出了《道行经》，即《小品般若经》的旧本，朱士行在洛阳讲此经的时候，经常觉得翻译的经书中有许多地方语义不通，义理不明。因此他在魏甘露五年（公元 260 年），从雍州（今长安县西北）出发，西行越过流沙地区（新疆天山沙漠一带），最后到达于阗国（今新疆和田一带），果然得到《大品经》的梵本，共计 90 章，并派遣弟子不如檀（法绕）等把抄写的经本送回洛阳，后来由在天竺僧人竺叔兰、西域道士无罗叉译出，即《放光般若经》，自己仍留在于阗学习佛法，最后并在那里去世，享年 80 岁。（Hui, 2018, pp. 54-55）

后来也陆续有许多中土僧人西行求经求法，例如，法显、智猛、玄奘、义净等。这些僧人们或未达到天竺，或已达到天竺，或到达天竺后还返回中土，又或是在生命最后的时刻留在了异地，但是他们为了求法勇于跨出那一步，并在不断的学习。他们身上许多精神都是值得后世所学习及传颂的。这些僧人们不仅将天竺或一路上西域的文化传入中国，同时也将包括中国佛教文化思想在内的许多中国文化带去了西方，促进了中西文化的双向交流与学习。

宗白华 (Zong, 1981, p. 208) 在《论〈世说新语〉和晋人的美》中指出，“汉末魏晋六朝是中国政治上最混乱、社会上最痛苦的时代，然而却是精神史上极自由、极解放，最富于智慧、最富于热情的一个时代。因此也就是最富有艺术精神的一个时代”。

正是在这样一个混乱且思想十分开放的时代，让佛教有了飞速的发展。但即使佛教在中国的影响十分深远，可由于中国本身历史政治原因的影响，佛教在中国也并不是一直都备受推崇的，在北魏太武帝时期就曾发生过一场声势浩大的灭佛运动。公元 440 年，太武帝首先改年号为“太平真君”，使得这一时期带有明显的道教色彩，到了太平真君七年（公元 446 年），太武帝亲征叛军，队伍到达长安一所寺院后，发现沙门和尚喝酒营私，并犯下淫乱杀人等

罪行，所以一气之下，焚烧了寺院，毁坏了长安的佛像，捕杀僧尼，于是，中国历史上第一次，也是最血腥、最暴烈的灭佛运动开始了。《魏书·释老志》中记载：

长安沙门种麦寺内，御驻牧马于麦中，帝入观马。沙门饮从官酒，从官入其便室，见大有弓矢矛盾，出以奏闻。帝怒曰：此非沙门所用，当与盖吴通谋，规害人耳！命有司案诛一寺，阅其财产，大得酿酒具及州郡牧守富人所寄藏物，盖以万计。又为屈室，与贵室女私行淫乱。帝既忿沙门非法，浩时从行，因进其说。诏诛长安沙门，焚破佛像，敕留台下四方，令一依长安行事。

诸有佛图形象及胡经，尽皆击破焚烧，沙门无少长悉坑之。

土木宫塔，声教所及，莫不毕毁矣。

但其实在太武帝西征之前已经有过“灭佛法，害诸沙门”的事情，“盖吴造反”其实只是太武帝大范围灭佛法的导火索而已。直到正平二年（公元452年），文成帝拓跋濬即位，才下诏重新复兴佛教。（Qin, & Zhang, 2017, p. 34）

因此，我们在研究佛教时也应当用辩证的历史观来看问题，赵建永（Zhao, 2018, p. 68）曾指出，研究佛教史绝不能盲目的信仰佛教，认为所有的佛教义理思想都是正确的，所有的佛经也都是完美的，如果这样我们就不能发现佛教真正的理念与思想。

到了唐代时期，东西方的贸易和人员往来更加频繁，许多通往西域、天竺的商道建设的更加完善，也让中国文化的影响从东亚汉字文化圈扩展至西域、印度，乃至更远地区。佛法的交流也更密切，佛经的传译也在不断的完善及更加符合中国文学习惯，让更多的中国人民熟知并且学习。（Zhang, 2020, p. 24）唐武宗独信道教，颁布破佛令，制造了会昌法难，包括佛教在内的景教、祆教、末尼教、伊斯兰教等都受到严重的迫害，僧尼被屠杀、佛寺被毁坏，直到唐宣宗即位才废除破佛令。（Jiang, 2015, p. 207）

由于唐朝后期开始，经历了五代十国的社会动荡，外族契丹、金、夏等不断滋扰，常年发生战乱，导致了人民的生活朝不保夕，社会十分不稳定。佛教在此时的发展也趋于缓慢，大不如前。直到宋太祖重新兴盛佛教，开始重新修庙造佛，整理经书典籍。这时候所翻译的经书，大多编入了《大藏经》中。

在蒋维乔（Jiang, 2015, p. 213）参考《佛祖通载》中的内容在其《中国佛教史》中，写道了元世祖忽必烈时期十分保护和推崇西藏佛教（即喇嘛教），对于除老子《道德经》以外的所有《道藏》都进行的烧毁。明太祖朱元璋年少时父母双亡，就曾在皇觉寺出家为僧，因此后来他建立起明朝后，对佛教也是颇为保护的，并且还沿袭宋制，设立了详细的僧官制度及职务。清代顺治雍正参禅，康熙乾隆二帝时期，也是尽力在振兴儒教，提倡佛教的，发展佛经刊刻及翻译事业。直到嘉庆以后，国家运势走低，佛教的发展也渐渐颓败了。后来光绪年间，

开始兴起变法维新，同时也有许多人从佛教中寻找精神寄托，也有学者开始研究佛学典籍，佛教也随之兴起，一直延续到民国年间，中国各省都有人不约而同的开始研究佛教经典，创立佛教会等。根据梳理，可以总结成下表：

表 1：各时期主要佛教事件

时期	僧传	事件	参考文献
东汉时期	《高僧传》	汉永明帝派人西行求法，天竺僧人摄摩腾、竺法兰到达汉朝	慧皎《高僧传》、蒋维乔《中国佛教史》、汤用彤《汉魏两晋南北朝佛教史》等
魏晋时期		中国北部通过凉州到鄯善、罽宾或敦煌到伊吾、龟兹及疏勒、罽宾等地交流佛法；佛教大致从茶马古道、喜马拉雅山脉、海路及丝绸之路传入中国。	汤用彤《汉魏两晋南北朝佛教史》、张雪轲《魏晋南北朝时期佛经翻译的汉译策略研究》
曹魏时期		朱士行西行前往于阗取得《大品经》梵本，后由弟子带回中国	慧皎《高僧传》
北魏太武帝时期		灭佛运动	《魏书·释老志》，秦敏、张忠堂《简论北魏平城时代的佛教传播及其译经活动》
唐朝	《续高僧传》 《宋高僧传》	东西方贸易和人员交往更加频繁、佛法交流更加密切、佛经翻译不断完善	张梓波, 义净寺·义净大师研究”系列之十二从《大唐西域求法高僧传》看唐代中国文化的西传
		唐武宗独信道教，会昌法难，各教都受到迫害	蒋维乔《中国佛教史》
宋朝	《宋高僧传》	直到宋太祖重新兴盛佛教，开始重新修庙造佛，整理经书典籍。	

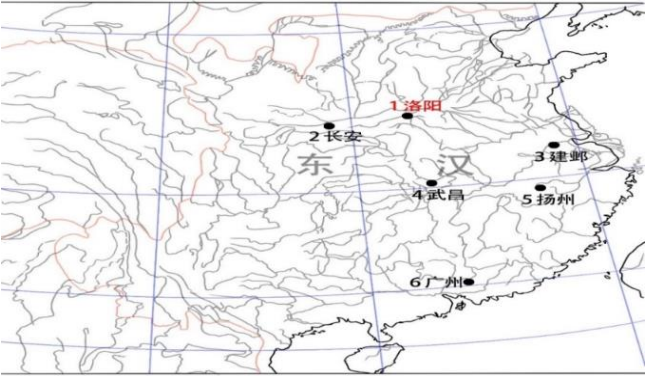
表 1：各时期主要佛教事件（续）

元朝	《大明高僧传》	忽必烈十分推崇西藏佛教
明朝		朱元璋沿袭宋制设立僧官制度和职务
清朝		顺治、雍正参禅，康乾振兴儒教、提倡佛教
近代民国		中国各省都有人开始研究佛典、创立佛教会

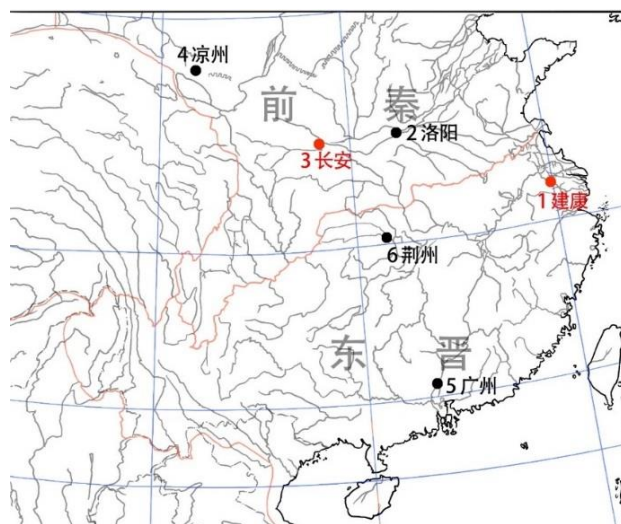
我们可以看到从东汉到民国甚至至今，对于佛教汉传的研究都从未中断过，虽然因为时代的不同，大家重视的轻重程度有所不同，但是总有有识之士一直在坚持着。

2、《四朝高僧传》的僧人集中地

根据《四朝高僧传》中《高僧传》的记录，最早到达中国的是摄摩腾和竺法兰，他们都是在东汉永明帝时期到达了当时的京师洛阳（河南洛阳）。在东汉时期到达中国的僧人也大多在洛阳佛寺译经，直到三国魏晋时期，康僧会到达建邺（江苏南京），僧人的轨迹才从北方扩散到了中部地区。彼时社会动乱，各方势力割据，僧人们的落脚地也各有不同。鸠摩罗什、卑摩罗叉、昙无讖等都是先到凉州（甘肃武威），然后再进入到中原地区；优婆塞支谦和支亮和康僧会一样到达建邺、维祇难到达武昌（湖北鄂州）、竺昙摩罗刹（法护）、帛远（法祖）等到达长安（陕西西安）等。到了魏晋南北朝时期有些外域高僧也通过海路到达中国，比如昙摩耶舍（法明）在晋隆安中到达广州，而后也不断北上去到长安；佛驮什（觉寿）主要活动的区域是扬州（淮河以南、长江流域及岭南地区）；求那跋摩（功德铠/三藏法师）也是先到达广州而后北上到达建邺。笔者参照《中国历史地图集》第二（pp. 40-41）、四（pp. 3-4）、五册（pp. 3-4, 32-33）（1996），自画并标注了主要城市，如下两图所示：

图一：东汉时期僧人较集中地区（金莹画与标，2022 年 5 月）

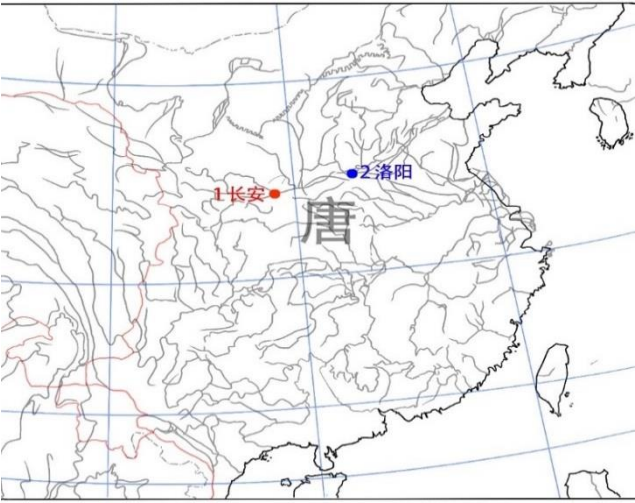

图二：魏晋南北朝时期僧人较集中地区（金莹画与标，2022年5月）

《续高僧传》记录的僧人主要集中在隋唐年间，此时外域到达中国的僧人也是集中在南京、长安及洛阳等地。比如僧伽婆罗（僧养、僧铠）到达杨都，那连提黎耶舍、毗尼多流支、达摩笈多等到达京师（陕西西安）。但是此时经过佛教在中国本土的发展，中国本土也崛起了一批梵汉兼通，且熟知佛教义理的僧人，他们不仅组织西行取经，也在中国本土开展译场、整理经书及佛教义理。这些僧人主要集中在隋朝京师洛阳以及唐朝京师西安和神都洛阳，广州、凉州、荆州少量分布，僧人聚集的中心又从南方逐步转移回了北方，这与当时统治者的支持、交通、经济的影响都有许多关系。《宋高僧传》是赞宁及弟子奉宋太宗诏令编修的，而后也经过了修订。此传主要是增补了唐朝到宋初，并增补了隋朝和刘宋时期前传中遗漏的一些僧人。这里面记录的僧人集中地与《续高僧传》基本相同，主要集中在洛阳及西安地区，广州、江南、山东等少量分布。如下两图所示：

图三：隋朝僧人较集中地区（金莹画与标，2022年5月）

图四：唐朝僧人较集中地区（金莹画与标，2022 年 5 月）

根据以上内容，可以总结为下表：

表 2：各时期僧人较集中地区

时期	僧传	僧人主要集中地
东汉	《高僧传》	洛阳、长安（西安）、建邺（南京）、武昌、扬州、广州
魏晋南北朝		建康（南京）、洛阳、长安（西安）、凉州（武威）、广州、荆州
隋	《续高僧传》	长安（西安）、洛阳、杨都（南京）
唐	《续高僧传》 《宋高僧传》	长安（西安）、洛阳

笔者根据《四朝高僧传》所整理的僧人集中地图表中可以看到，僧人比较活跃的时期包括东汉、魏晋南北朝及隋唐，而这些时期比较重要的集中地包括洛阳、西安、南京、广州、甘肃等地，其中洛阳、西安、南京都是在某些时期比较重要的政治经济中心，广州、甘肃等地则是对外交流重要的海陆交通要塞，因为有这些优越政治、地理因素，使得它们成为了重要的僧人集中地及佛法传播地区。

3、《四朝高僧传》编写情况

在研究佛教汉传的历史长河中，也有许多学者把这些资料记录了下来。《四朝高僧传》就留下了浓墨重彩的一笔。在我国文学史家朱东润（Zhu, 2006, p. 154）的著作《八代传叙文学论述》中，明确表示《高僧传》与一般史学存在明显差别，它是一种传叙文学，主要记述的人物是各朝各地的僧人。他指出：

“记”的内容是“陈述事情原委”，“传”的内容是“陈述某个人物的成长历程”，传与记是不同的，因此应将二者区分开来。这《四朝高僧传》就是客观的记录了从东汉到明朝主要高僧的个人经历以及他们对当时佛教所做出的贡献。

由于《四朝高僧传》跨越的时间非常久，朝代也十分多，因此后人在研究和整理资料时工作量会非常大。伍振陵（Wu, 2019, pp. 18-19）就在研究汤用彤先生的中国佛教史时提到，汤用彤先生曾花费大量时间和精力在众多史料中筛选出与《高僧传》相关资料，并对这些资料进行整理归纳和研究，以此为基础完成了《高僧传》的校注工作。据了解，汤用彤先生在收集资料时，为全面的掌握相关资料，秉着“宁滥勿缺，有闻必录”的原则，基本查阅了所有相关的文献和资料。

汤用彤在研究《高僧传》的时候，对于高僧的定义也有自己的理解，并对他们进行了分类，“梁·慧皎《高僧传·序录》曰：‘自前代所撰，多曰名僧。然名者，本实之宾也。若实行潜光，则高而不名。寡德适时，则名而不高。’古今著作中关于高僧的记载很多，他们身上寄托着释迦精神，有着过人的学识，对佛教发展有十分重要和深远的影响，但能成为名僧的人很少。”汤用彤认为，像慧远、僧肇、鸠摩罗什以及道安这些德才兼备的僧人才配得上高僧的称号。我们毋庸置疑，他们无论是在佛教发展方面，还是对当时的社会都有着十分积极的影响，对后世的影响也在持续不断着。

张雪松（Zhang, 2019, pp. 91-92）曾在《略论梁〈高僧传〉的编撰、版本及史料价值》*提到，慧皎的《高僧传》首创对高僧进行“十科”分类记述，包括译经、义解、神异、习禅、明律、遗身、诵经、兴福、经师、唱导等十科内容，属于列传体例。这可谓是开启了中国佛教的“正史”传统，而后唐道宣的《续高僧传》、宋赞宁的《宋高僧传》以及明如惺的《大明高僧传》都继承了这一续写手法，使得这一僧传系列成为了研究中国佛教史最基本且具有权威性的素材。

《高僧传》在日本的影响也十分深远，日本天平七年（735）在唐朝学习的僧人玄昉曾把汉文佛经写本五千余卷带回日本，并存放在当时的奈良兴福寺，让大家研习，人们参考并完成了日本古写经。日本古写经就是指根据《开元释教录》中的《入藏录》等在唐代流行的佛教经典为底本，并在日本广泛抄写流行的古代佛教经书典籍。据《日本现存八种一切经对照目录》，以及落合俊典、定源（王招国）等学者的调查研究，日本古写经中《高僧传》有十余个抄本，可以分为两个系统，即十四卷系统和十卷系统。这两个系统主要是分卷形式不同，但是具体内容没有很大差异。

陈寅恪（Chen, 2001）的《读书札记三集》对《高僧传》、《续高僧传》和《宋高僧传》做了详细的注疏和整理。陈垣（Chen, 2005, pp. 17-29）先生对《高僧传》、《续高僧传》及《宋高僧传》的研究是十分值得借鉴的，在其著

作《中国佛教史籍概论》的卷二里对三册高僧传进行了系统研究。他提到在《高僧传》没有单刻本之前，只有藏本，并指出了《世说新语》中提到的一些错误。《续高僧传》流行的版本有三种，包括高丽本及频伽本，三十卷本；宋、元本，磧（qì）砂藏本，三十一卷本；嘉兴藏本及扬州本，四十卷本。关于不同版本的卷数不同，他认为并不是《续高僧传》的内容有所增减，而是不同版本的收录和分类有所不同。陈垣还对比了《续高僧传》与《高僧传》的不同及进步之处，并指出一些《续高僧传》中存在的误区，包括其正传记录 485 人，附见 290 人，成书应该是麟德二年（665），还有某些高僧记录内容或卷数的讹误等。其书中也提到，关于《宋高僧传》，宋、元、明、清藏及《四库书》都有收录，只有丽藏本缺失。扬州单刻本称其为《宋高僧传三集》。《宋高僧传》在《续高僧传》的每科末尾的论述以外还增加了表明作者观点的系曰，以及问答的通曰，并认为《宋高僧传》中最精彩的是习禅篇，是可以作为考察唐代禅宗历史的参考依据。

《大明高僧传》较之于前三册高僧传，稍逊一筹，《佛学大词典》和《中华佛教百科全书》都认可全书一共分为八卷，包括了译经、解义和习禅三篇，其中译经篇正传只有释沙啰巴一人，主要人物集中在解义篇。正传收录一百三十八人，附传七十一人。在一些篇末也有表明作者观点的“系曰”，其中有些记载人物事迹比较粗略，整体的研究价值远不如前三册高僧传。

表 3：《四朝高僧传》中各朝高僧传的体例区分

体例 \ 僧传	《高僧传》	《续高僧传》	《宋高僧传》	《大明高僧传》
译经	√	√	√	√
义解	√	√	√	
神异	√			
习禅	√	√	√	√
明律	√	√	√	
亡身	√			
诵经	√			
兴福	√	√	√	
经师	√			
唱导	√			
护法		√	√	
感通		√	√	
遗身		√	√	

表 3：《四朝高僧传》中各朝高僧传的体例区分 （续）

读诵		√	√	
杂科		√	√	
解义				√

其中《高僧传》、《续高僧传》和《宋高僧传》都分为十科，《大明高僧传》只有三科。《续高僧传》与《宋高僧传》的分科完全一致，《高僧传》有神异、亡身、诵经、唱导等科，不包含护法、感通、遗身、读诵、杂科、解义等科，解义又是《大明高僧传》独有的分科，或许日后可以对这些分科的差异进行进一步的研究。

4、前人关于《四朝高僧传》的研究

为了帮助人们阅读和研究《四朝高僧传》，有许多专家学者都曾为这几册高僧传做过校注。比较著名的，包括 1958 年，汤用彤先生就开始整理《高僧传》并在 1964 年初完成了部分校注工作，但由于身体原因未能全部完成，而后由其子汤一介和汤一玄兄弟于 1987 年春节完成初稿，1992 年由中国书局出版。而后郭绍林点校了《续高僧传》，范翔雍点校了《宋高僧传》，相对于前三部，《大明高僧传》稍逊一筹，其影响意义远不如前三部，这也与而后佛教在中国的发展速度变慢有关，但其中也是记述南宋至明代的百位僧人的生平，并且以南方僧人居多。并且许多学者的著作都是以《四朝高僧传》为基础，包括，汤用彤先生的《汉魏两晋南北朝佛教史》及《隋唐佛教史稿》、陈垣的《中国佛教史籍概论》、蒋维乔的《中国佛教史》、任继愈的《中国佛教史》以及陈寅恪的《读书札记三集》等，都对某册或者四朝高僧传有所研究并以此为基础撰书。

其他一些学者对《四朝高僧传》的研究主要集中在《高僧传》、《续高僧传》及《宋高僧传》，《大明高僧传》相对较少。

4.1 关于《四朝高僧传》文本内容的研究

在笔者查阅的资料中，关于《四朝高僧传》本身的研究十分丰富，比如有释圣智（Shi, 2020, pp. 1-6）总结了《高僧传》中行医济世的事迹并阐述了这些事迹的现实意义。王利艳（Wang, 2016, pp. 74-75）也曾在其基金项目发表过《〈高僧传〉中“狂僧”的形象特征及内涵探析》，她在对《高僧传》神异部的仔细研读后，尝试总结归纳了她心目中的“狂僧”形象，并论证了慧皎笔下的“狂僧”表面上是“狂”，但其实是“隐”，还说明了慧皎把隐逸文化融入到僧传文学的原因离不开当时的历史背景和慧皎自己对隐士的情怀。王利艳认为慧皎是想通过这种“隐逸”的“狂僧”来表达对当时乱世的忧虑，以及对他们高节操的崇拜和赞美。苗建华（Miao, 2020, pp. 5-11）也曾探究过《高僧传》中的音乐美学思想作用，她认为主要包括音乐在传播佛教教义时的

“致感”之能的作用，还有与中国传统文化思想特别是道家思想的融合，最后是发扬了中合之乐与新奇之声的多元音乐风格以及声文并重的音乐审美标准。

释果灯（Shi, 1992）曾详细研究了《续高僧传》，通过每科结尾处的“论曰”部分，总结了《续高僧传》作者道宣的批判思想。陈瑾渊（Chen, 2012）专门研究《续高僧传》并完成了《〈续高僧传〉研究》的博士学位论文，其中详细的研究了各版《续高僧传》的不同，然后对分科内容进行了深入研究，并选取了义解、感通和遗身三科作为主要研究对象，阐述了唐朝时期佛学教义的变化，各宗派的盛衰以及政治和佛教关系等问题。而后朱东润（Zhu, 2015, pp. 3-17）完成了《道宣〈续高僧传〉之传叙》及《〈续高僧传〉所见隋代佛教与政治》，主要研究了《续高僧传》中传叙类的史料，并按照行状、自传、别传和总传分别列出，强调这是研究隋代史的重要参考资料。张婷（Zhang, 2018）在前人的研究基础上，详细研读了《续高僧传》，分析了十科并最终完成了其《〈续高僧传〉分科研究》的博士论文，她在论文中详细分析了《续高僧传》十科的主要内容，并在某些内容上与《高僧传》和《宋高僧传》进行对比，最后还说明了《续高僧传》入传僧人的选择标准，这些资料都对完整的研究《续高僧传》具有很高的借鉴意义。

李剑亮（Li, 1994, pp. 17-23）的《〈宋高僧传〉的文学史料价值》从《宋高僧传》中诗歌及其他文学作品讨论其在文学史中的史料价值。二十一世纪后，金建峰对《宋高僧传》有颇多研究，包括了2009年完成的博士学位论文《释赞宁〈宋高僧传〉研究——兼与〈高僧传〉、〈续高僧传〉之比较》及同年发表的《〈宋僧史略〉与〈宋高僧传〉成书时间考》，2010年的《论释赞宁〈宋高僧传〉的史料价值》以及2011年《从释赞宁身份看〈宋高僧传〉的编撰性质》，从《宋高僧传》的成书过程，编撰的性质以及史料价值多个方面详细研究了《宋高僧传》，并与之前的《高僧传》及《续高僧传》进行对比，说明了《宋高僧传》的创新与传承之处。2014年金建峰还将之前的研究整理成书，出版了《弘道与垂范：释赞宁〈宋高僧传〉研究》，给我们后来的研究提供了许多资料。杨志飞（Yang, 2013）在其博士学位论文《赞宁〈宋高僧传〉研究》中，不仅详解介绍了《宋高僧传》的成书缘起和作者的研究，更是从文献学、史源学等方面，深入且全面的研究了《宋高僧传》编撰思想与体例以及内容中“论曰”、“系曰”、“通曰”等方面。

但对于《大明高僧传》的研究相对较少。以上这些学者主要是研究了某册高僧传文本内容中一些具体事项，比如人物形象、行医事迹、音乐美学、分科研究及其自身的史料价值等。

4.2 关于《四朝高僧传》语言词汇的研究

除了对于高僧传文本内容的研究，还有一些学者专门研究了某册高僧传中的语言词汇。

董志翘在 1999 和 2004 都在对《高僧传》中某些词语的研究后，进行分析对比在重新解释，发表了相关的学术研究；鲍金华（Bao, 2005）在其硕士论文中详细探讨了《高僧传》中的八类副词的使用情况；王东（Wang, 2007, pp. 60-62）对比分析了《高僧传》中“哀亮和哀婉、神出、理致、雅便”这几个词语的语义；许卫东（Xu, 2008, pp. 108-110）认为《高僧传》中的时间副词“久之”具有“多时”和“多时以后”两种不同的词义和表达功能；陈弈竹（Chen, 2014）在其博士学位论文中，深入研究了《高僧传》中的复音词，并从结构、词义等方面分析了这些复音词的佛教语言特色以及一些新创词和词汇新义的产生原因。全文灵（Quan, 2019, pp. 29-36）从语法功能、结构形式和语用功能三方面对《高僧传》中大量的语气副词进行研究，他发现这些语气副词大多不仅上承前代，还具有明显的创新性，起到了启示后代的作用。最新的研究，是杨玉环（Yang, 2020）关于《高僧传》858 个心理动词的研究，总结了这些心理动词的共性和特色。

李明龙（Li, 2011）首先通过定性分类研究揭示了《续高僧传》中的语言构成特色，详细研究了词汇的聚合特征和层级结构，并从定量角度分析总结了《续高僧传》的总体语言特征，最后通过例证对各类词汇做了详细研究，分析了包括文言词、佛教词、俗语词、同义词以及词语的结构演变特征，而后 2012（pp. 79-84）年又对《续高僧传》中的一些疑难词语进行了进一步的研究。刘娜（Liu, 2016）完成了《续高僧传》副词研究的学位论文，张芝莹（Zhang, 2017）也在其硕士研究论文中对《续高僧传》中的介词分类研究。郝洁雅（Hao, 2019, pp. 18-22）从语义学角度研究了《续高僧传》中的偏正式复音词，她分析了《续高僧传》中受到限定、修饰语素的正语素关于人或事物，正语素关于动作、行为，正语素关于性质、状态等多个方面词语的构词特点，并认为其中正语素关于人或事物的复音词在数量上占绝对优势，构词功能强大并且一直延续到了后世。印字文（Yin, 2019, pp. 63-66）认为《续高僧传》中附加式复音词数量众多，他根据附加前缀构词，主要包括“第”“老”“可”“有”“云”等，以及附加后缀构词，比如“子”“家”“头”“来”“然”“如”“当”“自”等，分类举例说明，认为词缀之间存在数量和用法差异的不平衡现象。周皓月（Zhou, 2019, pp. 179-181）也从语义构成、词性构成以及词序构成三个方面对《续高僧传》中的联合式复音词进行了专门研究。王绍峯（Wang, 2019）的《〈续高僧传〉之语文文学考察》使用传统语言文字学与现代语言学相结合的方法，校订对比分析《续高僧传》中的疑难字词，补正《汉语大词典》中的相关条目，勘正了《释迦方志》《法苑珠林》等相关古籍的部分错谬。

查永山（Zha, 2012, pp. 29-38）从语法功能和语法范畴等方面对《宋高僧传》中人称代词进行探讨，并认为这也有助于了解唐朝到北宋初期人称代词发展的变化。包得义（Bao, 2015, pp. 89-96）以《高僧传》、《续高僧

传》和《宋高僧传》为中心，根据儒家经典、佛教术语和化用传说、故事等，考察了古代僧传中的年龄称谓词汇，比如青衿、就传、专经、具戒等。

对于《四朝高僧传》中的词汇研究同样也是集中在《高僧传》及《续高僧传》中，《大明高僧传》很难能找到相关的研究。

《四朝高僧传》研究的相关思考与展望

根据研究回顾，我们能了解到《四朝高僧传》对于佛教汉传的研究意义的是不言而喻的，让我们后人跨越时间和空间感受到了不同时代僧人们的经历，感受到了佛教的魅力。对于把佛教传入中国的西方和中国僧人，以及帮助佛教在中国传播的各级人民，我们都怀着敬畏之心。

但笔者调查研究发现，虽然学界对《四朝高僧传》有持续的研究但并不丰富，而且大都集中在某册高僧传的文本价值及其对佛教某些方面的影响，或是某册高僧传的字词、结构等研究。笔者通过研读对比这五本《四朝高僧传》，认为其有许多相似但不同的方面都很值得后人深入研究。如

1、对比分析《四朝高僧传》的体例的异同点及其原因。比如可以详细分析《高僧传》、《续高僧传》、《宋高僧传》及大明高僧传体例中的异同点，后续高僧传对前面高僧传的继承及发展，并叙述这些发展的原因及优缺点。

2、《四朝高僧传》中用词及语法的异同。据笔者研究发现，不同时期的高僧传根据当时社会的发展、编写人自身的文学素养，其用词略有不同，这也是值得我们继续研究的地方。

3、对《四朝高僧传》的各类分科进行横向或者纵向的对比分析等都值得后人持续研究。这个部分可以研究的内容十分丰富，首先《四朝高僧传》中的各朝高僧传都有进行分科，比如《高僧传》分为译经、义解、神异、习禅、明律等十科；《续高僧传》和《宋高僧传》都分为译经、义解、习禅、明律、护法等十科；《大明高僧传》只有译经、解义和习禅三科。每朝高僧传在分科上都有有一些异同点，可以比较它们异同的原因及优缺点，还可以进行几朝高僧传中相同分科的比较分析。

Reference

- Bao, D. Y. (2015, December). The Interpretation of Age Appellations in Ancient Monks Biographies: Centered on three The Biographies of Eminent Monks. **Key Research Institute in University**, 2015, 89-96.
- Bao, J. H. (2005). **The Research of Adverbs on Gao Seng Zhuan**. Master's thesis, Nanjing Normal University.
- Chen, J. Y. (2012). **Research of Xu Gao Seng Zhuan**. Doctoral Dissertation, Fudan University.
- Chen, Y. (2005). **Introduction to Chinese Buddhist historical records**. Shanghai: Shanghai Century.
- Chen, Y. K. (2001). **Three Episodes of Reading Notes**. Beijing: SDX Joint Publishing Company.
- Chen, Y. Z. (2014). **Research on the Polysyllabic Vocabulary of Gao Seng Zhuan**. Northeast Normal University, Doctoral Dissertation.
- Dong, Z. Q. (2000). Interpretation of Words in Gao Seng Zhuan Discuss on the Diffusion of Oral Words in Chinese-Translated Buddhist scriptures to Chinese literature. **Studies on the History of Chinese Language**, 2000, 251-266.
- Dong, Z. Q. (2004, September). A Study of Several Words in the Middle-Earth Buddhist Literature. **Journal of Nanjing Normal University (Social Science)**, 2004(5), 128-134.
- Hao, J. Y. (2019, July). Research on the Semantic Composition of the Partially Formal Polyphonic Words in Xu Gao Seng Zhuan. **Sinogram Culture (Language and Writing Academic Research)**, 2019, 18-22.
- Hui, J. (2018). **The Biographies of Eminent Monks (Gao Seng Zhuan)**. Beijing: China bookstore.
- Jiang, W. Q (2015). **History of Chinese Buddhism**. Beijing: Commercial Press.
- Jin, J. F. (2009). **A Study on the Song Gao Seng Zhuan by Shi Zanning, and a Comparison with Gao Seng Zhuan and Xu Gao Seng Zhuan**. Doctoral Dissertation, Shanghai Normal University.

- _____. (2009, September). A Study on the Time of Song Gao Seng Zhuan and History of Monks of Song Dynasty. **Chinese Classic & Culture**, 2009, 58-61.
- Li, J. L. (1994, February). The Value of Literary Historical Materials of Song Gao Seng Zhuan. **Journal of Hangzhou University**, 1994(1), 17-23.
- Li, M. L. (2011). **A Study of Vocabulary in Continuation of the Biographies of Eminent Monks**. Doctoral Dissertation, Nanjing Normal University.
- _____. (2012, March). Notes on Cultural Words about Continued Biography of Eminent Monk. **Journal of Nanchang Hangkong University (Social Science)**, 2012(1), 79-84.
- Liu, N. (2016). **A Research of the Adverbs in Xu Gao Seng Zhuan**. Master's thesis, Anhui University.
- Miao, J. H. (2020, December). The Musical Aesthetics Thought in Huijiao's Gao Seng Zhuan. **Journal of Tianjin Conservatory of Music**, 2020(4), 5-11.
- Qin, M., & Zhang, Z. T. (2017, August). On the Dissemination of Buddhism and Translation of Buddhist Scriptures in Pingcheng Period of Northern Wei Dynasty. **Journal of Shanxi Datong University (Social Science)**, 31(4), 34-38.
- Quan, W. L. (2019, April). The Research of Modal Adverbs in Gao Seng Zhuan. **Morden Chinese**, 2019, 29-35.
- Ren, J. Y. (1985). **History of Buddhism in China**. Beijing: China Social Sciences Press.
- Shi, G. D. (1992). **A Preliminary Exploration of Tang*Daoxuan's Xu Gao Seng Zhuan**. Taiwan: Dharma Drum Mountain Books & Reference.
- Shi, S. Z. (2020). The Deeds and Significance of the Practice of Medicine to Help the World in Gao Seng Zhuan. **Duzhe**, 2020(7), 1-6.
- Tang, Y. T. (2011). **History of Buddhism in Han Dynasty, Jin Dynasties, and the Northern and Southern Dynasties (Update)**. Beijing: Peking University Press.
- Wang, D. (2007, May). A Study of Several Words in Gao Seng Zhuan. **Chinese Knowledge**, 2007(2), 60-62.
- Wang, L. Y. (2016, May). Analysis of the Image Characteristics and Connotation of the "Mad Monk" in Gao Seng Zhuan. **Youth Wenxuejia Journal Publisher**, 2016(5), 74-75.

- Wang, S. F. (2019, June). **Investigation of Chinese and Literature in Xu Gao Seng Zhuan**. Beijing: China Social Sciences Press.
- Wu, Z. L. (2019, May). **Tang Yongtong's Study on The History of Chinese Buddhism**. Master's thesis, Anhui University.
- Xu, W. D. (2008, August). "Jiuzhi" in the Gao Seng Zhuan. **Journal of Pingdingshan University**, 108-110.
- Yang, Y. H. (2020). **A Study of Psychological Verbs in Biography of Eminent Monks**. Master's thesis, Liaoning University.
- Yang, Z. F. (2013). **Research on Zanning's Song Biographies of Eminent Monks**. Doctoral Dissertation, Zhejiang University.
- Yin, Y. W. (2019, September). A Study on the Additional Polyphonic Words in Xu Gao Seng Zhuan. **Sinogram Culture (Language and writing academic research)**, 2019(17), 63-66.
- Zha, Y. S. (2012, September). Research on Personal Pronouns in Song Gao Seng Zhuan. **Journal of Leshan Normal University**, 2012(9), 29-38.
- Zhang, T. (2018, May). **The study of The Categories for The Continued Biographies of Eminent Monks**. Doctoral Dissertation, Central China Normal University.
- Zhang, X. K. (2019, April). A study on Chinese Translation Strategies of Buddhist Sutras in the Wei, Jin, and Southern and Northern Dynasties. **Transmission Competence**, 2019(4), 231-252.
- Zhang, X. S. (2019, June). On the Compilation and Editions of the Gao Seng Zhuan and Its Value as Historical Material. **Research in the Traditions of Chinese Culture**, 2019(2), 90-102.
- Zhang, Z. B. (2020, October). Yijing Temple: Master Yijing Research Series Twelve, to see the Western Transmission of Chinese Culture in the Tang Dynasty from Buddhist Pilgrim Monks of Tang Dynasty. **China Religion (Special Column)**, 2020(10), 24-25.
- Zhang, Z. Y. (2017, June). **Analysis of the Preposition in Xu Gao Seng Zhuan**. Master's thesis, Fuyang Normal University.

- Zhao, J. Y. (2018, July). Tang Yongtong's Approach to The History of Chinese Buddhism from The Study of "Gaoseng Zhuan". **Philosophical Research**, 2018(7), 64-68.
- Zhou, H. Y. (2019, May). A Study on Combined Polyphony in Xu Gao Seng Zhuan. **Da Zhong Wen Yi**, 2019(5), 179-181.
- Zhu, D. R. (2006, November). **Essays of Biographical Narrative literature of the Eight Generations**. Shanghai: Fudan University Press.
- Zhu, D. R. (2015, December). Biography of Xu Gao Seng Zhuan of Dao Xuan. **Journal of Chinese Literature and History**, 2015(12), 3-17.
- Zhu, D. R. (2015, February). The Buddhism and Politics in Sui Dynasty as Seen in Xu Gao Seng Zhuan. **Studies in World Religions**, 2015(2), 3-17.
- Zong, B. H. (1981). **A New Account of The Tales of The World and The Beauty of The People in Jin Dynasty, Aesthetic walk**. Shanghai: Shanghai People's Press.

图片来源

- 参照《中国历史地图集》第二、四、五册. (1996). Tan, Q. X. (1982, October). The Historical Atlas of China, Volume II, IV, V. China Cartographic Publishing House, 1996. [谭其骧, 中国历史地图集第二、四、五册. 北京: 中国地图出版社, 1982 年 10 月] [In Chinese], 笔者自画并标注了主要城市. (金莹, 2022, 5 月).

ภาคผนวก

แนะนำผู้เขียน

ณพล ม่วงงาม

หน่วยงานสังกัด อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาจีนธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต

ความสนใจทางวิชาการ Chinese language

E-mail Naphon.mou@gmail.com

อภิวัฒน์ สุริยศ

หน่วยงานสังกัด อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความสนใจทางวิชาการ ดนตรีศึกษา

E-mail Apiwat.s@lawasri.tru.ac.th

ภาคพร งามประเสริฐสิทธิ์

หน่วยงานสังกัด นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

ความสนใจทางวิชาการ บริหารการศึกษา

E-mail pak180322@gmail.com

ณัฐริยา จันทร์เรือง

หน่วยงานสังกัด นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความสนใจทางวิชาการ รัฐประศาสนศาสตร์

E-mail nuttareeya_cr@hotmail.com

นฤชล สติวัฒน์กุล

หน่วยงานสังกัด อาจารย์สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะวิเทศธุรกิจ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

ความสนใจทางวิชาการ ภาษาจีนธุรกิจ

E-mail naruchol.s@ku.th

ธนกศักดิ์ ฟักเนียม

หน่วยงานสังกัด นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ รัฐประศาสนศาสตร์
E-mail bew_T99@hotmail.com

Kexin Ren

หน่วยงานสังกัด Business Chinese Department, Faculty of Arts,
Dhurakij Pundit University
ความสนใจทางวิชาการ Chinese Language
E-mail kexin.ren@dpu.ac.th

ภัทราภรณ์ ช้อยหิรัญ

หน่วยงานสังกัด อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ความสนใจทางวิชาการ การบริหารการศึกษา
E-mail k_p_p_t@hotmail.com

Shu Feiqun

หน่วยงานสังกัด Faculty of Music, BangkokThonburi University
ความสนใจทางวิชาการ Faculty of Music
E-mail shufeiqun1022@sina.com

ศธาวัธ ศรียา

หน่วยงานสังกัด อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ พลศึกษา
E-mail Kathavut_top@hotmail.com

Jin Ying

หน่วยงานสังกัด Ph.D. Candidate, Department of Eastern Languages,
Faculty of Humanities, Kasetsart University
ความสนใจทางวิชาการ Chinese Language
E-mail ying.j@ku.th

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพบทความวารสาร Lawarath Social E-Journal

ของภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม พ.ศ. 2565

รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ปลั่งธนานนท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ ศรีสมถวิล	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.เมฆม เมธจิรนนท์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พรหมณศิริ	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ศิลปาภิสันท์	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา คุณดิลกณัฐสา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
รองศาสตราจารย์พัฒนา จันทนา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์อัจฉรา นิยมมาภา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดงนภสร ณ ป้อมเพชร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ อิมสำราญ	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศธร มหาวิจิตร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริวรรณ วรรณุศาสน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมรินทร์ ภิรมย์เลิศอมร	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิทย์ บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ศรีสอาด	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาครณ์ สวัสดิ์ไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาจารย์ ดร.พิชัย แก้วบุตร

วิทยาลัยนานาชาติ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อาจารย์ ดร.ภัทรพร โชคไพบูลย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อาจารย์ ดร.วศิน สุขสมบูรณ์วงศ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

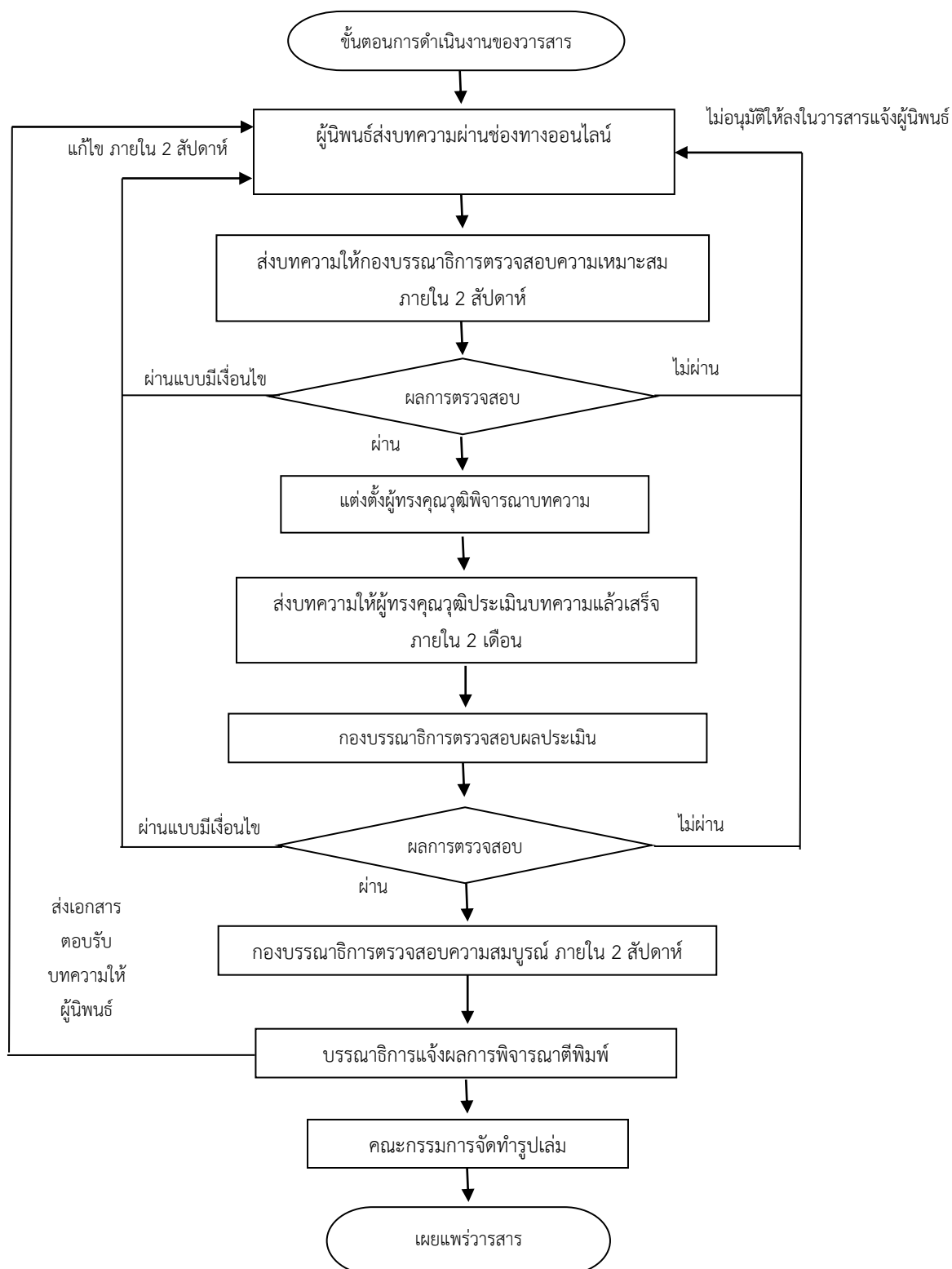
อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์วัฒนากุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อาจารย์ ดร.อภิสร่า พรรัตนากุล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

Lawarath Social E – Journal

ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

โทร. 036-411150

โทรศัพท์มือถือ. 064-332-7383

E-mail: lawarath.sej@yahoo.com

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสาร Lawarath Social E-Journal ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีนโยบายรับตีพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ดังนี้

1.1 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.2 บทความวิชาการ (Academic Article) ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิต นักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป

1.3 บทวิจารณ์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์

วารสาร Lawarath Social E-Journal ยินดีรับบทความภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศ ที่วารสาร Lawarath Social E-Journal สามารถจัดหาผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาคุณภาพบทความได้ โดยมีขอบเขตเนื้อหาของบทความ 5 ด้าน ดังนี้

1. General Social Sciences สังคมศาสตร์ (คติชนวิทยา ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นศึกษา)

2. Education การศึกษา

3. Linguistics and Language ภาษาศาสตร์ (ภาษา วรรณคดีและการแปล)

4. Political Science and International Relations รัฐศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

5. Public Administration รัฐประศาสนศาสตร์

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) อย่างน้อย 2-3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้นิพนธ์บทความ และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review)

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสาร Lawarath Social E-Journal ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจะต้องส่งการตรวจสอบบทความ และพิสูจน์อักษร

ผู้นิพนธ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double Spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สันขนาดเอสี่ (A4) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษด้านซ้ายกับด้านขวา 1.25 นิ้ว, ด้านบน 1.5 นิ้ว และด้านล่าง 1 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขกำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความควรยาวประมาณ 8-12 หน้ากระดาษเอสี่ (A4) โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

2. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาว 250-300 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key Words) ซึ่งควรเรียบเรียงตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจน ดังนี้

- วัตถุประสงค์ ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้
- ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้า ศึกษา และผลของค่าสถิติ (ในกรณีที่มีการวิเคราะห์)
- สรุป ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้าและศึกษา
- คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญ 3-6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

3. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (Review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่างๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

3.2 วิธีการศึกษา (Methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.4 อภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้มีพหุปัญญา มาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

3.5 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (Originality and body of Knowledge) ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน

3.6 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.7 กิตติกรรมประกาศ (acknowledgements) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กรหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัยในบทความจะมีส่วนนี้หรือไม่ก็ได้

3.8 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text) เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงแตกต่างกันตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสาร Lawarath Social E-Journal
ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ระยะขอบ บน 1.5”

ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาด A4 (21×29.7 cm)

ภายนอก 1.25”

ภายใน 1.25”

ล่าง 1”

บทความวิจัย

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาอังกฤษ

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาอังกฤษ)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

ABSTRACT (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 - 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นคำภาษาอังกฤษและต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ชื่อบทความภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาไทย

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาไทย)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

หมายเหตุ: กรณีบทความเป็นบทความภาษาต่างประเทศภาษาอื่นให้ผู้พิมพ์ใช้ขนาดและรูปแบบตัวอักษรที่นิยมใช้อย่างเป็นทางการของภาษานั้น ทั้งนี้ต้องให้กองบรรณาธิการเป็นผู้พิจารณาถึงความเหมาะสม ถูกต้องในขั้นตอนแรกก่อนส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความต่อไป

บทคัดย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อหาของบทความ ควรมีความยาวของบทคัดย่อภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทนำ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ควรระบุเป็นข้อๆ) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

1. (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)
- 2.

กรอบแนวคิด/ทฤษฎี (ถ้ามี) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อความ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

วิธีดำเนินการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

(กรณีมีตาราง)

ตาราง 1 (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ 1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

	(n=จำนวน)
หัวข้อ	ขีดเส้น 2 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 2 เส้น

(กรณีมีภาพ)

ภาพ 1 ชื่อภาพ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ที่มา: ✓)

อภิปรายผล (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ข้อเสนอแนะ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เอกสารอ้างอิง

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทความวิชาการ

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาอังกฤษ

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาอังกฤษ)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

ABSTRACT (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 - 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นคำภาษาอังกฤษและต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ชื่อบทความภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาไทย

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาไทย)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

หมายเหตุ: กรณีบทความเป็นบทความภาษาต่างประเทศภาษาอื่นให้ผู้พิมพ์ใช้ขนาดและรูปแบบตัวอักษรที่นิยมใช้อย่างเป็นทางการของภาษานั้น ทั้งนี้ต้องให้กองบรรณาธิการเป็นผู้พิจารณาถึงความเหมาะสม ถูกต้องในขั้นตอนแรกก่อนส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความต่อไป

บทคัดย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อหาของบทความ ควรมีความยาวของบทคัดย่อภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทนำ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่หลักการและเหตุผล (Rationale) หรือความเป็นมาหรือภูมิหลัง (Background) หรือความสำคัญของเรื่องที่เขียน (Justification) วัตถุประสงค์ ขอบเขตของเรื่องและคำจำกัดความหรือนิยามต่างๆ และสรุปของบทนำ (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เนื้อเรื่อง (Body) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่เนื้อหาของบทความวิชาการที่จัดทำและสรุปของเนื้อหา (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ส่วนสรุป (Conclusions) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่ส่วนสรุปของบทความวิชาการที่จัดทำและสรุปของส่วนสรุป (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เอกสารอ้างอิง

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

***หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสาร Lawarath Social e-Journal

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 036-411150 โทรศัพท์มือถือ. 064-3327383

E-mail: lawarath.scj@yahoo.com

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง

วิธีการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text)

1. ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style (The Publication Manual of the American Psychological Association) การลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ในรูปแบบดังนี้

หมายเหตุ: เครื่องหมาย √ แสดงถึงการเคาะ 1 ครั้ง เวลาลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป

2. การลงรายการผู้แต่งทั่วไป

- ผู้แต่งที่เป็นคนไทย ใส่ ชื่อ-ชื่อสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้านาม ยศ หรือ ตำแหน่งทางวิชาการ
- ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ใส่เฉพาะนามสกุลและตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

ผู้แต่งคนไทย

(ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, √หน้าที่ใช้อ้างอิง)

ผู้แต่งชาวต่างชาติ

(นามสกุล, ปีที่พิมพ์, √หน้าที่ใช้อ้างอิง)

3. ถ้ามีการกล่าวถึงชื่อผู้แต่งไว้เป็นการเริ่มต้นประโยค ให้ใส่วงเล็บปีพิมพ์และเลขหน้าต่อจากชื่อผู้แต่ง โดยในวงเล็บไม่ต้องระบุชื่อผู้แต่งซ้ำอีก สำหรับชื่อชาวต่างประเทศให้ใส่นามสกุลของผู้แต่ง

ลมูลรัตนกร(2540, √หน้า105)

Watson(1992, √p.89)

4. การระบุเลขหน้าของเอกสารภาษาต่างประเทศที่นำมาอ้างอิง เอกสารหน้าเดียว ใช้ตัวย่อ p. เอกสารมากกว่า 1 หน้า ใช้ตัวย่อ pp.

(Jensen, √1991, √p.8)

(Jensen, √1991, √pp.8-15)

5. ถ้ามีผู้แต่ง 2 คน และไม่เกิน 5 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทั้งหมดตามลำดับรายการที่ปรากฏ คนที่ 1-5 ด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และคนรองสุดท้ายกับคนสุดท้าย คั่นด้วยคำว่า “และ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้เครื่องหมาย “&”

(นวลจันทร์ รัตนกร, ฐิติมา วัชรจันทน์, วัชรมารศรี วัชรวิทย์, 2539, หน้า 75)
(William, Kates, & Devies, 1995, p.61)

6. ถ้ามีผู้แต่ง เกิน 5 คนหรือตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ให้ใส่เฉพาะผู้แต่งคนแรก และตามด้วยคำว่า “และคนอื่น ๆ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า “et al.”

(อุบล บุญชู, และคนอื่น ๆ, 2539, หน้า 37)
(Heggs, et al., 1999, pp. 4-7)

7. ผู้แต่งที่เป็นผู้มีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์

(ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2528, หน้า 17)
(คุณหญิงแม้นมาส ขวลิต, 2521, หน้า 53)
(พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2540, หน้า 70)

8. สิ่งพิมพ์ที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ใช้ชื่อเรื่องแทนชื่อผู้แต่ง

(การพัฒนาสุขนิสัย, 2548, หน้า 77)
(Organization Management, 2011, pp.53-54)

9. ข้อความที่นำมาอ้างอิง พบแหล่งที่ใช้อ้างอิงมากกว่า 1 แหล่ง สามารถเขียนไว้ในวงเล็บเดียวกันได้ โดยใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นแต่ละงานและเรียงตามลำดับของชื่อผู้แต่ง

(นวลจันทร์ รัตนกร, 2539, หน้า 37; มารศรี วัชรวิทย์, 2552, หน้า 75; เยาวภา โตทรัพย์, 2554, หน้า 2)
(Heggs, 1999, p.7; Kates, & Devies, 2004, pp.23-26)

10. การอ้างอิงเอกสารจากอินเทอร์เน็ต ใช้คำว่า ย่อหน้า สำหรับข้อมูลภาษาไทย และคำว่า para. สำหรับข้อมูลภาษาอังกฤษ

(ชื่อผู้แต่ง,√ปีพิมพ์,√ย่อหน้า)

(สุดแดน√วิสุทธิลักษณ์,√2548,√ย่อหน้า√3)

(Gorman,√2000,√para.3)

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อสกุลผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ

(Yamada, 2020, p.3)

(Xiao, 2021, pp.85-105)

วิธีการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (บรรณานุกรม)

1. พิมพ์ชิดขอบซ้าย โดยไม่ต้องจัดหน้าแบบกระจายตัวอักษร (เครื่องหมาย "✓" แสดงถึงการเว้นระยะ 1 เคาะ ให้ผู้เขียนเคาะเป็น Space bar 1 เคาะ)

2. หากรายการใดไม่มี ไม่ต้องลงรายละเอียดในบรรณานุกรม ให้ลงรายการถัดมาได้เลย

3. การลงรายการผู้แต่ง ผู้แต่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือสถาบัน

- **บุคคลสามัญชน** >> ตัดคำนำหน้านาม นาย, นาง, นางสาว ดร. นายแพทย์ พล.อ. ผศ. รศ.

- **ชาวต่างประเทศ** >> เขียนชื่อสกุลขึ้นก่อน คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วยชื่อต้น (First name) และ ชื่อกลาง (ถ้ามี)

Potter, James W.

Pane, John.

- **ผู้มีบรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์หรือสมณศักดิ์** >> กลับเอาบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อกับนามสกุล คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

คึกฤทธิ์/ปราโมช, หม่อมราชวงศ์.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต).

- **สถาบัน** >> ให้บันทึกชื่อสถาบันนั้น ๆ โดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย คั่นด้วยชื่อหน่วยงานด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

4. ผู้แต่งที่มีฐานะเป็น**บรรณาธิการ** ให้ลงชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และวงเล็บ อักษรย่อ (บก.) สำหรับหนังสือภาษาไทย หรือ (Ed.) หรือ (Eds.) สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

ประวิทย์/สุวณิชย์.ว(บก.).

เอี่ยมพร/สกุลแก้ว, วและวสุนธรา/ทับทิมแท้.ว(บก.).

Ford, วGeorge V S.ว(Ed.).

Jordan, วRoberts V J, ว&วPeter, วTaylor, วA.ว(Eds.).

5. การลงรายการชื่อนี้

- ชื่อนี้ให้พิมพ์ด้วยตัวหนาและไม่ขีดเส้นใต้

- ชื่อนี้ให้เป็นภาษาต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นอักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และกรณีมีชื่อเรื่องรอง ให้พิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาค (:) โดยพิมพ์ชิดอักษรตัวท้าย เช่น

New Jersey: A Guide to Its Past and Present.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

6. การลงรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงรายการตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป แล้วใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). (พิมพ์ครั้งที่ 4). (2nd ed). (3rd ed). (4th ed).

ตัวอย่างการใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) หลังชื่อหนังสือ

ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่). กรณีมีพิมพ์ครั้งที่ในวงเล็บต่อท้าย ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ต่อท้ายชื่อหนังสือ

บันทึกถึงดวงดาว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

ชื่อหนังสือ. ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กรณีไม่มี (พิมพ์ครั้งที่). ต่อท้าย

บันทึกถึงดวงดาว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

7. หนังสือไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ ใช้อักษรย่อในกรณีต่อไปนี้

	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	(ม.ป.ป.)	(n.d.)
ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์	(ม.ป.ท.)	(n.p.)

นำอักษรย่อมาใส่ในตามตำแหน่ง

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.):√สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√(ม.ป.ท.).

ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).

8. หากไม่สามารถพิมพ์จบได้ภายใน 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่โดยย่อหน้าเข้ามา 7 ตัวอักษร (7 เคาะ)

หัตยา กองจันทิก. (ม.ป.ป.). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2543, จาก
√√√√√√√ <http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product>

9. การจัดเรียง ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง โดยเรียงตามอักษร ก-ฮ A-Z และแยกภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศออกจากกัน

10. กรณีที่ผู้แต่งมีชื่อ-สกุลซ้ำกัน ให้เรียงตามปีพิมพ์จากน้อยไปมาก และในบรรทัดต่อไปให้พิมพ์ชิตล่าง 7 ครั้ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และใส่รายละเอียดชื่อเรื่องและอื่นๆ ตามปกติ

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักวิชาการมาตรฐาน
การศึกษา. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
_____. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ และแปลข้อมูลส่วนอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ

12. กรณีที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน องค์กร หน่วยงาน และจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารในคราวเดียวกัน ให้ใช้คำว่า ผู้แต่ง. ใส่ในตำแหน่งของสำนักพิมพ์ (ตามตัวอย่างข้อ 10)

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแทรกในเนื้อหา และการอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).✓ชื่อหนังสือ✓(ครั้งที่พิมพ์).✓สถานที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวิชญ์กุล, 2541, หน้า 34-36)

(Jones, 2002, p. 24)

อ้างอิงท้ายบทความ

สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวิชญ์กุล. (2541). การพัฒนารูปแบบค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Jones, M. (2002). *Social Psychology of Prejudice*. New Jersey: Prentice Hall.

2. บทความจากวารสาร

ผู้เขียนบทความ.(ปีที่พิมพ์,✓เดือน).✓ชื่อบทความ.✓ชื่อวารสาร,✓ปีที่(ฉบับที่), หน้าที่ตีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(วิกุล แพทย์พาณิชย์, 2545, หน้า 175-188)

(Bowen, 2005, pp. 175-188)

อ้างอิงท้ายบทความ

วิกุล แพทย์พาณิชย์. (2545, มีนาคม-เมษายน). ธุรกิจแฟรนไชส์. *เนชั่นสุดสัปดาห์*, 4(8), 8-11.

Bowen, J. (2005, April). FRBR coming soon to your library?. *Library Resources & Technical Services*, 49(3), 175-188.

3. บทความจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์,เดือน/วันที่).ชื่อบทความ.ชื่อหนังสือพิมพ์,ปีที่(ฉบับที่), หน้าที่ตีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2544, หน้า 6)

(Schwatz, 1993, p. 9)

อ้างอิงท้ายบทความ

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544, มีนาคม 23). พม่ากับยาเสพติด. *มติชน*, 20(121), หน้า 6.

ปัญหาขยะในเมืองเชียงใหม่. (2546, 15 สิงหาคม). *ไทยนิวส์*, 12(23), หน้า 8.

Schwatz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status.

The Washington Post, 30(134), p. 9.

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).ชื่อวิทยานิพนธ์.ระดับวิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน.

การเขียนระดับวิทยานิพนธ์ ในรูปแบบภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ปริญญาโท ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หรือ Master's thesis

ปริญญาเอก ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral Dissertation

สำหรับวิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ หลังระดับวิทยานิพนธ์ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,)

แล้วจึงตามด้วยชื่อมหาวิทยาลัย

อ้างอิงในเนื้อหา

(กิ่งแก้ว จันโหมศีก, 2547, หน้า 6-10)

(McKenna, 1999, pp. 9-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

กิ่งแก้ว จันโหมศีก. (2547). ผลการเรียนรู้เชิงพุทธิพิสัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยใช้สื่อ

ประสมประกอบการดำเนินเรื่องผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

McKenna, J. C. (1999). *Sustainable Ethnic Tourism in Northern Thailand*. Master's thesis, University of Alberta.

5. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง.√ (ปีที่พิมพ์). √ชื่อรายงานการวิจัย√ (ครั้งที่พิมพ์). √สถานที่พิมพ์: √สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สุชุม พรหมเมืองคุณ, 2546, หน้า 6-10)

(สุชุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ, 2546, หน้า 6-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

สุชุม พรหมเมืองคุณ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สุชุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

6. การสัมภาษณ์

6.1 บทสัมภาษณ์โดยตรง

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่งหรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.√สัมภาษณ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(มา มั่งมูล, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

มา มั่งมูล. (2557, กรกฎาคม 11). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.

6.2 บทสัมภาษณ์ที่นำมาตีพิมพ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่ง√(ถ้ามี).√สัมภาษณ์.√ชื่อวารสาร,√
√√√√√√ปีที่(ฉบับที่),√หน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ทฤษฎี ขาวสวนเจริญ, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

ทฤษฎี ขาวสวนเจริญ. (2557, กรกฎาคม 7). อธิบัติกรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์. ไทยรัฐ, 50(1254), หน้า 5.

7. สารสนเทศจากเว็บไซต์

7.1 สารสนเทศจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. สืบค้น/เดือน/วัน, ปี, จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(หัตยา กองจันทิก, 2552, ย่อหน้า 2-3)

(Chiang Mai University, n.d, para. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

หัตยา กองจันทิก. (2552). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2553, จาก

<http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product/food/label.html>

Chiang Mai University. (n.d.). **Academic Support and Services Units**. Retrieved

September 1, 1999, from <http://www.erin.gor.au>

7.2 บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์

ผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้า. สืบค้น/เดือน/วันที่, ปี, จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(กณิก ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ, 2561, หน้า 125-136)

อ้างอิงท้ายบทความ

กณิก ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ. (2561). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับ

ใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 โดยใช้วิธีการ

สอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. **วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะ**

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 4(1), 125-136. สืบค้น พฤษภาคม 16, 2564,

จาก [http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/](http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2357.ru)

[viewIndex/2357.ru](http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2357.ru)

8. เอกสารการประชุมสัมมนา

8.1 เอกสารการประชุมที่ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่องานประชุม วันที่ เดือน ปี (หน้า). สถานที่พิมพ์. :
 : สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(อุมาพร สุทธิวงศ์, 2545, หน้า 38-48)

อ้างอิงท้ายบทความ

อุมาพร สุทธิวงศ์. (2545). มาตรฐานแรงงานกับการค้า. ใน การประชุมระดับชาติมาตรฐานแรงงาน
 เพื่อการส่งออก วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 (หน้า 38-48). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนา
 มาตรฐานแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.

8.2 เอกสารการประชุมที่ไม่ได้ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. เอกสารเสนอต่อที่ประชุม ครั้งที่ วันที่, สถานที่พิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์, 2540, หน้า 12)

(O'Neill, & Chan, 2003, p. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2540). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. เอกสารเสนอต่อที่ประชุมสัมมนา
 ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 15 วันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2540,
 ขอนแก่น.

O'Neill, Edward T., & Chan, Lois Mai. (2003). FAST (Faceted application of subject
 terminology): A simplified LCSH-based vocabulary. Paper presented at
 World Library and Information Congress, 69th IFLA General Conference and
 Council, 1-9 August 2003, Berlin.

9. เอกสารรอง (อ้างอิงใน)

กรณีที่นำแนวคิดหรือทฤษฎีของผู้อื่นที่เคยอ้างอิงไว้ในสารสนเทศมาใช้ ให้เขียนรูปแบบการอ้างอิงในบทความและอ้างอิงท้ายบทความดังนี้

หมายเหตุ เอกสารภาษาไทยใช้คำว่า อ้างถึงใน เอกสารภาษาต่างประเทศใช้คำว่า cited by

อ้างอิงในเนื้อหา

(จารุวรรณ สินธุโสภณ, 2560, หน้า 16-25 อ้างถึงใน จินดารัตน์ เบอร์ดัมพ์, 2561, หน้า 23)

(Bates, 2010, p. 16 cited by Taylor, 2012, pp. 401-411)

อ้างอิงท้ายบทความ

จินดารัตน์ เบอร์ดัมพ์. (2561). การประมวลผลสารสนเทศสำเร็จรูป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Taylor, A. (2012). Rethinking Subject Cataloging in Online Environment. **Library Resources & Technical Service**, 33(4), 401-411.

10. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อประกาศ.ว(ปีพ.ศ., วันที่วเดือน).วราชกิจจานุเบกษา.วเล่มวตอนที่.วหน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. 2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20

อ้างอิงท้ายบทความ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. (2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20.

พิสูจน์อักษรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

1. อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์วัฒนกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. อาจารย์ปรียาภรณ์ ใจสอาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. อาจารย์เบญจพร นวลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาศิริ แจ่มแสงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. อาจารย์วรรณวิษา ปั่นคุ้ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. อาจารย์พิจิตรา เอี่ยมสมัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. อาจารย์ชนากานต์ บุญแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
8. อาจารย์ชยนาถม์ บุญพระเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
9. อาจารย์สุภาสินี คุ่มไพร่	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
10. อาจารย์ปริญญญา เงินพลอย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
11. Mr.Keith Shippen	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทความทุกบทความได้รับการตรวจความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งข้อความและบทความเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการวารสารและมีใช้ความรับผิดชอบของวารสาร Lawarath Social E-Journal บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาลงตีพิมพ์วารสารอื่นๆ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้องครบถ้วน